

Denar je treba prerazporediti

Predsedniška kandidatka Darja Lavtižar-Bebler med krajani v Birčni vasi — Razočarana, ker parlament ni znal odgovoriti, kako bomo živeli jutri

BIRČNA VAS — »Glede na to, da je osem kandidatov za predsednika Slovenije, bi človek ocenjeval, da je to pomembna funkcija, a ni res. Po novi ustavi gre za protokolarno funkcijo z zelo omejenimi pristojnostmi. Kljub temu si predstavljam, da se da marsikaj storiti, če je to ugleden človek in če ima, če bom imela, vedno pred očmi konkretnega človeka. Mislim, da bom tudi dobra po veljavnica oboroženih sil, o čemer me kar naprej sprašujejo, moških kandidatov pa ne,« je sročeno pričela nedeljsko srečanje s krajani Birčne vasi poslanka Darja Lavtižar-Bebler, predsedniška kandidatka Socialistične stranke Slovenije. Predstavila sta se tudi novomeška kandidata SSS za poslanca v državnem zboru: dr. Tatjana Gazvoda in Boris Dular.

»V parlamentu, ki zaradi mene ni bil nikoli nesklepčen, saj sem manjkala le dvakrat, sem bila ti dve leti zelo razočarana zaradi neproduktivnih razprav, kdo je kriv, kdo je rdeč, kdo bel. Svoj pogled moramo usmeriti v prihodnost, kako bo z našimi otroki, ki z vsem tem nimajo nič. Parlament ni znal odgovoriti na vprašanje, kako bomo živeli jutri, ni ponudil strategije, čemu bomo dali prednost, česa pod nobenim pogojem ne bomo prodali tujcem. Država pa ni storila dovolj, da ne bi bili delavci postignjeni v tako brezpraven položaj in da bi ljudje živeli bolje. Vse besede o suverenosti so prazne, če nam ne bo uspelo zagotoviti človeka dostojno življenje,« je poudarila.

Dejala je, da sedaj vsi govorijo o socialni državi, a kdaj so v zadnjih dveh letih tako ravnali? Ona je bila ena redkih, ki se je borila, da bi bilo to zapisano v ustavi. Ko se je v ustavni komisiji borila, da bi bile zapisane ekonomske in socialne pravice, na primer pravica do dela, do primernega stanovanja, do zdravstvenega varstva, so ji očitali real-socializem. Bila je proti zakonu, ki poveljuje poslance, a ji je uspelo le z amandmajem, da v pokoj s 25 leti dela ne morejo s plačo zadnjega leta, ampak z desetletnim povprečjem.

»Višek ironije je, ko se Bavčar in Janša zavzemata za pocenitev države. V more sestaviti meseca z mesecem in da je popolnoma brezpraven, gotovo ni Evropa, v imenu katere smo morali poženati v parlamentu vse mogoče stvari,« meni Lavtižar-Beblerjeva.

Šiški so zgradili tako krasno policijsko postajo, da policisti ne vedo, kaj tam početi. Začenjajo obnavljati še vojašnico v Bohinjski Beli, za kar je predračun 430 milijonov tolarjev. Seveda nisem proti obrambi — socialisti smo za oboroženo nevtralnost — ampak za to da jemo preveč, država je predraga. Denarja za brezplačne učbenike, da ne bi bile družine vsako jesen v hudi finančni stiski, pa ni. Denar je, le prerazporediti ga je treba. Slovenska država mora biti v službi delovnega človeka. Da ta ne

• Da se v Ljubljani pripravijo kot otroci in da brez pravega nadzora razmetujejo davkoplačevalski denar, vidijo tudi v Birčni vasi, ki je od države doslej dobila bore malo, zato so si morali ljudje vse narediti kar sami. Krajani so menili, da je treba v vladi narediti red in da bi pravi ljudje na pravih mestih znali kaj narediti. »In kako naj se razvija Novo mesto, če se vodstva firm selijo v Ljubljano?« se sprašujejo ljudje. Primer Revoza je po Dularjevo vzorčen primer razprodaje slovenskih firm, Darja Lavtižar-Bebler pa je dodala, da je začetni greh s spuščanjem tujega kapitala v Slovenijo naredila prejšnja vlada s prodajo Tobačne tovarne. Brez razvojnne strategije se to dogaja še naprej.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Bernard Coursat

Revozova glava v Ljubljani

Pojasnilo g. Coursata

NOVO MESTO - Ob obisku francoskega veleposlanika Bernarda Ponceta v Novem mestu je bilo na tiskovni konferenci v Revozu postavljeno tudi vprašanje generalnemu direktorju Revoza Bernardu Coursatu o preselitvi vodstva podjetja v Ljubljano in ali to pomeni, da Novo mesto ostaja samo delavski jug.

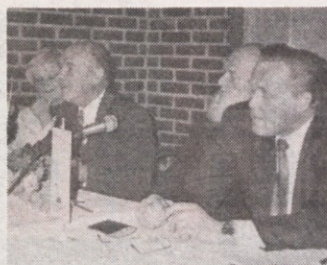
»Ne gre za selitev sedeža podjetja v Ljubljano, ta ostane v Novem mestu, na Zagrebški 20,« je dejal direktor Coursat. »V Ljubljano se je preselil del upravnih služb Revoza, kot na primer komercialna in finančna direkcija podjetja. Vendar je bila ta preselitev predvidena že leta 1988 in so bili o tem zaposleni ves čas obveščeni. Generalna in komercialna direkcija sta bili začasno nastanjeni v prostorih, ki pripadajo drugemu delu IMV. Poleg tega je za strokovne službe veliko lažje dobiti primerne ljudi v Ljubljani, kot žal v Novem mestu. To je dejstvo. Slovenski del zaposlenih v Ljubljani bi bilo zelo težko prepričati, da bi prišli delat v Novo mesto. Gre še za težave na področju logistike in komunikacij. Sicer pa je Ljubljana glavno mesto Slovenije in Revoz kot eno najuspešnejših podjetij v Sloveniji mora biti prisoten tudi v Ljubljani. Jaz sicer sem za regionalizem, a stvari so take, kot pač so, in mi prav gotovo ne moremo spreminiti Slovencev.«

A. B.

SOCIALNA DRŽAVA — Predsedniška kandidatka Darja Lavtižar-Bebler (desno) je krajani Birčne vasi dejala, naj bodo previdni, ko jim pred volitvami vsi obljubljajo socialno državo, v preteklih dveh letih pa so ravnali drugače. Kandidat za poslanca Boris Dular je obljubil borbo za vlogo Novega mesta v republiki, ki mu gre, dr. Tatjana Gazvoda pa borbo za enak zdravstveni standard dolga človeka. (Foto: Z. L.-D.)

• Brez Kučanove energičnosti in čvrste povezave vseh vej oblasti bi se mogoče drugače izteklo. (Rupel)

DEMOKRATI V KOČEVJU — Na predstavitvi kandidatov v Kočevju sta bila tudi podpredsednik stranke Tone Peršak in predsednik republiške skupščine dr. France Bučar. Simpatije prisotnih je požela predvsem kandidatka za državni zbor, novinarka Danica Simšič, ki je povedala, da ima zaradi kandidature kaj malo možnosti za napredovanje v svojem poklicu. (Foto: M. L.-S.)

Sposobni smo razumnega tveganja

Dr. F. Bučar v Kočevju

KOČEVJE — Na demokratskem večeru, ki je bil v soboto zvečer v hotelu Pugled v Kočevju, so se precejšnjemu številu zbranih predstavili kandidati demokratske stranke za državni svet dr. Dušan Lavrič in kandidati za državni zbor Danica Simšič iz Most-Polja, Zdravko Šteger iz Grosuplje, Franc Mihelič iz Ribnice in Dušan Oražem iz Kočevja. Na številna vprašanja zbranih sta odgovarjala predsednik republiške skupščine dr. France Bučar in Tone Peršak.

Ob predstavitvi dela stranke je dr. Bučar dejal, da svoj program pojmujejo kot »usposobljenost za odgovarjanje na odzive okolja« in da zato ni določen vnaprej. Ekonomsko politiko je označil za mešanico ekonomske in socialne politike, tržno gospodarstvo pa v takšnih pogojih za protitržno.

Med poglavitnimi nalogami stranke je njen podpredsednik Tone Peršak poudaril prizadevanje, da bi kulturni program nastajal zunaj politike, kot poznavalec lokalne samouprave pa potrebo po demokratizaciji družbe po vertikali. Kandidat stranke za državni svet dr. Dušan Lavrič je menil, da se je potrebno odpreti svetu tudi z gradnjo cest in infrastrukture. Kandidat za državni zbor iz Kočevja, Dušan Oražem je zbranim obljubil, da si bo kot poslanec prizadeval, da bo Kočevje postalo enakopravno drugim mestom v republiki.

Zbrani so gostom zastavili vrsto vprašanj, med drugim tudi o ločitvi sodstva od državne uprave in neresnosti poslancev, na katera je odgovoril dr. Bučar. Dejal je, da je represivna funkcija države popolnoma odpovedala, da pravosodje ne deluje in da je v tem tudi eden izmed vzrokov, da še nismo prava država.

M. LESKOVŠEK-SVETE

METRO — Za pohoštvo sevnškega Stillesa je bilo na letošnjem ljubljanskem pohištvenem sejmu večje zanimanje kot lani (na posnetku). Razstavljeni kabinet Metro arhitekta Mira Blaznika po besedah direktorja Stillesovega Inženiringa inž. Milana Prevejške cenijo na okrog 10.000 DEM, z italijanskim poslovnim partnerjem, ki je navdušen nad tem sodobnim kabinetom, se dogovarjajo, da bi sfinancirali določeno zalogo elementov za kabinet Metro in pripravili skupni prospekt. Mimogrede: Stillesov Inženiring je pripravil tudi vse, od ideje do načrtov, in seveda same izvedbe za opremo hotela Bevanda v Muenchnu. Posel, vreden 860.000 DEM, so že zaključili, zdaj se jim ponuja posel, vsako leto vreden najmanj pol milijona mark, za opremo sto restavracij po Nemčiji. (Foto: P. Perc)

Naši mizarji so našli kruh

Ljubljanski mednarodni pohištveni sejem dobiva vse večjo veljavo tudi med tujci — Uspeh Stillesa

LJUBLJANA — Na 3. slovenskem pohištvenem sejmu na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani se je od 17. do 21. novembra predstavilo 154 razstavljalcev iz petih držav.

Letošnji sejem je vnovič dokazal, da slovenska lesna industrija ni od muh. Nasprotno, med 23.400 delavci v tej tradicionalni industrijski panogi, ki je lani izvozila za 283 milijonov dolarjev izdelkov, do leta 2000 pa naj bi izvoz narasel že na milijardo dolarjev, se jih polovica ukvarja z izdelavo pohištva, in številne naše izdelovalce in mojstre cenijo tudi po svetu. Slovenski mizarji (v sekciji lesnih strokovnjakov) Slovenije se jih združuje (2065) so letos dobili prvo generacijo mizarjev in tapetnikov, ki so končali izobraževanje po prilagojenem programu za obrt in drobno gospodarstvo.

Med obiskovalci so pritegnili pozor-

P. PERC

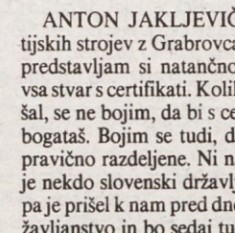
naša anketa

Vsi Slovenci kapitalisti?

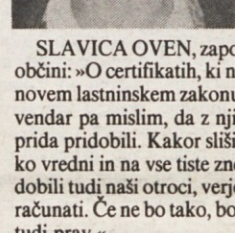
Po dveh letih mučnih razprav in divjega lastninjenja družbenega premoženja je slovenski parlament tik pred iztekom mandata na Martinovo končno sprejel zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij. Po njem se bo preoblikoval družbeni kapital, po približnih ocenah vreden 18 do 20 milijard mark. Gre za brezplačno privatizacijsko logiko. Na slovenski odškodninski sklad bo prenesena 10 odst. premoženja, enako bo dobil pokojninski sklad. 20 odst. bo zadržalo podjetje, da bo delavcem in upokojencem razdelilo navadne delnice v zameno za lastniške certifikate, ki jih bodo dobili, tako kot vsi, do konca letošnjega leta rojeni Slovenci. Odvisno od delovne dobe bodo državljanom pripadli lastniški certifikati, vredni od 200.000 do 400.000 tolarjev. 20 odst. bo dobil sklad za razvoj, da jih bo razdelil med investicijske družbe, te pa potem med državljanje, ki se bodo oglasili v njih s svojimi certifikati. 40 odst. bo prešlo na republiški sklad za razvoj in bo namenjeno prodaji. Podjetje bo v svojem privatizacijskem programu lahko kombiniralo različne privatizacijske možnosti, vključno z odkupovanjem tistih 40 odst. premoženja, prenesenega na sklad za razvoj. Znani slovenski ekonomisti so prepričani, da zakon ni dober in da zagotovo ne bo prinesel boljše učinkovitosti gospodarjenja, saj povsem izenačuje slabe in dobre gospodarje, iz Slovencev pa hoče umetno ustvariti podjetne delničarje. Ostaja le upanje, da eksperimenta ne bomo vsi skupaj predrago plačali. Da ne bomo s tem obogateli, je pa tako jasno.

ANDREJ ŽVAB, strojni delovodja iz Dolenje vasi pri Črnomlju: »Težko je danes oceniti, kaj se bo izcimilo iz certifikatov in kakšno vrednost bodo v resnici imeli. Za sedaj si ne delam še nikakršnih skrbi, kaj bom z njim naredil in tudi ne pričakujem preveč od tega. Predvsem pa se ne bojim, da bi z njim obogatel. Šele ko bom imel certifikat v rokah, bom temeljito premislil, kam bi se ga splačalo čim bolj naložiti.«

ANTON JAKLJEVIČ, mehanik kmetijskih strojev z Grabrovcu pri Metliki: »Ne predstavljam si natančno, kako bo videti vsa stvar s certifikati. Kolikor sem doslej slišal, se ne bojim, da bi s certifikatom postal bogataš. Bojim se tudi, da listine ne bodo pravično razdeljene. Ni namreč vseeno, ali je nekdo slovenski državljan leta in leta ali pa je prišel k nam pred dnevi, dobil naše državljanstvo in bo sedaj tudi certifikat.«

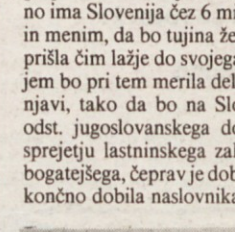
SLAVICA OVEN, zaposlena na ribniški občini: »O certifikatih, ki naj bi jih dobili po novem lastninskem zakonu, vem bolj malo, vendar pa mislim, da z njimi ne bomo kaj prida pridobili. Kakor slišim, ne bodo veliki vredni in na vse tiste zneske, ki naj bi jih dobili tudi naši otroci, verjetno ne gre resno računati. Če ne bo tako, bo dobro, če bo, pa tudi prav.«

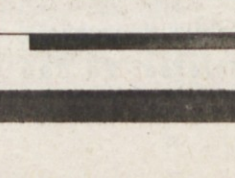
VLAĐO ŽAJBER, obrtnik iz Sevnice: »Kdor se ob sprejetju lastninski zakonodaji počuti bogatejšega, kar naj se, a jaz mislim, da nekakšen papir v rokah še ne pomeni kaj prida. Tisti, ki je bil pri nas priden in se je ob tem še znašel v gozdu pripisov, si je lahko kar dosti ustvaril tudi brez tega zakona. Pomembno pa vendarle je, da ga imamo, zaradi čistejših računov doma in zaradi tujega kapitala.«

MARIJA ŽAREN, pedagoška delavka iz Krškega: »Papirja, s katerim naj bi bila slovenska premoženja, ne bom prodala, niti podarila. Naj bo v predalu. Niti najmanj ne mislim, da bodo certifikati resnično imeli kakšno dejansko vrednost. Sicer pa se v to ne poglobljam in mislim, da večina pri nas nima predstave, za kaj pri zadevi gre. Lastninjenje naj bi med drugim pripomoglo, da bi tovarne prišle v prave roke, katerekoli že.«

SLOBODAN NINKOVIČ, sekretar za gospodarski razvoj občine Brežice: »Uradno ima Slovenija čez 6 milijard mark dolga in menim, da bo tujina že poskrbela, da bo prišla čim lažje do svojega denarja. Po mojem bo pri tem merila delež v svetovni menjavi, tako da bo na Slovenijo padlo 27 odst. jugoslovanskega dolga. Zato se ob sprejetju lastninskega zakona ne počutim bogatejšega, čeprav je dobro, da bo lastnina končno dobila naslovnik.«

DARINKA TRDIN, referentka na trebanjski občini: »Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij še ne poznamo dobro in ne vemo, kaj bomo dobili. Če bodo to delnice, mnogi ne vedo, kaj to je, kaj šele, kako se ravna z njimi. Verjetno bo morala obstajati kakšna agencija, ki bo pomagala poslovnosti z njimi. Ker predvidevam, da to ne bodo velike vsote, bi bilo verjetno bolje, če bi ta denar namenili za nova delovna mesta ali za štipendije.«

Ljubljansko pismo

Delavska enotnost dočakala Abrahama

LJUBLJANA - Na vrhuncu vojne vihrje je 20. novembra leta 1942 izšla prva številka sindikalnega časopisa Delavska enotnost (DE). Ustanovila jo je konferenca predstavnikov političnih in strokovnih delavskih skupin v OF. Te dni je slavila Abraham. Po oceni Marjana Horvata, sedanjega glavnega urednika, je v času svojega dosedanjega življenja doživljala vzpon in padce; padce vedno takrat, ko se je vsebinsko preveč približala idejni in vsakršni drugi "nezmisljivosti" državnih, partijskih in sindikalnih vrhov - ko ni iz potrebne razdalje spremljala "besedičenja o razju na zemlji, ki da bo prišel, in ko je četudi nikdar povsem, zanemarjala prava življenjska vprašanja delavstva". O tem so v jubilejni številki DE spregovorili tudi nekateri njeni nekdanji glavni uredniki.

France Boštjančič: Danes, ko se veliko govori o svinčenih časih, enoumju in kdove še čem bolj slabem, razmišljam, ali je bilo to res. A kakorkoli razmišljam, ne morem v času svojega uredništvovanja zaslediti niti enega primera vtikanja v naše delo. Morda nam je kdo, ki je bil osebno prizadet, le premočno požugal, češ, kaj ga pa lomite.

Ivo Tavčar: V obeh obdobjih pri Delavski enotnosti sem se upiral primitivističnemu, lahko bi rekel celo, lumpenproletarskemu razumevanju, obravnavanju in opisovanju razmer. Tudi danes je pred novinarji vprašanje, ali se

kaže zavzemati za prav vsako delavsko zahtevo ne glede na to, ali je utemeljena, razumna in upravičena.

Mitja Švab: »Prepričan sem, da smo vse pisali le hote, ker smo tako mislili in ker smo verjeli v to, kar smo pisali. Pisali pa smo o pravih delavcih in o samoupravljanju, v katerega verjamem še danes, saj je bilo dobro zamišljeno in sta mu manjkala le red in disciplina. Mislim pa, kot pokojni Stane Kavčič, da smo samoupravljanje razvili preveč liberalno. Uničili smo ga, ker smo z njim pomešali tudi vodenje in upravljanje. Presenečen sem, ker so ljudje brez večjih protestov dovolili, da jim samoupravljanje vzamejo.«

Pozdravne čestitke so DE poslali tudi: Milan Kučan, dr. Janez Drnovšek, Dagman Šušter in Rajko Lesjak.

Milan Kučan: Slovenija je mlada država in zdaj naraščajoča brezposelnost in ponekod tudi revščina poglabljata strah za preživetje. Delavska enotnost tudi v teh prelomnih časih brez oklevanja uveljavlja svoje poslanstvo, z jasnim stališčem, oluščenim velikih obljub in parol, tako prepoznavnih in predvolilnih časih. Vsi, ki nastopamo na politični sceni, se zavedamo delavčevega vpliva in moči. Vendar so slovenski delavci in njihov časopis znali ločevati zrno od plev in tako bo tudi sedaj. Izbrali bodo na volitivih tiste, za katere verjamejo, da bodo zmogli in znali pravično zastopati njihove interese. Delu delavcev je potrebno vrniti ugled in ceno.

V. BLATNIK

kmetijstvo

Izreden letnik

METLIKA — V tukajšnji vinski kleti so iz letošnje redne trgatve odkupili 1.240 ton grozdja, od tega je bilo 168 ton iz lastnih vinogradov. V kleti ocenjujejo, da bo kvaliteta letošnjega letnika kakovostnih belih vin povprečna, kakovostnih rdečih vin pa nadpovprečna. Vrhunska vina pa bodo izredne kakovosti. Prav tako ocenjujejo, da bo solidne kvalitete vino pozne trgatve. Nekaj grozdja imajo še v vinogradih in lahko pričakujejo najmanj izbor, če pa bo primerno vreme, celo ledeno vino. Sicer pa so v vinski kleti zelo zadovoljni s prodajo mladega vina, ki so ga dali na trg 1. novembra. Letos so sli v vinski kleti na nov način izplačevanja odkupljenega grozdja: 30 odst. so vinogradnikom za grozdje že izplačali, 20 odst. plačila pa bo vezano do konca marca, ko ga bodo lahko dvignili. Ostala dva obroka bodo izplačali glede na prodajno ceno vina konec junija in septembra.

KMETOVALCI, VINOGRADNIKI, SADJARJI — POZOR!

Na zalogi imamo veliko izbiri različnih sredstev za varstvo rastlin po ugodnih cenah. AGRO d.o.o., prodajalna SE-JALEC, Cesta kom. Staneta 3, Novo mesto, tel. (068) 24-132

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tržnica postaja zimska, vse manj je zelenjave in vse več je tistih, ki ponujajo cenejša topla oblačila. Sprehod med stojnicami je pokazal, da je še največ mandarin in banan. Prve ponujajo po 100 tolarjev, druge pa po 90. Ostala ponudba je bila ta ponedeljek takšna: česen 200, kivi 150, hruške 70, jabolka 40, suhe slive 280, orehi 950, banane 90, čebula 40, jajca 12, med 300, propolis 150, suhe slive brez koščic 300, kozarec smetane 350, slivovka 500, krvavice 400, repa 40, koren 80, koleraba 80, sirček 250 in solata 140 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so ponujali: kaki po 129, cvetačo 168, mandarine 100, banane 99, pomaranče 165, čebulo 45, lešnike 700, hren 430 in fižol 123 tolarjev.

Kmetijski nasveti

Občutljivo odstavljanje

Mleko je najpopolnejše živilo, ki omogoča življenje in rast brez kakršnegakoli drugega dodatka, ima pa tudi svojo ceno. Zaradi slednjega je s stališča uspešnosti reje zelo pomembno, kdaj je mogoče mlado žival odstaviti in sorazmerno drago mleko nadomestiti s cenejšimi krmi.

Novorojeno tele ima sicer že delno razvite predželodce, značilne za prežvekovalce, vendar lahko uživa le tekočo hrano. Šele s časom se začne spreminjati v prežvekovalca, to sposobnost pa pridobiva le počasi in postopoma, uspeh pa je odvisen od vestnosti rejca in njegovih strokovnih sposobnosti. Obstajata dve vrsti tehnologije odstavljanja telet, priporočljivo je zlasti rano vključevanje močne krme za teleta, ki jih trgovina prodaja pod imenom starter in ki ima v sebi mnogo prebavljivih beljakovin in malo surove vlaknine.

S prvo rastlinsko krmo in pašnimi krmi lahko začnemo tele krmiti že v tretjem tednu starosti, vendar spočetka v zelo majhnih količinah. Taka krma spodbudi razvoj in rast predželodcev. Posebej je treba poudariti, da mora biti krma najboljše kakovosti. Mrva naj bo iz prvega odkosa, v osmem tednu starosti je tele lahko požre že pol kilograma. V tretjem mesecu starosti je dovoljeno pokladati že tudi okopavine, ki morajo biti temeljito oprane in zdrobljene ali kuhane. V četrtem do šestem tednu se sme pokladati že tudi prva silaža, ki pa mora biti brez vsakršne napake. V tretjem mesecu lahko mlada žival s pašo dobi še polovico vseh potrebnih hranilnih snovi, paša pa ima tudi sicer velik pomen za vzrejo zdravih živali.

Mlada žival mora imeti ob prehodu na voluminozno krmo vedno na voljo tudi dovolj higienske pitne vode. Računajo, da je za kilogram suhe krme potrebnih vsaj 7 litrov vode, če je žival na dobi, se bo to zelo poznalo pri prirastu. Le-ta se občutno zmanjša ob različnih stresnih razmerah, na katere je mlada žival še posebej občutljiva. Obdobje prilagajanja mora biti v vseh pogledih kar se da nemoteče, prehod pa mehak in postopen.

Inž. M. L.

Kmeta reši le politična modrost

Sicer se lahko kmetijstvu obetajo še slabši časi — Graje in pohvale strategiji razvoja — Premalo upoštevane današnje težave in njihovo reševanje

METLIKA — Pretekli teden je tukajšnja podružnica Slovenske ljudske stranke pripravila v Metliki okroglo mizo o strategiji razvoja slovenskega kmetijstva. Udeležili so se je tudi minister za kmetijstvo mag. Jože Protner, svetovalec vlade Alojz Senegačnik, predsednik Slovenske kmečke zveze pri SLS dr. Franc Zagožen ter predstavniki Kmetijskega inštituta Slovenije.

Čeprav je bila predstavitev strategije razvoja našega kmetijstva zelo obširna, so razpravljali v njej pogrešali še marsikaj. Tone Pezdirc-Mikolaš je prepričan, da so se avtorji premalo dotaknili današnjih razmer v kmetijstvu, prav tako pa niso pokazali, kako se izkoplajo iz težav, ki spominjajo na šestdeseta leta, ko je prevladovala miselnost, da je kmet nepotreben. Vprašal je, zakaj odgovorni bdijo nad ceno kmetijskih pridelkov, ne pa tudi nad počtetjem trgovcev, za kar pa ni dobil odgovora. Nesmiselno se mu zdi, da se v strategiji zavzemajo za povečevanje kmetij, ko pa je razumljivo, da bi tisti, ki bi kaj takšnega storili, postal le še večji suženj. Sicer pa je poudaril, da kmetije ne zahtevajo prav nič več kot takšen življenjski standard, kakršnega si zaslužijo. Minister Protner je ugovarjal, da kmetijstvo pač deli usodo z nacionalnim gospodarstvom. Predsednik metliške kmetijske zadruge Jože Klepec je menil, da so izhodišča strategije dobra, zato bi jo morali čim prej sprejeti. Boji pa se, da je vržena kmetom le kot kost za glodanje, ki bo trajalo v nedogled, kar bi nekaterim ugajalo, saj bi s tem kmetijstvo še bolj drvelo v propad. Iz kmetijske zadruge so opozorili, da so del strategije le lepe sanje. Če bodo kmetijstvu še naprej jemali kot do-

slej, bodo njegova perspektiva hobi kmetije.

Slišati je bilo tudi optimistično tolažbo vinogradnikom, kar je skoraj vsak belokranjski kmet, da bo vinogradništvo izenačeno z drugimi kmetijskimi panogami. Janko Bukovec, belokranjski kandidat SLS za poslanca v državni zbor, je opozoril na geografsko in klimatsko specifičnost Bele krajine, kar bi morali še kako upoštevati prav načrto-

valci razvoja kmetijstva. Dr. Franc Zagožen je menil, da kmetijstvo lahko reši le politična modrost. Vse prej kot modro pa je, da se kmečka mladina ne bo mogla šolati, ker je zaradi visokih faktorjev pri izračunavanju katastrskega dohodka ostala brez stipendij.

Piko na »i« vsem pohvalam in grajam strategije razvoja kmetijstva je dal predstavnik inštituta. Zatrnil je, da je strategija bolj pisana v prid nekmetom kot kmetom, saj je za slednje scenarij vse prej kot prijeten. Gre namreč za ekonomsko-tržni koncept, kjer ne bo kmeta nihče ujčkal. Kmetije pa po njegovem mnenju zahtevajo prav to.

M. BEZEK-JAKŠE

Plačilo za mleko zamuja

V Sloveniji odkupijo tretjino več mleka, kot ga porabimo — Zamude pri plačevanju vse večje

NOVO MESTO — Kmetijska zadruga Krka bo letos za ljubljanske mlekarne z območja novomeške občine odkupila več kot 15 milijonov litrov mleka. Vsako leto se količina odkupljenega mleka povečuje: leta 1987 so ga odkupili 13, lani že 15 milijonov litrov, za letos pa računajo, da bo kljub suši in manjši prireji od julija dalje odkup večji kot lani. Zadnje čase so s plačilom za odkupljeno mleko težave.

V Sloveniji je zaradi izgube hrvaškega, zlasti istrskega trga mleka za tretjino preveč. Zaloge mlečnih izdelkov, zlasti gre tu za sire, se kopičijo in denar za sprotno plačevanje mleka je vse težje zagotoviti. Mlekarne bi morale do 18. v mesecu plačati mleko za pretekli mesec, vendar tega ljubljanske mlekarne že več mesecev ne morejo izpolnjevati. So pa, pravijo, med slovenskimi mlekar-nami še vedno najboljši plačnik, saj so

• Nekaj očitkov je bilo, da zadruga dela razlike pri plačilu mleka med člani in nečlani zadruga. V zadruzi trdijo, da ti očitki niso upravičeni. Izjemo so naredili le v Mirni Peči, ko so članom zadruge omogočili, da so sojo za odpravo posledic suše lahko plačali z oddanim mlekom. »To je najmanj, kar lahko zadruga naredi za svoje člane, in tako bo tudi v bodoče, saj je po zakonu zadruga predvsem organizacija članov,« pravijo v KZ Krka.

do sedaj še vedno do konca tekočega meseca plačale mleko, oddano v preteklem mesecu.

Vrednost mesečnega odkupa mleka z območja KZ Krka oz. novomeške občine je med 25 in 30 milijoni tolarjev. Pri plačevanju kmetom pa kljub temu

prihaja do zastojev, kajti zadruga plačuje mleko po območjih, teh območjih pa je v občini šest. Takoj ko jim ljubljanske mlekarne nakažejo vsaj polovico potrebnega denarja za plačilo na enem območju, gredo v izplačilo in ostanek zadruge celo sama kreditira. V zadruzi zagotavljajo, da niti tularja denarja za mleko niti ure ne zadržijo. Do napetosti pa prihaja zato, ker je imelo kakšno območje pri plačilu dvakrat zapored prednost. Do tega pa pride, ker so območja različno velika. Tako z novomeškega območja kmetije oddajo na leto 5,4 milijona litrov mleka, z žužemberškega pa na primer milijon litrov in pol.

Zadruga pa najprej plača tistemu območju, za katro je vsaj približno ustrezen denar. Vendar so zaradi napetosti sklenili, da bodo poslej upoštevali vrstni red in bodo za posamezno območje pač morali počakati, da se bo zbralo dovolj denarja za izplačilo.

A. B.

Vprašanje farm ostaja nerešeno

Na tribuni Zelenih Kočevja prisotni dr. Plut, dr. Voljč in dr. Tancig

KOČEVJE — Na dobro obiskani javni tribuni o kočevskih farmah, ki so jo v soboto popoldan pripravili Zeleni Kočevja, sta bila med gosti poleg člana državnega predsedstva in predsednika Zelenih Slovenije dr. Dušan Plut, prisotna tudi ministra dr. Peter Tancig in dr. Božidar Voljč. Po pregledu dela Zelenih Slovenije in Kočevja in predstavitvi svoje kandidatke za državni zbor Sonje Bižal so spregovorili o gospodarskih perspektivah Kočevske, največ časa pa so namenili problematiki prašičje farme v Klinji vasi.

Da ni bila obravnava ekološke (ne)oporečnosti prašičje farme v Klinji vasi zgolj enostranska, sta poleg organizatorja in njegovih gostov poskrbela direktor Mercatorja — Kmetijskega gospodarstva Kočevje, Janez Zlindra, in France Trdan s klinjevaške farme, v razpravo pa so se vključili tudi domačini. Janez Zlindra je povedal, da so na prašičji farmi leta 1990 naredili dve laguni za gnojevko in da so letos zanj dobili uporabno dovoljenje. France Trdan pa je pripomnil, da že od leta 1988 s farme ni odtekla niti kapljica gnojevke ter da sta laguni ekološko čisti in nepopustni. Povedal je še, da ne razseljujejo farme, ampak gnojevko, ki jo po gnojilnem načrtu razvažajo na lastne stroške tudi do 30 km daleč.

V odgovor povedanega je dr. Voljč

Povedal je, da dolgotrajno odvažanje gnojevke na iste površine ni dobro in da je v času, ko je zemlja zamrznjena, ne bi smeli razvažati, ter dodal: »Če ste pošteti, morate vedeti, da kraški teren za prašičje farme ni primeren.« Poleg domačinov, ki so se pritoževali zaradi smrada, je tudi dr. Plut pripomnil, da so v preteklosti politične odločitve pogosto posegale na področje stroke.

M. LESKOVŠEK-SVETE

PETICIJA PROTI SUŠILNI NAPRAVI

METLIKA - Metličani, ki živijo v bližini sušilne naprave za žito v mestnem logu, so na občinski izvršni svet naslovili peticijo, v kateri zahtevajo, naj prepove delovanje naprave, dokler ne bo zmanjšani hrup in ne bo več emisije prašnih delcev v okolje. Pred ponovnim zagonom mora kmetijska zadruga kot lastnik pridobiti soglasje prizadetih občanov, še prej pa mora pooblaščen zavod opraviti meritve. Zahtevajo tudi ponoven pregled projektne dokumentacije, če pa bodo ugotovili, da naprava tehnično ni brezhibna, njeno odstranitev. Peticijo je obravnavala občinska vlada, direktor KZ Stane Bajuk pa je pojasnil, da je sušilna naprava postavljena strokovno in da je imela, preden je začela obratovati, vso dokumentacijo. Lani so na pripombe občanov že opravili nekatere posege, predlagal pa je, da opravijo tudi meritve hrupa in emisije prašnih delcev, potem pa se odločijo, kako naprej.

• Opreteklosti lahko mislimo različno, vendar naj bodo premišljanja očiščena sovraštva in skušnjave, da mora ena resnica ubiti drugo in spet razdeliti Slovence. (Kučan)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Najprimernejše vinske sorte (4)

S I V I P I N O T

Dozori: zmerno pozno, v drugi zoritveni dobi.
Rodnost: majhna, klonskega materiala zadovoljiva. Teža grozda 5 do 15 dag.
Bujnost: majhna do srednja.
Rez: dolga, na šparone.
Zahteva lego: nezahteven, lahko so severne in slabše.
Zahteva tla: globoka in rodovitna, rahla, peščena ter apnena.
Druge zahteve: bujna močna podlaga, gnojenje s hlevskim gnojem ter pletev odvečnih pogankov.
Odpornost: dobra do pezebe in botritisa.
Posebne značilnosti: manjši izplen pri prešanju, vino kakovostno, sortno značilno, z manj kisline.

T R A M I N E C

Dozori: zmerno pozno, v drugi zoritveni dobi.
Rodnost: majhna, zadovoljiva, teža grozda 6 do 9 dag.
Bujnost: zadovoljiva, ni velika in hitro peša.
Rez: dolga, na šparone.
Zahteva lego: samo najboljšo.
Zahteva tla: humozna, rodovitna, globoka, lahko bolj vlažna in težja.
Druge zahteve: malo apna v tleh, prenaša več starega lesa. Pletev ni potrebna, cepljenje na bujne podlage.
Odpornost: dobra proti boleznim in pezebi.
Posebne značilnosti: majhen izplen pri prešanju, vino je močno alkoholno in aromatično ter ekstraktno.

R U M E N I M U Š K A T

Dozori: pozno, konec tretje zoritvene dobe.
Rodnost: srednja, dobra. Teža grozda 12 do 16 dag.
Bujnost: precejšnja.
Rez: srednje dolga, nekoliko krajši šparoni.
Zahteva lego: najboljšo, sončno.
Zahteva tla: kamenita suha topla, zmerno rodovitna.
Druge lastnosti: slabo prenaša bakrove pripravke.
Odpornost: slaba do pezebe in boleznim.
Posebne značilnosti: vino ima značilno sortno aromo, kakovost niha, na težkih tleh groba aroma.

(Nadaljevanje sledi)
inž. JOŽE MALJEVIČ

PROBLEMATIKA FARM — Na javni tribuni Zelenih v Kočevju je dr. Dušan Plut zanikal trditve, da Zeleni niso storili nič. Omenil je ekološki dinar, ki so ga namenili tudi za sanacijo nekaterih prašičjih farm v Sloveniji. (Foto: M. L.-S.)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Več zelenjave, manj mesa

Vsakodnevna prizadevanja in mnoge skrbi so na kmetijah usmerjene predvsem k hrani in zalogram hrane. Koliko truda, znanja in ljubezni je potrebno vložiti v te dobrine, saj je odnos do njih tudi merilo kulture nekega naroda! Na pridobivanje in uživanje hrane vpliva več dejavnikov, kot so: lega pokrajine, navade, običaji ipd.

Nekoč so strogo upoštevali pravila, kdaj in za katero priložnost v letu se bo določeno meso pojavilo na mizi. Prav gotovo bi bilo bolj potrebno upoštevati stara izročila. Kmečka dela zahtevajo letnemu času prilagojeno prehrano, največkrat se pa sprejema vpliv hrane na zdravje ljudi.

Mesni obroki, ki so postali že vsakodnevna navada, so bogati z maščobami in soljo. Le redki so, ki upoštevajo, da so takšni obroki vzrok za nastanek mnogih obolenj, kot so žilna in srčna obolenja, visok krvni pritisk, okvare sklepov in spremembe na debelem črevesju zaradi premalo vlaknin. Novi pogledi na zdravo prehrano in navodila v zvezi z njo se spreminjajo in največja težnja

je k zvečanju uporabe zelenjave, sadja in žita na račun količine mesa, ki naj bi se v obroku kar za pol zmanjšala. Meso naj bi bilo v obroku zastopano le kot dodatek drugim živilom, in to kuhano, dušeno ali pečeno na zdrav način. Dobro vemo, da potrebuje težko fizično delo energijsko bogato hrano, toda ne na račun mastne hrane, predvsem mesa.

Za zdravo celodnevno prehrano je potrebna uravnoteženost živil, kar pomeni, naj vsak obrok vsebuje vsaj po eno živilo iz vsake skupine živil. Vsako pretirano uživanje ene vrste živil vodi v rušenje ravnovesja v telesu in posledica so obolenja zaradi pomanjkanja določenih hranilnih snovi.

Sodobna prehrana daje prednost žitom in stročnicam, ki nam dajo visoko vredne beljakovine in dovolj vlaknin. Pri pripravi hrane pa bodimo skromni z uporabo svinjske masti, sladkorja, bele moke in soli. Za varovanje zdravja je tudi nujno potrebna skrb za normalno delovanje prebave.

SKD čaka na Miklavža

Predvolilni shod novomeških krščanskih demokratov — Prepričani, da jim bodo volilci dali glasove

NOVO MESTO — V nedeljo popoldne so pripravili osrednjo občinsko predvolilno prireditev slovenski krščanski demokrati v novomeški občini. Med kulturno-zabavnim programom sta se množici v športni dvorani Marof predstavila novomeška kandidata SKD za poslanca v državnem zboru Marjan Dvornik in Vida Čadonič-Spelič ter predsedniški kandidat stranke Ivo Bizjak, ki je na prireditvi v Novo mesto pripeljal tudi ženo in vse štiri otroke.

Novomeški župan Marjan Dvornik je med gosti posebej pozdravil Pina Mlakarja in Sandija Papeža, človeka, ki sta ime Slovenije in Novomeška mesta ponesla v svet. Dejal je, da je prepričan o zmagi, ker imajo med sabo take ljudi. Nadaljeval je, da so prejšnji dan naredili eno velikih dejanj, ko so kandidati SKD za bližnje volitve s pesmijo in zastavami vkorakali v Črnomelj. To naj bi imelo simboličen pomen za slovo od Balkana, na katerega se je moral iz slovenskih vojašnic umakniti apokaliptični jezdec. »Zdaj so v naši vojašnici slovenski fantje, na vhodu vihra slovenska zastava, vendar pa vsega zastavljenega nismo uresničili, a pred nami je Miklavževa nede-

lja,« je govoril Dvornik in dodal, da je prepričan, da bodo ljudje dali glas njim in Ivo Bizjaku, saj duše, srca in nasmeha Sloveniji ne morejo vrniti tisti, ki so ji to vzeli. Poudaril je tudi, da je treba do Miklavževe nedelje razklati meglo, ki ovija nekdanjega predsednika CK ter očistiti 7 milijonov mark vreden Avgijev hlev.

Novo mesto je bilo za Ivo Bizjaka še ena od postaj na predvolilnem popotovanju po Sloveniji, na katerem po lastnih besedah spoznava, kako diha Slovenija, ne le večja središča, ampak tudi obrobje. Zatrnil je, da se položaj pred volitvami razvija, kot je pričakoval, in da ima tudi po najnovejših javnomnenjskih raziskavah vse možnosti, da se uvrsti v drugi krog. Prepričan je, da ima tudi v drugem krogu volitev za predsednika lepe možnosti. Primerjava z Billom Clintonom ga ne moti, ni pa je sam lansiral. Za stranko je prepričan, da bo dobila relativno večino. Več bi bilo po njegovem težko reči, saj se bodo zaradi množice strank glasovi verjetno bolj porazdelili. Po njegovem je pričakovati tudi negativno izbiro, ko bodo ljudje nalašč volili tiste, ki jih ne poznajo.

Z. L.-D.

Nemci bodo zagotovili razvoj

S prodajo večinskega deleža nemškemu partnerju je Krki Novoterm zagotovljeno na modernizacija in povečanje proizvodnje ter večja prodaja na tuje

NOVO MESTO — Sredi oktobra je stopila v veljavo pogodba o prodaji 80-odstotnega deleža podjetja Krka Novoterm nemškemu koncernu Pfeleiderer Bau und Verkehrssysteme AG iz Neumarkta. Preteklo sredo je bila v Novem mestu ustanovna skupščina lastnikov in prvi sestanek nadzornega odbora. Sprejeli so statut nove firme, obravnavali letošnje poslovanje, sprejeli načrt naložb in strateške marketinške usmeritve. Imenovan je bil tudi poslovodni odbor, na čelu katerega sta dva direktorja: dosedanj direktor Novoterma Janez Bulc in Manfred Held kot zastopnik nemškega partnerja.

Nemški koncern Pfeleiderer zaposluje 10.000 delavcev in je imel lani 1,7 milijarde mark prometa. Ukvarja se s proizvodnjo steklene in kamene volne, toplotne tehnike, vezanih plošč, železnih pragov in telekomunikacijskih stolpov iz prednapetega betona ter s transportom. Pred dobrim letom se je odločil za novo področje proizvodnje in prodaje izolacijskih materialov. Ima že proizvodnjo v Nemčiji in Grčiji, nakup večinskega dela Novoterma pa se idealno vklaplja v njihov koncept pokrivanja srednje, južne in bližnjih držav vzhodne Evrope z izolacijskimi materiali iz steklene volne. Po besedah generalnega direktorja nemškega koncerna

rer. Dr. Mall je tudi zagotovil, da tovarna ne bo onesnaževala Novega mesta,

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ZAGOTOVLJEN RAZVOJ — Na sredini tiskovni konferenci je Krkin direktor mag. Miloš Kovačič označil prodajo Novoterma kot doslej najboljšo tovrstno finančno transakcijo v Sloveniji. Dobro so vnoviči dobro podjetje, generalni direktor nemškega koncerna Pfeleiderer, dr. Hans-Peter Mall (levo), pa je tudi zadovoljen z nakupom. (Foto: Z. L.-D.)

PREDSTAVITEV SLS

NOVO MESTO — Slovenska ljudska stranka pripravlja v ponedeljek, 30. novembra, ob 18. uri v novomeškem Domu kulture osrednjo predvolilno prireditev, na kateri bo predstavila kandidate SLS za slovenski parlament. Gost večera bo predsednik SKZ dr. Franc Zagožen. Pripravljen je tudi kulturno-zabavni program.

SREČANJE SSS

NOVO MESTO — V soboto, 28. novembra, bo na obisku v Novem mestu predsedniška kandidatka Socialistične stranke Slovenije Darja Lavtižar-Bebler. Srečanje članov in simpatizerjev SSS z njo bo v gostišču Breg ob 11. uri. Vabljeni!

SREČANJE ZDRUŽENE LISTE

NOVO MESTO — V petek, 27. novembra, ob 17. uri bo v prostorih zavarovalnice Tilia osrednja predvolilna prireditev Zdrružene liste v šesti volilni enoti. Predstavili se bodo kandidati za državni zbor in svet. Pripravljajo tudi kulturni program. Od 30. novembra do 4. decembra pa bo imela SDP Novo mesto v prostorih v Kettejevem drevoredu 3 vsak dan od 14. do 16. ure odprta vrata za vse, ki bi se radi pogovorili s poslanskima kandidatomama Sonjo Lokar in Igorjem Vizjakom.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 28. novembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: Market, Ragovska
- od 7. do 14.30 ure: mini market Maja, Bučna vas

- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
- od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
- Šentjernejske: Dolenjka, Market
- Dolenjske Toplice: Mercator—Standard, Prodajalna Rog
- Žužemberk: Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- Straža: Dolenjka, Market
- Novo mesto: v nedeljo od 8. do 11 ure:

Mercator—Standard, Pogača, Glavni trg 22

mini market Maja, Bučna vas
trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
trgovina Gros, Ragovska 17
od 8. do 12. ure: Perko, market v Šentpetru

Starost ni botra samote

Stanovalci Doma starejših občanov se ukvarjajo z raznimi aktivnostmi — Razstava ročnih del

NOVO MESTO — Jutri, 27. novembra, bo v novomeškem Domu starejših občanov otvoritev razstave ročnih del tamkajšnjih oskrbovancev. Vsak dan od devete do 18. ure si jo bodo lahko, in to do 18. decembra, ogledali tudi zunanji obiskovalci in ob tem prispevali kakšen tolar prostovoljnega prispevka. Izdelovanje ročnih del sodi v koncept delovne terapije v Domu, katere cilj je z zaposlitvijo ljudem ohranjati zavest dejavnosti in sposobnosti ter ohranjanje stikov z drugimi ljudmi.

»Poskušamo poiskati čim več aktivnosti, ki bi zadovoljile čim več stanovalcev v našem domu. Sprva je šlo bolj težko, zdaj pa imamo že kar obsežen in raznovrsten program dejavnosti. Seveda nikogar v nič ne silimo, trudimo pa se, da bi se vsakdo vključil v kakšno aktivnost. To nam kar dobro uspeva in v stanovanjskem delu življenja po sobah ni. V ležem delu pa gre za individualne dejavnosti, predvsem za ponovno vzpostavljane posameznih telesnih aktivnosti, na primer oblačenja, ki sta jih ljudem vzeli starost, še bolj pa boleznii,« pripoveduje Barbara Čutuk, edina višja delovna terapevka za 300 stanovalcev v novomeškem Domu starejših občanov.

Ob ponedeljkih imajo v domu sekcijo ljubiteljev cvetja. Torej je dan za petje in takrat vadi domskipevski zbor. Sreče so bile razveseljavale za sprehode, zdaj, ko je vreme za to manj primerno, bodo poskušali iti v muzej, galerijo ipd. Ob četrtkih imajo razne prireditve, ob petkih se

Barbara Čutuk

sestaja literarna sekcija, ki približno štirinastkrat na leto pripravi tudi domsko glasilo. Večkrat imajo družabne večere, piknike, izlete. Tudi predvolilni obiski jih razvedrilo. V delovno terapijo pa so stanovalci, ki so večinoma navajeni kmečkega dela, spada tudi obdelovanje velikega domačega vrta, skrb za prašičke, pomoč v kuhinji, pralnici in v recepciji pa skupna telovadba.

Stanovalci, ki se ukvarjajo z ročnimi deli, so postali že dobro usklajena skupina, ki zna poskrbeti za prijetno vzdušje in se dobiva večkrat na teden. Izdelujejo vse mogoče: predpražnike iz ličkanja, novoljetne čestitke, albume za slike, medvedke, mucke, dežničke, makrameje, nekaj pa jih plete, veže, žge v les in podobno. Na razstavi bodo pokazali tudi lično obarvane stekleničke in vazice, ki so delo prizadetih od kapi.

Z. L.-D.

POGOVOR S PLETERSKIM PRIORJEM — Gost prve letošnje svobodne katedre v hotelu Metropol je bil prejšnjo sredo prior kartuzije Pterije Janez Marija Hollenstein. Prior, sicer rojen Švicar, ki je polovico svojega življenja preživel v Pterjah in se na neki način ima za Slovenca, je govoril o meniški duhovnosti, o strahu današnjega človeka, ki živi brez vizij in utopij, o našem nesmiselnem posnemanju Zahoda, o poskusih, da bi zbrisali preteklost in o neplodnih slovenskih strankarskih bojih. Smoter kartuzijanskega meniškega življenja je strnil v stavek: »Ves naš trud in vse naše prizadevanje je usmerjeno v stremljenje, da v molku in samoti najdemo Boga.« Pri kartuzijanih gre za ravnatelj skupnega in individualnega življenja, ena glavnih zapovedi pa je poslušnost, in to v smislu poslušanja. »Če ne znamo poslušati samega sebe, tudi sočloveka ne bomo, kaj šele Boga.« Napačno je mnenje ljudi, da grede v samostan od ljudni in asocialni ljudje. »Tak človek ni sposoben živeti ne v družbi ne v samoti,« trdi prior. (Tekst in foto: A. Bartelj)

DEMOKRATNA OTOČCU — Predsedniški kandidat demokratov Jelko Kacin in kandidati za poslance Miloš Kovačič, Janez Pezelj in Bojan Fink so se predstavili na Otočcu. (foto: A. B.)

Po krivici odrinjena Dolenjska

Demokrati napovedujejo manj strank v parlamentu, ki naj bi bil tudi bolj stabilen — V neusmiljeni borbi regij in klanov Dolenjska vedno zastopljena

OTOČEC — V petek, 20. novembra, so se v Garni hotelu na Otočcu predstavili predsedniški kandidat demokratov Jelko Kacin ter njihovi kandidati: Miloš Kovačič (za državni svet) ter Janez Pezelj in Bojan Fink (oba za državni zbor).

»Do sedaj me ni nihče vprašal, koliko sem star, pač pa če bom delo zmo-

gel,« je dejal Kacin, ko je pojasnjeval, zakaj se je odločil za kandidaturu za predsednika države. »Kandidiram zato, ker sem prepričan, da bi zmogel! Volitve predsednika ne smejo biti referendum, ampak prave volitve: izbira med enakovrednimi. Na takih volitvah je treba zmagati, ne pa druge kandidate poraziti. Tudi po volitvah se ne smemo nikomur od kandidatov odreči, premo- glas je in vsak je koristen.« Kacin se zavzema za stabilno politično vzdušje in stabilen parlament, za ohranjanje in odpiranje novih delovnih mest, za cenejšo, prijaznejšo in učinkovitejšo državo. Kacin upa, da bo v novem parlamentu manj strank kot v sedanjem in je prepričan, da bodo demokrati za naprej še bolj stabilna sredinska stranka, ki ne bo »popravljala starih krivic« in bo brez »velikih strateških ciljev«. Taki stranki so blizu druge sredinske stranke, kot so socialisti, socialdemokrati, zeleni, liberalni demokrati in med temi je po Kacinovem moč iskati njihove partnerje.

Miloš Kovačič, uspešni direktor Krke, pravi, da bo, če bo izvoljen v državni

svet, vplival na odločitve, ki se tičejo nadaljnjega razvoja Dolenjske. »V Ljubljani že ves čas poteka neusmiljena borba regij in klanov, v kateri je Dolenjska zmeraj potegnila 'ta kratko'. Vedno smo bili premalo močni in vplivni, a smo veskozi po krivici zastopljani, saj je dolenjsko gospodarstvo močno in ima trenutno 19 odst. večji izvoz kot uvoz. Vzemimo samo novomeško občino, ki ima s 5 odst. zaposlenih ljudi v Sloveniji kar 17 odst. vsega slovenskega izvoza.«

Predstavila sta se še kandidata za poslanca v državnem zboru v obeh novomeških volilnih okrajih, Janez Pezelj in Bojan Fink. Družabni večer pa je minil brez Kacina, ki je takoj po svojem nastopu odšel v Kranj na »soočenje« predsedniških kandidatov z Gorenjske.

A. B.

SPET KINO V GABRJU

GABRJE — Tukajšnja kinematografska sekcija, ki spet deluje pod vodstvom Slavka Bogolina, je v pravkar začeti jesenski sezoni že predvajala dva filma. Predstave so ob nedeljah; to nedeljo bo na sporedu Predmestni komandos.

3. Novotekna u novo leto

ZA CENEJŠI
PRAZNIČNI NAKUP
IN SERVISNE STORITVE
NOVOTEHNA

NOVO MESTO
TREBNJE
KOSTANJEVICA
KRŠKO
METLIKA

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 9. do 16. novembra so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Pergo iz Krmelja - Tino, Ljerkica Vergot iz Metlike - Marijo, Marijeta Bevec iz Gor. Karteljevega - Matica, Terezija Fifolt iz Mačkova - Nino, Slavica Oberč iz Brezovice - Andrejo, Marija Jalševac iz Kamanja - Martino, Martina Zarabec iz Česnjic - Barbaro, Brigita Čučnik iz Orehovca - Jožico, Marija Papež iz Žvirč - Blaža, Slavica Veselič iz Pribincev - Sebastjana, Milena Senica iz Straže - Žigo, Marijeta Žagar iz Črnomlja - Katjo, Erna Ivanovič iz Zilj - Gregorja, Martina Rozenberger iz Črmošnjic - Mateja, Nada Gačnik s Sel pri Ratežu - Rudolfa, Andreja Pugalj iz Ivanje vasi - Dejana, Frida Majcen z Vrha - Marka, Munirka Muhavič z Velike Cikave - Meliso, Marija Majcen iz Skrovnika - Sebastijana, Brigita Ruperčič iz Dol. Maharovca - Katjo, Marija Šketelj iz Razdrtega - dečka, Jožefa Zorko s Sel - deklico, Marija Rom iz Obrha - dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Tanja Mežnaršič z Drske 43 - Davorja, Mateja Mazovec-Janičević z Mestnih njiv 11 - Aleksandra, Breda Zajc, Pot na Gorjance 58 - Jano, Emilija Lukšič, Nad mlino 21 - Lenarta, Tatjana Zorko, Ivana Roba 26 - Simono.

POPRAVEK — Tiskarski škrat je »prekrstil« novorojenko Nataše Bahor iz Zorencev: rodila je Martino in ne Matica. Za napako se opravičujemo. Uredništvo DL

PLAKATI - Ne delamo si utvar, da bi ta rubrika tako vzgojno vplivala na ljudi, da bi poredni postali pridni, nesramni vljudni, predrzni ponižni in tako naprej. Toda tarnanje pretekli teden, kako se plakati strank pred volitvami skoraj hitreje znajdejo na tleh kot na oglasnih tablah, je na nepridiprave očitno delovalo še bolj "spodbudno". Postali so še bolj predrzni, in če so se pretekli teden pritoževali nad nesramnim početjem le nekatere stranke, se sedaj že vse po vrsti. Pravijo, da verjamejo, da so njihovi plakati tako privlačni, da jih želijo imeti mnogi kar doma. Krščanski demokrati pa ne razumejo, da je kriza že tako velika, da jim je nekdo ukradel celo platneni transparent, ki je visel precej visoko nad tlemi. Prav iz te stranke tudi zagotavljajo, da imajo dovolj vztrajnosti in plakatov, da jih bodo ponovno lepili vsak dan, če bo potrebno. Tisti, ki imajo manjše količine, pa si jih naj enakovredno porazdelijo, da bo dovolj za vse dni do volitev. Ob vsej tej noriji pa se marsikdo vpraša tudi, kje so tisti, ki bi morali skrbeti za javni red in mir.

CESTE - Navadno so se politiki, ki so prišli z zamudo na različne okrogle mize v Belo krajino, opravičevali, da so jih zadržale slabe ceste ali celo, da so se izgubili. Jelko Kacin pa se je odločil, da največje krivde ne bo zvrnil na ceste, ampak na kolone avtomobilov, ki se valijo proti Beli krajini. Belokranjecem je vseeno, če se in na koga se izgovarjajo gostje. Stokanje politikov s pretresenimi zadnjicami jim prav nič ne pomaga, saj ob tem, kot pravijo, ni kaj vtakniti v žep, ceste pa postajajo vse bolj kotanjaste.

Sprehod po Metliki

NAPOVEDNIKU ODDAJE "Zdravo" je bil z velikim hrupom napovedan prispevek o martinovanju v Beli krajini. Gledalstvo na sončni strani Gorjancev je bilo po predvajanju posnetkov globoko razočarano, kajti vse skupaj je trajalo le nekaj minut. Osrednji dogodek na grajskem dvorišču, kjer se je točilo vino zastoj in v katerega je bilo vložnega veliko truda in dobre volje, sploh ni bil omenjen. Močvirniškim "holivudarjem" se verjetno ni zdel dovolj zanimiv, kajti dagoceni čas televizijskega predvajanja so raje posvetili tekmovalju barmanov, če pa že ne temu, pa spuščanju zmajarjev z neke gorenjske krtine. V Beli krajini je vse več ljudi, ki se ogrevajo nad ustanoovitvijo društva "s sovražnikov slovenske televizije". S tem mislijo konkurirati Viničnom, ki so v trenutku slabosti ustanovili Klub prijateljev slovenske televizije.

V BELI KRAJINI NE GOVORIJO o drugem kot o gospodični V. D., ki je v hotelu Bela krajina na predstavitvi demokratov vprašala gospoda Kacina, kaj meni o vegetarijanskem prehranjevanju v Metliki. Na prvi pogled se zdi zadeva dokaj smešna, po globljem premisleku pa je tragična. Če bodo šle stvari naprej po zdaj začetni poti, bo vegetarijanstvo še kako sveža tema. Že zdaj so mesnice bolj prazne kot polne, najverjetneje zaradi usihajočega standarda in vztrajno propadajočega gospodarstva.

GOSPOD TONE OMERZEL - na glasu je zaradi izvirnih turističnih zamisli, ki nikoli niso bile uresničene - je izdal knjižico, v kateri so obelodanjeni uspehi belokranjskih vinogradnikov na najrazličnejših sejmi in ocenjevanjih vin. Bukvice bodo šle brez dvoma za med, kajti ni ga človeka, ki se ob zlati medalji ne bi razveselil svojega imena.

Trebanjske iveri

KOT V PRAVLJICI - V ponedeljek je v trebanjskem kulturnem domu imela shod Slovenska ljudska stranka - Kmečka zveza. Predstavili so se njeni kandidati za državni zbor, za državni svet in njihov kandidat za predsednika države dr. Stanko Buser. Vsi so imeli prijetno zveneče govore, z lepimi obljubami o srečnem koncu, ki je spominjal na pravljico, kjer se tudi na koncu vse srečno konča. Ljudi, ki so kandidate spraševali o tem in onem, kar jih žuli, so potolažili, da se bo po 6. decembru, ko bodo zmagali, vse uredilo.

UBI ME NEŽNO - Verjetno ni težje službe, kot pisati po resnici - objektivno. Tega, da na svetu ni ene prave absolutne resnice, verjetno ni potrebno posebej razlagati. Kljub temu morajo tisti, ki pišejo, pisati kar se da objektivno. V demokratični družbi ima vsakdo tudi pravico, da se na objavljenе zapise pritoži, npr. s kakim pisanjem, ali kot so rekli v starih časih, "s knjigo po knjigi". V Trebnjem so nekateri korak naprej, saj bi nad pisem iveri šli kar s koli, težkimi klavirji ali s čim podobnim, kar bi imelo enak učinek, tako vsaj obljublajo.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Recept Zelenih za ozdravitev Bele krajine

Kandidat za državni zbor je Božidar Flajšman

ČRNOMELJ — Zeleni Bele krajine so pretekli teden pripravili v Črnomlju okroglo mizo o Beli krajini uspešni regiji. Na njej so sodelovali minister za zdravstveno varstvo, družino in socialno varstvo dr. Božidar Voljč, minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig, predsednik ptujskega izvršnega sveta in namestnik predsednika skupnosti obmejnih občin v severovzhodni Sloveniji Branko Brumen, generalni sekretar Zelenih Slovenije in kandidat belokranjskih Zelenih za poslanca v državnem zboru Božidar Flajšman ter lastnik biološko-turistične kmetije v Ziljah Dore Erdelje.

Božidar Flajšman je povedal, kako si zamislija prihodnost Bele krajine, ki bi morala postati zibelka gospodarskega razvoja, ne le partizanstva. Sedaj ima namreč enkratno priložnost, da se uveljavi kot regija. Seveda pa bo potrebno pozdraviti kronično belokranjsko bolezen, beg možganov. Ustvariti bodo morali takšne razmere, da se bodo šolali Belokranjci vračali domov. Zavzel se je tudi za odprto mejo ter zaščito vodnih virov, zlasti tistih na Hrvaškem, od koder dobiva pitno vodo velik del metliške občine. Dr. Tancig je podprl njegovo pobudo o združitvi Belokranjcev tako pri kulturnem kot gospodarskem razvoju. Na vprašanje, ali bodo imeli Belokranjci zaradi ekološke katastrofe v Krupi in okrog nje olajšave pri plačevanju zdravstvenih storitev, pa je dr. Voljč odgovoril, da to ni v pristojnosti njegovega ministrstva, ampak zdravstvenega zavarovanja. Obljubil pa je, da bo predlog posredoval naprej.

Brumen je predstavil dobre izkušnje njihove skupnosti pri reševanju obmejnih problemov. Zato so Belokranjci predlagali, naj bi takšno združenje ustanovili tudi za občine na jugovzhodu Slovenije. Da imajo negativnih izkušenj z mejo dovolj, je potrdil tudi Erdelje, saj mu prav meja »odganja« turiste.

M.B.-J.

ZDRUŽENA LISTA PREDSTAVILA KANDIDATA

TREBNJE - Volilni štab združene liste je v ponedeljek v Trebnjem organiziral srečanje in pogovor z Juretom Zlajpahom, njihovim kandidatom za državni zbor Republike Slovenije v volilnem okraju Trebnje.

PREDSTAVILA SE JE SLS

TREBNJE - V ponedeljek je imela v Trebnjem predvolilni shod Slovenska ljudska stranka - Kmečka zveza. V trebanjskem kulturnem domu sta se predstavila kandidata za državni zbor Alojz Metelko in za državni svet Tone Hrovat. Pred skorajda polno dvorano se je predstavil tudi njihov predsedniški kandidat dr. Stanko Buser. Povedal je, da predsednik ne sme biti obremenjen s preteklostjo. Poudaril je, da se bo zavzemal, da bodo imele ženske možnost izbirati tudi med manj kot osemurnim delavnikom, da bi se lažje posvetile otrokom, kar pa ne pomeni, da bi jih zopet silili le za štedilnik.

Ne stavijo na moč

V Črnomlju predstavitev vseh kandidatov Slovenskih krščanskih demokratov za poslance

ČRNOMELJ — S povorko po Črnomlju se je preteklo soboto pričela prva javna predstavitev kandidatov SKD iz vse Slovenije za poslance v državni svet in državni zbor ter predsedniškega kandidata Iva Bizjaka. Predstavil jih je belokranjski kandidat stranke za državni svet Peter Dichlberger, ki je tudi obljubil, da bo SKD poskrbel za Belokranjce, da pa morajo pravočasno skočiti na vlak in se pridržati razvoju Slovenije in Evrope.

Predsednik poslanskega kluba SKD Nace Polajnar je spregovoril o predsedniškem kandidatu Ivi Bizjaku ter opravičil njegovo odsotnost. Dejal je, da je Bizjak človek politične kulture in modrosti, dialoga in strpnosti, kar je dokazal tudi kot predsednik zbora občin v republiki skupščini. Ivan Oman je predstavil predsednika SKD Lojzeta Peterleta. Slednji je dejal, da ne stavijo na igro moči, ampak na odgovornost in moralne kvalitete, opozoril pa, da niso dovolj le obljube in programi, ampak je potrebno tudi kaj narediti.

Ob tej priložnosti so v Črnomlju ustanovili začasni občinski odbor slovenskega kmečkega gibanja pri SKD, ki ga je prav tako predstavil Ivan Oman. Dejal je, da SKD in kmečki stan sodita skupaj. Vizija razvoja SKD je ohranjanje življenja v vaseh, saj mora Slovenija ostati poseljena in kultivirana.

M.B.-J.

VČLANJEVANJE ŠELE DRUGO LETO

ČRNOMELJ - Čeprav vlada veliko zanimanje za včlanjevanje v črnomaljsko kmetijsko zadrujo, pa bodo začeli zopet sprejemati nove člane šele po zboru članov. Ta bo po zaključnem računu za letošnje leto, torej konec januarja 1993. Vendar prijave za članstvo na zadruzi vseeno zbirajo.

Begunski učenci so lačni znanja

Vendar je v Beli krajini pouk organiziran le za 14 begunskih otrok na metliški osnovni šoli — Ker ni učbenikov, potrebno veliko iznajdljivosti

METLIKA — Na tukajšnji osnovni šoli so 2. novembra prvi v Beli krajini, še vedno pa so tudi edini, začeli s poukom za begunske otroke. Obiskuje ga 14 učencev od 1. do 8. razreda, in sicer tri ure na dan v popoldanskem času. Pouk poteka v materinem jeziku beguncev v dveh skupinah, na nižji in višji stopnji, poleg učiteljev iz osnovne šole pa pomagajo še zunanji sodelavci. Kot je povedal ravnatelj osnovne šole Jože Mozetič, zaradi poka beguncev njihovi učenci niso prikrajšani, tako begunci kot njihovi otroci pa so jim za to gesto zelo hvaležni. Problem pa je, ker še vedno ni učbenikov. In kaj menijo o pouku učenci in njihova učiteljica?

DRAŽENA TUCAKOVIČ: »Doma sem iz Cerovarja v občini Tešanj, že štiri mesece pa sem z mamo in sestro na Jugorju. Upala sem, da bom v četrti razred že lahko hodila v domačem kraju, a ker to ni mogoče, sem zadovoljna, da lahko obiskujem pouk v Metliki. Šolskih potrebščin imam dovolj, učiteljica je prinesla tudi stare šolske knjige, pogrešam pa več leposlovnih knjig.«

HASIBA ČELIK: »Z mamo in sestro sem prišla pred sedmimi meseci iz Sarajeva v Podzemelj, kjer sem nekaj časa obiskovala pouk. Dobro sem se naučila govoriti slovensko, vseeno pa se raje vozim v metliško šolo, kjer nas je manj v razredu. Vesela sem, ker velikokrat

dobim petico, vseeno pa pogrešam nekdanje sošolce in upam, da bomo lahko kmalu zopet skupaj.«

EMIR TERZIČ: »Dolgo je že, odkar

Dražena Tuca - Hasiba Čelik ković

Emir Terzić

podano stališče upravnega organa.

Kljub temu bo svet staršev na izvršni svet in skupščino poslal pritožbo z zahtevo, naj se še enkrat preuči utemeljenost povišanja deleža staršev in upošteva tudi primerjalna lestvica prispevkov po drugih slovenskih občinah. Starši se sedaj sprašujejo, kam bi se odvajali ostala sredstva, ali v korist njihovih otrok ali v kako drugo korist. Po sedanjih ukrepih IS, ko je po povišanju prispevkov staršev zahteval tudi sicer racionalizacijo dela v vrtcih, verjetno razlika ni namenjena otrokom. Zato starši zahtevajo, naj se določi tudi razmerje med vzgojnim delom programa in materialnimi stroški. Zahtevajo pa tudi, da se ukine prispevek 400 tolarjev mesečno za varstvo otrok nad 8 ur, saj je po njihovih preverjanjih v drugih slovenskih občinah v ekonomsko ceno vračunanih 9 ur.

J. DORNIŽ

V vrtcih je vse večja revščina

Starši otrok, ki obiskuje vrtce v črnomaljski občini, poravnajo le še petino stroškov — Manjka 21 milijonov tolarjev, ki jih občinski proračun nima

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini je več kot 1.700 otrok, ki bi jih lahko vključili v vrtce, a ga obiskuje le 464 otrok, torej približno vsak četrti, kar je precej pod republiškim povprečjem. V Sloveniji je namreč v vrtce v povprečju vključen vsak drugi otrok primerne starosti. Toda to povprečje bi v tukajšnji občini težko dosegli, saj so zmogljivosti vrtcev premajhne. Tako so bili v začetku lanskega leta, ko je bilo vključenih 530 otrok, vrtci prenapolnjeni, zavrnili pa so 40 do 60 otrok.

Letošnjega septembra pa se je vpisalo precej manj novincev. Vendar sta vrtca v Črnomlju in Semiču še vedno povsem zasedena, čeprav ne prenapolnjena, in tudi zavrnjenih prošelj ni več. Vrtci v manjših demografsko ogroženih krajih kot so Vinica, Stari trg in Dragatuš, ki delajo kot enote pri šolah, pa nimajo zasedenih vseh mest. Zato je njihovo poslovanje precej dražje, seveda le za proračun, ne pa tudi za starše.

V Črnomlju so prepričani, da so glavni razlog za manjše vključevanje otrok v vrtce slabe materialne razmere mladih družin. A še lani so starši krili 30 odst. vseh stroškov v vrtcu, v letošnjih prvih devetih mesecih pa le 20 odst. Zato se v vrtcih obnašajo tako skromno, da je vse skupaj že prava revščina, saj so opustili vsa vzdrževalna dela, tudi

najbolj nujna. Ne obnavljajo več opreme in ne kupujejo potrebnih vzgojnih sredstev.

Največji problem, ki ga pri organiziranju vzgoji občutijo v Črnomlju, je v tem, da družba ne prenaša stroškov varstva na starše. V letošnjem letu so namreč v občini namenili za vrtce 34 milijonov tolarjev, potrebovali pa bi 55 milijonov tolarjev. V občinskem proračunu manjkajočega denarja nimajo, opozarjajo pa tudi, da denarne težave niso posledica občinskih, ampak republiških ukrepov. Poudarjajo, da republiški standardi zahtevajo določeno raven otroškega varstva, ki pa ji republika ne sledi z denarjem in hitrejšimi popravki prispevkov staršev. Zaradi tega je v Črnomlju tudi primanjkljaj. V čr-

POVORKA SKOZI MESTO — V Črnomlju se predvolilnih shodov očitno še niso naveličali. Preteklo soboto so namreč mnogi pozdravili vodstvo Slovenskih krščanskih demokratov in kandidatke stranke za poslance v republiški parlament, ki so v povorki šli skozi mesto. Do zadnjega kotička so napolnili tudi kulturni dom, kjer so jim predstavili kandidate, razvedril pa jih je še ansambel Čuki. (Foto: M.B.-J.)

nomaljski vladi so prepričani, da slovenska vlada uravnava višino prispevkov staršev za kritje stroškov vrtca v korist staršev. S tem se povečuje obveza občinskega proračuna. Zato je občinski izvršni svet predlagal, naj ministrstvo za zdravstvo, družino in socialno varstvo zagotovi pri ministrstvu za finance manjkajočih 21 milijonov tolarjev za minimalni obseg programa otroškega varstva v črnomaljski občini za letošnje leto.

M. BEZEK-JAKŠE

SREČANJE Z DR. DRNOVŠKOM

ČRNOMELJ - Belokranjski liberalno-demokratski stranki pripravljata v četrtek, 26. novembra, srečanje s predsednikom vlade Republike Slovenije in predsednikom LDS dr. Janezom Drnovškom. Srečanje bo ob 17. uri v metliškem hotelu Bela krajina, ob 18. uri pa v črnomaljskem hotelu Lahinja. Na obeh prireditvah se bosta predstavila tudi Boris Mužar, strankin kandidat za poslanca v državni zbor, in Rajko Adlešič, kandidat LDS za državni svet. V torek, 1. decembra, pa bo predstavitev predsedniškega kandidata LDS dr. Ljuba Sirca in sicer ob 17. uri v hotelu Lahinja in ob 18.30 v hotelu Bela krajina.

OBČNI ZBOR SEMIŠKIH SKD

SEMIČ - V soboto, 28. novembra, bo ob 18. uri v kulturnem domu v Semiču prvi redni letni občni zbor krajevnega odbora Slovenskih krščanskih demokratov Semič. Hkrati bodo ustanovili črnomaljski občinski odbor mladih krščanskih demokratov.

Mnogi niso uveljavljali olajšav

Izdali že skoraj vse odločbe o dohodnini

TREBNJE — Na davčni upravi v Trebnjem so izdali že večino odločb o dohodnini. Najprej so jih dobili tisti, katerim so se ujemali podatki in niso imeli družinskih članov. Potem so odločbe o dohodnini pošiljali vsem, ki so med letom plačali preveč davka in jim bodo sedaj denar vrnili, za njimi so sledile odločbe za upokojece.

Na davčni upravi priznavajo, da so odločbe zelo zapleteno napisane in da bi se verjetno dalo marsikaj poenostaviti, vendar takšne so dobili iz Ljubljane. Na ta račun se je zadnje čase pri njih zgledalo veliko strank, ki odločbe niso razumeli. Mnogi pa so se prišli tudi pritoževati, predvsem tisti z nizkimi dohodki, da so jim zaračunali previsoko dohodnino. Na upravi pravijo, da veliko ljudi z nizkimi dohodki ni

● Sicer pa je republiška vlada pred kratkim obravnavala predlagane spremembe in dopolnitve zakona o dohodnini. Vlada predlaga sprotno zajemljanje davkov na dohodek zaposlenih in tudi novo lestvico obdavčitve, kjer naj bi bil manjši odstotek za nižje in nekaj višji za višje plače. V prvem razredu naj bi sedanjih 19. odst. zamenjali s 17 odst., v drugem bi bil odstotek obdavčitve znižan od 28 na 26 odst., v tretjem razredu bi se od sedanjih 35 zvišal na 37 odst., v četrtem od 40 na 42 odst.; uvedli naj bi tudi novo, 50-odstotno obdavčitev.

uveljavljalo olajšav in da napoved dohodnine ljudje marca niso vzeli dovolj resno. Poleg tega je za trebanjsko občino značilno, da ima veliko njenih prebivalcev v lasti tudi zemljo, ki se pri izračunu dohodnine seveda upošteva.

Račune oz. olajšave zaenkrat niso preverjali, preverjali so le podatke o osebnih dohodkih iz računalniškega centra, kjer so ugotovili kar nekaj napak. Dohodnino bomo morali odslej plačevati vsako leto, zato bo še kako pomemben vsak zbran račun, da bomo lahko uveljavljali olajšavo. Novost za letošnje leto je tudi ta, da se bo kot olajšava upošteval tudi nakup šolskih knjig.

J. D.

Olivera Šiširak

doma, lačni novega znanja, zato smo metliški osnovni šoli toliko bolj hvaležni za gostoljubje.«

M. BEZEK-JAKŠE

V ŠENTRUPERTU PRVI ZASEBNI ZOBOZDRAVNIK

ŠENTRUPERT - Te dni je v Šentrupertu, v prostorih Stanovanske zadruge Šentrupert, odprl zobno ambulanto Siniša Kulašević. Ker so predvsem v tem delu trebanjske občine zdravnik nujno potrebovali, je ordinacija kot naročena. Sedaj je ambulanta samoplačniška, vendar bo zdravnik zaposlil občino tudi za koncepcijo.

Logopedinja pomaga otrokom, ki imajo težave

Novo v ribniški šoli

RIBNICA — V ribniški osnovni šoli dr. Franceta Prešerna so že lani načrtovali mobilno službo za pomoč drugačnim otrokom in pomoč otrokom v socialni stiski. Preko ribniškega Centra za socialno delo so letos razpisali javna dela za pomoč otrokom v socialni stiski. Ker ustreznega kadra za ta dela niso dobili, med prijavitelji na zavodu za zaposlovanje pa je bila logopedinja, so se odločili za spremembo programa javnih del v pomoč otrokom z učnimi težavami.

Logopedinja Valerija El Habashy dober mesec in pol nudi pomoč otrokom nižjih razredov ribniške šole, ki imajo učne težave in motnje branja in pisanja. Trenutno dela s 47 otroki. Pomoč jim nudi v času pouka po vnaprej določenem urniku. Čas trajanja pomoči posameznemu učencu in s tem njegove odsotnosti od rednega pouka je prilagojen učencu, v večini primerov pa traja dvajset minut. V tem času s konkretnimi specialnimi metodami pomaga otrokom, ki v času pouka razlage snovi niso razumeli, to snov dojeti. To ji, kot zatrjuje ravnateljica šole Andreja Sulentič, na podlagi že vidnega napredka otrok, ki so deležni njene pomoči, zelo dobro uspeva.

M. L.-S.

Vpis rešil dom

Še pred nedavnim je bil obstoj dijaškega doma vprašljiv

KOČEVJE — Pred dvema letoma je kazalo, da bo zaradi majhnega števila učencev potrebno kočevski dijaški dom zapreti. Letos se je vpisalo 17 novih

Karmen Arko

učencev, kar je neprimerno več kot lani, in če se bo tako nadaljevalo bo po mnenju ravnateljice doma Karmen Arko dom čez dve leti polno zaseden.

Javni vzgojno-izobraževalni zavod Dijaški dom Kočevje lahko v novi stavbi ob cesti na stadion, zgrajeni pred sedmimi leti, sprejme 72 učencev. V dvo- in triposteljnih sobah imajo letos nameščenih 41 učencev vseh vzgojno-izobraževalnih programov kočevske srednje šole, pa tudi gimnazijce in dva osnovnošolca, ki obiskujeta kočevsko osnovno šolo s prilagojenim programom. 22 deklet in 19 fantov, med katerimi jih je največ v starosti med 14. in 15. letom, samo skrbijo za pospravljanje sob in vzdrževanje čistoče skupnih prostorov, sicer pa za njihovo bivanje in dobro počutje skrbijo 6 zaposlenih delavcev doma.

Razen manjših kršitev hišnega reda večjih vzgojnih problemov nimajo, prav tako pa tudi ne večjih finančnih težav. Plače prejemajo zaposleni (razen delavke v kuhinji) z ministrstva za šolstvo, materialne stroške pa krijejo iz oskrbnine, ki je prejšnji mesec znašala 10.500 tolarjev.

Bučka odrezana od središča občine

Ob sevniskem občinskem prazniku — Gost Milan Kučan — Slabe ceste in telefonija

BUČKA — Letošnji gostitelj ob sevniskem občinskem prazniku - KS Bučka je ena manjših krajevnih skupnosti v občini, ne premore še nobenega proizvodnega obrata niti asfaltirane ceste do lastnega občinskega središča. 12 km regionalne, ki povezuje Dolenjsko s Posavjem in naprej proti Štajerski, je še vedno slaba makadamska pot, za katero sevniskim občinskim možem še vedno ni uspelo prepričati odgovorne v Ljubljani, da je nujna njena posodobitev.

Na to je predsednica sevniske občinske skupščine Breda Mijović na slavnostni seji SO ob občinskem prazniku v zadržnem domu na Bučki, vpričo številnih visokih gostov — med njimi je bil tudi predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan — najprej opozorila in dodala, da KS Bučka navkljub temu po uradni metodologiji ni uvrščena med demografsko ogrožena območja. Še več: nerazvitost ni značilna le za to okolje, saj je od skupno 11 KS v sevniski občini kar 9 uvrščenih v demografsko ogrožena območja. Zatorej so Sevnica ni pričakovali vsaj omembe vredno republiko pomoč, a so jim letos iz že tako

Razprodaja zemlje južnjakom

Izjave Zmaga Jelinčiča na okrogli mizi so prisotne šokirale — Zaradi suma o nepravilnih odločitvah SNS zahteva odstop in odgovornost kočevske vlade

KOČEVJE — Kočevski območni odbor Slovenske nacionalne stranke je v soboto popoldan pripravil v kočevski kinodvorani okroglo mizo o problemih na Kočevskem. Prikaz razmer v gospodarstvu, kulturi, šolstvu ter s področja ekologije in kadrovske politike je poleg predsednika kočevskega odbora SNS Stanka Pleterskega podal tudi predsednik stranke Zmago Jelinčič, njihov kandidat za državni zbor iz Kočevja Robert Papež pa je zbranim predložil zahteve kočevskih nacionalistov.

Zmago Jelinčič je že na samem začetku zbrane vznemiril s izjavo, da se je koalicija kočevskih strank dogovorila, da SDP in SNS na občinskih volitvah ne bosta smeli kandidirati svojih delegatov oz. da njihovi kandidati ne bodo na volilnih listah. Pravi šok pa so doživeli ob njegovi trditvi, da so se posamezniki iz Mercatorja — Kmetijskega gospodarstva Kočevje in ministrstva za kmetij-

stvo na sestanku, ki je bil februarja letos, dogovorili, da bodo po 100 ha kočevske zemlje razdelili »južnjakom« in da bodo domačine, ki bi se odločili za nakup, onemogočili s finančnimi blokadami. V potrditev svoje izjave je navedel spisek o razdelitvi zemlje iz Mozlja, na katerem naj ne bi bilo niti enega Slovenca.

Zaradi ljudi, ki niso slovenske narodnosti, pa so na posameznih področjih na vodilnih položajih, je Jelinčič med problemi na Kočevskem poudaril ekologijo in kulturo, podobno pa je to za področje šolstva in kadrovske politike, storil tudi Pleterski, ki je sicer precej besedi namenil gospodarskim težavam in problematiki Itasa. Robert Papež je povedal, da zaradi suma, da kočevska vlada ni sprejemala pravih odločitev, člani kočevske SNS zahtevajo zmanjšanje števila nezaposlenih, rebalans občinske proračuna ter odstop kočevske vlade, ki naj bi za svoje postopke tudi odgovarjala.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Stanarine se ne bodo višale

Nova metodologija za oblikovanje najemnin prinaša Kočevju in Ribnici zamrzitev stanarin

KOČEVJE, RIBNICA — Republiška vlada je pred kratkim sprejela poseben odlok za oblikovanje neprofitnih najemnin v naslednjih štirih mesecih. To je že tretja nova metodologija za oblikovanje najemnin v letošnjem letu. Za kočevsko in ribniško občino pomeni, da bodo stanarine v naslednjih štirih mesecih zamrznjene.

V prvi polovici letošnjega leta so se najemnine v kočevski občini ves čas povečevale v skladu s tedaj veljavno metodologijo, da mesečni odstotek povziranja najemnine ne sme presegati 80-odst. rasti cen življenjskih potrebščin v prejšnjem mesecu. S prvim julijem je začela veljati nova metodologija, ki je predvidevala, da sme število neprofitna najemna največ do 2,9 odst. vrednosti stanovanja na leto. Zaradi predhodnih vsakomesečnih dvigov stanarine so to zgornjo dovoljeno mejo hitro dosegli, zato bodo v prihodnjih štirih mesecih,

kolikor naj bi veljal poseben odlok za oblikovanje najemnin, ki ga je vlada sprejela, da bi preprečila pretirano rast najemnin in pripomogla k zagotavljanju socialne stabilnosti, stanarine v Kočevju zamrznjene.

V Ribnici z zvišanjem najemnin niso hoteli. Za prvo povišanje v letošnjem letu so se odločili šele v juliju, ko je ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora predpisalo novo metodologijo za oblikovanje najemnin. V skladu z navodili pristojnega ministrstva so najemnine povečevale tako, da bi do konca leta dosegle 2,9 odst. vrednosti stanovanja. V septembru so najemnine dosegle že 2,23 odst., v oktobru in s tem pred sprejemom odloka, s katerim je vlada skušala doseči kompromis med lastniki stanovanj in najemniki oziroma med socialo, inflacijo in stroški, pa 2,46 odst. julijske vrednosti stanovanj. Ker odlok predvideva, da se v naslednjih štirih mesecih lahko povečajo samo najemnine, ki še niso dosegle 2,11 odst. julijske vrednosti stanovanj, tudi za Ribnico velja, da bodo najemnine ostale na višini oktobrskih.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Obračunane zamudne obresti ogorčile obrt

Vlada na izredni seji o tej zagati

SEVNICA — Obračuni zamudnih obresti za letošnje tričetrtletje so med sevniskimi obrtniki povzročili hudo kri, saj znašajo zneski tudi do 600.000 tolarjev, skupaj pa 25 milijonov tolarjev, to je skoraj toliko kot celotna akumulacija sevniskega gospodarstva.

Sevniska vlada je obravnavala problematiko obračuna zamudnih obrestnih mer v obrti na izredni seji 18. novembra tudi v luči protesta, ki ga sevniska obrtna zbornica (OZ) poslala OZ Slovenije. Predsednik OZ Sevnica Slavko Vilčnik je pojasnil, da je ogorčenost obrtnikov toliko večja, ker obrtniki ne dobijo plačila za opravljeno delo predvsem zaradi finančne nediscipline, in da so za pravi red, zanj pa naj poskrbi vlada oz. ministrstvo za finance. Takim obrtnikom naj bi odpisali zamudne obresti. Prejšnja vlada je z odlokom sprejela oduševske zamudne obresti in na opozorila obrtniškega ni reagirala, sedanja vlada pa je ukrepala prepozno in obrtniki so moratorij zvečne razumeli kot odlog. Obrtniki zdaj pričakujejo takojšnjo akcijo.

Kot je poudaril predsednik Marjan Kurnik, so z velikimi napori pomagali pri razvoju obrti in podjetništva, ki so ob vrsti zagnanih obrtnikov dali rezultate. Število obrtnikov je v začetku oktobra letos naraslo že na 384, pri njih zaposlenih delavcev pa na 283. V oktobru so odprli v obrti še 18 novih delovnih mest.

Kasnitive pri plačevanju davčnih obveznosti so sicer v največji meri posledice

• **Vodja izpostave republiške davkarje Slavko Golob je povedal, da se obrtniki verjetno še premalo poslužujejo odloga plačila obveznosti za dva do štiri mesece. Sevniski davkarji so namreč kar 125 takšnih vlog ugodno rešili in izdali le 6 negativnih odločb o odlogu plačila davkov in prispevkov.**

ca splošne šibke plačilne zmognosti slovenskega gospodarstva. Številne velike firme odpravljajo obrt, ki je ponazoril obrtnik in podjetnik Drago Krošelj, so tudi velika sevniska podjetja, ki svoj denar posojajo za velike obresti drugim firmam, obrtnikom pa ne plačajo obveznosti.

P. PERC

KAM VOLILNE PLAKATE

KOČEVJE — V torek zvečer so se na pobudo kočevskega župana dr. Mihaela Petroviča sestali predstavniki kočevskih političnih strank s predsednikom okrajne volilne komisije, člani predsedstva kočevske skupščine in pristojnimi občinskimi organi. Tema razgovora so bile priprave na volitve. Dogovorili so se, da bodo v mestu stranke lahko razobešale svoje plakate na že obstoječe betonske panoje ter na lesene panoje, ki naj bi jih v ta namen postavila in kasneje tudi odstranila Komunala, na ploščadi pred Namo, v Titovem parku in na polju pred mestom, ob cesti Kočevje-Ribnica. Kje naj bi stali panoji v posameznih krajevnih skupnostih, jim ni uspelo dogovoriti se. Posameznim strankam so prepustili, da se z lastniki trgovin, lokalov in stanovanjskih hiš dogovorijo, kje bodo postavili svoje plakate tako, da ne bodo motili prometa.

HAJTNIK IN UMEK NA TURNEJI

SEVNICA — Kandidat za poslanca državnega zbora Igor Umek (SKD) je obiskal že veliko manjših krajev v sevniski občini in se predstavljal svojim volilcem. Turnejo nadaljuje tudi kandidat Drnovškove LDS Samo Hajtnik, ki bo v petek zvečer z Gledališčem Tone Čufar z Jesenic in veselo igro Juntez v gostilni Janc na Studencu, v soboto pa še v Loki.

• **Vem, da je polovica stroškov za propagando čisto zapravljanje denarja, žal pa ne vem, katera polovica.** (H. Ford)

KANDIDATI — Na zboru NDS-SGS v Sevnici so se predstavili (od leve proti desni): kandidat za poslanca državnega zbora Karl Vehovar, dr. Rajko Pirnat, dr. Alenka Žagar-Slana, dr. Edo Pirkmajer in Franc Glinšek, kandidat SKD, SLS in NDS za državni svet. (Foto: P. P.)

»Državo bomo delali počasi«

Z zbora narodnih demokratov v Sevnici

SEVNICA — »Državo bomo delali počasi, filigransko, brez starih vzorcev in manier. Evropa nas ne bo sprejela kot ponaredek demokracije,« je pretekli petek poudarila predsedniška kandidatka Narodne demokratske stranke (NDS) dr. Alenka Žagar-Slana na predstavitvi bolj maloštevilnemu sevniskemu občinstvu.

V priložnostnem kulturnem sporodu sta na začetku zбора nastopili priznani boštanski vokalni skupini Corona in oktet Jurij Dalmatin (bivši oktet Boštanski fantje). Predsednik NDS dr. Rajko Pirnat je posebej opozoril, da se druge stranke ogibljejo problema beguncev, NDS pa ima o tem jasno stališče. Narodni demokrati menijo, da je sodelovanje mednarodne skupnosti pri tem treba »po potrebi tudi izsiliti s tem, da Slovenija napove izselitev beguncev; Slovenija se ne sme spreminjati v begunsko taborišče. Dr. Pirnat je omenil kot popolnoma nesprejemljivo dvojno državljanstvo za tiste, ki so prišli iz bivših jugoslovanskih republik.

Predsednik Slovenske gospodarske stranke (SGS) dr. Edo Pirkmajer se je zavzel za skladen razvoj Slovenije. »Nismo za reforme, ampak odločno za nov sistem. Potrebujemo nove ljudi,« je dejal.

P. P.

Drobne iz Kočevja

DVA OBJEKTA — Od jutri bo Kočevje bogatejše za nov trgovsko gostinski objekt. Mercator - Kmetijsko gospodarstvo Kočevje bo namreč odprlo svoj trgovsko gostinski kompleks, ki naj bi bil izločeno okno Kočevja. Gre za dve zgradbi - zgradbo, v kateri sta veterinarska ambulanta in hranilnica ter posojilnica KGP Kočevje, ki bosta v prenovljeni zgradbi imeli svoje prostore tudi v bodoče, in za novo zgrajeno zgradbo, tik ob poslopiju MKG - Mesarija Kočevje. V spodnjem delu te zgradbe bo restavracija s hitro pripravljeno hrano, v nadstropju pa klasična restavracija. V poslopiju bo tudi trgovina z živilskimi izdelki, med katerimi bo posebno mesto namenjeno izdelkom mesno-predelovalnega sektorja MKG Kočevje. Slednji je namreč tudi največ pripomogel k izgradnji novega kompleksa. Sicer pa sta denar zanj prispevala tudi kočevski Gramiz in Snežnik iz Kočevske Reke.

PLAKATIRANJE — S panojev, ki so jih v soboto popoldan začeli postavljati na treh za te namene dogovorjenih mestih v Kočevju, mimoidoče že gledajo nekateri znani pa tudi manj znani obrazi. Ali bo dovolj prostora za vse? Kakorkoli že, trganje in preplepanje plakatov ni dovoljeno. Tega sicer ne prepoveduje poseben občinski odlok, obstajajo pa splošna znana pravila o javnem redu in miru, zato so se v Kočevju dogovorili, da bodo tiste, ki ne bodo spoštovali dogovorjenih pravil, prijavljali policiji.

Ribniški zobotrebci

STANOVANJA — Kdor je še pred leti potreboval stanovanje, si je lahko le želel, da bi bil zaposlen kje v Ribnici, saj je tako imel zelo velike možnosti, da bo stanovanje tudi dobil. Da v Ribnici stanovanjske problematike ne pozna in da nimajo pomanjkanja stanovanj, pa že davno ni več res. To ne velja le za občinska stanovanja, ampak tudi za stanovanja, ki so v lasti podjetij, skoraj edina izjema pa so nekdanja vojaška stanovanja. Kaj bo s še nekaterimi praznimi stanovanji naredilo obrambno ministrstvo, ni znano, dokaz za to, da občina in nekatera podjetja nimajo stanovanj, pa so dolgi sezname prosilcev, ki jih ima ribniški izvršni svet že lep čas na dnevnem redu skoraj vsake redne seje.

RIKO STROJ - Direktor ribniškega Rika, Mirko Jančigaj, meni, da je v Riku problematičen predvsem Riko Stroj. Težava naj bi bila v tem, da ima prostorske, strojne in druge zmožljivosti večje, kot so njegove prodajne možnosti. Z ukrepi, ki jih je začel nedavno izvajati v okviru programa sanacije podjetja, želi zagotoviti boljši izkoristek. Direktor je optimističen in delavci to cenijo, vendar pa premnogim, ki še niso prejeli niti septembrskih plač, to ne zadošča.

Sevniski paberki

ČAST — »Plačevanje davkov mora biti čast, tako kot je to v Švici, Nemčiji in drugod po svetu, pri nas pa je čast, če davke utajiš,« je rekel predsednik sevniske obrtne zbornice, Slavko Vilčnik, na izredni seji sevniske vlade, ki je obravnavala plačevanje zamudnih obresti v obrti. Takšna čast pri nas ne bo zlepa dobila domovinske pravice, verjetno pa ne bi bila najboljša rešitev, če bi v »državi uvedli nadzor nad vsem in vsakomur,« kot smo pretekli petek slišali na shodu narodnih demokratov iz ust Karla Vehovarja, kandidata NDS in SGS za poslanca državnega zbora, saj to močno diši po policijski državi.

VEST - Anonimni Sevnican menijo, da je plakatiranje predvolilnega boja normalno, da pa po njegovem sevniska SDP »nima poštnih vest, ker si ne upa občanom vseh plakatov pokazati na odprtem prostoru, ampak daje vtis, da jih hoče na neki način zavarovati in vsiliti«. Anonimeža namreč moti, ker so prenovitelji 16 plakatov nalepili na notranjo stran izloženih oken zapuščenih prostorov nekdanje trgovine v starem delu Sevnice.

BONTON - Kandidat SKD za predsednika Slovenije, Ivo Bizjak, je med krajšim petkovim obiskom v Sevnici obiskal tudi Lisco in odšel v Naselje heroja Maroka na snemanje na sevniski radio. Pred vhomom, kjer so tudi prostori radia, je starejši možak pometal. Prepoznal je gospoda Bizjaka in se ujezil, ker ga ni on najprej pozdravil, češ, ali je taka krščanska moral, Bizjak se mu je opravičil, a možak je še kar bentil po svoje in da takih že ne bo volil. Simpatični nasmeš predsedniškega kandidata je zavoljo neljubega incidenta postal grenak.

• **Negative volilne kampanje se izogibam, ker pušča globoke brazgotine.** (Kučan)

IZLET IN HLODI - Skupina izletnikov se je v soboto peljala po cesti s Senovega na Bohor. Nemalo je bila presenečena, ko je sredi poti ugotovila, da je cesta zaprta. Zaprl jo je možakar, ki je tam podiral drevje. Kakih posebnih prometnih znakov, ki bi voznike opozorili, da na cesto padajo debila, ni bilo. Očitno je bil sobotni "gozdar" prepričan, da so zadostno opozorilo že trikotnik in čez cesto prekržana debila.

PARLAMENT - V krški občinski skupščini se različne stranke še naprej vidno trudijo, da bi izigrale druga drugo. Strankarski veljaki in malo vidnejši člani najbrže stikajo glave in kujejo zaroto drug proti drugemu. Prišlo je tako daleč, da se nekateri ne pozdravljajo več niti v tako ozkem prostoru, kot je hodnik krške občinske stavbe. Rešitve za krško politično krizo bo mogoče prinesel letos sv. Miklavž, če bo povedal, ali bo krški politični voz v bodoče vozil po levi ali po desni ali pa bo še naprej tičal v gnojnici...

PREDSTAVE - Na krški ulici je kar nekaj ljudi reklo, da je direktor kulturnega doma Adolf Moškon namignil staršem, naj ne vodijo s seboj otrok na predstave v kulturni dom. Direktor Moškon, pravi, da je res priporočilo staršem, naj ne pripeljejo otrok na večerne predstave, kakršna je na primer "Razbojniki". Za to priporočilo se je odločil po burni reakciji nekaterih gledalcev, ki so se mu pritožili, da se jim nekateri najmlajši obiskovalci dvorane med večerno predstavo hihitajo na uho in motovilijo med nogami.

Novo v Brežicah

BREŽIŠKA POMLAD - Zdaj je sicer jesen, ampak po občini so menda začeli bujno rasti bifje, če ne celo gostilne, ki menda delajo na črno. Mi bomo kakega poskusili utrgati v prihodnjih dneh, medtem ko vedo pristojni ljudje, seveda na pristojnih mestih (npr. za šankom), že dolgo povedati marsikaj. Jezijo se tudi gostinci. Črne ima menda na sumu tudi že inšpektor, a kaj, ko jim po stari navadi nihče ne more do živega. Svoje lokale odprejo suhim grlom še popoldne po 16. uri. Toliko pa že vedo, da inšpekcije delajo dopoldan.

TURISTIČNI VODIČ - Obrežje je obmejna vas v krajevni skupnosti Jesenice na Dolenjskem. Od Jesenic do Jesenic/Dol. je dve uri vožnje in od Jesenic/Dol. do Obrežja še dobri dve uri. Če imate seveda smolo in se na izlet odpravite v soboto. V južnih Jesenicah bo rezultat slovenskih volitev razglasil Tudman, če že ne on, pa vsaj njegovi novinarji. In še ena značilnost, s katero se radi pošalijo krajan. Tu Četrtkov večer poslušajo v soboto, če jim ga kdo posname, sicer pa sploh ne, saj valov RTV Slovenija ne lojvijo.

PREDVOLILNA - Krški predsednik izvršnega sveta verjetno nima nič proti sodelovanju posavskih občin. Ampak če pride v Posavje predsednik vlade, nikakor ne sme v Brežice, ne da bi se pred tem ustavil v Krškem. Černelčev kolega po funkciji in strankarski pripadnosti, Ciril Kolečnik, razmišlja podobno. "Kaj hodi Drnovšek v Krško poslušati o starih zmotah, naj pride k nam, kjer smo na razvojni prelomnici," pravi. Toda premiera brežiški načrti o gospodarskem razvoju očitno ne zanimajo preveč. Vsaj tik pred volitvami ne. Kolečnik iz protesta ni šel na sestanek z Drnovškom v Krško, kar je povedal novinarjem in enako sporočil tudi Drnovšku samemu. Verjetno računa, da bo po volitvah vse drugače. Zanj in za Drnovška že mogoče.

PREDSTAVLJATA SE TUDI KANDIDATA SDP BREŽICE

BREŽICE - Osrednji predvolilni zbor članov in simpatizerjev združene liste brežiške občine bo jutri ob 17. uri v blagovnici v Brežicah. Program bo povezoval Toni Gašperič, nastopili pa bodo še deklinski nonet iz Artič in Franci Babič. Na prireditvi se bosta predstavila dr. Peter Zorčič, kandidat posavskih prenoviteljev za državni svet, in brežiški kandidat za državni zbor Stane Zlobko.

O LOKALNI SAMOUPRAVI

BREŽICE - Studio Brežice in Svet posavskih občin vabita jutri dopoldne ob 10. uri na okroglo mizo z naslovom "Regija - most med lokalno samoupravo in državo". O oblikovanju regije Posavje v luči lokalne samouprave se bodo udeleženci pogovarjali na pobudo Zelenih Brežic. Na pogovoru v dvorani brežiškega prosvetnega doma bodo sodelovali tudi dr. Dušan Pht, član slovenskega predsedstva in predsednik stranke zelenih, dr. Igor Vrišer, član strokovne skupine za pripravo zakona o lokalni samoupravi, in mag. Stane Vlaj, sekretar odbora za lokalno samoupravo pri republiški skupščini.

IZ NAŠIH OBČIN

Želja je petkrat več kot denarja

Iz krškega občinskega proračuna 22 milijonov tolarjev za obrt in podjetništvo — Dve vrsti projektov — V vladi kljub končnemu sklepu neenotni

KRŠKO — Krška občina namenja 22 milijonov tolarjev proračunskega posojila za pospeševanje razvoja obrti in zasebnega podjetništva. Če bi hotela usrečiti željam 54 prosilcev, ki so se prijavili na pravkar končani natečaj za dodelitev proračunskih kreditov, bi morala odobriti v ta namen petkrat več denarja.

Iz skupnega zneska 22 milijonov tolarjev bo prejelo kredite 24 podjetnikov in obrtnikov. Komisija za dodeljevanje posojil je od te skupne mase denarja za pospeševanje obrti namenila 12,5 milijona tolarjev za t.i. velike projekte. Največji kredit v tej skupini, v kateri bo občinsko posojilo dobilo 7 podjetnikov in obrtnikov, bo znašal 2,5 milijona in najmanjši pa milijon tolarjev.

Komisija je preostala sredstva iz skupne mase proračunskega posojila, se pravi sredstva v znesku 9,5 milijona tolarjev, odobrila 17 obrtnikom in podjetnikom za t. i. manjše projekte. Najvišje posojilo v tej kategoriji znaša 1,4 milijona in najnižje 130 tisoč tolarjev.

Tak predlog za dodelitev posojil je komisija dala v obravnavo občinskemu izvršnemu svetu in ta ga je sprejel. Obenem je vlada sklenila, da bo še letos razpisala še en natečaj za posojila obrtnikom in podjetnikom. Tedaj se bodo lahko potegovali za proračunska posojila prosilci, katerih vloge je komisija v prvem natečaju zavrnila, če bodo imeli tokrat urejeno vso zahtevano dokumentacijo.

Za razpis drugega natečaja za dodelitev proračunskih posojil za obrt se je vlada odločila po razpravi na svoji nedavni seji. Tu so nekateri člani izvršnega sveta med drugim menili tudi to, da komisija v delitvi posojil ni dosledno

upoštevala meril, ki si jih je sama postavila. Tako je, so zatrili nekateri v izvršnem svetu, odobrila posojilo tudi za trgovsko dejavnost, čeprav je izrecno poudarila, da te tokrat ne bo kreditirala. L. M.

GASILCI V TEŽAVAH

KRŠKO - Poklicna gasilska enota Krško je v precejšnjih denarnih težavah in pereče razmere je nedavno obširno obravnaval tudi krški občinski izvršni svet. Vlada je napovedala pomoč krškim poklicnim gasilcem, in sicer bo zanje med drugim opravljala računovodsko finančne posle.

VIDMU NAJ POMAGA DRŽAVA

KRŠKO - Vesel sem bil obljube nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, da se ob letošnjih volitvah Cerkev ne bo vmešavala v politiko. Toda omenjena nadškofovska obljuba se ne uresničuje povsod. Na Senovem Cerkev poziva ljudi, naj volijo prokršćanske stranke. To je z obžalovanjem ugotovil na osrednji občinski predvolilni prireditvi Združene liste v Krškem 17. novembra dr. Ciril Ribičič, predsednik SDP Slovenije. Ko so udeleženci spregovorili o drugih temah, je dejal mag. Janez Kocijancič o krškem Vidmu, da mora temu podjetju pomagati iz težav država. Kocijancič je bil ogorčen nad "vandalizmom", kot je označil trgiranje in barvanje predvolilnih strankarskih plakatov. Na prireditvi je Združena lista predstavila kandidata za volitve, in sicer sta to dr. Peter Zorčič in Marjan Urbanč. Prvi je kandidat v dvajseti volilni enoti (Posavju) za državni svet, drugi kandidira v 6. volilni enoti v 6. okraju (Krškem) za državni zbor.

L. M.

Zaradi kuge je sejmišče zaprto

Prašičerejci in z njimi brežiška občina že imajo občutne izgube

DOBRO IN BOLJŠE DELO — Šolsko vodstvo in inštruktorji prakse v krški srednji šoli so prepričani, da je delo v manjših učnih skupinah dijakom bolj v korist kot poučevanje v večjih. Na posnetku: pri praktičnem pouku. (Foto: L. M.)

USTANOVILI KRAJEVNI ODBOR

SENOVO - Pred nedavnim so tu ustanovili krajevni odbor slovenske krščanske demokratske stranke. Ustanovnemu zboru KO SKD Senovo, ki se ga je v gostilni Senica udeležilo okrog 80 ljudi, so med drugimi prisostvovali Franc Černelčič, kandidat za volitve v državni zbor v 6. volilni enoti, Franc Glinšek, kandidat za volitve v državni svet v 20. volilni enoti, in Danilo Siter, predsednik OO SKD Krško. Za predsednika KO SKD Senovo so izvolili Vlada Ljubija. Ustanovni občni zbor na Senovem so popestrili s kulturnim programom in z zaključnim družabnim srečanjem.

BI OBČINSKE TAKSE IZZVALE HRVATE?

OBREŽJE - Na mejnem prehodu Obrežje špediterji še niso začeli pobirati komunalnih pristojbin, kot je to sklenil brežiški izvršni svet. Vsakemu tovornemu vozilu, ki prijavlja blago ob prehodu čez mejo, naj bi zaračunali občinsko takso v višini 5 nemških mark. Na ta način bi v enem letu zbrali najmanj 800.000 mark, ki bi jih porabili izključno za urejanje infrastrukturnih objektov in gospodarske ploščadi ob prehodu. Ministrstvo za promet in zveze je izrazilo svoje nezadovoljstvo s tako odredbo občine Brežice in pozvalo ministrstvo za notranje zadeve, naj stori vse, da prepreči pobiranje taks. Osnovni razlog za tako odločitev se skriva v zapletenih odnosih s sosednjo državo. Na ministrstvu namreč menijo, da bi pobiranje taks poslabšalo pogajalske možnosti o izmenjavi tovornega prometa s hrvaško vlado. Bojijo se, da bi Hrvati zmanjšali število tovornjakov, ki smejo na dan čez mejo, ali pa celo, da bi uvedli kakšne protiukrepe. V Brežicah razumejo tako bojazen, vendar vztrajajo pri pobiranju taks, dokler vlada ne najde kakega drugega vira za ureditev prehoda.

BREŽICE — Brežiško sejmišče je bilo zdaj že drugo soboto zaprto zaradi nevarnosti razširitve prašičje kuge. Previdnost je dobrodošla, čeprav se bolezen širi na drugi strani Kozjanskega. V občini ugotavljajo, da je še promet s prašiči preko zelene meje s sosednjo Hrvaško že ustavil. Ker je izkupiček za v klavnico prodane prašiče precej manjši, je zanimanje za prekupčevanje in tiho-tapljenje hitro padlo.

Vendar pa velja povedati, da je to tudi edina svetla plat zapore sejmišča za brežiške kmetovalce in za občino nasploh. Kupci so namreč prihajali predvsem od drugod, zato je v te kraje in v

KANDIDATI ZA DRŽAVNI SVET IZ POSAVJA

KRŠKO - Da bi na volitvah 6. decembra volilci iz Posavja lažje izbrali pravega kandidata, ki bo zastopal njihove lokalne interese v državnem svetu, prireja sevnška občinska skupščina pod pokroviteljstvom Sveta posavskih občin v sredo, 2. decembra, ob 18. uri v dvorani kulturnega doma v Krškem javno tribuno. Na njej se bodo predstavili kandidati: Jože Senica, Ivan Tomšek, Anton Zevnik, Peter Zorčič, Vlado Deržič, Jože Dušak, Franc Glinšek in Marjan Kurnik. Predstavitve bosta neposredno prenašala brežiški in sevnški radio ter krški Kanal 10.

Novotehna u novo leto

ZA CENEJŠI PRAZNIČNI NAKUP IN SERVISNE STORITVE

NOVOTEHNA

NOVO MESTO TRESTNJE KOSTANJEVICA KRŠKO METLIKA

žepe prašičerejcev priteklo precej denarja. Zaradi zapore sejmišča bodo letos mnogi Brežičani revnejši pričakali novo leto. Ves odkup za klanje godnih prašičev se zdaj preusmerja v klavnico, ki k sreči po nedavni prenovi normalno deluje. Od kupcev pa dobi plačilo šele v dobrem mesecu.

Škoda nastaja tudi pri premikanju prašičev med posameznimi fazami reje, ki je odloženo zaradi obveznosti cepljenja. To se sme začeti v 2. fazi reje, vendar povzroči najmanj 14-dnevno zamudo pri premiku. Prašiči zadnje faze lahko končajo samo v klavnici. Kmetje ne morejo poskrbeti niti za pravočasen pristup. Če ne bo umetnega osenjenja, bodo spomladi tepeni zaradi izpada odojkov, ki bi jih prodali ravno aprila, ko dosegajo najvišje cene. Tudi od 100 do 120 kg težki pitanci bodo morali ostati v reji še najmanj 14 dni, če so bili cepljeni, sicer pa še dosti dlje.

ZA POSAVJE PREMALO, PREDSEDNIK! — Petkovemu posavskemu obisku slovenske vladne delegacije v Krškem ni prisostvoval Ciril Kolečnik, predsednik brežiškega izvršnega sveta. Ni prišel iz protesta, ker je »za naše probleme namenjenega tako malo časa«, kot je dejal Anton Podgoršek iz občine Brežice. Vlado je v imenu Posavcev okrcal tudi podjetnik Emil Vehovar z Rake. Dejal je, da bi »prosil na bi podpredsednik Rigelnik prišel na daljši obisk«. Na sliki: vladni predstavniki med pogovorom v Krškem. (Foto: L. M.)

Vprašanja in pričakovanja

Dr. Janez Drnovšek s sodelavci v Krškem

KRŠKO — Krško je 20. novembra obiskal dr. Janez Drnovšek, predsednik slovenske vlade, ki so ga spremljali Franc Avberšek, minister za energetiko, Mitja Gaspari, finančni minister, in Miha Jazbinšek, minister za varstvo okolja in urejanje prostora. V približno polnočno uro trajajočem razgovoru z direktorji posavskih podjetij ter s predstavniki občinskih skupščin in izvršnih svetov treh posavskih občin so visoki gostje znova poudarili glavne usmeritve v politiki slovenske vlade, zvedeli za nekaj perečih problemov Posavja in odgovorili na nekatera vprašanja gostiteljev.

Predsednik vlade je precejšen pesimist glede ponovnega trgovanja Slovenije z nekdanjim jugoslovanskim tržiščem. Dr. Drnovšek je izrazil pričakovanje, da se bodo izboljšali odnosi s Hrvaško. Kot je o tem dejal Gaspari, pa se bo slovensko-hrvaška blagovna menjava povečala samo v primeru, če bo tudi Hrvaška tako kot naša država imela za to interes.

Edo Komočar, direktor Laboda

OB DNEVU TO SLOVENIJE

CERKLJE OB KRKI - Ob 20. novembra, dnevu TO Slovenije, so iz vodstva učnega centra v Cerkljah ponudili srednjim in osnovnim šolam v Posavju, da jih obiščejo častniki in vojniki ter sodelujejo na razgovorih o TO, v samem centru pa so vsi učni vodi ta teden podrobneje obravnavali dogodke lanske osamosvojitvene vojne in razvoj TO od prvih svobodnih volitev do danes. Obravnavali so tudi dogajanja, vezana na vojno na Dolenjskem in v Posavju, ki jih je podrobneje analiziral udeleženec vojne in poveljnik centra Vasilije Maraš, ter si ogledali filma Slovenija na barikadah in Vojna v Posavju.

OŽIVITEV GRADOV OREŠJE IN PIŠECE

BREŽICE - Ker sta gradova v Pišecah in Orešju na Bizeljskem v zelo slabem stanju, so Brežičani imenovali poseben odbor za upravljanje in gospodarjenje z njima. Njegovi člani naj bi pripravili predlog za sanacijo obeh gradov, za njuno kulturno oživetje ter vključitev v kulturno in turistično ponudbo v občini Brežice.

ventivno cepljenje proti prašičji kugi, in to vse dotlej, dokler obstaja nevarnost vnosa. Vprašanje pa je, če bo država pripravljena podpreti to pobudo. B. DUŠIČ-GORNIK

V Pečicah je življenje drugačno

Imajo telefon, vodo, elektriko in boljše ceste kot nekdanj pa morda tudi še kaj, česar mestni ljudje nimajo

PEČICE — Marsikdo je že omenil za prebivalce v zaselkih krajevnne skupnosti Pečice — Križe, da živijo na koncu sveta, od boga pozabljeni. To so v resnici delavni ljudje, navajeni živeti skromno. Preživljajo se s kmetovanjem ali pa se vozijo na delo v Brežice in Krško.

Šole že dolgo nimajo več, saj je otrok premalo in se vozijo k pouku v Artiče. Vse, kar imajo, so si zgradili z lastnim delom, in na to so ponosni. Imajo kar precej telefonskih številk, dobro cestno povezavo z Brežicami, vodovod, ki bi ga bilo sicer treba kmalu obnoviti, tako pogoste avtobusne zveze, kot jih niso še nikoli imeli, in eno prvih zasebnih trgovin v bivši državi, ki jih že dolga leta oskrbuje z vsem, kar potrebujejo.

Ljudje se ne počutijo odrezani od sveta, saj se v 20 minutah lahko pripeljejo v Brežice ali Krško. Še bližje je do Podsrede ali Koprivnice, vendar so

cestne zveze proti krški in šmarski občini (del krajevnne skupnosti spada v to sosednjo občino) zelo slabe. V Podsredo je včasih vodil slab kolovoz, zato so krajanji z udarniškim delom uredili cesto. Zanj so dobro skrbeli in plačevali celo vzdrževalca. Sredi 80. let je skrb za cesto prevzela občina in od takrat je z njo vse slabše.

Pečičanom in tudi prebivalcem z one strani Golega Vrha (iz Podsrede) je zelo žal, da jim ni uspelo asfaltirati nekajkilometerskega odseka ceste, ki povezuje šmarsko in brežiško občino. Pravijo, da

je bilo že vse dogovorjeno, pa sta delo s stroji preprečila krajanka in njen zaseb-

• Ljudje v krajevni skupnosti Pečice — Križe morajo kar sami poskrbeti zato, da jim ni dolgčas. Mladi se zbirajo po svoje. Igrajo košarko in pozimi tudi smučajo na bližnjem smučišču z vlečnico. Primernih strmin za te namene in snega jim ne manjka. Kmečke žene so organizirane v enem najboljših aktivov v občini. Prirejajo in sodelujejo na kulinarčnih razstavah, prodajajo lastne kulinarne izdelke na različnih prireditvah, se odzivajo na poučne izlete itd.

ni interes. Kdo ve, kdaj bo spet taka prilika? B. D.-G.

Na črno v Evropo

V zadnjem času se v okolici Novega mesta vse bolj sliši značilni glas električnih žag. Poleg tistih nekaj registriranih žagarjev se s to obrtjo na črno ukvarja vse več šušmarjev. Poznavalci vedo povedati, da gre za tračne, vertikalne ali horizontalne električne žage. Znan je primer take črne žage, ki inšpektorjem in vsem drugim v posmeh ter vaščanom navkljub na veliko dela že več let. Za ta primer dobro vedo tudi na občini. Pa kaj?

Seveda bi moral človek, ki bi hotel po normalni in pravilni poti priti do žage, dobiti dokumentacijo z vsemi potrebnimi soglasji, verjetno pa bi moral opraviti tudi kakšen preizkus znanja, voditi bi moral žagarske knjige, plačevati davčnine itd., itd. Seveda vse to velja za normalno urejene države. Pri nas se zadnje čase vsi tako radi sklicujejo na pravno državo. V taki pravni državi gotovo ne bi veselo pele črne žage.

Seveda ni čudno, da so črne žage zrasle potem, ko je tudi ali predvsem zaradi nastopaštva in hujšaka novih strankarskih prakov prišlo do prave anarhije v slovenskih gozdovih, ki da so do sedaj ječali pod zatiralsko peto boljševističnih gozdarjev in njihovega prisilnega odkazila. Kako znajo gospodariti s tem narodnim bogastvom, kar gozd v prvi vrsti seveda je, novi, pravi in vsega strahu osvobodjeni lastniki, je videti v gozdovih, ogromno pa povedo tudi grozljivi podatki o črnih sečnjah, golosekih, pravemu uničevanju slovenskih gozdov. Tako brezpravje in gozdno brezvladje je kot nalašč tudi za črne žagarje. Lesa je dovolj, neevidentiranega in sumljivega porekla, žagarskih knjig ni, podatkov nobenih, davkov pa tudi ne. In vsi so očitno zadovoljni. Država pa ne vidi, ne sliši in ne govori. Kdo pa bi se, prosim lepo, v teh usodnih predvolilnih časih ukvarjal še s temi banalnostmi, ki povrh vsega gotovo ne bi prinesle novih volilnih glasov, kvečjemu kakšnega odnesle.

• Zadnje čase so se v novomeški okolici povečale tudi gozdne tatvine. Za enega teh črnih žagarjev vedo, da ima neregistriran kamion z dvigalom za nakladanje lesa. Lepo bukev v odročnem Padežu dva izkušena delavca v pol ure podreda, naložita na kamion in odpeljeta. Pa še toliko časa imata, da ostanke zakrijeta z zemljo in listjem.

Menda nekateri teh žagarjev delajo celo za izvoz. Tudi v Evropo gremo na črno.

A. BARTEJ

Politika je vse bolj moškega spola

"Kandidiram tudi zato, ker sem ženska," je svojo kandidaturo za predsednico - ne za predsednika! - Slovenije v nedeljo v Birčni vasi med drugim utemeljila Darja Lavtižar-Bebler. Nadaljevala je, da to ni majhna stvar. V evropskih državah, ki veljajo za najbolj razvite in socialne, posebno v skandinavskih, ženska kot predsednica ni nobena redkost, v parlamentih pa jih je med 30 in 35 odst. V našem jih je sedaj približno 10 odst., po objavljenih kandidatnih listah pa vse kaže, da bo veliko, če jih bo v novem po decembrskih volitvah 5 odst. To je raven Vzhodne Evrope, kjer si ženske šele utirajo to pot. Ob teh podatkih se seveda ni nič spremenilo dejstvo, da je v Sloveniji 51 odst. žensk, da jih je med zaposlenimi skoraj polovica in da nemalokrat ne podpirajo le treh vogalov v hiši, ampak vse štiri in še moza zraven, kot se je pošalila Lavtižar-Beblerjeva.

Poskus izirvanja žensk iz javne sfere, seveda na zelo perfiden način, lahko v Sloveniji spremljamo že nekaj časa. Opazen je sicer trend prodora žensk v menedžerske strukture, kjer se ženske odlično dokazujejo, čeprav opravljajo dva zahtevna šihita: na delovnem mestu in doma. Državi pač ne pade na pamet, da bi spodbudila razvoj raznih servisnih dejavnosti, ki bi žensko razbremenile pri številnih družinskih opravilih, kot je to praksa v razvitem svetu, s čimer

bi hkrati tudi vplivala na zmanjševanje že kar katastrofalne brezposelnosti. V tej so na splošno vse bolj opazno udeležene ženske in podaljšuje se čakalna doba žensk, ki iščejo prvo zaposlitev. Če ima možnost izbire, delodajalec izbere moškega, saj se s tem izogne morebitnim porodniškim in bolniškim dopustom za negovanje otrok, kar je kljub vsem spremembam še vedno pretežno ženska stvar. Predlagan triletni porodniški dopust bi zaposlitvene možnosti žensk brez dvoma še drastično zmanjšal. Podobnih predlogov in poskusov zakonskih rešitev, ki naj bi pokazali ganljivo skrb oblasti, predvsem pretežno moškega parlamenta, zaščito žensk, je bilo v zadnjih dveh letih kar nekaj. Dejansko pa gre za zvito strategijo, kako ženske - tiste, ki jim je to všeč, in tiste, ki jim ni - spraviti nazaj v dom, za štedilnik in med otroke in kako jim zapreti pot v ostale sfere, v zaposlovanje in tudi politiko. Da je ta boljša, če jo delajo ženske, bi bilo sicer trapasto trditi, brez dvoma pa je mehkejša, treznejša, realnejša, bolj praktična in ne le do žensk, ampak do vse družbe prijaznejša, če jo ženske enakovredno oblikujejo, za kar so dokazi v že omenjenih razvitih evropskih državah.

Ne gre za poziv, da volite ženske. Bilo bi pa le dobro premisliti, kako se je kdo oz. kako se je katera stranka v zadnjih letih obnašala v zvezi z "ženskimi" vprašanji in katera vključuje ženske enakopravno, ne pa le za vzorec, da bi bila volilcem bolj všeč, za kar povzpetic, ki se bodo takoj po volitvah uklonile "moški" politiki, tudi ne manjka. Demokracija pa ni sama po sebi prinesla avtomatičnega izboljšanja položaja žensk. Nasprotno. V zadnjih dveh letih so bile pridobljene pravice nemalokrat napadene in jih je bilo v parlamentu težko zavarovati, včasih celo pred posameznimi ženskami. Včasih je šlo le s pomočjo pritiska javnosti. V vsakdanjem življenju, zaznamovanem z našo gospodarsko krizo, so te pravice še bolj ogrožene, kar dokazuje tudi naval na sredi poletja ustanovljen Urad za žensko politiko pri republiški vladi, ki je presenetil celo njegovo direktorico Viko Potočnik, dobro poznavalko razmer. V času - gre za naš čas - ko je treba vedno znova poudarjati in se boriti ne za kakšne

to ne drži, bo pač drugače. Vsaj kar zadeva krško občino, je malo možnosti, da bi v sedanjih precejšnji gospodarski izčrpanosti in ob vrsti različnih drugih socialnih problemov že zdaj reševali slabe življenjske razmere Romov, čeravno te razmere povečujejo konfliktnost družbenih odnosov v tej lokalni skupnosti.

Načelno se da zadeva urejati dosti bolje in ni čudno, da je Peter Winkler, šef urada za narodnosti pri slovenski vladi, nedavno v Krškem dejal, da je potrebno poiskati razumne rešitve, ki bodo koristile vsem. Tisti, ki spremljajo dogajanja v zvezi z Romi, vedo, da je s klicem po razumnih rešitvah Winkler samo obrnil lajno, ki je že pred dvajsetimi leti pela isto pesem, čeprav mogoče v drugih rokah. In ko so mu to precej odkrito povedali, jih je potolažil, da so zadeve res krenile na bolje.

Videti je, da se šef narodnostnega urada v tej oceni malce razhaja z nekaterimi ljudmi v drugih vladnih uradih. Povedano drugače, v vladi v Ljubljani mislijo, da morajo predvsem občine iz svojih proračunov primakniti precej denarja k reševanju romske problematike in da bo država s svojo razmeroma prazno malho prisotna samo za vsak primer, če občinski oblastem le ne bi šlo od rok omenjeno delo.

M. LUZAR

Ko se izpovejo šolniki

Kako zelo drži rek, da sita vrana lačni ne verjame, vedo predvsem ljudje na periferiji, ki onim v centrih navadno ne morejo dopovedati, za kaj vse so prikrajšani. In Bela krajina se, kljub temu da ji je uspelo postati regija, ni niti za kilometer približala centrom, vsaj geografsko ne. Še vedno pač leži med Gorjanci in Kočevskim Rogom na eni ter Kolpo na drugi strani. Pa vendar se je vsaj v zadnjem času spomni nekoliko več ljudi iz centrov kot običajno. Seveda si Belokranjci ne delajo utvar, da zgolj slučajno zaradi volitev. V svoji belokranjski skromnosti pa so veseli, da jim je vsaj kdo pripravljen prisluhniti, jih razumeti in jim celo obljubiti pomoč. Pri tem tudi belokranjski šolniki niso izjema, zlasti še, če se lahko

Črnomlju, kjer so glede na družbeni proizvod po zadnjih znanih podatkih iz leta 1990 pristali na zadnjem mestu v Sloveniji, pa je tudi očitno. Ni denarja za opremo v šolah, učne pripomočke, investicijsko vzdrževanje šolskih poslopij in amortizacijo. In to že za osnovne šole, ki so obvezne, kaj šele za gimnazijo in poklično šolo, kjer so imeli velike težave, da so na republiko sploh uspeli dokazati, kako ju potrebujejo! Še sreča, da jim je vsaj minister Gaber priznal, da pomeni ena srednja šola na periferiji več kot tri v centru. Toda šele naslednji parlament, ki še izvoljen ni, bo lahko dal odgovor, ali bo moč šolstvu na demografsko ogroženih območjih prihodnje leto namestiti letošnjih 35 milijonov tolarjev nameniti 130 do 150 milijonov tolarjev. Če bodo poslanci dvignili roke, potem lahko tudi Belokranjci pričakujejo kakšno drobtinico.

In če je vsem, ki obiščejo Belo krajino in v Sloveniji nekaj veljajo, tako rad na jeziku stavek o srečnih ljudeh ob zeleni meji, potem bi morali tudi kaj narediti za to srečo. Ne nazadnje tudi pri učiteljih, pri katerih ni več tolikšne vneme kot nekdaj, preprosto zato ne, ker je s skromnim plačilom razvednote njihovo delo.

M. BEZEK-JAKŠE

Zadnjice se bodo še svetile po poljih

Tako bi brežiški izvršnik Ciril Kolečnik zaključil ob novici, da je v soboto spet stekel promet po magistralki proti Bregani. Mejni prehod Obrežje je eden največjih v Sloveniji, vendar je po urejenosti med najslabšimi. Brežičani so že večkrat opozorili republiško vlado in pristojna ministrstva, da bi vozniški in potniki potrebovali še kaj več od kioskov, carinikov, policistov in špediterjev. Morda v Ljubljani ne pomislijo, da na meji ne gre brez pitne vode, stranišča, telefonov, javne razsvetljave in urejene kanalizacije.

Nujne so tudi za promet varne vzporedne regionalne in lokalne ceste, ki so preobremenjene ob vsaki zavori zaradi dela ali nesreče, sploh pa konec tedna, ko se po njih prebijajo tudi tovornjaki. Vladi se niti enkrat ni zdelo potrebno Brežičanom odgovoriti vsaj z vljudnostnim pismom. Res so pisma spodbudila nekaj razgovorov na ravni ministrstev, vendar dalje od obljub niso prišli.

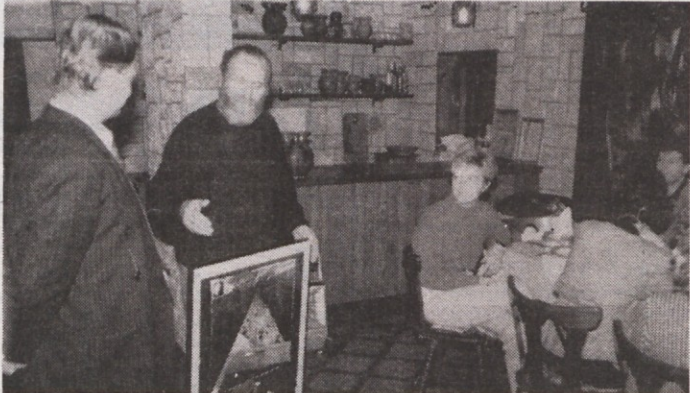
Večkratno opozarjanje na zgoščeni promet na regionalnih cestah v smeri meje očitno ni zaleglo, zato ni čudno, da so zahteve spet oživele, ko je država ob občine želela soglasje za obvoz po lokalni cesti. Ker tega ni dobila, je istočasno za silo pripravila za obvoz regionalno cesto. Morda bi se kaj premaknilo, če bi prebivalci Jesenic in Dolenjskem zares zaprli ob razpoložljivi obvoznici na eno izmed preteklih sobot, ko se je po njih valil neznošen promet. Takoj ko so zagrozili in postavili zahteve do vlade, pa jih je le-ta prehitela in vsaj to soboto umaknila zaporo ceste. Očitno se je bilo lažje in ceneje dogovoriti s sosednjo državo, kot pa s prebivalci ob meji.

Brežičani so za zaporo ceste izvedeli le nekaj dni poprej. Kot pravijo krajani, so skoraj istočasno, ko so v Brežicah potekali pogovori o soglasju in o pogojih zanj, delavci že pripravljali regionalno cesto za obvoz. To samo še potrjuje domnevo, da je bilo vse odločeno že vnaprej.

• Ker je državi prehod na Obrežju deveta skrb, so si v Brežicah, po vzoru nekaterih prehodov na meji z Avstrijo in Madžarsko, omislili komunalno takso za tovornjake. Toda država je v prid dobrega pogajanja s Hrvaško, češ da bi to lahko izzvalo sosednjo državo, sklenila prepričati pobiranje takih taks. Nekateri v Brežicah zato že verjamejo pisanju o ozemeljskem barantanju med Slovenijo in Hrvaško, ki naj bi Savudrijo odstopila za dve vasi v brežiški občini.

Morda je tako razmišljanje malce prenapeto, vendar pa vsekakor ima svoj prav. V občino že dolgo zama vabijo predsednika vlade ali vsaj podpredsednika za gospodarstvo, saj čutijo, da so na pomembni razvojni točki. Samo enourni, lahko bi rekli politični obisk dr. Janeza Dmrovskega v Krškem je zato le še podžgal jezo Brežičanov.

B. DUŠIČ-GORNIK

ZAHVALA — Predsednik trebanjske vlade Jože Rebolj se je zahvalil dolgoletnemu kulturnemu delavcu Stanetu Pečku (na posnetku desni z brado) ob njegovem odhodu v pokoj, za nadpovprečno prizadevanje in uspešno poklicno in ljubiteljsko delo v kulturi. Rebolj je izročil Pečku priložnostno darilo, Peček pa je povedal, da je imela ta vlada dosti posluha za kulturo, čeprav v teh nenaklo-njenih časih za družbene dejavnosti, ko je najlažje »varčevati« in rezati že tako skromen proračunski delež za kulturo, ni bilo nikoli zadosti denarja. Peček je zaupal, da tudi v Mokronogu, kjer se je udovolil, ne bo držal rok križem tudi zdaj, ko je v pokoju. (Foto: P. Perc)

GURMANŠKA HRANA ZA VOJAKE — Ob dnevu teritorialne obrambe so minuli petek v vojašnici Novo mesto pripravili degustacijo, v kateri so se predstavili proizvajalci, ki to ustanovo zalagajo z dobrotami. Ribarstvo Emone iz Ljubljane se je predstavilo z ribami, Dolenjske Pekarne z raznovrstnimi kruhi in slaščicami, Ljubljanske mlekarne s siri in sladoledi ter ostalimi mlečnimi izdelki, Pomurka iz Murske Sobote pa z mesnimi proizvodi. Vojaki, ki sicer nimajo slabe hrane, si prav gotovo želijo, da bi bilo čimveč takšnih dni. (Foto: J. Pavlin)

ŠE VEDNO ČRNA TOČKA — Most na ovinku v Trnovcu pri Metliki je pred leti, ko vas še ni imela obvoza, veljal za eno najbolj črnih točk v Beli krajini, saj je tam izgubilo življenje precej ljudi. Čeprav sedaj cesta služi kot vaška pot, pa bi mostiček gotovo zaslužil spodobno ograjo tako zaradi varnosti kot zaradi videza. Nekaj polomljenih kolov, ki so nekdaj služili za ograjo, zagotovo ne bi obvarovalo pred nesrečo. Vprašanje je le, če se bo tisti, ki je dolžan poskrbeti za red, tega pravočasno spomnil. (Foto: M.B.-J.)

BISERNA VIDMARJEVA IZ STRANJA — Francka (78) in Franc Vidmar (82) sta redka zakonca, ki sta se trikrat poročila. Prvič sta rekla »da« pred 60 leti v Sentjerneju, zlato poroko sta praznovala v Beli Cerkv, kjer sta si minulo soboto tudi tretjič obljubila zvestobo. V zakonu jima ni bilo z rožicami poslano, kot temu rečemo, več je bilo revščine, a vseeno sta starost dočkala zdrava in še kar pri močeh. V soboto sta bila vesela v krogu svojih sorodnikov, vnukov in pravnukov. Vse žlahte je bilo za polno belocerkovski cerkev. (Foto: J. Pavlin)

NOVA VINSKA CESTA — Vse tako kaže, da bodo ljudje tudi v novi državi gradili in asfaltirali ceste še po starem iz svojega žepa. V vasi Gorenje Kamenje so minuli teden asfaltirali vse klance po vasi, za nameček pa so črno cesto potegnili še v gorice Kamenske gore. Pravijo, da bo to bodoča vinska cesta, ki bo povezovala Trško goro in Trebelno. V petek so to dva kilometra dolgo cesto slovesno zalili pri Kramarjevem Stanku, od koder je tudi naš posnetek. (Foto: J. Pavlin)

O Slovencih na Hrvaškem

V sredo nova kulturna tribuna v hotelu Metropol — Časopis Hrvaški dom bodo pripravljali v Novem mestu

NOVO MESTO — Novomeška podružnica kulturnega društva Hrvaški dom bo decembrsko tribuno Sreda ob osemnajstih, ki bo v sredo, 2. decembra, v hotelu Metropol, posvetila znamenitim Slovencem, ki so v 19. stoletju delovali na Hrvaškem. O tej temi bo govorila prof. Aknesa Sabo.

Zdravnik dr. Emil Lučev, ki v novomeški podružnici omenjenega društva opravlja tajniška dela in načrtuje vsebino za kulturne tribune, je sam zbral nekaj podatkov o slovenskem življenju na Hrvaškem in še posebej o slovenskih izobraževalcih,

ki so v prejšnjem stoletju daljši ali krajši čas živeli onstran Kolpe in Sotle ter delovali v hrvaških ustanovah.

Slovenski življenj na Hrvaškem je bil v prejšnjem stoletju dokaj močan. »Presenetil me je podatek, da je okoli leta 1850 v severnem delu Hrvaške živelo toliko Slovencev, da je to predstavljalo dobrih 13 odst. vsega prebivalstva, potem pa je začelo število Slovencev upadati, vendar jih je bilo okoli leta 1880 še vedno 10 odst.,« pravi dr. Lučev.

Dolg je tudi spisek pomembnih Slovencev, ki so v 19. stoletju delovali med Hrvatmi. Dr. Lučev jih omenja celo vrsto, med njimi pisatelj Matijo Valjavca, Frana Erjavca in Janeza Trdino, pa Radoslava Razlaga, Luko Svetca, Josipa Drobniča, Lovreta Mahniča idr. Podrobneje bo o njih govorila predavateljica na decembrski tribuni v Metropolu.

Dr. Emil Lučev še pove, da se je kulturno društvo Hrvaški dom odločilo izdajati svoje glasilo, ki se bo imenovalo Hrvaški dom. Za začetek bo glasilo izšlo vsake tri mesece, uredništvo bo v Novem mestu (v hotelu Metropol), tiskali pa ga bodo v Ljubljani.

I. Z.

Glasbena soba tudi za likovne ure

Letošnja že 5. likovna delavnica mladih v Novem mestu gostuje v glasbeni sobi Doma kulture — Kljub visoki vpisnini kar 40 udeležencev, največ do zdaj

NOVO MESTO — V Novem mestu poteka že 5. likovna delavnica mladih. Vanjo je vpisanih okoli 40 osnovnošolcev in srednješolcev, največ do zdaj. Medtem ko so prejšnja leta v delavnici prevladovali učenci osnovnih šol, se je razmerje letos obrnilo, tako da je zdaj med udeleženci večina dijakov. Tolikšen vpis je organizatorje presenetil, tembolj, ker »šolnina« tokrat ni bila simbolična, temveč je moral vsak plačati 2.000 tolarjev. Toliko je bilo treba odšteti za vseh šest programov, kolikor jih bodo izvedli v zdajšnji likovni delavnici. Od vpisanih se samo trije niso odločili za vse programe in so zato plačali manj.

Likovna delavnica je imela v minulih letih prostore v OŠ Grm in Dolenjskem

SLIKARJI ZA NOVO PORODNIŠNICO

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 26. novembra, ob 19. uri bodo v Galeriji Gospodična v Novem mestu odprli prodajno razstavo slik in kipov 23 avtorjev, s prodajo zbrana sredstva pa namenili za gradnjo nove novomeške porodnišnice. Razstavljali bodo: Danja Bajc, Mitja Berce, Marin Berović, Niko Golob, Ana Guštin, Miran Hočvar, Božidar Jakac, Alojz Konec, Jože Kotar, Samo Kralj, Jože Kumer, Vlado Lamut, Marjan Maznik, Jože Marinč, Nataša Mirtič, Izidor Mole, Igor Obradnovič, Janko Orač, Marija Prah, Martin Skoliber, Borut Šprajcar, Mladen Vukšinič in Franc Železnik. Na otvoritvi bo glasbeni program, ki ga bosta izvedla Petra Gačnik in Branko Rožman.

muzeju, letos pa so ji dali na voljo glasbeno sobo v Domu kulture. »Soba ni kdove kako prostorna in bi prav gotovo imeli hudo stisko, če bi delavnica imela še več udeležencev. Verjetno bi se morali dogovoriti o delu v skupinah, kar bi izvajanje programov ne le hudo motilo, ampak bi ga najbrž tudi podražilo. Sicer pa ne vem, kako bi delo po skupinah sploh lahko organizirali, saj je treba upoštevati, da so v glasbeni sobi tudi druge dejavnosti in bi težko dobili še

Nastaja nov pevski zbor

To je komorni zbor novomeških študentov

NOVO MESTO — Letošnja jesen je v Novem mestu rodila nov pevski zbor. To je komorni študentski pevski zbor, ki ga sestavljajo študentje in študentke iz Novega mesta in okolice, vodi pa ga prof. Jožica Bradač iz Glasbene šole Marjana Kozine. Zbor se sestaja vsako soboto zvečer v glasbeni sobi Doma kulture in vadi od 19. do 21. ure. Zborovodkinja zdaj predvsem preizkuša pevske glasove in jih razvršča na ustrezna mesta v zboru. Zbor še ni popoln, manjkajo mu predvsem moški glasovi, zato vabi fante s pevske sposobnostmi, da se mu pridružijo. Novinci se lahko vključijo tako, da pridejo v soboto v glasbeno sobo na začetek vaje, to je ob 19. uri. Šele potem, ko bo glasovno zaseden cel, popolnjen, se bo moglo začeti pravo zborovsko delo.

Prvič doma in v Sloveniji

Razstava fotografij Ivana Klariča, ki živi v Avstriji

VAS, KOČEVJE — v petek zvečer je bila v prostorih Ljubljanske banke v Vasi otvoritev razstave fotografij samostojnega kulturnega delavca Ivana Klariča, ki je slovenski javnosti poznan kot filmski ustvarjalec, v tujini, predvsem Avstriji, kjer živi, pa tudi po svojih fotografijah, pesmih in proznih delih. Razstava je bila prva iz niza, ki jih namerava organizator, Turistično športno društvo Kostel, v okviru svojih prizadevanj za pospešitev in bogatitev turistične ponudbe obkolske doline, v bodoče organizirati. Bila pa je tudi prva Klaričeva fotografska razstava v Sloveniji.

Ivanu Klariču kostelska govorica in petje Prifrških fantov, ki so na otvoritvi nastopili, še zdaleč ni tuje. Rodil se je namreč v Maveru pri Fari, kjer je tudi odrasel. Na otvoritvi je dejal, da se je za svojo prvo razstavo v Sloveniji odločil zato, ker so ga povabili, in da je vesel, da je to ravno v bližini njegovega doma. Veselje je izrazil tudi nad velikim odzivi.

vom nekdanjih sošolcev, prijateljev in znancev, saj je bil bančni prostor premejen za vse, ki so si želeli ogledati njegove fotografije.

O svojem kulturnem ustvarjanju je povedal, da za izpovedovanje uporablja

KLARIČEVE FOTOGRAFIJE V VASI - Na otvoritvi fotografske razstave v Vasi so avtorja Ivana Klariča pozdravili številni njegovi nekdanji sošolci in znanci, dobrodošlico pa mu je zaželel tudi dr. Stanko Nikolič, predsednik Turistično športnega društva Kostel. (Foto: M.L.-S.)

več zvrsti. Odvisno od ideje, ki jo želi izpovedati, posega po filmski kameri, fotografskem aparatu ali pa po svinčniku in papirju za zapis prozega dela ali pesmi. Svinčnik pa uporablja tudi pri fotografiji, ki ji skuša z različnimi dodatnimi posegi dodati svoje čutenje, videnje in podoživljanje.

»Sliko skušam narediti še bolj osebnostno, mojo, dati ji hočem del sebe. Kako to naredim, je odvisno od tega, kaj želim povedati, in glede na to izberem sredstvo in tehniko, s katero to najlažje izpovem«, je na otvoritvi povedal Klarič, ki pravi, da ga tisto, kar je že znano, ne zanima. O vsem tem pričajo tudi njegova razstavljena dela, ki predstavljajo tisto zvrst, s katero je Klarič želel občinstvu prikazati vse možnosti, ki jih raziskuje.

M. LESKOVŠEK-SVETE

V KRŠKEM NA OGLED CIUHOVA RAZSTAVA

KRŠKO - V avli Kulturnega doma Krško je od torka, 17. novembra, odprta razstava 27 del akademskega slikarja Jožeta Ciuhe, ciklus Spomin na Vukovar, Dubrovnik in Sarajevo. Razstavo teh izrazito protivojnih umetniških del so organizirale stranke tako imenovane združene liste. Na otvoritvi je o razstavljenih delih govoril Zoran Kržišnik iz Ljubljane.

kultura in izobraževanje

KVINTET SIMFONIKOV — Ljubljanski kvintet trobil deluje šele drugo leto. Njegovi člani so člani ljubljanskih simfoničnih orkestror, povprečno stari po 24 let.

Decembra pride kvintet mladih simfonikov

Ljubljanski kvintet trobil bo nastopil istega dne v Metliki in Črnomlju

METLIKA, ČRNOMELJ — V okviru druge serije koncertov GM Odra se bo Belokranjec predstavil Ljubljanski kvintet trobil. Kvintet bo v Beli krajini gostoval v torek, 8. decembra, in tega dne nastopil v obeh belokranjskih občinah. Najprej, in to že ob 11.30, bo imel koncert v metliškem, nato pa ob 19. uri večerni koncert v črnomeljskem kulturnem domu. Ansambel bo nastopil s privlačnim sporedom in se predstavil s skladbami V. Ewalda, A. Arutjunjana, M. Mihevcva, U. Kreka in J. Horovita. Glasbena mladina Bele krajine že zdaj vabi k poslušanju v obeh krajih.

Ljubljanski kvintet trobil je mlad sestav, lani so ga ustanovili mladi poklicni glasbeniki, ki so sicer člani vseh treh ljubljanskih simfoničnih orkestror. To so: trobentarja Tibor Kerekes in David Špec, rogist Metod Tomac, trombonist Aleš Šnoff in tubist Damjan Jureš.

„NETOPIR“

SPET FEBRUARJA

KRŠKO - Straussovo opereto Netopir si je v Kulturnem domu Krško minuli petek ogledalo 760 ljudi, znatno več, kot so pričakovali. Vstopnice so pošle že v prodaji in so celo abonenti, kakih deset, ostali brez njih. Zaradi izjemnega zanimanja obiskovalcev se je Kulturni dom Krško odločil ponovno povabiti v goste ljubljansko Opero, tako da bo Netopir na krškem odru spet v soboto, 27. februarja 1993.

40 LET MUZEJA KOČEVJE

KOČEVJE - Ob 40-letnici svojega delovanja priredi kočevski muzej jutri, 27. novembra, ob 12. uri otvoritev in ogled novih muzejskih prostorov ter razstave del Božidarja Jakca: Riske zasedanja zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju 1. - 3. oktobra 1943. Slavnostni govornik na otvoritvi bo minister za kulturo Borut Šuklje, v kulturnem programu pa se bodo predstavili učenci Glasbene šole Kočevje.

S „SKOPUHO“ PO POSAVJU

KRŠKO - Kulturni dom Krško je povabil na gostovanje v krško občino gledališko skupino PD Simon Gregorčič iz Velike Nedelje, ki ima naštudirano Molierovo komedijo Skopuh. Skupina bo s to komedijo gostovala v soboto, 28. novembra, ob 16.30 na Zdolah, istega dne ob 19.30 pa v Podbočju.

S. MIHELČIČ VODI DELEGACIJO

LJUBLJANA, ČRNOMELJ - Jutri, v petek, 27. novembra, bo tričlanska delegacija Glasbene mladine Slovenije (GMS) odpotovala v belgijsko mesto Liege, kjer bodo od 28. do 30. novembra zasedali komiteji, katerih člani so bili izvoljeni letos na 47. generalni skupščini svetovne organizacije Glasbene mladine (FIJM) v Barceloni. Slovensko delegacijo bo vodil Silvester Mihelčič iz Črnomlja, član mednarodnega komiteja FIJM za Grožnjan, v njej pa sta še Tomaž Rauch, član mednarodnega komiteja za etno glasbo, in Kaja Šivic, generalna tajnica Glasbene mladine Slovenije.

Premalo skladajo za tamburaše

Tamburaški orkester iz Artič bo igral z novimi in boljšimi tamburicami — Zmota o slabi tamburaški tradiciji v Sloveniji

ARTIČE — Te dni so artiški tamburaši prejeli prvih 18 novih instrumentov varaždinskega mojstra Maria Žmegača. Zaenkrat so še zapečateni, ker mora dobiti še posebno potrdilo, da takih glasbil doma nihče ne izdeluje. Preostalo deseterico tamburic pričakujejo v začetku naslednjega meseca. Za nove instrumente so morali zbrati okrog 8.000 mark, pri čemer so jim veliko pomagali na občini. Predvsem predsednik skupščine Teodor Oršanič se je še posebej potrudil pri iskanju sponzorjev. Zakonca Križanič, ki sta duša orkestra, se vsem, ki so pomagali, zahvaljujeta, orkester pa se jim bo oddolžil s svojim programom.

Tamburaški orkester iz Artič bo prihodnje leto praznoval 25-letnico delovanja. Sodi v sam vrh slovenske tamburaške glasbe, spogledoval pa se je tudi z najboljšimi orkestri iz republik bivše Jugoslavije, kjer je tamburaška glasba veliko bolj živa. Strokovnjaki so že dalj časa opozarjali, da je velika škoda, če tako uspešen orkester igra na industrijske tamburice. Zato so se slednjič odločili in naročili nove instrumente. Z nji-

mi bodo hkrati prešli iz kvintnega na kvartni sistem, kar jim bo nudilo veliko večje tehnične možnosti za izvajanje.

»Posebej nas veseli, da se toliko ljudi vključuje v delo orkestra in da imajo v Artičah toliko poslušalcev za našo dejavnost. Osnovna šola nam daje prostore za nemotene vaje,« pravi Elizabeta Križanič. Orkester šteje okrog 30 članov, starih od 10 do 55 let. Ta raznovrstnost

je po svoje ovira na poti h kakovosti, saj večji orkestri ponavadi delajo z več starostnimi skupinami. »Pri napredovanju nas ovira tudi odhajanje naših članov na študij v druge kraje, vendar smo zadovoljni, da se po končanem študiju vračajo v orkester. Zdaj se nam bo pridružilo spet nekaj novih osnovnošolcev, a na žalost ne bomo mogli delati z njimi tako, kot bi bilo treba. Z eno vajo na teden res težko korakamo vstric z najboljšimi orkestri,« pravi Drago Križanič, strokovni vodja orkestra.

Križaničeva si želi, da bi igrali čimveč skladb slovenskih avtorjev. Ugotovila sta, da so slovenski skladatelji okrog leta 1900 veliko več pisali za tamburaše, iz česar je mogoče sklepati, da je bila slovenska tamburaška glasba takrat na mnogo višji ravni kot danes. Tako ne drži današnje pogosto prepričanje, da taka glasba v Sloveniji nima močne tradicije. Materiali, ki so jih našli v Brežicah, dokazujejo, da je tudi v tem mestu okrog leta 1930 deloval zelo dober orkester.

B. D.-G.

DANES PREDSTAVITEV MOHORJEVIH KNJIG

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 26. novembra, bo ob 18.30 v dvorani prostiškega doma na Kaptlju predstavitev nove redne knjižne zbirke Mohorjeve družbe. Navzoči bodo tudi avtorji nekaterih knjig.

ZAMENJALI BODO TAMBURICE — Artiški orkester bo potreboval kar precej časa, da se bo privadil novemu kvartnemu sistemu na tamburicah. Najtežje se bo odvaditi staremu sistemu, potem pa, kot pravijo, bo šlo, in to veliko bolje. To soboto bodo kot gosti sodelovali na srečanju tamburaških in harmonikarskih skupin v Hočah pri Mariboru, potem bodo za dalj časa odpovedali vse nastope in se posvetili učenju. Upajo, da se bodo z novimi instrumenti uspešno predstavili ob obletnici.

Novo mesto dobiva danes

Lutkovno gledališče Pika Nogavička

Ob 16. uri v Domu kulture prva lutkovna predstava Piščanček Franček — Staša Vovk: »Gledališče je zrastle iz navdušenja Zdenke Uzelac iz Hrvaške«

NOVO MESTO — Novo mesto dobiva svoje lutkovno gledališče. To gledališče, prvo tudi na Dolenjskem, bo danes, v četrtek, 26. novembra, med slovesnostjo na Prešernovem trgu in ob zvokih novomeške pihalnega orkestra točno ob 15.45 odprla Pika Nogavička. Po tej priljubljeni naslovni junakinji zgodbe švedske pisateljice Astrid Lindgren, ki letos praznuje 85-letnico življenja, se novomeško lutkovno gledališče tudi imenuje. Pika Nogavička se bo predtem na improviziranem konju z mikrofonom v roki sprehodila med obiskovalci in nagovorila otroke, ki jim je lutkovno gledališče predvsem namenjeno. Po otvoritvi gledališča pa bo Pika Nogavička vse navzoče povabila na prvo predstavo, ki se bo ob 16. uri začela v veliki dvorani Doma kulture. Tam bo tudi oder lutkovnega gledališča.

Na prvi predstavi bo izvedeno delo neznanega avtorja Piščanček Franček. Kot animatorji oziroma voditelji

lutk bodo nastopili: Irena Bahor, Jana Springer, Samo Gradičević in Zdenka Uzelac. Lutkarji so lutke sami izdelali, in sicer so se tega dela lotili pod vodstvom pedagoginje Zdenke Uzelac, ki je igro tudi režirala. Uzelčeva je prišla v Novo mesto iz Hrvaške in je dalj časa delala v policijskem gledališču v Karlovcu. Današnji predstavi bosta sledili dve ponovitvi na novomeškem odru: prva bo v petek, 27. novembra, druga pa v torek, 1. decembra. Bržčas bo novomeško lutkovno gledališče tudi gostovalo, najprej v večjih krajih novomeške občine, potem pa še drugod po Dolenjskem, morebiti tudi v Beli krajini in v Posavju.

Do ustanovitve Lutkovnega gledališča Pika Nogavička, ki bo delovalo kot stalno amatersko gledališče v Novem mestu, je prišlo spontano. Pripravljali so jo v popolnem zatiju za javnost, brez vnaprejšnjega napovedovanja, celo ulične govorice so bile o tem nenavadno tiho. »Zato, ker smo hoteli s tem dogodkom vsaj nekoliko

tudi presenetiti,« pojasnjuje Staša Vovk, tajnica novomeške Zveze kulturnih organizacij, pod okriljem katere se je vse skupaj pripravljalo.

Za bolj ali manj veliko presenečenje lahko štejete le ustanovitev amaterskega lutkovnega gledališča v Novem mestu in današnja otvoritev, nikakor pa ne sama lutkovna dejavnost. »Z lutkarstvom v Novem mestu in v novomeški občini je svojčas kar lepo kazalo, zlasti obetavno na nekaterih osnovnih šolah (npr. Grm, Mali Slatnik), ni pa se ta dejavnost trajno obdržala niti kvalitetno razmaknila. Tako je želja, da bi lutkarstvo ponovno zaživel in se utrdilo, kar narekovala potreba, da se gre v nekaj takega, kar zdaj dobivamo z lastnim lutkovnim gledališčem. Želja in zlasti potreba po lutkovnih igrah, ki ju izpričuje vedno polna dvorana otrok, kadar v Novem mestu gostujejo lutkovna gledališča od drugod, sta tolikšni, da se ni bati, da bi naše lutkovno gledališče ostalo brez dela in sploh bilo bolj kratkega

Staša Vovk: »Z lutkovnim gledališčem se uresničuje dolgoletna želja Novomeščanov.«

diha,« pripoveduje Staša Vovk.

Novomeško lutkovno gledališče je, kot rečeno, nastalo spontano, prav tako tudi njegova prva predstava. Ogromno je naredila Zdenka Uzelac, ki se je, kot pravi Vovkova, sama ponudila, da bi kaj delala. Sama je tudi pridobila sodelavce, jih navdušila in rezultati so tu. Vse je nastalo iz čistega entuziazma. Samo ta pa bo za nadaljnje delo premalo. Gledališče bo obstalo, če bo ob primerni moralni podpori tudi dovolj gnetena zaloga. Vsaj za pokritje tistih stroškov, ki se jim v amaterizmu nikakor ni moč izogniti, če že ne še za kaj drugega.

I. ZORAN

VLOM V KOKOŠNJAK - V noči na 16. november je nekdo v Suhorju nad Prečno obiskal nezaklenjen kokošnjak Marije L. in jo prikradl za 14 kokoši, vrednih 12.000 tolarjev.

AUDI OSTAL BREZ KOLES - V noči na 18. november je neznanec v Dilančevi ulici v Novem mestu z osebnega avtomobila Audi 80 odvil in ukradel štiri kolesa z aluminijastimi platišči vred. Lastnik Srečko Ž. je oškodovan vsaj za 160.000 tolarjev.

KJE STA AKUMULATORJA? - Tako so se 11. novembra spraveali pionirjevci, katerim je nekdo minule tedne s tovarnjaka, parkiranega v Kettejevem drevoredu v Novem mestu, zmaknil dva akumulatorja, vredna vsaj 40 tisočakov.

ODPELJAL KOMPRESOR S PRIKLOPOM - Kar za milijon in 500 tisoč tolarjev je oškodovan Novomeščan Dragaša M., kateremu je neznanec 16. novembra ukradel premični kompresor s prikloпом za tovarno vozilo. Kompresor je stal na parkirišču v Dolnjem Kotu pri Dvoru ob cesti med Žužemberkom in Stražo.

ODNESEL JE HRANO - V času med 14. in 22. novembrom je bilo v Gorenji vasi pri Čatežu vlomljeno v počitniško hiško Ljubljancana Ivana S. Nepridiprav je odnesel več prehranjenih artiklov ter 5.000 tolarjev, skupne škode je za sedem tisočakov.

OB VETROBRANSKI STEKLI

SENOVO - Ivan Horvat in Marija Ulčnik, oba doma s Senovega, bosta nekaj časa brez prevoznega sredstva. V noči na 22. november je neznanec z njihovih osebnih avtov znanke jugo ukradel vetrobranski stekli, vredni po 18.000 tolarjev. Letni čas za vožnjo brez ukradenih delov ni najbolj primeren.

UPOKOJENI POLKOVNIK KRADEL HRANO

BREŽICE - Kaj je upokojenega polkovnika bivše JLA, Stanislava O. iz Ljubljane, privedlo na stranpoti, ni docela znano, nemara je to premajhna pokojnina. Stanislav O. se je namreč pred dnevi s svojim avtomobilom pripeljal do brežiške blagovnice in se tam založil z velikim kosom vratine. Mesnino je skril pod jakno, vendar ne dovolj spretno, saj ga je opazila prodajalka. Zagnala je vik in krik ter se celo neustrašno poglala za tatoma, a je bil ta hitrejši. Štvar so zato vzeli v roke policisti in upokojenega polkovnika ustavili na avtocesti na poti proti domu. V avtu pa so našli ne le v Brežicah ukradeni kos vratine, ampak tudi še lepo zalogo drugih, predvsem mesnatih prehranjenih artiklov, za katere Stanislav O. ni imel računov.

Zasvojenost med mladimi

Na okrogli mizi o različnih zasvojenostih med mladostniki so predstavili tudi anketo

KOČEVJE — Na nedavni okrogli mizi o različnih zasvojenostih med mladostniki, ki jo je organizirala kočevska gimnazija, so predstavili anketo, naravno med kočevskimi gimnazijami in dijakih kočevskih poklicnih šol.

V anketi, ki jo je med srednješolci izvedla dijakinja četrtega letnika gimnazije Vesna Štefanič, je bilo zajeto 412 učencev (kar sta kar 2/3 vseh učencev v šolskem letu 1991/92) s povprečno starostjo 16 let. Ugotovljeno je bilo, da je kajenje med mladimi dokaj razširjeno in da je tudi intenzivnost kajenja dokaj velika. Med 37 odst. anketiranih, ki so izjavili, da so že kadili, jih kar 25 odst. redno kadi, 56 odst. med njimi jih pokadi dnevno 10 do 20 cigare, velika večina kadi že več kot eno leto, kar 23 odst. pa celo več kot tri leta. O razlogih za pričetek kajenja je 43 odst. anketiranih izjavilo, da je šlo za vpliv vrstnikov; o odnosu staršev do kajenja je bilo ugotovljeno, da je ta dvoičen. 48 odst. anketiranih je izjavilo, da starši vedo, da kadijo.

Tudi za pitje kave in uživanje alkohola je bilo ugotovljeno, da je med mladimi dokaj razširjeno, medtem ko table-

Davki postajajo vsem trn v peti

Letos skokovit porast kriminala na Dolenjskem — Vsi krvni delikti raziskani — Med gospodarskim kriminalom zaskrbljujejo davčne utaje — Kmalu zgodba o Adriji?

NOVO MESTO — Ako ne bi bilo pri roki podatka, da so kriminalisti novomeške UNZ po raziskanosti kaznivih dejanj med najuspešnejšimi v Sloveniji — republiško poprečje prekašajo za 3,5 odst. — in če ne bilo spoznanja, da so po izsledenosti storilcev na drugem mestu takoj za Mursko Soboto, bi kazalo celo biti plat zvona. Število kaznivih dejanj se je namreč na Dolenjskem v letošnjih devetih mesecih v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečalo za domala 50 odst., dolenjski policisti so jih letos obravnavali natanko 1847.

Najprej nekaj suhoparnih številk. Premoženjskih deliktov so moške postavile v letošnjih devetih mesecih našli kar 1361, največ seveda vlomov v avtomobile in vikende, tatvin rezervnih delov in goriva. Prav slednje pomenijo največjo sivo liso v delu kriminalistov, letos je kar 54 tatvin iz avtomobilov ostalo neraziskanih, enako velja za 80 tatvin raznih avtomobilskih delov, 28 kraj goriva itd. Veliko boljši so rezultati raziskanosti tatvin iz stanovanj in hiš ter večjih vlomih. Daleč najpomembnejše pa je, da so dolenjski kriminalisti letos razvozlati prav vse krvne delikte, pa najsi gre za dva umora, pet poskusov, 27 prizadejanj hudih telesnih poškodb, tri poskuse posilstva, dve kršitve spolne nedotakljivosti in s tem v zvezi zlorabi položaja, pet kaznivih dejanj zoper

spolno nedotakljivost in moralo ter še bi lahko naštevali.

Zdenko Prizmič, vodja urada kriminalistične službe UNZ Novo mesto pravi, da se za temi na videz suhoparnimi številkami skriva še veliko več. »Kar nekaj uspešnih akcij smo imeli letos. Od tiste, ko smo odkrivali in zasegli neprijavljene igralne avtomate — tovrstno akcijo bomo te dni ponovili —, do tiste, ko smo ugotavljali ponarejene tolarje. Kar 70 takšnih primerov smo našli v letošnjih devetih mesecih. Velika večina ponarejenih bankovcev je izvirala iz znamenite zagrebške afere, ki skuša te dni dobiti epilog pred tamkajšnjim sodiščem. Tem velja prišteti še pet desetotolarskih bankovcev s prilepjenimi ničlami, ki so njihovo vrednost potestirali. Preverili in temeljito pregledali smo tudi več osebnih avtomobilov; za sedemnajst vozil smo ugotovili, da so ukradena. Večidel so imela pretolčene številke šasije in motorja ter ponarejene dokumente, nekaj jih je bilo, ki so na to še čakala. Prijeli smo tudi nekaj zmkavtov, ob tem pa prišli do zanimivih spoznanj. Le trije od teh osebnih avtomobilov so bili ukradeni v Sloveniji, ostali v južnih republikah ali na Zahodu, kar nekaj pa jih je bilo »registriranih« v Sarajevu. Zakaj? Vozniki avtomobilov s sarajevsko registrsko oznako imajo pri roki izgovor, da jim je dokumente uničila vojna vihra. Na njihovo žalost jih izdajajo druge stvari, ne le papirji.«

Zdenko Prizmič prav voini v Bosni in Hercegovini pripisuje dejstvo, da je heroinska pot z Vzhoda na Zahod začasno presekana, bržkone pa bo s koncem kravvih obračunov znova vzpostavljena. Dotlej se bodo kriminalisti pač morali zadovoljiti le z odkritimi nasadi indijske konoplje in t. i. mehkih drog.

Poglavje zase je gospodarski kriminal. Letos je bilo obravnavanih že 242 tovrstnih kaznivih dejanj, kar je domala 90 odst. nad lanskim številom. Prizmič

letošnja odkritja takole komentira: »Največji problem postajajo davčne utaje, zlasti zasebnih firm, kjer na črnem seznamu prednjači komisijska prodaja osebnih avtomobilov. Plaćilu davkov se skušajo ponekod izogniti tudi krajevne skupnosti. Tako smo letos zavoljo takšnih kršitev obravnavali kar tri zasebne firme, medtem ko se družbene skušajo plačilu davščin izogniti z izplačilom osebnih dohodkov prek raznih prehranjenih bonov, kilometrin in podobnih stroškov. Posebnost letošnje sezone so tudi poskusi vnovčitve že vnovčenih virmanskih nalogov, na drugi strani pa vse večje število poslovnih goljufij. K slednjim se zatekajo zasebne firme sumljivega porekla z vnovčevanjem nepokritih naročilnic in akceptnih nalogov.«

Skupno so kriminalisti letos napisali že 176 gospodarskih kazenskih ovadb zoper osumljence. Nista pa v porastu le splošna in gospodarska kriminaliteta, pač pa tudi mladoletniška. Kar 194 letos obravnavanih tovrstnih kaznivih de-

● **Ogromno ur, dnevor, tednov in mesecev so kriminalisti novomeške UNZ vložili v preiskavo dogajanj v novomeški Adriji. Vse kaže, da trud ni bil zaman, Dolenjski list je na sledi nemara največjemu primeru gospodarskega kriminala v tem delu države, glavno vlogo v zgodbi, ki naj bi pred javnost pršla že v naslednjih tednih, pa naj bi imel sedanji direktor mariborske Metalne, pred tem pa seveda novomeške Adrije in Revoza, Marjan Anžur.**

janj v primerjavi z lanskimi stoenajstimi to najboljše potrjuje. Daleč največ je bilo seveda premoženjskih deliktov, skrb vzbujajoči so tudi krvni delikti. Pred sodnike bo moralo skupaj 251 mladoletnikov; če k temu številu prištejemo že 81 otrok, o dejanjih katerih so bila poslana pisna poročila občinskim socialnim skrbstvom, je skrb pred jutrišnjim dnem veliko večja, kot je bila včeraj za današnjega.

B. BUDJA

Razvozlanih osem nočnih napadov

Uslužbenci novomeške UNZ so prepričani, da gredo nočne drzne tatvine ženskih torbic na rovaš D. O. iz Lok pri Straži in T. K. iz Malenske vasi

NOVO MESTO — Uganka je bržkone rešena. Čeprav bo potrebno počakati še na sodni razplet, je prijete 23-letnega D. O. iz Lok pri Straži in leto dni mlajšega T. K. iz Malenske vasi po dosedanjih rezultatih preiskave razvozlati skrivnostno serijo nočnih in večernih napadov na osamljene predstavnice nežnega spola v Novem mestu. Tako vsaj pravijo uslužbenci urada kriminalistične službe UNZ Novo mesto, ki so te dni sestavili podroben mozaik lanskega leta in letošnjih dogodkov.

Začelo se je lanskega novembra. Drzne tatvine ženskih torbic z ramen sprehajalk so se vrstile ena za drugo, skupni imenovalec jim je postala lokacija. Zabeležke policistov so kazale, da do napadov prihaja izključno med novomeško Kandijo in Šmihelsko cesto oz. bolnišnico. Od prvega napada lanskega 4. novembra se jih je do konca leta vrstilo še nekaj identičnih, žrtve so bile občanke s torbicami, v katerih so bili bodisi gotovina bodisi čeki. Vsi napor, da se storilec znajde za zapahi, so bili zaman, napadalec ni nasedel niti vabam v obliki vabljivih nočnih sprehajalk. Po lanskim seriji je bilo krajše zatíjje, v letošnji jeseni pa je nepridiprav udaril znova. Trikrat mu je uspelo priti do plena, zadnjič 22. oktobra okoli 21.30, ko je napadel 53-letno Novomeščanko D.

H. Z. ramen ji je strgal torbico, v kateri je imela nič več in nič manj kot kar

Krvav petkov obračun med sinom in očetom

Hudo ranjeni Aleš B. končal v novomeški bolnišnici

NOVO MESTO — Kakšen bo končni razplet krvavega družinskega obračuna, do katerega je prišlo v petek, 20. novembra, popoldne, še ni docela jasno, zdravniki v novomeški bolnišnici pa pravijo, da je zdravstveno stanje 25-letnega Aleša B. zelo resno.

Zaradi kršitve javnega reda in miru so novomeški policisti 19. novembra prišli in do iztrezitve pridržali 25-letnega Aleša B. iz Novega mesta. Ko se je proces treznjenja končal, so ga dan kasneje v popoldanskem urah izpustili. Prva pot iz Jerebove ulice je Aleša vodila domov v naselje Graben, kjer stanuje tudi njegov oče. Aleš je s popivanjem nadaljeval, okoli 14.45 pa pričel svojem očetu, 57-letnemu Marijanu B., groziti, da ga bo ubil, grožnjo pa podprel s puško v rokah in strelom proti njemu. Pa mu tudi to ni bilo dovolj, temveč je s puško stopil do očeta, ki je takrat povlekel pištolo ter večkrat ustrelil proti sinu. Eden od strelav bo lahko usoden, končal je v levem delu prsi pod ramo. Marijan je po tem dogodku pobegnil, a so ga že kmalu zatem novomeški policisti izsledili in prijeli ter zaradi suma storitve kazniviga dejanja, poskusa uboja, pripeljali k preiskovalnemu sodniku na novomeškega temeljnega sodišča. Hudo poškodovanega Aleša so prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer se zdravniki borijo za njegovo življenje.

OSUMLJEN ROPA

ŠENTJERNEJ - 33-letni Milan G. iz Dolenje Stare vasi je utemeljeno osumljen, da je 20. novembra okoli 14. ure na bencinski črpalki v Šentjerneju 19-letnemu domačinu Silvestru H. iztrgal iz rok črn etui z dokumenti in denarjem ter pobegnil. Silvester je bil ob 10.000 tolarjev, na srečo pa so predrežnja policisti prijeli še istega dne in mu ukradene predmete zasegli ter jih vrnili lastniku.

EKSPLOZIJA V OTROŠKIH ROKAH

ČRNOMELJ - 16. novembra okoli 12.40 se je 12-letni otrok s sošolcem vračal iz šole. Pred kulturnim domom je aktiviral vžigalnik z zažgalno vrvico, pred aktiviranjem pa je vžigalnik ovil s selotejmom in ga pokril z opeko. Ob eksploziji so drobci opeke otroka poškodovali po obrazu in prsih, zdravniško pomoč pa so mu nudili v črnomaljskem zdravstvenem domu. Policisti sedaj ugotavljajo, od kod mu vžigalnik in vrvica.

Bo vojska za Gorjanci zasedla še rotovž?

Incident z napadom dolenjskih teritorialcev na orehoviška lovca odpira paleta vprašanj

NOVO MESTO — Dobršen del dolenjske javnosti je prikrajšan za nadvse zanimiv dialog, ki poteka zadnje tedne v Delavski enotnosti, sprti strani pa sta gorjanški lovci na eni ter slovenski teritorialci na drugi strani.

Izvirni greh spora sega v minuli mesec, ko so teritorialci napadli dva lovca, eden od njiju naj bi bil ob tem celo laže poškodovan. Prič o incidentu je dovolj, zato vsebino dogajanj tistega večera lahko dokaj verodostojno povzamemo. Možakarja, člana lovske družine Orehovica, sta bila na lovu, ob takšnih priložnostih pa ni navada, da bi streljali z loke ali fračami. Orehovičana sta, ko je prednju iz grma skočila lisica, s pokom skalila večerno tišino. Nič hudega sluteč, sta se potem odpravila na okrepčilo do doma IMV pri Miklavžu. Bila je že tema, zato ju je čudilo, kako da v domu ni luči. Odgovor je prišel še prehitro. Tisti hip, ko sta možakarja stopila iz avtomobila, ju je zagrabila skupina do zob oboroženih vojakov. Bojda z lovca niso bili preveč nežni, odvlekli so ju v dom, ki so ga v pričakovanju spektakularnega prijetja domnevnih teroristov zasedli teritorialci. Pričela so se zasliševanja in šele ko je od strahu in groze otrpli najemnik doma izdaval, kdo sta prijeli osebi, je bilo predstave konec.

Ali je vse skupaj potekalo natanko tako, kot kažejo gornje vrstice, ali pa je resnica nemara bliže javni razlagi Republiškega štaba za teritorialno obrambo, ki trdi, da so njihovi vojniki lovca le obstopili in ju vprašali, kdo sta in zakaj streljala, navsezadnje ni najbolj pomembno. Nesporo je pač, da so vrh Gorjancev zasedli slovenski vojniki, zakaj, lahko le ugibamo. Je vmes grožnja slovenski samostojnosti in suverenosti v obliki morebitnega napada z juga? Gre le za tedne trajajočo vajo slovenske vojske? Uradnega odgovora in pojasnila ni, čeprav bi bila še kako potrebna, zlasti ker vojska na Gorjancih hote ali nehoti uvaja izredne razmere. Pa najsi gre za redne dnevne kamikadške vožnje njihovih vozil po ozkih gorjanskih kolovoznih poteh ter obek glavnih dostopnih, za nastanitev slovenske vojske v domu IMV in planinskem domu Vinke Paderšiča pri Gosposdični ali za ustavljanje in legitimiranje civilnih oseb. Ne le da za kaj takega vojska nima nikakršnih pooblastil — navsezadnje je šlo za osebi, ki sta bili v zeleni lovski uniformi z orožjem, za katero imata dovoljenje, ki sta streljala v revirju, ki pripada njuni lovski družini in ki sta streljala na divjad, za katero je lov odprti — pač pa je varovanje slovenskih meja v mirnodobnem času prepuščeno izključno policiji. Če pa so teritorialci planinski dom, v bližini katerega je bilo slišati strele, nemara spremenili v vojaški objekt, koder je lov prepovedan, bi kazalo tudi to sporočiti javnosti. Nikakor pa ne v obliki, kot je to v imenu Republiškega štaba za teritorialno obrambo v odgovoru Delavski enotnosti zapisal major Janez Švajncar:

»Gorjanci so del ozemlja Republike Slovenije in je zato razumljivo, da so enote na domači zemlji tam, kjer je to potrebno.«

Nemara se bo teritorialcem jutri ob upoštevanju enake potrebe zahotelo zasedati novomeški rotovž. Ne da bi pri tem z eno samo besedo takšen poseg opravičili pri ljudeh, ki so jim na ta način krepko spremenili vsakdan, njihove navade, celo z ustavo zagotovljeno pravico po svobodi gibanja.

BOJAN BUDJA

OMEJITVE HITROSTI

NOVO MESTO - Po sklepu novomeške vlade se sme po novem skozi Lutrško selo voziti le s 40 kilometri na uro. S tem naj bi povečali prometno varnost v naselju, ki je po povečanju prometa z izgradnjo teniških igrišč precej ogrožena. Enako je omejena hitrost na odseku ceste Straža - Česča vas pri skladišču lesa in obratu za obdelavo oblega lesa v Straži, kjer delovni stroji pogosto prečkajo cesto, na kateri se je promet po posodobitvi precej povečal. Zaradi novega tovarnega terminala se je močno povečal promet iz Novega mesta proti Česči vasi. To je bil razlog, da so v bršljinjskem križišču spremenili prednostno cesto. Ta ni več proti Mirni Peči, ampak proti Prečni.

Bosanski vojaki ilegalno prestopili mejo

Poleg njih je bilo avtomobilu še nekaj orožja

PRELOKA — Kako veselo se navzlic budnim mejnim kontrolam prevažajo orožje tudi po dolenjskih cestah, kaže primer iz minulega tedna. Belokranjski policisti so 18. novembra na cesti pri vasi Preloka ustavili osebni avtomobil, v njem pa so sedeli — kot se je pokazalo kasneje — štiri civilna oblačila oblečeni pripadniki bosansko-hercegovske armade. Da so ilegalno prestopili mejo, bržkone ni potrebno posebej poudarjati, bolj zanimivo je, kaj so policisti odkrili ob pregledu avtomobila. V njem so namreč našli pištolo z osmimi naboji, tri ročne bombe M-75, 20 nabojev za avtomatsko puško, prav toliko nabojev za šibrenico ter bojni nož. Orožje so seveda zasegli, civilne vojske pa prepustili odločitvi sodnikov za prekršek.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI IZGUBIL OBLAST NAD VOZILOM - V petek, 20. novembra, okoli 23.50 se je 25-letni Bernard Štefanič iz Pristave peljal z osebnim avtomobilom golf po magistralni cesti od Otočca proti Ljubljani. Pri vasi Hmeljič je zavoljo prevelike hitrosti izgubil oblast nad vozilom, zapeljal je preko desnega prometnega pasu s

ceste na bankino, nato pa treščil v zemeljski vsek odtočnega kanala. Po trčenju je avtomobil obrnil na streho, pri tem pa sta se voznik in njegova 18-letna sopolnica Alenka Selak iz Dobove hudo poškodovale. Prepeljali so ju na zdravljenje v novomeško bolnišnico, škodo na zvitih pločevini pa so ocenili na približno 350.000 tolarjev.

Vsaka omama je beg pred svobodo

Val zasvojenosti z mamili je vse močnejši v zahodni Evropi, zadnji dve leti pa tudi pri nas, ko je s pomočjo družbenih, gospodarskih sprememb in zaradi vojne na Balkanu, ki je začasno pretrgala utečene prometne poti, mamil na naših tleh vse več. Ko so pred časom nekateri strokovnjaki začeli na ta problem resneje opozarjati, je večina odgovarjala, da v njihovi sredi zasvojencev z mamili ni, vsaj takih ne s trdo drogo. Raziskave so pokazale, da ni tako.

Članice Evropske skupnosti so pretekli teden organizirale teden boja proti mamilom. Za to so se odločile, ker so zaskrbljene nad podatki raziskav javnega mnenja, po katerih je tri in pol milijona starih do 19 let priznalo, da so jim ponudili mamila, 550 000 pa je tako ponudbo dobilo, še pred 15. letom. Kar 62 odst. anketiranih misli, da je mamilo lahko dobiti kar v šoli.

V Novem mestu še do pred kratkim nismo imeli nobenih podatkov o zasvojenosti mladih. Prejšnji teden so na okrogli mizi "Droga in mladi" navedli prve številke o zasvojenosti novomeške mladine. Okroglo mizo je organizirala delovna skupina, ki so jo na novomeški občini ustanovili pred nekaj meseci za boj proti mamilom. Udeležili so se je predstavniki Centra za socialno delo, osnovnih in srednjih šol, zdravstvenega doma, UNZ, župniškega urada ter strokovnjaki: Jana Hosta, psihologinja na novomeški gimnaziji, dr. Andrej Kastelic iz Centra za mentalno zdravljenje v Ljubljani, Ljuba Tiran, sodnica za mladoletnike Temeljne sodišča v Novem mestu, in dr. Jože Ramovš iz Univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varstvo Ljubljana.

Anketo o zasvojenosti je izvedla in z njo seznanila udeležence psihologinja Jana Hosta. V anketo so bili zajeti učenci novomeških osnovnih šol od 6. do 8. razreda in dijaki srednjih šol. Iz podatkov je razvidno naraščanje raznih zasvojenosti, od kajenja in pitja alkohola do mamil. Ugotovili so, da kajenje s starostjo narašča; v četrtem letniku srednje šole kadi že 75 odst. mladih. Zdaleč največji problem zasvojenosti na našem območju je pitje alkohola, ki se s starostjo prav tako strmo dviguje. Zelo veliko, predvsem osnovnošolcev, vdihuje lepila; pri tem so priznali, da je vdihavanje učinkovitejše, če si dajo na glavo vrečko. Z leti narašča tudi jemanje zdravil brez recepta; v četrtem letniku srednje šole jih jemlje 29 odst. Značilni so podatki o tem, ali bi poskusili marihuano, če bi imeli priložnost. Število pritrdilnih odgovorov z leti narašča; v prvem letniku znaša 3,5 odst., v tretjem 10,5 odst. in v četrtem že 19,4 odst.

Anketirani otroci pa ne poznajo le marihuane, na vprašanje, ali so vzeli še kakšno drugo drogo, so vsi osnovnošolci odgovorili negativno. Med srednješolci pa je bil najvišji odstotek (skoraj 4 odst.) v četrtem letniku; verjetno je odstotek v resnici še večji, saj 6,6 odstotka četrtošolcev ni odgovarjalo. Učenci so tudi potrdili, da do mamil ni tako težko priti; najlažje pridejo do njih s pomočjo prijateljev, ki so mamilo že poskusili.

Iz ankete je mogoče ugotoviti, da potencialni uživalci mamil veliko časa preživijo s prijatelji po lokalih in pred TV in da se ne udeležujejo interesnih dejavnosti. To so le nekateri pomembnejši podatki iz ankete, ki je pokazala, da je tudi na Dolenjskem vse več mamil med mladimi.

Ponudba večja od povpraševanja

Ker v Sloveniji še nimamo novega zakona glede neupravičenega prodajanja, proizvajanja mamil ipd., se sodstvo ravna še naprej po jugoslovanskem kazenskem zakonu. Naša država je že ratificirala spisek psihotropnih substanc, med katere sodijo tudi nekatera zdravila. Vendar pa, kot je poudarila sodnica za mladoletnike Ljuba Tiran, uživanje mamil in alkohola povzroča tudi druge oblike kriminalitete, kot so vplomi v lekarne, kraja receptov in medsebojna obračunavanja pa tudi prometne nezgode. Dodala je še, da so do sedaj na novomeškem sodišču obravnavali le 4 ali 5 polnoletnih ljudi zaradi sajenja konoplje, med mladoletniki pa še niso obravnavali primera zlorabe mamil, kar pa ne pome-

ni, da jih ni. Po podatkih zdravstvene službe imajo v Novem mestu registriranih 5 odvisnikov starih od 16 do 33 let, ti so se namreč že oglasili v ambulantni.

Martin Vrančič iz ministrstva za notranje zadeve pa je dejal, da je odkrivanje kaznivih dejanj v zvezi z mamili zelo težko, saj v postopku nimajo klasičnega oškodovanca, ki bi "tatvino" dejanje prijavil. Največkrat se lahko zanesemo le na odvisnika. Vendar sta tako preprodajalec kot tudi zasvojenec zainteresirana, da tega nobeden ne zve. Konkretno za Novo mesto pa je dejal, da je z nastankom meddržavne meje med Slovenijo in Hrvaško lani postala tranzitna pot Ljubljana - Zagreb še pomembnejša. Ponudba mamil pri nas je večja od povpraševanja, zato skorajda ni vlomov v lekarne in podobnih tatvin in vlomov.

Programi za zdravo življenje

"Danes ne govorimo več o programih

proti mamilom, temveč o programih za zdravo življenje," je že v uvodu poudaril dr. Andrej Kastelic, vodja oddelka za mladostnike pri Centru za mentalno zdravljenje v Ljubljani. Od otrok in učencev se zahteva znanje, odnos do droge in vedenje, vendar pri nas nimamo razčiščenega odnosa do mamil. "Če znamo otroku povedati, zakaj mi ne jemljemo mamil, je že veliko," je dejal dr. Kastelic. Cel kup mitov je, ki v zvezi z mamili ne veljajo. Povsem nepotrebna je delitev na mehke in trde droge ter na legalne in nelegalne, vse so škodljive. V Sloveniji je vsaj 100 000 ljudi, ki so zasvojeni z alkoholom, 10 odst. jih ima zaradi tega resne probleme. Tudi nikotin je vsaj toliko nevaren kot alkohol. Število mrtvih zaradi alkohola in cigaret je veliko večje od zasvojencev z mamili. "Veliko mladih, ki začnejo jemati mamila, ne zna nehati, to kaže tudi na to, da imajo ljudje premalo znanja." Dr. Kastelic legalizacijo mamil podpira, vendar meni, da zdaj zanjo še ni čas.

"Družina v smislu tradicionalnega življenja je v globoki krizi in to je po moje največja kriza, s katero se danes spopada predvsem razvit svet," je začel svoje razmišljanje dr. Jože Ramovš iz Univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varstvo v Ljubljani. Tudi na področju boja zoper mamila lahko največ naredi družina, njeni zdravi in trdni odnosi. Sodobne antropološke teorije ne govorijo več: Človek najdi se, da se boš znašel v okolju, ampak pravijo: Človek je talec za druge. Npr.: če bo otrok uspel, bo uspela tudi mati, in če nam ne bo uspelo

znameniti dolenjci

Ferdinand Seidl: znanstvenik in rodoljub

Ferdinanda Seidla, čigar 50-letnice smrti se bomo spomnili čez nekaj dni, 1. decembra, pozna le malokdo. Novomeščani vedo za njegovo ime po Seidlovem mlinu, ki razpada ob jezu na Krki, in po kratki Seidlovi ulici od kavarne do frančiškanskega samostana. Kdo je bil mož, čigar ime je ohranjeno v našem spominu na ta način, kaj je v življenju naredil in kakšen pomen ima za slovensko znanost, vedo le redki. Andrej Hudoklin je v Dolenjskem zborniku zapisal: "Kljub pomembnemu prispevku k razvoju slovenske naravoslovne znanosti je danes Seidl pozabljen."

Morda je taka sploh usoda vseh znanstvenikov, za katere se javnost ne zanima toliko, kot se za umetnike in druge javne delavce. No, po nedavnem kolokviju, na katerem so številni slovenski strokovnjaki, ki so se na pobudo urednikov Dolenjskega zbornika lotili preučevanja Seidlova življenja in njegovega dela, in po izidu Dolenjskega zbornika, v katerem so njihovi prispevki natisnjeni, lahko rečemo, da dolenjskega polihistorja le trgamo iz nezasluzene pozabe. Ko brišemo prah pozabljenja, je prav presenetljivo, kakšne pomembne stvari se razkrivajo o tem možu, kje vse je zastavil prve korake v slovenskem naravoslovju in kje vse je oral ledino. Hkrati pa nam Seidl, ko se vrača v našo vednost, zastavlja vprašanja, ki se še kako tičejo nas tukaj in zdaj. Koliko je v znanosti zapisanih ljudi, še tiste širine, ki jo je Seidl izpričal, kakšen je njihov estetski in čustven odnos do raziskovane danosti, kakšen je njihov odnos do materinega jezika, tega enkratnega in nezamenljivega orodja sporočanja in čvrstne posameznikove in narodove identitete? Marsikateri strokovnjak bi danes moral sneti klobuk z glave pred našim pozabljenim polihistorjem, ki ni bil le neutrudni raziskovalec, vesten spremljevalec sodobnih tokov v Evropi, geolog, seizmolog, meteorolog, botanik, naravovarstvenik in geograf, ampak tudi pravi ljubitelj narave in jezikovno visoko osveščen

človek, ob vsem tem pa skromen in plemenit po značaju. K tem značajskim črtam lahko prištejemo še zavzetost za vse lepo, svobodomiselnost in rodoljubje.

Češka in slovenska kri

Ferdinand Seidl se je rodil v Novem mestu 10. marca 1856 očetu Ferdinandu in materi Alojziji, rojeni Kalkič. Njegov oče Ferdinand je bil sin češkega begunca Martina Seidla, ki je v Novem mestu umrl med epidemijo kolere. "V slovenskem Novem mestu je zrastel kot Slovenec," je o očetu zapisal Seidl v avtobiografiji, ki jo je napisal štiri leta pred smrtjo in v nji jasnovidno zapisal tudi, koliko bo star ob smrti. Ob čeških rodbinskih koreninah poudarja slovenskost, ki jo je kasneje na mnoge načine potrjeval. Menil je celo, da mu je prav mešanje češke in slovenske krvi dalo na življenjsko pot dragoceno popotnico duševne nadarjenosti.

Ferdinand bi moral naslediti očeta v trgovini, vendar so starši zaradi njegove telesne šibkosti sklenili, da trgovino prevzame mlajši sin, Ferdinandu pa so namenili "duševni poklic", se pravi šolanje. Obiskoval je ljudsko šolo in gimnazijo v Novem mestu, nato študiral prirodopis, fiziko in matematiko na filozofski fakulteti v Gradcu. Od leta 1882 do 1887 je začasn timeričar in profesor učiteljskega na meščanski šoli v Krškem in vmes naredil izpit iz slovenščine kot učnega

FOTO: M. MARKELJ

ohraniti okolje, ne bomo preživeli. Če bomo razvijali civilno sfero, npr. združenja staršev, skupine za samopomoč, komune, potem bomo v prvi vrsti tisti, ki bomo v celoti preprečevali misel omamljanja v najširšem smislu. Vsaka omama je beg pred svobodo. Omamljen človek ima še manj svobode. Človek se lahko omami tudi z idejami.

Dr. Ramovš je glede don Pierinovi komun dejal, da je ta sistem zdravljenja odličen za ljudi, ki so se odtrgali od svojcev in prijateljev. Ni pa to tudi mehanizem, ki bi

pridobil nazaj kontakte z družino in predvsem delovnim okoljem oz. okolico, kjer je narkoman prej živel. Za popolnoma uspešno zdravljenje je potreben paralelen sistem, ki pomaga vzpostaviti nazaj stik z nekdanjo narkomanovo okolico, tu pa pomaga stroka. Zdravljenje odvisnosti v don Pierinovi skupnosti je učinkovito in hitro, medtem ko traja vključevanje nazaj v vsakdanje tokove življenja dlje. Končni cilj zdravljenja narkomanov pa je vračanje v normalno življenje.

JOŽICA DORNJŽ

prirčneje vzljubi! Najpomembnejše in najboljše Seidlovo geološko delo je knjiga Kamniške ali Savinjske Alpe, ki jo strokovnjaki omenjajo kot prvo slovensko knjigo o splošni geologiji. V nji je ogromno geoloških podatkov in podmen, veliko pa je tudi novih slovenskih strokovnih izrazov, kar kaže Seidlovo jezikovno osveščenost. Vseh geoloških in seizmoloških prispevkov je za več kot 1300 strani rokopisa. Kot seizmolog je deloval 20 let predvsem v vlogi potresnega referenta za dunajsko Akademijo znanosti.

Zanimivo je, da Seidl največ svojega časa ni posvetil geologiji, kjer je dosegel največje uspehe, marveč meteorologiji. Ze v Krškem se je začel ukvarjati z njo in ji ostal zvest vse do konca življenja. Petinpetdeset let, vse do 84. leta starosti, je opravljal redna vsakodnevna vremenska opazovanja. Izpod njegovega peresa smo Slovenci dobili prvi meteorološki strokovni prispevek in po njegovi zaslugi smo bili na tekočem z dognanji v svetovni meteorologiji.

Četrto področje, na katerega je Seidl posegel, je botanika. Tu se je uveljavil predvsem kot pisec poljudnoznanstvenih besedil. Njegovo najbolj znano delo te vrste je knjiga Rastlinstvo naših Alp. Knjiga poleg ostalega pričuje tudi o Seidlovi goreči privrženosti razvojni teoriji in pa tako kot mnogi drugi njegovi prispevki in knjige o skrbi za lepo slovenščino. Marko Aljančič jo ocenjuje kot prvo slovensko knjigo o biologiji rastlin in jo ima za mejnik in spomenik slovenskega poljudnega naravoslovja.

Med znanstvenimi panogami, v katerih je Seidl deloval in jih našteva tudi sam v svoji avtobiografiji, je še kulturologija oziroma sociologija. Edino njegovo delo s tega področja je knjiga Moderna izobrazba. Napisal jo je kot "duševno oporoko doraščajočemu pokolenju", predstavlja pa sintezo njegovih življenjskih prizadevanj in odraz njegovih pogledov na življenje in svet.

Nikakor ne gre prezreti sicer kratkotrajnega, a kljub temu pomembnega, za današnji čas še posebej, Seidlova delovanja za varstvo narave. Bil je eden zgodnjih pobudnikov varovanja narave na Slovenskem. Po njegovi pobudi je v okviru Muzejskega društva za Slovenijo nastal poseben odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov v Jugoslaviji, ta pa je po Seidlovih načrtih sestavljal Spomenico, ki jo označujemo kot prvi slovenski nacionalni program za varstvo narave.

MILAN MARKELJ

Čigav pehar bo na Miklavža najbolj poln

Prihodnjo nedeljo, 6. decembra, bodo v Sloveniji spet volitve, tokrat prvič v samostojni, mednarodno priznani državi. Poldrugi milijon volilcev bo izvolilo predsednika države in prvi pravi slovenski parlament. Od tega, kako bo sestavljen, kdo bo novi predsednik in kako bo sestavljena vlada, bo odvisna usoda Slovenije v prihodnjih letih.

V soboto so slovenski dnevniki objavili seznam vseh strank oziroma strankarskih list in kandidatov, ki se bodo na Miklavževo potegovali za glasove volilcev in s tem za mesto v slovenskem parlamentu v naslednjih štirih letih. Ponudba je tolikšna, da se bo marsikomu težko znati in odločiti. To bo posebno težko za tiste, ki niso spremljali dogajanj v parlamentu in na slovenski politični sceni v zadnjih slabih treh letih, ko so nam nekatere stranke in njihovi poslanski ali ministrski osebki hote ali nehoti storili poleg marsikaj dobrega tudi marsikaj slabega. Sedaj, pred volitvami, računajo na prisilovno pozajljivost volilcev na najrazličnejših shodih, pripravljenih za davkoplačevalski denar, obljubljanje marsikaj (na primer socialno državo, pocenitev države itd.), kar jim je bilo v preteklosti španska vas ali pa so v parlamentu oz. na ministrskem stolčku dejansko ravnali nasprotno. To naj bi volilci kaznovali, načelnost, pošteno držo, borbo za človeka in njegove pravice in podobno pa nagradili. Ali bo res tako?

Kakorkoli že, za glasove volilcev se bo potegovalo kar 26 list kandidatov posameznih strank ali skupin strank. Med njimi so tudi stranke, ustanovljene komaj pred nekaj dnevi in z imeni, povsem identičnimi bolj znanim strankam, kar bo le še povečalo zmedo med volilci. Kandidira tudi nekaj neodvisnih kandidatov. Za 90 sedežev v državnem zboru se bori okrog 1.600 kandidatov. Za 22 mest za predstavnike lokalnih interesov v državnem svetu se poteguje okrog sto, za preostalih 18 mest - gre za predstavnike delodajalcev, delojemalcev, obrtnikov, kmetov, negospodarskih dejavnosti - v taistem svetu pa se okrog 50 kandidatov. Tudi ponudba kandidatov za predsednika države za tako majhno državo ni majhna. Za to mesto se jih poteguje osem. Mnogi so prepričani, da jih je toliko zato, ker je predsedniški kandidat najboljša možnost za promocijo posamezne stranke.

Volitve v državni zbor

6. decembra bomo torej volili poslance za državni zbor novega dvodomnega slovenskega parlamenta, ki bo po konstituiranju, kar se mora zgoditi v 20 dneh po volitvah,

postal osrednje zakonodajno telo države. V ta namen je Slovenija po sprejeti volilni zakonodaji razdeljena na 10 volilnih enot. Dve sta na narodnostno mešanih območjih, v katerih bosta izvoljena tudi po en poslanec italijanske in madžarske narodnosti, kar zagotavlja ustava. V preostali Sloveniji je osem volilnih enot, od katerih je vsaka razdeljena na enajst volilnih okrajev. V enem od njih bo vsak volilec oddal svoj glas. Dolenjska, Bela krajina in Posavje bodo skupaj z Zasavjem (občine: Novo mesto, Trebnje, Metlika, Črnomelj, Brežice, Krško, Sevnica, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Laško) volili v šesti volilni enoti, Kočevje in Ribnica pa sta v četrti volilni enoti skupaj z občinami Domžale, Grosuplje, Litija, Ljubljana-Bežigrad in Ljubljana-Mostje-Polje. Po številu prebivalcev je vsaka volilna enota približno enako velika, saj zakon določa, da bodo poslanci izvoljeni tako, da bo v zboru vsak od njih predstavljal približno enako število prebivalcev. Zakon pa določa tudi sorazmerno zastopnost političnih interesov. Kot osnovno načelo volitev v državni zbor je tako določen proporcionalni sistem, vendar s popravki večinskega, tako da bo vsaj deloma upoštevana volja volilcev, kdo naj bo poslanec v državnem zboru.

Če odmislimo stisko, v kateri bo volilec, če kandidat, ki ga pozna in ceni, ne bo na listi stranke, ki jo prav tako pozna in ceni, ampak kakšne druge, oziroma če stranka, ki bi ji rad zaupal svoj glas, ne bo imela njemu všečnega kandidata, za volilce zadeva načeloma ne bo zapletena. Za volitve poslancev v državni zbor bo vsak volilec dobil glasovnico, na kateri bodo po vrstnem redu, izžrebanem za vsako volilno enoto posebej, napisane vse liste kandidatov in neodvisni kandidati. V posameznem volilnem okraju bo vsako listo predstavljal en sam kandidat. Posamezni kandidati lahko nastopajo v največ dveh volilnih okrajih, neodvisni pa v vseh enajstih okrajih posamezne volilne enote. Vsak volilec bo za mesto poslanca v državnem zboru lahko oddal en sam glas. Izmed vseh list kandidatov na glasovnici bo moral izbrati eno samo oziroma njenega kandidata. Izbiro bo potrdil tako, da

bo obkrožil zaporedno številko pred imenom liste in njenega kandidata. Za volilca bodo volitve v državni zbor s tem opravljene. Kdo od kandidatov bo v državnem zboru zares sedel, pa bo seveda pokazalo šele ugotavljanje volilnih rezultatov po volilnih enotah. Treba je opozoriti, da bomo vendarle najprej dali glas stranki in šele nato kandidatu.

Kdo bo poslanec?

Pokažimo na primeru, kako bo to potekalo. Slovenski krščanski demokrati na primer so tudi za šesto volilno enoto določili listo z enajstim kandidati. Vsak od njih se poteguje za glasove v enem od enajstih volilnih okrajev volilne enote. 6. decembra zvečer bo volilna komisija volilne enote sešla glasove, ki jih bodo dobili vsi kandidati stranke v vseh enajstih okrajih. Če bi stranka dobila 25 odstotkov glasov, kot je sama prepričana, da jih bo, bi s takim rezultatom v tej volilni enoti neposredno pridobila dva sedeža v parlamentu. Za enega je namreč potrebno dobiti 9,1 odstotka oz. enajstino vseh glasov volilcev. K volilnemu izidu bo seveda prispevalo vseh enajst kandidatov stranke v volilni enoti, poslanca pa bosta tista dva kandidata, ki bosta dobila največ glasov. S tem zadeva še ni zaključena, saj bi stranki v tej volilni enoti ostalo neizkoriščenih 6,8 odstotka glasov. Ti glasovi ne bodo propadli, ampak bodo porabljeni v drugem krogu delitve poslanskih sedežev na republiški ravni, ki je sicer predvidena samo za stranke oz. njihove kandidatne liste, ki bodo v prvem krogu neposredno dobile v vseh državni vsaj tri poslanske sedeže. V drugem krogu bodo na republiški ravni sešeli vse preostanke glasov iz vseh volilnih enot in na tej osnovi bo določeno, koliko poslanskih mest še pripada stranki. Zakon določa, da lahko polovico teh sedežev zasedejo strankarski kandidati z nacionalne liste, polovico pa jih mora stranka vrniti volilnim enotam. Prednost bo imela tista, ki ji je ostalo največ neizkoriščenih glasov, oz. naslednja za njo, če je bilo v prvi že neposredno izvoljenih enajst poslancev. Poslanec pa bo tisti, ki je dobil največ glasov volilcev.

Neposredne volitve svetnikov

Ker lokalna samouprava še ni zaživela po novi ustavi, bodo volilci neposredno volili tudi 22 predstavnikov lokalnih interesov v drugem domu parlamenta, državnem svetu. Ta ne bo tako nepomemben, saj bo lahko predlagal sprejem zakonov, imel pa bo tudi pravico veta na posamezne predlagane zakone in ukrepe, ki se mu ne bodo zdeli sprejemljivi. Za te volitve je Slovenija razdeljena na 22 volilnih enot, tokrat ne po številu prebivalcev, ampak po zemljepisni, zgodovini

ski in interesni zaokroženosti posameznih območij. Občini Novo mesto in Trebnje sta štirinajsta volilna enota, Metlika in Črnomelj petnajsta, Brežice, Krško in Sevnica dvajseta, Kočevje in Ribnica pa skupaj z Grosupljem dvaindvajseta. Za izvolitev svetnikov bodo volilci dobili eno glasovnico, izmed kandidatov na njej pa bodo spet lahko dali glas le enemu. Svetnik bo tisti, ki bo v volilni enoti dobil največ glasov. Preostalih 18 svetnikov za državni svet bodo 10. decembra posredno izvolila volilna telesa delodajalcev, delojemalcev, kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev ter negospodarskih dejavnosti.

Ostanejo še volitve predsednika, ki ima po novi ustavi dokaj obrobno, v glavnem protokolarno vlogo. Na tretji glasovnici, ki jo bodo volilci dobili, bo osem imen in priimkov kandidatov. Odločiti se bo treba za enega izmed njih, izbiro pa potrditi z obkrožitvijo številke pred imenom. Novi predsednik Slovenije bo tisti, ki bo dobil večinsko podporo, več kot 50 odstotkov glasov. Če to ne bo uspelo nikomur, se bosta v drugem krogu, ki mora biti v treh tednih po prvih volitvah, pomerila dva kandidata, ki bosta zbrala največ glasov.

Kdo bo volil?

Pravico voliti in biti voljen imajo polnoletni državljani Republike Slovenije. Prebivalci, ki so sicer Slovenci, a so morali po čudnem spletu okoliščin prositi za državljanstvo in nanj še čakajo, ne morejo voliti. Volilci bodo glasovali osebno, večina v kraju, kjer stalno živijo. Na volišče bo dobro priti z osebnim dokumentom, če bi volilni odbor želel preveriti identiteto. Nekaj bo tudi izjem. Slo-

venski državljani, ki stalno ali začasno živijo v tujini, bodo lahko glasovali na konzularnih predstavništvih ali po pošti, če so pravočasno vložili svoj zahtevek za to. Takih zahtevkov je bilo okrog pet tisoč. Volitve po pošti zakon omogoča tudi v Sloveniji, in sicer za oskrbovance v domovih za starejše občane, če nimajo tam stalnega bivališča, za obsojence, ki so na prestajanju kazni, za bolnike, ki bodo na dan volitev v bolnišnici. Njihova želja po takem načinu volitev mora priti do okrajne volilne komisije do 29. novembra. Nepokretni bodo lahko volili na domu pred "letečim" volilnim odborom, tovrstno željo pa je treba sporočiti do 3. decembra. Voliti po pooblaščenju se ne bo dalo.

Volilcu mora biti po zakonu zagotovljena svoboda in tajnost glasovanja. Zaradi glasovanja nihče ne sme biti klican na odgovor, prav tako nihče ne sme od njega zahtevati, da bi povedal, kako je glasoval. Za neudeležbo na volitvah ga ne sme nihče kaznovati. Dobro pa se je zavedati, da neudeležba na volitvah v bistvu pomeni oddan glas tistemu ali tistim, za katere nam ne bi bilo prav, da bi nam v pretežni meri krojili usodo.

Naj čisto na koncu postrežemo še s podatkom, koliko bodo letošnje volitve stale. Zanje bo šlo predvidoma 277 milijonov tolarjev, če bo treba voliti predsednika v drugem krogu, pa še 110 milijonov tolarjev več. Denar, ki ga stranke te dni vztrajno zapravljajo za tekanje po Sloveniji in prirejanje bolj ali manj razpisnih predvolilnih veseljc, v to seveda ni štet. Nobena skrivnost pa ni, da bo šlo za to kar nekaj milijonov mark.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

naše korenine

Ko je vrag še kamne vlačil

Svoj čas si je moral dati vrag kar veliko opravka v Beli krajini. Tako vsaj bi lahko sklepali po ostankih njegovih igračk, ki jih je prav nemarno puščal naokoli. To so ogromne skale, ki so jih ljudje poimenovali vražji kamni, trdeč, da se na nekaterih še prav lepo vidijo odrgnine od verig, na katere jih je imel navezane, ko jih je vlačil sem ter tja po deželi. In za kakšno hudodelstva je ta nepridiprav uporabljal kamne? Nagajal je ljudem, seveda. V dolini pod vasio Malige se še lepo vidi, kje je nekoč tekla voda. Še sedaj se prikaže ob nalivih. A glej, hudobec je z ogromnimi skalami zamašil izvir, da je voda bušila spet na dan pri Stranski vasi. Tako je nastala Krupa. A s časoma črnuh tudi s tem ni bil zadovoljen. Naveličal se je Krupe in spet vlek za seboj ogromne kamne, da bi zadelal tudi njen izvir. A glej, presenetila ga je zora, zapel je petelin in jadrno jo je moral ucveti. Kje se mudi sedaj, da je pozabil na kamne, lahko samo ugibamo, Krupa pa je brez njegove pomoči tako ali tako uničil človek.

Nekaj vražjih kamnov še leži tudi v pobočju Gorjancev v bližini vasi Maline. Če bi vrag dokončal delo, bi voda spet morda pritekla na dan pod vasio in spet bi zapeli mlini, kot so po ljudskem pripovedovanju svoje dni. Od tod tudi ime vasi Maline pa priimek Malenšek, ki ga je svoj čas nosilo kar pol vasi. No, drugi bodo verjetno rekli, da ima vas ime po malinah, ki jih je tudi dovolj v gorjanskih pobočjih pod Škrbcem, in da je vse drugo le plod ljudske fantazije. A nekaj bi le moglo biti res, saj se je na tem kraškem svetu že večkrat zgodilo, da je kak izvir presahnil in se pojavil drugod. Vraga so bili ljudje pa tudi vajeni. Svoj čas so ga videli tudi v grozovitih Turkih, ki so vdrali v naše kraje. Nad Malinami, na Škrbcu, od koder je lep razgled po celi Beli krajini, pa tudi onstran po novomeški kotlini je še danes kucelj, ki mu pravijo Straža in tam je lepa črna zemlja. Nastala je iz pepela stražnih ognjev, ki so jih v času turških vdorov kurili Malinčani v opozorilo širnemu krščanskemu svetu. In tu, v zavetju gorjanskih gozdov, so si našli varno pribežališče tudi Malinčani, dokler je turška nevarnost razsajala po dolini.

O tem in še o marsičem ve pripovedovati dvainosemdesetletna Anka Malenšek iz Malin, še ne petletni Jernejček, vnuk njenega brata, pa verno poslušaj, kar ima ženica, ki je pri hiši ostala za teto, zanimivega povedati. To so spomini na čase, ko je bilo v vasi mladine še pri vsaki hiši dovolj in pridnih rok tudi, da so na košenicah pod Škrbcem kosile in grabile seno. Pa na bajte, posebne vrste vozove na dve kolesi, v katere so vpregli vole in drčali seno po strmih pobočju navzdol. Kosili so enkrat na leto, krma pa je bila menda

Anka in Jernej Malenšek iz Malin

izvrstna. Že zgodaj spomladi in pozno jeseni, vse dokler ni mraz pobelil košenic, pa so v teh strminah pasli živino. "Zdaj ni tam nič," pravi razočarano Anka, ki že pet let ni bila na vrhu Škrbca. "Posadili so smrečice, a jih je preraslo kopinje, tako da je vse skupaj nič."

Svojčas so se ljudje z obeh gorjanskih pobočij, na kranjski in na belokranjski strani, bolj poznali med sabo. To je bilo tisti čas, ko so še peš hodili na semnje, z one strani v Metliko in Karlovec, s te pa v Novo mesto. Tudi sorodstvenih vezi je tako nastalo precej, zdaj pa so med sabo že kar zgrešili: "Ja, drugače je bilo, hodili smo peš," se spominja Anka, "zdaj je pa, kot bi človeka veter odnesel." Ankin oče je bil Janez Malenšek, mati pa Uršula, doma iz vasi, in se je seveda tudi pred poroko pisala Malenšek. Oče je še kot fant odšel v Ameriko, se vrnil, oženil pa se spet nekajkrat vrnil. Otroci so se tako rojevali bolj poredko. Tone, sedanji gospodar, je kar dvajset let mlajši od Anke. Kljub temu da je bil oče "Amerikanec", je takrat doma vladala revščina. Anka se spominja, kako so se trli konopljino in predli predivo za hodno platno, v katerega so se odevali tudi pozimi, čeprav prave toplote ni dajalo. Spominja se tudi, kako so to platno mečali v pepelnici kopeli in prali na perilnikih v vaški luži.

Vas pod Škrbcem se je v povojnih letih močno skrčila. Že med vojno je zgubila veliko ljudi. Triinštiridesetega leta je pri partizanih, ko so komaj dobro prišli za orožje, padlo kar enajst vaških fantov. Vojnih doživetij pa ima tudi Anka obilico. Še najbolj pa se spominja, kako jo je na poti v Semeč, ko je šla po pomoč za poškodovanega očeta, prijel partizan, a mu je ušla, čeprav je morala žrtvovati obleko, ki ji jo je pri pobegu popolnoma raztrgal. Prav tega partizana so kasneje ujeli belogardisti. Privedli so Anko in hoteli vedeti, če je to tisti, ki jo je lovil. Anka ga je seveda prepoznala, a tega belogardistom ni hotela priznati. "Sem jih raje za prešlela," se zasmije in misli s tem seveda udarce, ki jih je prejela od belogardistov. Ker ga Anka ni obremenila, je ta partizan ostal živ, druge so pa postrelili. Naključje pa je hotelo, da je Anka mnogo let pozneje potrebovala pričevanje za pridobitev priznavalnine. In kaj je izjavil človek, ki mu je rešila življenje? "Te ženske ne poznam!" Prav tisti možakar je bil to, s katerim sta se morala v sobi ure gledati in bi zadostovalo že, da bi Anka samo pokimala, pa bi ga ubili. A je bila raje tepena. Taka so pač pota življenja.

TONE JAKŠE

ustvarjalci

Tone pregnetene gline

Ena od hišic na slovitem novomeškem Bregu ima na strehi črnega mačka, ki v prežedečem položaju čaka na svojo žrtev. To je maček Pjer Matjaža Matka, pravzaprav njegov keramični dvojnik, ki že od daleč oznanja, da se v tej hišici, ki bo kot galerija kmalu odprla svoja vrata, dogaja nekaj pomembnega. Matjaž Matko je umetnik, ki ga pozna vsa Slovenija, njegovi izdelki krasijo police v Avstriji, Nemčiji in še kje drugje, le v rodnem mestu ga premalo cenijo in poznajo.

Pred dobrimi desetimi leti je živel tako kot njegovi vrstniki v mestu, le da je bil nekolikar bolj čustven, nagnjen k miru in opazovanju. Da bi postal umetnik, oblikoval in gnetel glino, mu se na misel ni prišlo. Delal je kot ekonomist v združenem delu, pa ga je ubijal delovni čas, politika, sestanki in drugo. Potem je leta 1983 potrkal na vrata samostana v Pleterjah ne vedo, da se mu bo tu povsem spremenilo življenje in ga usmerilo v umetnost. Prijatelj, ki mu je bilo kiparjenje poklic, mu je dal v roke glino in v Matjaževih rokah je nastala podoba klečečega starčka s sklenjenima rokama. Sam pravi, da je bil kipec na ravni desetletnega otroka, a nekaj je bilo na njem, da mu je prijatelj prerokoval kiparsko bodočnost.

"V meni je zagorela strast. Prvi izdelek sem vtaknil kar v gašperček, kajti slišal sem, da se glina žge. Glasno pokanje me je opomnilo, da od moje prve umetnine ne bo ostalo nič," se spominja prvih začetkov. Iz obupa ga je že v naslednjih dneh rešil pater Wolfgang, ki ga mnogi poznajo po slovitih figurah za jaslice in drugih nabožnih podobah.

V tišini samostana je Matko spoznaval govorico kipov in kipev. Pritegnilo ga je

vzdušje, zmes miru, discipline in dela. "To bi rad delal," je rekel in postal patrov vajenec.

"V začetku nisem znal nič. Šole in tradicije na Slovenskem ni razen lončarske na šentjernejskem polju. Zato sem stopil na lastno pot," Matjaž skromno pove o svojih začetkih. Kaj se je ves ta čas dogajalo, ve samo on. Za njim so tone pregnetene dolenske gline, neskončne poti opazovanja in poskušanja. Treba se je bilo izpopolnjevati v tehniki in se dokopati do vseh skrivnosti, ki jih prinaša glina. Nekaj je slišal tam, nekaj mu je izdal kiparski prijatelj, do marsičesa pa se je prikopal sam. Njegovi izdelki so zdaj takšni, da jih človek drži v rokah in jih lahko opazuje dalj časa. To je bil čas igranja in iskanja.

"V kamen zasekaš, v les zarežeš, glino pa gneteš, jo čutiš, ji dodajaš in jo odvzemaš. Ob modeliranju pozabiš na probleme in zunanjí svet. Z glino se lahko igraš kot otrok, izraziš svoj značaj, vanjo lahko izliješ svo energijo, jezo in gnev pa tudi veselje. V tistem, kar je spočeto s to igro rok, je predvsem veliko ljubezni," pravi Matjaž.

V roke vzame Kristusa na razpelo iz vinske trte in pove, da je to njegov statusni simbol. Osem let ga je iskal. Zgnetel ga je vsega trpečega, a na koncu umetniško preprostega in razumljivega. Pribil ga je na vinsko trto, saj je oboje Dolenjska.

Danes mnogi poznajo Matjaža predvsem po njegovem Kristusu na vinski trti, izdelal pa je še več kot 50 malih plastik. Kipec šentjernejskega petelina je izdelal v več sto primerkih. Delal je tudi nabožne podobe za hrvaško Medjugorje, maskoto veriverico za zagrebško univerziado, njegovo keramiko

Matjaž Matko

naročajo kot spominke mnogokje po Sloveniji in tujini. Leta 1986 je dobil status izdelovalca predmetov domače obrti, dve leti kasneje pa status svobodnega umetnika.

Kljub vsem uspehom ostaja skromen v svoji še bolj skromni hišici, ki se tišči starega "vaka" na novomeškem Bregu. Nerač govori o sebi, zato pa vsakemu rad pokaže svoje kiparske mojstrovine. Hišica na bregu že kaže podobo galerije, le napisano tablo bo potrebno obesiti na pročelje. To bo za Matjaža velik korak, zato je tolikanj bolj opotekajoč. "Galerija se bo imenovala Horo-witz. Zakaj tako, naj ostane večna skrivnost," je za nasvidenje povedal Matjaž Matko.

JANEZ PAVLIN

NAGRADA V ŠENTJERNEJ IN VODICE

Žreb je izmed reševalcev 45. nagradne križanke izbral IVANKO PIRC iz Šentjerneja in ANKO BOROVNIK iz Vodice. Pirčevi je pripadla denarna nagrada 2.000 tolarjev, Borovnikova pa bo prejela knjižno nagrado. Nagradjenkama čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 7. decembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 47! Ovojnico brez poštna znamke lahko osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uradno svoje prostore.

REŠITEV 45. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 45. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: OKOP, ANKA, BOKI, TORR, IZ MOŠTA VIN, NOS, OLOVO, MARTINOVO, ANAND, SEVA, LOARA, JOK, REN, OTVA, SALO, SRK, VRATNIK, PATNA, KOLOID, BREVIR, AVANTI, ZAROKA.

prgišče misli

Pameten človek resno sploh ne more nič postati, kaj lahko postane samo bedak.

F.M. DOSTOJEVSKI

Na področju literature sodišče nima kaj iskati.

O. DAVIČO

Čemu bi človek hudo si k srcu gnal, koristi ni, če žalosti daš se v last. Lek je še najboljši: vina prinese si daj pa udi!

ALAKOIS

Preteklost je nekako varna, ima čudovito lastnost, da zbriše za seboj vse muke, da pušča za najbolj zoprimni urami in leti najbolj sentimentalne spomine.

M. KMECL

nagradna križanka 47											
	DOLENJSKI LIST	V SLOVNICI SKUPNO IME ZA JEZICE IN NOSNE GLASOVE	SUHOCVET-KA	KVASINA	KEM. SIMBOL ZA GALIJ	STRAN NEBA (VZHOD)	DOLENJSKI LIST	SLAVNI IT. SLIKAR (BENEŠKA RENE-SANSA)	SLOV. ZOB	KRŠČANSKI TURŠKI PODLOŽNIKI	
	BELGIJSKO MESTO						TRENJE				
	OKR. ZA GRAM						ZADETEK PRI TOMBOLI				
	ODEJA				ATENSKI KRALJ						
					TRG. SRED. KIT. POKR. SHANDONG						
	VIJAČNO STRMOGLA-VLJENJE LETALA					BOLGAR-SKO GOROVJE					
	LOV RIB					CIGARETNI OGOREK					
DOLENJSKI LIST	PARJENJE SRNJADI	RACMAN	POSEBNI DNEVI V RIM. KOLEDARJU		ODTENEK						
OZEMLJE OB BALTIKU					PANJ. NA KATEREM SE SEKA						
SLOV. PRIPOVED-NIK MURKO				ANGL. ZEN. IME			BOLEZEN ZITA	TOŠ NIKO			
GR. MITOL. MORSKA POSAST				NEKDANJI CIMOSOV AVTO		STEKALIŠČE KOŽOKRI-LEC		MOŠKO IME			
ŽIVOREB-ROV KLORID (ZDRAVIL-STVO)				SMRTNI BOJ							
				OKR. ZA EXEMPLI CAUSA							
					JAMBSKA MERA						
					GR. BOGINJA MOODROSTI						
AVTOR: JOŽE UDIR	OSVEŽILNA PIJACA										

zdravnik razlaga

2

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda:

Multipla skleroza

Pri žariščih v malih možganih se pojavi nestabilnost pri hoji, motena skladnost gibov ter nespretnost okončin s tremorjem, ki lahko v hujših primerih bolniku onemogoča osnovno aktivnost pri hranjenju, oblačenju in osebni higieni. Pogosto se pojavi dvojna slika predmetov, ritmični trzaji oči, vrtoglavice z bljuvanjem, slabost, motnje govora, tudi motnje odvajanja vode (v smislu zdrževanja ali celo uhajanja vode), dolgotrajno zaprtje, impotenca, redkeje božjastni napadi, motnje požiranja, krč obraznih mišic, bolečina na obrazu in psihične motnje.

O diagnozi

Če izvzamemo uporabo najsodobnejših preiskovalnih tehnik nuklearne medicine, magnetne resonance in tomografije, v klinični medicini še nimamo preprostega in specifičnega testa za postavitev diagnoze multiple skleroze. Diagnoza sloni tako na kliničnih kriterijih oziroma ugotovljenih bolezenskih znamenjih. Pomemben napredek v znanosti nam za podkrepitev diagnoze dajejo specializirane imunološke preiskave možganske tekočine, nevrofiziološke tehnike in psihološke preiskave funkcij, deloma tudi računalniška tomografija možganov z uporabo kontrastnih sredstev.

Multipla skleroza se očitno sproži s hudo ali ponavljajočo se virusno okužbo v zgodnjem obdobju življenja, ki povzroči reakcijo v centralnem živčevju. Pri bolnikih z multiplo najdemo v krvnem serumu in možganski tekočini povečane količine protiteles proti virusom ošpic, gripe, herpesa, zaradi česar se misli, da bi bil lahko pritenjen virus vzrok za nastanek multiple skleroze pri ljudeh z okvarjenim obrambnim mehanizmom, ki ni več sposoben spoznati lastnih tkiv, tako da so mu tuja in jih napade. Najvažnejšo vlogo imajo pri tem limfociti, ki direktno napadejo tkivo ali ustvarijo protitelesa proti njim. Ob poslabšanju bolezni najdemo pri bolnikih zmanjšano količino limfocitov. Obrambna reakcija organizma povzroči okvaro ovojnice bele snovi centralnega živčevja. S propadom teh ovojnic se pojavi v možganski tekočini bolnikov z multiplo sklerozo povečana količina specifične beljakovine in nam kaže stopnjo aktivnosti bolezni.

V diagnozi multiple skleroze so pomembne tri stopnje! Klinična diagnoza bolezni sloni na kriterijih, po katerih moramo s pogovorom in nevrološko preiskavo ugotoviti najmanj dve žarišči na različnih nivojih centralnega živčevja in za katere ni druge razlage. Znaki multiple skleroze se značilno ponavljajo v izmenjajočih se obdobjih poslabšanja bolezni oziroma v tako imeno-

vanih zagonih, z različno dolгими obdobji izboljšanja, ki trajajo nekaj tednov, mesecev do preko dvajset let. Znaki in bolezenski potek so lahko pri posamezniku z multiplo sklerozo zelo različni. Bolnik ima lahko veliko bolezenskih znakov v lažji obliki in je hudo prizadet ali celo onesposobljen že s samo nekaj znaki. Nekateri so lahko v obdobjih stabilnosti bolezn brez težav oziroma bolezenskih znamenj, pri večini pa so izboljšanja nepopolna in bolezen z leti napreduje. Ob vsakem času lahko bolnik z multiplo sklerozo občuti poslabšanje, nobene spremembe ali izboljšanja brez posebnega zdravljenja. Nekateri občutijo prehodno poslabšanje bolezenskih znakov, če so izpostavljeni vročini, utrujanju ali čustvenim stresom.

Pri dveh tretjinah bolnikov se potek bolezni ponavlja. Od teh je približno 60 odstotkov takih, pri katerih bolezen počasi napreduje. Pri tej obliki so napadi pogostejši prva leta in redkejši pozneje. Približno tretjina bolnikov z multiplo sklerozo nima izrazitih bolezenskih napadov in bolezen počasi napreduje od vsega začetka. Znanstveno je ugotovljeno, da dolžina trajanja bolezenskih napadov vpliva na prognozo bolezni. Če napadi trajajo teden ali manj, pričakujemo pri 85 odstotkih bolnikov spontano izboljšanje, medtem ko se pri mesec trajajočem napadu spontano izboljša le 50 odstotkov bolnikov. Tudi pogostost napadov je povezana z dolžino trajanja bolezni. Nekateri bolniki nimajo napadov, drugi zopet dva, tri ali več.

Multipla skleroza lahko v krajšem poteku kmalu ali z leti privede do hude telesne prizadetosti z vsemi spremljajočimi pojavi: negibljivostjo, pojavom preležanin, motnjami odvajanja vode, infekcijami dihal, psihološkimi problemi zaradi neprilagojenosti bolnika in njegovega ožjega in širšega okolja, psihološko prizadetostjo zaradi bolezensko povzročenih spominskih motenj, nesposobnostjo reševanja problemov oziroma čustvene nestabilnosti.

Zdravljenje

V zadnjih 130 letih zasledimo v medicini preko 100 različnih načinov in poskusov zdravljenja multiple skleroze. Čeprav vzrok bolezni še vedno ni povsem jasn in ga danes v svetu raziskujejo številni znanstveniki različnih profilov, obstoji sodobno zdravljenje, ki je sestavljeno, torej medikamentozno, fizikalno, psihosocialno. Zdravljenje predstavlja tesno povezavo med bolnikom, zdravnikom in drugim zdravstvenim osebjem ter bolnikovim ožjim in širšim družbenim okoljem.

(se nadaljuje)

zanimivosti iz sveta

Po usmrtnitvi v prodajo

Trgovina ne pozna morale, bi lahko zapisali na rob novejšim ugotovitvam slovite mednarodne organizacije za varstvo človekovih pravic Amnesty International, ki je obtožila Kitajsko, da trguje s človeškimi organi.

Po svetu se res trguje že z vsem mogočim, od orožja do otrok, vendar je še posebej grozljiva trgovina s človeškimi organi in tkivi. Povpraševanje po očeh, ledvicah, jetrih, srcu in drugih organih, ki jih sodobna medicina uspešno presaja z darovalcev na bolnike, je zelo veliko, ponudba pa seveda še zdaleč ne zadošča. Takih, ki kupujejo, je več kot tistih, ki prodajajo. Ob tem velja tudi to, da so kupci predvsem iz bogatega dela sveta, prodajalci pa iz revnega. Ko gre za žive darovalce, je stvar še nekako v okviru zakona, saj se ljudje, ki organe darujejo, sami odločajo za to, naj bo motiv tak ali drugačen, prostovoljno darovanje pa v mnogih primerih zgolj izhod iz obupne revščine. Drugače pa je, ko gre za darovalce, ki jim organe odvzamejo po smrti brez njihovega privolenja.

Amnesty International ugotavlja, da Kitajska prodaja predvsem notranje organe usmrčenih kriminalcev. V tej obljubljeni deželi vsako leto sodno usmrtnijo več deset tisoč ljudi iz kakega pol milijona za razna kazniva dejanja obso-

jeneh. Točni podatki, koliko je usmrčenih, so tajni, ocene, da gre za nekaj deset tisoč obsojencev, temeljijo na zadnjih številih znanih podatkih iz leta 1983, ko se je začel boj zoper naraščanje kriminala. Ta kampanja še vedno traja, saj smrtni kazni, kot vse kaže, ne morejo učinkovito zavreti razcveta kriminala.

Kot trdijo aktivisti Amnesty International, zdravniki pred usmrtnitvijo pregledajo obsojenca, da ugotovijo, katere organe ima primerne za kasnejši odzem. Usmrtitev izvedejo temu primerno: s strelom v srce, če imajo namen uporabiti oči, ali v glavo, če žele uporabiti srce ali druge notranje organe. Ne obsojenca ne članov njegove družine ne vprašajo za dovoljenje; kriminalci se izmeček družbe in rodu, zato so njegovi sorodniki lahko srečni, ker je tako vsaj po svoji smrti nekoliko koristni.

Kitajska iztrži za človeške organe usmrčenih kriminalcev lep kup dolarjev. Za očitke in zgražanje svetovne javnosti se kitajska vlada ne mení kaj dosti in tudi na zadnje obtožbe se ne odziva. Navsezadnje pa je res, da brez kupca tudi prodajalca ni. Zgražanje Zahoda, kamor roma največ organov za presaditev, je tudi vprašljivo, menijo Kitajci.

Usodna ljubezenska pesem

Ko črček poje svoj ljubezenski spev, da odmeva skozi tople poletne in jesenske noči, mu ne prislunhejo samo sami, katerim je črčkovo goslanje pravzaprav namenjeno, prislunhe mu tudi mušica, ki črčku ne prinaša nič dobrega. Ljubezenski spev k neutrudnemu godcu ne pripelje le neveste, ampak tudi smrt.

Kot piše v najnovejši študiji, objavljeni v naravoslovni reviji Nature, so raziskovalci ugotovili, da ima parazitska muha ormia poseben slušni organček, ki deluje podobno kot črčkovo uho. Brez njega ne bi slišala črčkovega ljubezenskega klica, ker ne vsebuje nizkofrekvenčnih tonov, ki jih slišijo muhe in druge žuželke, h katerim se smrtonosna mušica prištevata. Črček poje v visokofrekvenčnih tonih, za katere je treba imeti drugače zgrajeno uho, in prav takega ima ormia. Zakaj?

Samička ormie in samička črčka sta razvili podoben slušni organ, ker ga obe potrebita za uspešen razplod svojega potomstva. Črčkova samička ga potrebita zato, da sliši samca in pride z njim v stik, muha pa tudi potrebita črčka za svoj razplod, le na parazitski način. Ko ormia po sluho sledi črčkovi poročni pesmi in ga najde, odloži vanj svoja jajčeca. Iz njih se čez čas razvijejo ličinke, ki se hranijo s telesom svojega gostitelja, žro ga in žro, dokler ga ne uničijo in pokončajo.

KRIŽANKA 47

Bela bluza

Bela bluza je tisti kos oblačila, ki pravzaprav ne more manjkati v nobeni garderobi, saj je izredno praktična in gre skoraj k vsemu. V tej modni sezoni pa ima še posebno mesto. Nosimo jo lahko od jutra do večera, v najrazličnejših kombinacijah, saj gre dobro praktično povsod, naj si bo k strogemu kostimu oz. obleki a la Dietrich, lahko je pa tudi soliden izhod v sili za slovesnejšo priložnost. Najbolj je letos modna srajčna bluza, ki sem in tja spominja na klasično moško srajco, kar lahko poudari še kravata. Prijetne so bluze iz bombažnega pikeja, uporabni pa so tudi vsi drugi materiali tja do dragocene svile. Bela bluza pa ni nujno strogo asketska. Posebej za slovesnejše priložnosti je lahko polna čipk ali domiselnih vzorin, lahko je obrobljena z bleščicami ali okrasnim trakom. Lahko jo poživimo s perjem, raznimi naborki in podobnim.

Skrb za umetniške slike

Marsikdo se morda niti ne zaveda, kakšno medvedjo uslugo si dela, če z dragoceno umetniško sliko ne ravna dovolj previdno. Pomembno je, da slike obesite tako, da nanje ne sije sonce, da se ne morejo zmočiti ali navlažiti in da jih obseva čim manj umetne svetlobe. Ne smete jih obesiti na sveže ometane stene, nad radiatorje ali na zidove, v katerih so cevi z vročo vodo ali dimniki. Priporočljivo je, da slike z velikimi, težkimi okviri s spodnjo stranjo počivajo na predalniku ali pa v steno vzdijate majhne, a močne deščice, na katere oprete okvir. Sicer pa je najbolje, da si izberete okvir, ki ga je lahko čistiti. Slike na papirju, torej akvarele, risbe in grafike, uokvirite pod steklo, da se ne umažejo.

Jabolčna torta s skuto

Potrebujemo: za testo: 300 g moke, 1 žličko pecilnega praška, ščepec soli, 150 g masla ali margarine, 1 jajce, 150 g sladkorja; za nadev: 500 g kiselkastih jabolk, 100 g sladkorja, 1 žličko cimeta, vanilijev sladkor, 3 jajca, 500 g skute, limonino lupinico, 40 g pšeničnega zdroba. Moko, sol, pecilni prašek presejemo v skledo. Potresemo s kosmi hladnega masla ali margarine, s sladkorjem in dodamo tudi jajce. Zgnetemo v testo. Dve tretjini te zmesi porazdelimo na dno namaščenega tortnega modela s premerom 24 cm. Pripravimo jabolka; olupimo, odstranimo pečišča, narežemo na koščke in združimo v dveh žlicah vode, ki smo ji dodali 40 g sladkorja in cimet. Zmešamo še jajca, preostali sladkor in vanilijev sladkor. Ko zmes penasto naraste, ji dodamo še odcejeno skuto, limonino lupinico in zdrob. Na testo najprej naložimo jabolčni nadev in potem skuto, na skuto pa damo preostalo krhko testo. Torto pečemo približno 1 uro pri 175 - 200 stopinjah.

O kislosti in bazičnosti tal

Vsak, kdor se ukvarja z zemljo, mora vedeti nekaj tudi o vsebnosti kislin v tleh. V ta namen nam služi razpredelnica o kislosti tal ali pH vrednosti, ki ima razpon od 0 do 14. Število 7 je v tej razpredelnici nevtralna točka, števila pod njim pomenijo, da je zemlja kislota, nad njim pa, da so tla bazična ali alkalna. Kislost tal si lahko izmerimo sami z univerzalnim indikatorskim lističem ali pa s posebnim elektronskim pH metrom. Različne rastline namreč rastejo v različnih kislih ali bazičnih tleh, dobro pa je pri vsem tem vedeti, da zaradi nepravilne pH vrednosti pride do navideznega pomanjkanja določenega elementa, čeprav ga je v zemlji dovolj. Kako glede pH vrednosti ukrepati, pa bomo videli prihodnjč.

S smučmi varno na pot

Bliža se smučarska sezona in spet bo treba prevažati smuči do oddaljenih smučišč. Brez kakovostnih namenskih prtljažnikov smuči težko dovolj varno pritrđimo, ker pa je treba ponavadi na tako pot vzeti tudi veliko prtljage, je seveda nerodno, če nam smuči zavzamejo strešni prtljažnik, kjer bi se dalo namestiti še marsikaj drugega. No, še huje je, če strešnega prtljažnika sploh nimamo in poskušamo nerodne smuči stlačiti kar v notranjost vozila in s tem zagreniti vožnjo sebi in sopotnikom. Domača rešitev za tiste, ki imajo vlečno kljuko, je nosilec "landi". Namestimo ga namreč lahko kar na zadnji konec vozila, na kljuko, nanj pa pokončno namestimo tudi po štiri pare smuči. Priprava nam prav pride tudi poleti, ko nanjo lahko namestimo bicikle pa tudi druge tovore.

DRAGOCENOSTI V CERKVICI - Srednjeveško stensko slikarstvo je na Dolenjskem redko, zato velja posebna pozornost Miklavževi cerkvi na Pangrč Grmu pod Gorjanci, saj je bila v njej pred dobrimi tridesetimi leti odkrita zanimiva poslikava iz konca 14. stoletja. Na severni steni ladje je upodobljen pohod in poklon svetih treh kraljev, na južni steni pa prizori iz Kristusovega trpljenja. Stil fresk je risarsko ploskovit, figure pa sloke in oblečene v nošo po tedanji modi. Nastanek poslikave lahko povežemo z gospodi Soteškimi, saj je njihov grb narisan kar dvakrat. Na sliki je poklon kraljev. (Priprava umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

Iz Trdinovih zapiskov

Kontrabant je v čislih - Kontraband ne smatrajo ljudje za noben greh, nobeno krivico, marveč za modro umetnijo in za znamenje človeka, ki se ne da gospodi slepariti. Kdor kontobantaria izda, velja med vsemi, ki ga poznajo, za hudobnega malopridneža, za falota, s katerim noben poštenjak ne obči.

Samo da je pravično - Dolenec prenaša lahko naj težji jarem, kruto gospodarstvo, da tišče le vse njegove tovariše enako, da se kaže v tem oziru pravično, nepristrano in pa da nihče ne žali njega osebno, ne zasmehuje, se mu ne roga, zoper njega ne godrnja brez vzroka ali za vsako malo reč. Marsikteri gospodar izhajal bi lagleje s posli, ko bi se držal teh pravil, ali kaj, ko jih omikani gospodje ne priznavajo v djanji prepogostoma.

Nadlege pa ne - Ne delati ljudem nadlego, še po smrti ne, je tudi načelo nekaterih Dolencev, ali le med prostimi ljudmi. Težak prosil je n.pr. kapitel za delo, ne da mu se plača ampak da ga zato zakopljejo, da ne bo imela neprilik in stroškov domača srenja, da ne bo nihče po smrti nanj mogel godrnjati.

Bogastvo odtehta vse - Če je človek bogat in zapravljaliv bo drlo vse za njim ali pa se mu poklanjalo - naj večje svinjarije, ki so belodane in dokazane, nahajajo pri takem zagovorniku, on ni kurbir, prešestnik, lump, kvartopirec, goljuf, ampak Mordkerl, lustiger Kumpen, Spassmacher.

Na kolikor toliko donosno trgovanje z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami še lep čas ne moremo računati, saj v njih divja vojna. Še posebno na Srbijo ne, ker tam vsaj še mandat ali dva ni mogoče pričakovati oblasti, ki bi jo zanimalo gospodarstvo, čeprav o njem kar naprej govorijo. Naj bo tam izvoljen ta ali oni, ukvarjal se bo s Kosovom, avtonomijo Srbov na Hrvaškem, v BiH in Makedoniji, v ozadju te skrbi pa bo tudi v prihodnje ideja o velikem in enotnem narodu Jugoslovanov pod oblastjo Srbije.

Vsa povelja leta so vodstva jugoslovanskih narodov ljudem dopovedovala, da delamo in živimo v izjemni deželi, v državi z največjimi možnimi gospodarskimi dosežki in človekovimi svoboščinami, pa je v resnici šlo le za lepšanje federalne oblastne zgradbe v očeh sveta, za Potemkinovo vas v balkanski varianti na dnu Evrope.

Po geografski legi, po gospodarskih stikih, po življenjskih interesih severozahodnih republik je Jugoslavija res del Evrope, po necivilizacijskih standardih in tradicionalnih kršitvah človekovih pravic pa je bila, je in bo še dolgo ukleščena v Balkan.

Vendar: če kdo želi ali ne, Evropa nam je in bo (nekdanjim Jugoslovanom) usojena. Blagovna menjava Jugoslavije z Evropo je do njenega razkroja predstavljala tri četrtine njene skupne blagovne menjave s tujino (leta 1986 celo 77,4%). Kar 1,3 milijona Jugoslovanov je na začasnem delu v zahodni Evropi, pa tudi pretežni del deviznega priliva od turizma in tranzita je (bil) zahodnoevropskega izvora. Številne povezave so obstajale tudi na kul-

KNJIŽNA POLICA

Mozaik svobode

Slovenski pisatelji so odigrali pomembno vlogo pri lomljenju in topljenju ledu, ki je Slovenijo pol stoletja vklepal v ledeno dobo političnega enoumja in ni dopuščal zelene rasti demokracije. Slovenski pisatelji so za nekaj časa razjedili pegaza in stopili na politično prizorišče, kjer se je odigrala zmogovita bitka za demokratizacijo in osamosvojitve dežele na sončni strani Alp. Ne bi nas torej smelo čuditi, če so potem na ministrske stolčke prve slovenske demokratične vlade in na druge pomembne položaje prišli visoko pismeni ljudje. In tudi ne, da smo Slovenci v zadnjem času dobili toliko knjig z aktualno politično vsebino kot še nikoli.

Janši, Zlobcu, Ruplu in še komu se je prejšnji teden s svojo knjigo pridružil še minister za kulturo prve slovenske demokratične vlade dr. Andrej Capuder. Pri Mihelaču, ki je, kot kaže, pravi naslov za te zadeve, je izdal izbor svojih govorov in spisov v knjigi, ki jo je naslovlil **MOZAIK SVOBODE**.

V nji so zbrani teksti iz zadnjih sedmih let avtorjevega nastopanja v politiki in v kulturi, od leta 1985, ko je s predavanjem na teološki fakulteti dejavno stopil na slovensko politično prizorišče, do letošnjih konvencijskih govorov, s katerimi se je najbrž poslovil od politike. Nekateri Capudrovi javni nastopi in besede, ki jih je ob različnih priložnostih izrekel, kot je bil denimo govor Ora et labora v stiški cisterci ali govor na Prešernovi proslavi, so plemenito močno odmevali, pozornosti pa so bili deležni tudi drugi priložnostni nagovori in seveda tudi intervjuji, ki jih je imel (v knjigo so vključeni štirje). Capudrova knjiga nam tako ponuja v ponoven, morda tehtnejši in s časovno distanco prečiščen premislek o pravi barvi avtorjevih kamenčkov v mozaični sliki obdobja političnega in duhovnega osvobodjanja iz trdnjave totalitarizma.

MILAN MARKELJ

Tri novosti v zbirki Lirika

Zbirka Lirika, ki jo izdaja založba Mladinska knjiga, je ena redkih knjižnih zbirk, ki jim je uspelo vzdržati ne vedno prijazne piše časa in se obdržati. V njenem zadnjem knjižnem paketu so trije

avtorji: Paul Valery (1871-1945), Konstanty Ildefons Gałczyński (1905-1953) in Sylvia Plath (1932-1963). Valeryja je prevedel Boris A. Novak, Gałczyńskiego Lojze Krakar in Plathovo Miha Avanzo. Prevajalci so tudi izbrali in uredili pesmi, Novak in Avanzo sta za svoji knjigi napisala še spremno besedo in opombe, medtem ko je Gałczyńskiego slovenskemu bralcu študijsko predstavil Tone Pretnar.

S poezijo Paula Valeryja se Slovenci srečujemo prvič v takšnem obsegu, sploh pa je treba reči, da je bil ta francoski pesnik pri nas do zdaj bolj znan kot esejist. V poeziji je težil k idealni popolnosti, k "Cistosti, ki je Konec". Zapisal je: "V pesniku: /Uho govori, / Usta pa poslušajo..." Ali je to ključ za vstop v svet vsakršne poezije ali samo Valeryjeve? Vsekakor gre za paradoks, saj je Valery poezijo doživljal predvsem kot zvočni fenomen in je eden redkih modernih ustvarjalcev, ki so se vrnili k pesniškim prvnam: h glasbi, h glasu. Sam je zapisal, da je z gled za takšno poetiko dobil pri Mallarmeu.

Podobno je tudi Konstanty Ildefons Gałczyński postavil kristalno izbrusenost in spevnost verza na vrh svoje pesniške maksime. Poezija mu je bila čudežni napoj, takšen napoj pa je treba ponuditi iz posode, ki je že sama po sebi čudežna stvaritev. Tako kot marsikaj, kar je stvaritev duha, tudi poezija ni sama sebi namen, temveč je dana v uživanje drugim. Tega se je pesnik zavedal, in če so bralci njegove verze vsrkavali kot nektar, to še ni pomenilo, da so mu bili tudi kompas pri ustvarjanju. Gałczyński je še naprej ostajal Gałczyński, poet, ki je ustvarjal pesniške svetove iz človeškega sveta in reševal človeški svet pred pozabo s poezijo. Ustvarjati pa je znal v govorici, ki je šla do srca, znala prepričati, v prenekatrem srcu trajno ostala in malone ponarodela. Takšen Gałczyński se zdaj, izdan v Liriki, zapisuje tudi v slovensko kulturno zavest.

S povsem drugačno poezijo se bralec sreča, ko zalista po knjigi Sylvie Plath. V eni od pesmi bo prebral tudi verza, ki jo strnjena takole definirata: "Curek krvi je poezija, /nič ga ne more zaustaviti". Težko bi še našli pesniški izrek, ki bi s tako malo besedami, tako lapidarno izrazil usodno povezanost življenja, smrti in poezije. Prav ta povezanost, poudarjena s polomom lastne osebnosti (Plathova je naredila samomor), pa je tisto, kar je to pesnico po njeni smrti dvignilo iz anonimnosti v popularnost in legendo. Tako zelo osebnih in tako zelo poštenih izpovedi do takrat še niso brali. Pesmi Sylvie Plath so zgodbe o izjemno inteligentni in občutljivi ženski, ki ni nikjer, ne na Zemlji ne v Vsemirju našla oprimka za dušo in pribežališče za srce.

IVAN ZORAN

Za Miklavžev knjižni koš

Založba Mladika je za Miklavžev koš pripravila štiri knjižne novosti, tri za mlade bralce, ki tudi odraslim niso prepovedane, eno pa za tiste, ki jih zanima bogastvo zahodnega kulturnega izročila. Slednje je delo **Malcolma Godwina ANGELI, OGROŽENA VRSTA**, katerega prevod smo v slovenščino dobili že dve leti po izidu izvirnika. Če bi izročilo od zarastrostva in judaizma do krščanske Evrope in islama poznalo le nekaj "vsakdanjih" angelov, kot je denimo angel varuh, potem bi bilo težko napisati prek 250 strani debelo knjigo. A angelov, bitij, ki posredujejo med onostranstvom in tem svetom, je ogromno: so angeli nebes in angeli pekla, dobri in zli, nižji in višji, v novejšem času so angeli izvenzemeljska bitja, glasniki super inteligentnih civilizacij iz globin vesolja, pričevalci videv in medijev, bitja, ki so jih videli, slišali in občutili mistični misleci, kot je denimo Swedenborg, ali pa so angeli zaobjeti v naše vedenje kot Jungovi arhetipi. Godwin v svoji knjigi v sproščenem slogu predstavi vse o angelih od najstarejših časov do danes, od Metatrone iz kabale do angelov iz stripov. Besedilo je bogato opremljeno z ilustracijami in reprodukcijami.

V paketu za mlade bralce je na čas okrog Miklavža ubrana pravljica **Svetlane Makarovič MALI PARKELJ MALIČ**. Z enako zavzetostjo, kot piše za odrasle, se Makarovičeva loteva tudi pisanja za otroke, ob čemer pisateljica poudarja, da so pravice potrebne tako otrokom kot odraslim. Po mnenju ure-

dnika Janeza Mušiča je Mali parkelj Malič eden najboljših otroških tekstov te ustvarjalke, kar nekaj pomeni, če vemo, da je Makarovičeva napisala enajst knjig za otroke, okrog trideset slikanic in vrsto radijskih in gledaliških iger. Zgodbico o parklju je avtorica sama ilustrirala.

Ronald Dahl je po vsem svetu znan angleški pisatelj, ki si je sloves priboril s svojimi nenavadnimi zgodbami in številnimi knjigami za otroke. Dobro ga poznajo tudi naši mladi bralci, saj smo doslej dobili slovenske prevode že treh njegovih knjig, tem pa se zdaj pridružuje še zgodba **CHARLIE IN TOVARNA ČOKOLADE**, ki velja za najboljšo Dählovo knjigo.

Shel Silverstein slovi kot kvaliteten sodoben ameriški pisec otroške in mladinske poezije. Odlikujejo ga razkošna domišljija, duhovitost in občutek za doživljanje in videnje sveta z otroškega zornega kota. Izbor in prevod prek 40 pesmic iz njegovega obsežnega dela je opravila v Ameriki živeča Slovenka Ksenija Šoster Olmer in jih zbrala v knjižici **DOLGOMOBIL**. Dodatna draž knjige so avtorjeve ilustracije, Silverstein je namreč prav tako spreten risar kot pesnik.

MILAN MARKELJ

telegrami

- Izšla je druga knjiga karikatur Delovega karikaturlista Franca Jurija V IMENU NARODA.

- Nova revija je izdala knjigo povojne emigranta Franceta Papeža ZAPISI IZ ZDOMSTVA.

- Mohorjeva družba iz Celovca je izdala svoj knjižni dar za leto 1993, v katerem so: KOLEDAR, spominska pripoved Marije Nemanič TEŽKO, A LEPO, povest Čingiza Ajtmatova IZ OČI V OČI, Antona Trstenjaka in Erwina Ringla O SLOVENSKEM ČLOVEKU IN KOROŠKI DUŠI in slikanica Klaus Baumgarta POŠASTNO. Dodana je glasbena kasetna le KORAJZNO okteta Suho.

UVA 390DBA

Marija:

Nezapisana zapuščina

Bila je jesen konec oktobra. Gozd v hribu se je obdal v najlepše barve. Letina je že bila v kleti, ko je prišla v hišo bolezen. Oče je bil srčni bolnik in stanje se mu je močno poslabšalo. Prišel je zdravnik in odločil: "V bolnišnico bo treba!"

Do ceste pod hribom, kjer je čakal rešilni avto, je moral oče peš. Spremljala sem ga. Na koncu svoje zemlje se je obrnil proti domačiji in rekel: "Od doma grem še sam, nazaj me boste nesli."

V bolnišnici je bil močno prizadet, ker je bil ločen od družine. Obiski so bili samo ob nedeljah, zanj pa je bilo to premalo. Večkrat sem ga skušala obiskati tudi čez teden, toda mimo strogega vratarja se ni dalo.

Včasih sem ušla skozi zadnja vrata k njemu za tri ali pet minut. Sestra Marica mi tega ni branila.

Obiskovali smo ga tri mesece. Zadnjo nedeljo januarja, ko smo ga obiskali, ni bil videti slab, vendar se je poslavljaval od nas. V torek dopoldne je mimo zaspal.

V pisarni so mi izročili njegovo aktovko in seznam stvari, ki jih je prinesel s seboj. Vse je bilo zapisano, le nekaj ne. Uslužbenka me je vprašala, kaj še iščem. Vse sem zložila ven in našla iskano v koticu aktovke. Pokažem ji - očetov rožni venec. To je bil takrat, leta 1961, tak strupen bacil, da ni smel biti zapisan niti v pokojniškovi zapuščini.

Zapuščina avstro-ogrske monarhije

Oglejmo si najprej prvi slovenski dom, avstro-ogrsko monarhijo, iz katere je po njenem porazu v prvi svetovni vojni večji del slovenskih dežel prešel v novo državo, Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Avstro-Ogrska je bila gospodarsko srednje razvita država, v kateri je leta 1910 prebivalo okrog 51 milijonov prebivalcev. To je bil velik trg za vse kmetijske proizvode, kar je povečevalo kupno moč kmečkega prebivalstva in omogočalo sorazmerno naglo industrializacijo. Industrija se je v Avstriji začela razvijati leta 1880 in je do začetka prve svetovne vojne dosegla pomembne rezultate, saj je imela na voljo delovno silo, ki si je že z obrtniškim delom pridobila delovne izkušnje in se je zato z lahkoto privajala industrijskemu načinu dela. Avstrija je imela tudi pomembne energetske vire in dokaj rudnega bogastva.

Dežele, v katerih so prebivali Slovenci (Kranjska, Istra, Goriška, Štajerska, Koroška), so bile v Avstriji med slabše razvitemi, če uporabimo kot merilo delež kmečkega prebivalstva v celotnem prebivalstvu. V teh deželah je znašal v letu 1910 delež kmečkega prebivalstva od 51 % do 62 %, v najbolj razvitih nemških območjih pa 29 %, medtem ko je v najmanj razvitih območjih (Galicija) skoraj 90 %.

Slovenske dežele so imele v Avstriji dokaj ugodno lego: na jugozahodni strani države, na križišču cest sever-jug in vzhod-zahod in še v neposredni bližini morja.

Vinko Blatnik: Rojstvo in vzpon samostojne Slovenije

turnem in znanstveno-tehničnem področju. Od skupaj 1050 patentov, licenc, žigov ipd. iz tujine jih je v obdobju 1973-1986 bilo 764 ali 72,7 % evropskega izvora. Od skupaj 1394 pogodb o gospodarskem sodelovanju so bile s firmami iz zahodne Evrope sklenjene 1003 pogodbe ali 72 %. Ne nazadnje: deželam članicam EGS smo dolžni tudi največji del skupnega jugoslovanskega dolga tujini.

Narodi nekdanje SFRJ bodo morali zato hočeš nočeš svoja življenjska vprašanja, vprašanja razvoja in dolgov reševati v Evropi. Večjo vključenost vanjo terja tudi skupno reševanje vprašanj, kot so: okolje, prometne in druge zveze, selitve delovne sile, zaposlovanje, manjšine, človekove pravice...

In vendar kljub temu dejstvu Jugoslaviji v njenem petinštridesetletnem povojnem razvoju ni uspelo izoblikovati strategije, ki bi opredelila, na katerem prednostnem mestu je Evropa kot celota in vsaka njena država v njeni zunanji, zlasti gospodarski politiki. Jugoslavija je tudi zato izgubila korak z glavnimi evropskimi in svetovnimi ekonomskimi tokovi (kapitala, znanja, dela) že v drugi polovici 60. let (neuspeh poskus gospodarske reforme), ko je obrnila hrbet intenzivnemu gospodarjenju, novim izkušnjam industrijskega načina proizvodnje - "industrijski civilizaciji". Postindustrijska družba kot sistem

vrednot in kriterijev obnašanja vse do danes ni dobila mesta v šolstvu, izobraževanju, gospodarstvu ter administrativno-političnem sistemu nekdanjih republik. Jugoslavija tudi ni sprejela evropskih standardov in meril gospodarjenja, ki izhajajo iz velikih sprememb cen glavnih dejavnikov proizvodnje v svetu: energije, surovin in kapitala - standardov in meril zrele industrijske družbe.

Zaostajanje za sodobnimi tokovi v razvitih državah ekonomsko izredno škodljivo vpliva tudi na mesto in vlogo Slovenije v celotnem procesu ustvarjanja materialnih dobrin in duhovnih vrednot, v "prometu znanja" v svetu. Po podatkih OECD je tudi v Sloveniji zanimanje za inovatorstvo med najšibkejšimi Evropi, odvisnost od tujih tehnologij pa izredno visoka in neselektivna (kupujemo vse, kar nam pride pod roko, to je, kar na tujem vidimo v prvi izlozbi). Povratni tok takšnega stanja je razviden v vse manjši konkurenčnosti naših podjetij na svetovnem trgu, v nizkih (dumpinških) izvoznih cenah.

To dejstvo in spoznanje pa je za nas Slovence bridočo še zlasti zato, ker smo pod Avstro-Ogrsko že bili del južne Evrope, nato pa 70 let severozahodni del Balkana. Ne pod prvo, ne pod drugo streho se nam ni dobro pisalo: veliki so si vedno prizadevali živeti in so živeli na naš račun.

nogomet

I. DRŽAVNA LIGA, 16. KOLO: STUDIO D—MURA 1:1 (1:1) Strelec Milanović v 41. minuti. STUDIO D: Mohor 7, Pavlin 8, Kobe 6 (Prezeli 5), Kosic 7, Prelogar 7, Milanović 8, Mesojedec 7, V. Primc 6, Juršić 6 (A. Primc 6), Oblak 7, Bracovič 5.

LESTVICA: 1. SCT Olimpija 24, 2. Maribor Branik 22, 3. Mura 21, 4. Studio D 21, 5. Ljubljana Cosmos 21, 6. Kompas Holidays 19, 7. Živila Naklo 18, 8. Rudar Velenje 17 itd. V zadnjem jesenskem kolu igrajo: Rudar (V)—Studio D, Mura—SCT Olimpija, Koper—Maribor Branik, Ljubljana Cosmos—Gorica, Stelkar—Kompas Holidays itd. II. LIGA, 14. KOLO: JELEN TRIGLAV—AVTOBUM 1:1 (0:0) Strelec Murn v 67. minuti. AVTOBUM: Magič, Buzuk, Muhvič, Majerle (Struna), Smajić, Rajšelj, Murn, Stojanović, Vujčić (Jolić), Merdanović, Komočar. LESTVICA: 1. Istragas Jadran 22, 2. Jelen Triglav 22, 3. Primorje 22, 4. Oria Rudar 21, 5. Avtobum 18, 6. Domžale 14 itd. V naslednjem kolu igrajo Kočevci doma z Orio Rudarjem.

odbojka

I. LIGA, moški, 6. KOLO: PIONIR—FUŽINAR 3:1 (7, -11, 4, 11) PIONIR: Babnik, Urnat, Goleš, Travižan, Gotenc, Mestnik, Černač, Smrke, Brulec, Kalibarda, Dolyja. LESTVICA: 1. Saloniit 12, 2. Pionir 10, 3. Kamnik 10, 4. Olimpija 8 itd. V naslednjem kolu igrajo: Semperter—Pionir, Fužinar—Saloniit, Kamnik—Granit Preskrba itd. I. LIGA, ženske, 6. KOLO: CIMOS—LIK TILIA 2:3 (-8, 12, 10, -3, -18) LIK TILIA: Kotnik, Turk, Vidmar, Klun, Briški, Hočevar, Drobnič, Akrap. LESTVICA: 1. Abis Trade Celje 10, 2. Cimos 10, 3. HIT Casino 10... 6. LIK Tilia 6 itd. V naslednjem kolu igrajo Kočevke doma z Gornjim Gradom. II. LIGA, moški, 8. KOLO: PIONIR II—MEŽICA 2:3 (4, -3, 5, -17, -7) LESTVICA: 1. Ljutomer 14, 2. Topolšica 12... 11. Pionir II 4. V naslednjem kolu igrajo Novomeščani v Misljini. II. LIGA, ženske, 8. KOLO: ALPIN TRIGLAV—PIONIR 3:0 (9, 14, 11) LESTVICA: 1. Misljina Stel 16, 2. Pionir 12, 3. Prevalje 10 itd. V 9. kolu igrajo Novomeščanke doma z Braslovčami.

III. LIGA, moški, zahod, 8. KOLO: MOKRONOG—PLAMEN prestavljen. III. LIGA, ženske, zahod, 6. KOLO: SENCUR—LIK TILIA II 3:0 (3, 11, 8) LESTVICA: 1. Plamen 12... 8. LIK Tilia II 0.

rokomet

I. DRŽAVNA LIGA, ženske, bela skupina, 8. KOLO: ŽALEC—NOVO MESTO 29:20 (14:10) NOVO MESTO: Novak, Popadič 1, Zupan, Knafelec, Hvala 2, Derčar 4, Veselič 4, Turk 2, Tomas 1, Pate 6. OPREMA—IZOLA 23:22 (8:13) OPREMA: Jensenko, M. Dragičević 10, Lindič, Guštin 2, Vuk 1, L. Dragičević, Klančar 1, Bejtović 3, Kondžić, Kersnič 2, Vinčić 2, Jovičić 2. LESTVICA: 1. Oprema Kočevje 12, 2. Žalec 10, 3. Burja 9, 4. Branik 7, 5. Novo mesto 6, 6. Izola 4. V naslednjem kolu igrajo: Novo mesto—Branik, Žalec—Oprema, Burja—Izola. II. SRL, moški, zahod, 7. KOLO: NOVOLINE-PREDDVOR 16:20, KAMNIK—AKRIPOL TREBNJE 21:13, KODELJEVO—GPG GRO-SUPLJE 27:22. LESTVICA: 1. Kodeljevo in Šešir po 12, 3. Nova Gorica 11, 4. Akripol in Grosuplje po 8, 8. Novoline 4 itd. II. SRL, moški, vzhod, 7. KOLO: ZAŠČITA ZAGORJE—KRŠKO 17:24 (14:9) Lestvica: 1. Krško 12, 2. Velika Nedelja 10 itd.

namizni tenis

I. DNTL, moški, 6. KOLO: ILIRIJA—NOVOTEHNA 4:3 Rebič—Kralj 2:0, Ribaličenko—Hribar 0:2, Gostiša—Horvat 1:2, Gostiša, Ribaličenko—Hribar, Horvat 2:1, Rebič—Hribar 0:2, Ribaličenko—Horvat 2:0 in Gostiša—Kralj 2:0. MELAMIN—KOVINA 0:7 Murn—Škafar 0:2, Špelič—Zalaznik 0:2, Lesar—Ignjatović 0:2, Murn, Lesar—Ignjatović, Škafar 0:2, Murn—Zalaznik 0:2, Špelič—Ignjatović 0:2, Lesar—Škafar 0:2. LESTVICA: 1. Kovina 12... 6. Novotehna 4, 8. Melamin 0.

košarka

II. LIGA, moški, zahod, 9. KOLO: ZADOM ČRNOMELJ ISKRA NOVA GORICA 99:97 (88:88, 40:45) IN SNEŽNIK KOČEVSKA REKA—ALPKOMERC TOLMIN 84:83 (45:44) LESTVICA: 1. Litija in Kraški zidar po 17... Snežnik 14, Zadom 12 itd.

Veliko ugank pred zadnjim kolom

Zastor nad jesenskim delom prvenstva bo padel v nedeljo — V predzadnjem kolu sta si Studio D in Mura razdelila točki — Rekord na tribunah in nad njo

Novomeškim nogometašem v nedeljskem predzadnjem kolu ni uspel veliki met. Pred rekordnim številom gledalcev — na tribunah jih je bilo kakih 2.500, vsaj tisoč pa še na hribu nad njimi — so v derbiju s soboško Muro iztržili vsega točko, kar pa je po prikazanem na igrišču najpravičnejši izid. Navsezadnje je le potrebno vedeti, da so Sobočani letos na gostovanjih zbrali kar 12 točk in pri tem izgubili vsega eno tekmo, da so upravičeno v vrhu lestvice pa so pokazali tudi v Portovaldu.

Tisti, ki so pričakovali lepo in domiselno igro, so se ušli. Šlo je pač za derbi, k njemu pa sodijo nervozna igra s številnimi prekinitvami in veliko borbenosti. Tako je bilo tudi v nedeljo v Novem mestu. Obe ekipi sta se zavedali, da izguba točk zanje pomeni slovo od boja za vrh, trenerja Bojana Prašnikar in Nedeljko Gugolj sta se zato odločila za previdnejšo taktiko. Temu in pomembnosti tekme gre pripisati, da radiji tokrat niso pokazali vsega, kar znajo, to velja zlasti za Kosiča in Oblaka, Bracovič pa je potrdil, da je v tem konceptu igre najšibkejši novomeški člen. Upajmo, da bo spomladaj, ko naj bi v novomeški enajsterici znova zaigral Primož Gliha ali nemara kak drug klasični napadalec, dobil več prostora za svojo igro in tako ponovil odlične spomladanske predstave. Dva sta bila v nedeljo v novomeški ekipi, ki ju velja posebej omeniti: kapetana Jožeta Pavlina, ki je navzlic štirinajstkrat na hrbtu pokazal, kako se bori za barve svojega kluba, in Dragana Milanoviča, ki je vnovič potrdil imenitno formo, za nameček pa dosegel še izenačujoči gol. Studiu D tako ni uspelo prekiniti jesenske tradicije, da nobena ekipa, ki je zmagala v gosteh, tega dosežka ni potem potrdila še s polnim izkupičkom na domačem igrišču.

Novomeščane čaka v Velenju težka tekma: Rudar je ekipa, ki na domačem igrišču jeseni ne pozna poraza. Koliko velja Jože Karč, Cvilk in drugi velenjski napadalcji, je najbolje občutila ekipa Kopa, kateri so rudarji nasuli v mrežo kar šest zadetkov. Upati je, da bo trener Gugolj

zanje našel pravo zdravilo, na voljo ima vse igralce, Studio D v najboljši postavi pa je ekipa, sposobna iztržiti dober rezultat tudi v Velenju. Če bo obramba svojo nalogo opravila skladno s svojim jesenskim poprečjem, ki kaže, da na tekmo prejme le nekaj več kot 0,5 zadetka, in če se bodo v nedeljo izkazali tudi napadalcji, potem za vesti iz Velenja ni skrbi.

Sicer pa je pred zadnjim nedeljskim kolom jasno le to, da je jesenski prvak SCT Olimpija. Kako se bodo zvrstile ekipe med drugim in petim mestom, bodo odločili izidi 17. kola. Najverjetneje je, da bodo na drugem mestu Mariborčani, tretjemu so najbližje igralci Ljubljane Cosmosa, četrtemu Novomeščani in petemu Mura. Takšne napovedi lahko na glavo postavijo radiji, če jim bo namesto načrtovane točke v Velenju uspelo to, kar nekateri od njih potihoma pričakujejo — osma zmagava. V tem primeru in spodrsrlaju Maribora v Kopru — kar nikakor ni nemogoče — pa bi se Novomeščanom nasmihalo celo drugo mesto. Takšni so pač novomeški računi, zagotovo pa imajo svoje tudi Mariborčani, Sobočani in Ljubljanci. Počakajmo torej do nedelje, ko bo padel zastor nad jesenskim delom drugega slovenskega državnega prvenstva; najboljši ekipe, med njimi tudi novomeški Studio D, pa čakajo prihodnji vikend še obračuni osmine finala slovenskega nogometnega pokala. A o tem več prihodnjik.

Derbi 14. drugoligaške kola je bil v Kranju, kjer sta se pomerili ekipi Jelena

DERBI BREZ ZMAGOVALCA — Nedeljska tekma med Studiom D in Muro se je končala neodločeno, po prikazanem si ni zaslužila zmage nobena ekipa. Strah pred morebitno izgubo še druge točke je bil prevelik, obrambi sta budno pazili na naprotnikove napadalce. Tako ni nič čudnega, da se je Robert Oblak (v skoku) znašel med kar šestimi obrambnimi igralci Mure. Bljže drugi točki pa so bili vendarle Novomeščani, saj je Prelogarjev strel v 72. minuti zadel vratnico, Primčevega tri minute kasneje pa so Sobočani zbili iz praznih vrat. (Foto: B. B.)

STAROTRŠKI ŠAHISTI TRETJI

POSTOJNA — V postojnskem hotelu Jama se je pred dnevi končalo letošnje tekmovalno v zahodni skupini druge slovenske šahovske lige. Starotrški so bili najboljša dolenjska ekipa: Jurkovič, Bedić, Štubljaj, V. Kobe, Horvat, U. Kobe, T. Kobe ter Kapševa in Vukeličeva so si priigrali imenitno tretje mesto med desetimi vrstami. Kočevci so v končnem seštevku pristali na petem, Ribničani pa na sedmem mestu. Zmagala je ekipa BMP iz Ljubljane.

-ob

TELOVADCI SO SE RAZŠLI BREZ ZMAGOVALCA

BREŽICE — Minulo nedeljo, 22. novembra, sta se v okviru pionirske gimnastične lige pomerili vrsti TVD Partizan iz Brežic in ljubljanskega Viča. Ekipni dvoboj se je končal neodločeno 38:38, medtem ko je v posamični konkurenci zmagal Ljubljancin Kranjc s 54,7 točke, najboljši Brežičan pa je bil Gregor Vučajnik na tretjem mestu. V naslednjem kolu se bodo mladi Brežičani v Mariboru pomerili z vrsto DTV Železnica.

Gimnazija znova na vrhu

Novomeški gimnazijci brez konkurence v Sloveniji — Med OŠ Sevnici tretji

LJUBLJANA — Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport je minule dni pripravil na podlagi letošnjih dosežkov na državnih šolskih tekmovanjih skupno razvrstitev šolskih športnih društev. Pogled na tabelo je za Dolenjske razveseljiv, še zlasti v srednješolski konkurenci, kjer je znova na vrhu novomeška gimnazija.

Novomeški gimnazijec pod vodstvom prof. Janeza Mohorčiča so v minulim šolskem letu največ točk prinesla dekleta, državne prvakinja v odbojki, visoke uvrstitve pa so dosegli še v atletiki, košarki in rokometu. Uspeh je tolikanj večji, ker imajo Novomeščani nemara celo najslabše pogoje za vadbo, zato pa mentorje, ki tudi to odtehtajo. Med 67 srednjih šolami najdemo na drugem mestu celjsko gimnazijo, na tretjem celjsko Srednjo tehniško šolo, že na četrtem pa srednjo teh-

niško in zdravstveno šolo Novo mesto, kar je dokaz več, koliko se da navzlic nenormalnim pogojem za delo vendarle narediti za športno vzgojo mladih. Med ostalimi šolami omenimo še deveto mesto Srednje šole Brežice in 15. mesto Kovinarske in ekonomske šole Krško.

V osnovnošolski konkurenci je na raznih tekmovanjih nastopalo kar blizu 200 šol, najuspešnejši so učenke in učenci OŠ Pohorskega odreda iz Slovenske Bistrice, ki so zbrali 321 točk, na imenitnem tretjem mestu pa najdemo z 292 točkami OŠ Sevnica. Med trideseterico najboljših slovenskih osnovnih šol so še OŠ Grm Novo mesto na 8. mestu, OŠ Šmilhovo Novo mesto na 19. in OŠ Dolenjske Toplice na 25. mestu. Vsekakor lep obet za dolenjski šport.

Šport

Tudi letos bomo izbirali športnike leta

Prireditve bo 17. decembra v dvorani pod Marofom

NOVO MESTO — Tradicija bo obveljala tudi letos. Športna zveza Novo mesto bo v četrtek, 17. decembra, ob 17. uri pripravila v športni dvorani pod Marofom vsakoletno prireditev z razglasitvijo najboljšega športnika, športnice in športnega kolektiva Novega mesta.

Pokrovitelj prireditve bo Zavarovalnica Tilia, med vabljenimi gosti pa sta udeležbo doslej že potrdila znani alpinist Viktor Grošelj in svetovni prvak v kegljanju Boris Urbanc. O tem, kdo bo letos pobral laskave nazive najboljših, bodo poleg novomeških športnih delavcev odločali tudi bralci Dolenjskega lista. Glasovnice bomo objavili v prihodnji številki našega tednika.

B. B.

NOVO MESTO 92 ŠE BREZ PORAZA

NOVO MESTO — Košarkarji novostanovljenega KK Novo mesto 92, ki nastopajo v zahodni skupini območne SKL, so prvi del prvenstva sklenili brez poraza. Na zadnjih dveh zaporednih gostovanjih v Ljubljani so najprej s 109:77 (55:30) ugnali KK Janče Avtohit, nato pa še ekipo Viča Olimpije s 103:88 (58:38). Strelci na prvi tekmi so bili Bajc 28, Munih 23, Kek 17, Seničar 10, Červ 9, Peljhan 9, Lalič 7 in Cerkovnik 5, na drugi pa Bajc 29, Plantan 22, Lalič 18, Vučković 10, Kek 10, Župevec 8, Peljhan 4 in Seničar 2. Prvenstvo se nadaljuje že jutri, ko se bodo Novomeščani ob 17. uri v športni dvorani pod Marofom pomerili z vrsto Kaje iz Grosupljeja.

V zadnji sekundi do zmage

Rokometašice Opreme srečno do obeh točk proti Izoli — Novomeščanke popustile v finišu

Prav nič ni med tekmo kazalo, da si bodo rokometiške žalce v srečanju 8. kola bele skupine I. državne lige proti ekipi Novega mesta priigrale rekordno zmago. Prve minute so namreč pripadle gostjam, prikratk pa so Žalčanke rezultat izenačile na 3:3. Odtelej je vse minevalo v odlični igri žalskih rokometiške, ki so prvi del zaključile s prednostjo štirih zadetkov, vendar tekma še ni bila odločena. Ko sta mariborska sodnika v 36. minuti izključila najboljšo žalsko igalko Dolarijevo, so Novomeščanke to s pridom izkoristile, zapored dosegle tri zadetke in izid zmanjšale na vsega 14:15. Takrat pa so, namesto da bi nadaljevale z agresivno igro v omrambi, obstale in dovolile gostiteljicam, da so se znova razigrale. Kot za šalo so pričele polniti novomeško mrežo, v zadnjih minutah pa si celo priigrale rekordno prednost devetih zadetkov.

Veliko bolj negotovo je bilo v Ribnici na tekmi med kočevsko Opremo in Izolo. Kočevke so se znova poigrale z živci svojih navijačev. Prvi polčas so igrale mlačno, nepovezano in neborbeno, kar so Izolčanke seveda izkoristile in ta del zaključile s prednostjo kar petih zadetkov. Povsem drugačna je bila podoba v nadaljevanju. Lekcija med odmorom je zalegla in že v 50. minuti je Oprema povedla z 18:17. Ko je pet minut pred koncem semafor kazal rezultat 21:18 za Kočevke, ni nihče od kakih 150 gledalcev v dvorani športnega centra več razmišljal o presenečenju. A so se krepko uštel; gostiteljice so znova popustile in Izolčanke so v zadnji minuti izid izenačile na 22:22. Točki je Opremi prinesel strel Klančarjeve v zadnji sekundi tekme. Zanimivo je nemara, da je bil to edini sobotni zadetek Klančarjeve. Očitno se Kočevke zavedajo svoje premoči nad tekmicami in srečanje ne jemljejo dovolj resno in motivirano, v Novem mestu so se

zategadelj že opekle, bržkone pa se bodo s takšno igro še kje.

Zaradi nastopa naše mlade reprezentance na turnirju Alpe—Jadran tekem moške prve lige tokrat ni bilo, zato pa so s prvenstvom nadaljevali drugoligaši. V derbiju vzhodne skupine so Krčani dosegli dragoceno in visoko zmago v Zagorju ter tako obdržali prvo mesto na lestvici, medtem ko sta v zahodni skupini ekipi Novolina in Akripola ostali praznih rok.

O ŠPORTNI DVORANI V SEVNICI

SEVNICA — Izvršni odbor sevniske športne zveze vabi vse, ki se zavedajo, kaj pomeni zdravo športno življenje za razvoj otrok in odraslih, na okroglo mizo o "športni dvorani v Sevnici", ki bo v petek, 27. novembra, ob 17. uri v mali dvorani GD Sevnica.

VUČAJNK TRETJI V ZAGREBU

ZAGREB — V nedeljo, 15. novembra, je v Zagrebu potekalo tradicionalno srečanje pionirjev, telovadcev tamkajšnjega Sokola in Brežic. Tako v dekliski kot fantovski konkurenci so bili gostitelji premočni. Najboljši dosežek je uspel Gregorju Vučajniku, ki je zasedel tretje mesto. Vučajnik je bil dva dni kasneje uspešen tudi na izbirnem tekmovanju v Ljubljani, kjer se je uvrstil tako na pionirski pokal gimnastike, ki bo v Škofji Loki, kot v slovensko državno reprezentanco, ki jo 13. decembra čaka prijateljsko srečanje s hrvaško vrsto.

B. ŽNIDARŠIČ

ŠAHOVSKI KOTIČEK

• Že v prejšnji številki smo na kratko poročali o uvrstitvi novomeških šahistov na prvenstvu zahodne skupine I. državne lige, v kateri je nastopilo osem desetčlanskih ekip. Končni vrstni red je bil naslednji: 1. T. Zupan Kranj 13 (46,5), 2. Zustersna 12 (44), 3. Jesenice 10 (43,5), 4. Iskra AET Tolmin 5 (33,5), 5. Nova Gorica 5 (30,5), 6. Novo mesto 5 (30), 7. Teol Kodeljevo 4 (27,5) in 8. Višnja Gora 2 (24,5). Novomeščani so 1. kolu premagali Novo Gorico s 6,5:3,5, nato izgubili s Kranjčani 3:7, nato z ekipo Kodeljevega s 3,5:6,5, pa premagali Višnjo Goro s 5,5:4,5, izgubili z Žusterno s 3:7, igrali z Iskro AET Tolmin 5:5 in v zadnjem kolu klonili pred Jesenicami s 3,5:6,5. Najboljši posameznik v novomeški ekipi je bil mojstrski kandidat Marjan Kastelic, ki je na prvi deski zbral 5 točk iz sedmih partij, med drugimi je premagal mojstra Maslešo (Zusterna) in remiziral z mojstrom Ostermanom (T. Zupan Kranj). Dobro sta igrala še Emil Luzar, ki je na drugi deski zbral štiri točke iz sedmih partij, ter Jože Muhič, ki je v sedmih dvobojih iztržil 4,5 točke. Slabši del novomeške ekipe so bile članice in mladinci. Častna izjema je seveda Anica Istenič, ki je na drugi ženski deski zbrala štiri točke iz sedmih partij.

• Na rednem mesečnem hitropoteznem turnirju SK Milan Majcen za mesec november je zmagal Zvonko Mesojedec, ki je med dvanajstimi tekmovallci zbral 9 točk. Sledijo: Povše 8,5, Smerdel 7, Lazič 7, Kolman 6,5, Grlic 6,5, I. Blas 5,5 itd. V skupnem seštevku enajstih letošnjih turnirjev je vrstni red naslednji: Mesojedec 135 točk, Smerdel 123, Derstvenšek 114, Lazič 108, Šibljia 100, Kolman 79, Kranjec 75 itd. Naslednji turnir bo tretjo nedeljo v decembru. (jb)

• V nedeljo odigrano četrto kolo v vzhodni skupini II. državne šahovske lige je bržkone že odgovorilo na najzanimivejše vprašanje. Naslovu prvakov in napredovanju v I. ligo so najbližje Krčani, ki so v derbiju kola s kar 5,5:0,5 ugnali dotlej vodilno ekipo Sevnice. Pred zadnjim kolom, ki bo na sporedu v nedeljo, je prvo na lestvici Krško z 8 točkami, Sevnica jih ima 6, Fužinar 6, Velenje 6, Sentjur 4 itd. Če torej Krčani v nedeljo doma uženjo Fužinarja, potem dvomov o končnem zmagovalcu ni več, morebiten njihov poraz pa bi nekaj možnosti za napredovanje dajal tudi Sevnčanom. (jb)

• Skromna je bila udeležba na tradicionalnem območnem belokranjskem upokojenskem prvenstvu v šahu, ki so ga letos pripravili v Črnomlju. V ekipnem seštevku je zmagal Črnomelj pred Graščevom in Suhorjem, posamično pa je slavil Dragoš pred Malerčičem, Udovčem in Ivaničem. (jd)

Koprška drama v režiji Kočevk

Odbojkarice LIK Tilie prizadejale prvi poraz Cimosu — Pionirjevci izgubili niz s Fužinarjem — V drugi ligi hud poraz Novomeščank

Odbojkarški raport moramo tokrat začeti v Kopru, kjer je prišlo do največjega presenečenja: ekipa Cimos, edina do sobote še neporažena ženska prvoligaška ekipa, ki je zanesljivo vodila na prvenstveni lestvici, si je privoščila hud spodrsrlaj na domačem parketu. Zmagovito serijo Koprčank, ki imajo v letošnjem tekmovanju najvišje ambicije, so prekinile odbojkarice kočevske LIK Tilie.

Kakih 250 gledalcev je videlo v dvorani OŠ Antona Ukmajra pravo dramo. Veliko presenečenje je napovedal že prvi niz, ki so ga dobile Kočevke, vendar se je v nadaljevanju le zdelo, da gredo stvari pravo pot. Gostiteljice so namreč dobile drugi in

Igra dvojic je odločila derbi dna lestvice

Tesna zmagal Ilirije nad Novotehno — Še šesti poraz Melamina

Le še eno kolo je do konca jesenskega dela prvenstva v I. namiznoteniški ligi, prvak pa je bržkone že znan. Ljubljanska Kovina je edina še brez poraza, veliko slabše pa gre Novomeščanom in še zlasti Kočevcem.

Igralci novomeške Novotehne so bili na tekmi z ljubljansko Ilirijo na pragu rezultata, ki bi jim bolj ali manj že zagotovil obstanek v ligi in mirno nadaljevanje prvoligaških obračunov. Po zmagah Hribarja nad Ribaličenkam in Horvata nad Gostišo je bilo bolj ali manj jasno, da bo odločitev o zmagovalcu prinesla igra dvojic. Ilirijana sta imela več športne sreče in sta dvoboj dobila po treh setih. Resda so Novomeščani z zmago Hribarja nad Rebičem znova povedli s 3:2, toda v preostalih dveh igrah gostiteljci niso dovolili presenečenja in skupna zmagal je ostala doma. S tem uspehom je ekipa Ilirije na lestvici prehitela Novomeščane, ki pa imajo za razliko od Kočevcev v boju za obstanek seveda veliko večje možnosti. Igralci Melamina so v tokratnem kolu imeli v gosteh vodilno vrsto Kovine, o razmerju moči dovolj zgovorno priča podatek, da Kočevci niso osvojili niti enega niza. Le čudež jih še lahko reši najhujšega.

tretji set, slednjega celo dokaj prepričljivo. Potem pa šok! Po vsega petih minutah igre v četrtem nizu je semafor kazal rezultat 8:0 za Kočevke. Zmagovalca je tako odločal peti, skrajšani set. Izid v njem je bil vsekoli tesen in kar šestnajstkrat izenačen, prvo zaključno žogo so imele gostje že pri rezultatu 14:15, potem so s 16:15 povedle Koprčanke, na koncu pa sta Briškijeva in Turkova le zagotovile odločilno prednost Kočevkam, ki so peti niz dobile z 20:18. Njihovo veselje je bilo seveda nepopisno, vrsta pa je tako dobila v roke najboljši dokaz, koliko v resnici velja. Vsekakor več, kot kaže njena uvrstitev na komaj šesto mesto na lestvici s polovičnim izkupičkom točk.

V finiš prvega dela se je prevesilo tudi prvenstvo v moški prvi ligi. Po šestih odigranih kolih je neporažen le še Saloniit, ki doslej ni izgubil niti enega niza. Novomeščani so jih že štiri: tri v tekmi s Kamnikom, ki so jo gladko izgubili, enega pa v soboto v športni dvorani pod Marofom proti Fužinarju. Kakih 150 gledalcev na tribunah je pričakovalo gladko zmago domače vrste, ki pa se je morala za točki kar krepko potruditi. Po zanesljivo dobljenem prvem nizu, v katerem so Urnat, Dolyja, Smrke in ostali pokazali, koliko veljajo, je sledil

DVOJNA ZMAGA HRASTA

NOVO MESTO — V soboto se je s 1. kolom pričelo prvo ligaško tekmovanje v squashu v Sloveniji. Ekipa novomeške Hrasta se je na Mestnih njiavah pomerila z moštvom Velenja. Vučković, S. Turk, Gutman, M. Turk in Kupec so zmagali kar s 5:0 in potrdili, da so ena najboljših slovenskih ekip. Njihov uspeh so dopolnila še dekleta, ki so bila od Velenječank boljše (2:1). Zmago so si priigrale Galčeva, Tunrškova in Verbičeva. V 2. kolu, ki bo v soboto, potujejo igralci in igralko Hrasta v Ljubljano k ekipi Squash Lenta.

Sporočila, izjave

POZIV
VINOGRADNIKOM

Briški vinogradniki so zaradi brezizhodnega položaja napovedali prihod pred slovenski parlament. Slovenska kmečka zveza pri Slovenski ljudski stranki si prizadeva za sporazumno razreševanje problemov, ker pa vlada ni doslej naredila ničesar, da bi zaščitila slovenske pridelovalce pred nelegalnim dampirskim uvozom vin, odločno podpiramo njihov protest in pozivamo tudi druge slovenske vinogradnike, da se protestu priključijo.

Dr. FRANC ZAGOŽEN
Slovenska kmečka zveza
pri Slovenski ljudski stranki

DEMANTI
PETERLETOVIH IZJAV

Glede na izjave gospoda Lojzeta Peterleta, ki so bile objavljene v množičnih medijih in se nanašajo na predvolilne aktivnosti Milana Kučana, sporočamo:

- da nihče v imenu Milana Kučana ali njegovega Odbora za izvedbo volilnih aktivnosti ne more širiti govorice ali izvajati aktivnosti, ki bi utegnile zmanjševati ugled katerekoli od političnih strank ali kandidata za predsednika republike. Osnovno pravilo predvolilni aktivnosti Milana Kučana je, da vsaka politična stranka ali predsedniški kandidat govorijo sami zase, o njihovih sporočilih in ponudbah naj sodijo volilci na letošnjih volitvah;
- da Milan Kučan in njegov Odbor za izvedbo volilnih aktivnosti nima nikakršnih "agentov" in jih zato tudi ni na "terenu".

Volilna aktivnost Milana Kučana je zasnovana na spoštovanju vseh udeležencev v volilni tekmi in na prostovoljnem izražanju pripadnosti volilcev kandidatom, ki se jim zdijo vredni zaupanja.

Odbor za izvedbo volilnih aktivnosti Milana Kučana

VSAJ EN DAN POSTA
IN MOLITVE

V teh dneh, ko so pred nami volitve, je večina prebivalcev in medijev uprla pozornost v čas pred volitvami in na sam dan volitev. Tedaj se bomo namreč odločili, kdo nam bo vladal, in videli, katere stranke in kandidati so dobili zaupanje in z njim povezano odgovornost. Kakor je velika odgovornost volilcev, da po treznem premisleku in najboljšem preudarku zaupamo odgovornim in zanesljivim ljudem, ravno tako bo tudi velika odgovornost izvoljenih, da bodo v naslednjem obdobju vodili našo domovino. Izvirna naloga in vloga politikov še iz starih grških časov je, da skrbijo in se osebno žrtvujejo za blaginjo in napredek svojega ljudstva. V ospredju jim torej ne smejo biti osebni ali strankarski cilji in koristi, temveč skupni, slovenski. Skupna želja vseh prebivalcev Slovenije je prav gotovo, da bi živeli na vseh področjih osebnega in družbenega življenja v "zdravi deželi". Recept za izpolnitev takšne želje najdemo že v starih spisih Svetega pisma. V Sloveniji je čez 70 odst. prebivalstva deklariranih kristjanov, ki se imenujemo po božjem imenu. Javno pozivam vse kristjane v pravoslavni, protestantski in katoliški cerkvi in vabim vse tiste, katerim je resnično do "zdrave dežele", da si vzamemo pred volitvami vsaj en dan posta in molitve za našo deželo in za našo prihodnost.

MIHAEL KUZMIČ
Binkoštna cerkev
Ljubljana

VOLILCEM
V PREMISLEK

Edina prisotna člana Komisije Skupščine Republike Slovenije za preobrazbo družbene in združne lastnine, Jože Hobič in Vitomir Gros, ugotavlja, da se je v zadnjem času že drugič dogodilo, da sva prišla sama na sejo komisije, čeprav so bili vsi člani komisije pravilno vabljeni. Ugotavlja, da poslanci očitno ne nameravajo več hoditi na zasedanja raznih skupščinskih delovnih teles, kar po svoje zaradi bližajočih se volitev sicer razumeva. Pričakovala pa bi, da bi se poslanci, ki ne nameravajo priti na sejo komisije, vsaj pravočasno opravičili. Čudiva pa se, da zadnje čase na sejo komisije ne prihajajo prav poslanci iz vrst vladajoče koalicije, ki bi morali biti zainteresirani za delovanje slovenske skupščine in njenih delovnih teles. Zato sporočava zainteresirani slovenski javnosti sedaj pred volitvami, naj krepko premisli, kako bo ravnala na volitvah.

VITOMIR GROS
JOŽE HOBIČ

Zdravje za vse ali le za bogate?

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje ni resnična solidarnost s tistimi, ki jo najbolj potrebujejo — Socialna država pomotoma proglašena z ustavo?

Ko je predsedstvo SDP 26. oktobra 1992 ugotovilo, da je za uvajanje novosti prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja premalo časa in da rešitev ni bila dobro premišljena, ter sem sama 3. novembra 1992 dela javno pobudo, da se izvajanje spornih določb odloži za 3 do 6 mesecev, so se pokazale zanimive reči: socialisti, svobodni sindikati in LDS so se moji pobudi pridružili, nosilci projekta prostovoljnega zavarovanja in celo sam minister za zdravstvo in socialno varstvo pa so nas obtožili bodisi za »nepoznavanje sistemskih sprememb v zdravstvu« bodisi za »ceneno predvolilno demagogijo«. Skupina poslancev, ki jih je podprl tudi skupščinski odbor za zdravstvo, pa je predlagala, da se uvede poseben rezervni sklad, iz katerega bi v prehodnem obdobju doplačevali stroške prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja za tiste, ki se ne bi mogli prostovoljno zdravstveno zavarovati. Problem zdravja za vse je postal javen in vsem razumljiv, obenem pa se je pokazalo, da postaja pomembno vprašanje predvolilnega političnega marketin-ga. Poglejmo torej, za kaj v resnici gre.

Predsedstvo SDP in jaz sama še predobro razumemo spremembe v zdravstvenem sistemu. Zato smo jim vse čas zelo odločno, a brez zadostne podpore v parlamentu nasprotovali. Ne zato, ker bi ne vedeli, da je plačevanje nekaterih storitev v zdravstvu celó nujno treba preusmeriti v prostovoljno zavarovanje — povečana tveganja v prometu, pri nevarnem športu ali luksuzne lepote operacije npr. — ampak zato, ker smo ves čas zagovarjali načelo, da mora biti splošno zdravstveno varstvo zares in enako dostopno vsem ljudem in ne more in ne sme biti odvisno od debeline žepa posameznika. Takrat še DEMOS-ova večina v parlamentu nas je preglašovala.

Zdaj nam pravijo, da je treba za socialno najbolj ogrožene tudi v zdravstvu poskrbeti prek državnih socialne. Da bi to storili, smo imeli imenito priložnost, saj smo pred kratkim sprejeli nov zakon o socialnem varstvu. Toda v tem zelo »evropsko« zasnovanem zakonu smo pravice socialno ogroženih, da dobijo to ali ono socialno pomoč, kljub glasnim, zlasti našim opozorilom praktično skoraj za pol zmanjšali. Brezplačno zdravstvo pa imajo po novi zdravstveni zakonodaji v celoti zagotovljeno samo ljudje, ki prejemajo kakšno socialno podporo, najtežji invalidi, starejši od 75 let in osebe, katerih izdatki za doplačila zdravstvenih storitev bi v enem letu preselili višino dvojne zavarovalniške premije... To seveda ni demagogija, ampak prozorno sprenevedanje.

Pravijo, da smo »se zavestno odločili, da bodo nad minimumom socialne varnosti razlike med ljudmi večje, kot se bile doslej«, in imajo prav. — Toda, to nikoli ne more veljati za dobro, kot je zdravje. Kaj reči o minimumu socialne varnosti, ki je določen tako, da imamo v Sloveniji 10 do 15 ods. ljudi, ki ne prejemajo nobene socialne podpore, ker do nje niso upravičeni sprčo neprimerne praga revščine, kot je postavljen v novem socialnovarstvenem

zakonu — hkrati pa imajo tako nizke dohodke, da bi zanje plačevanje prostovoljnega zavarovanja pomenilo izgubo 10 do 15 ods. njihovih rednih dohodkov? Tega si preprosto ne bodo mogli privoščiti, ker morajo jesti, se oblačiti, plačevati stanarino, elektriko in ogrevanje. Zato se ne bodo dodatno zavarovali. Ker se ne bodo prostovoljno zavarovali, ne bodo mogli plačati visokih doplačil za normalne zdravstvene storitve pri resnih boleznih in se ne bodo mogli zdraviti. Tako je bilo deloma že doslej, ko mnogi, zlasti upoko-jenci, niso zmogli participacij in so se morali odreči zdravil, ortopedskih pripomočkov, zdravilišč. Prostovoljno zavarovanje torej ni resnična solidarnost s tistimi, ki jo najbolj potrebujejo. Jih sme z ustavo proglašena socialna država preprosto pustiti na cedilu?

Pravijo, da prostovoljnega zavarovanja ne smemo odlagati, ker bi prevzeli 20.000 ljudi, ki so že sklenili zavarovanje. To trdijo taki, ki organizirajo zavarovanje in bi radi s tem mastno zaslužili, čeprav dobro vedo, da se morajo prostovoljno zavarovati tako rekoč vsi, ki niso obvezno zavarovani — in teh je čez milijon — da bi novost shodila. Zavarovalnice so in bodo tudi profitne organizacije. — Kako »dobro« bo to tudi za njihove zavarovalnice, pa bo kmalu pokazal čas!

Pravijo, da bi morali povečati participacije, če bi novost odložili, a v isti sapi predlagajo, da se ustanovi rezervni sklad za pokrivanje doplačil k storitvam nujnega zdravljenja za tiste, ki se ne bodo mogli dodatno prostovoljno zavarovati. Lepo. Ne povedo pa, da na ta način prikrivajo, da je trenutna stopnja obveznega zdravstvenega zavarovanja previsoka in je prinesla presežke, iz katerih je sploh mogoče oblikovati tak sklad. Namesto da bi predlagali, da bi pretirano stopnjo znižali na tako realno raven, da bi se lahko odpovedali izterjevanju doplačil od tistih, ki prostovoljnega zavarovanja zares ne zmorejo.

Noben od argumentov, ki nam jih ponujajo, da bi vztrajali pri nagli uvedbi prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, ne SDP ne mene torej ni prepričal. Zavrnil tudi niso nobenega našega argumenta, zakaj ni treba hiteti: zato, ker še niso znane vse zavarovalniške ponudbe, ker se nosilci cenejših, kolektivnih zavarovanj — država, sindikati,

delodajalci, Zavod za pokojninsko zavarovanje — niso mogli ustrezno organizirati za pogajanja z zavarovalnicami, ker so ljudje zelo slabo seznanjeni z možnostjo, ker ni poskrbljeno za tiste, ki se zares ne bodo mogli prostovoljno zavarovati...

V predvolilnih srečanjih z državljan-kami in državljani sem se lahko prepričala, da SDP in meni dajejo prav. Kdo je tisti, ki z delnimi podatki zavaja javnost? Komu koristi, da SDP in mene obtožuje cenene predvolilne demagogije? Kdo se spreneveda in zakaj? Premislite in presodite sami!

SONJA LOKAR
predsednica odbora za delo,
zaposlovanje in socialno politiko

Poziv g. Dvorniku

Odgovor na poziv, objavljen v DL 19. novembra

V zvezi s člankom »Poziv g. Dvorniku«, ki je bil objavljen v vašem časopisu 19. novembra 1992, prosim, da objavite tale odgovor:

Statut občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list 5/79 in 14/82), Odlok o sestavi in pristojnostih zborov Skupščine občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list 21/89 in 6/90) in Poslovnik Skupščine občine Novo mesto ne vsebujejo določil, da se seje občinske skupščine sklicujejo enkrat na mesec.

Letni program dela zborov Skupščine občine Novo mesto za leto 1992, ki ga je skupščina sprejela 30. 1. 1992, res po mesecih natančno določa skupščinski program, vendar v njem ni zadev, ki naj bi jih skupščina obravnavala v novembru.

Po sklepu predsedstva Skupščine občine Novo mesto z dne 20. 11. 1992 bo naslednje zasedanje Skupščine občine Novo mesto v četrtek, 10. decembra, ob 16. uri v sejni sobi Zavarovalnice Tilia Novo mesto.

Predsednik
MARJAN DVORNIK

VOJAKI TEKMUJEJO

CERKLJE OB KRKI - 11. novembra so vojaki učnega centra v Cerkljah ob Krki v okviru športnega dneva izvedli tekmovanje vojaških patrolj na zahtevni progi, kjer so morali pokazati spretnosti in sposobnosti v premagovanju ovir, prikritega gibanja med zasedami, minkem polju in pokazati usposobljenost iz nujnega prve pomoči. Prvo mesto je s časom 52 minut zasedel predstavnik območnega štaba, za njim pa so prišli na cilj vojaki Sandi Rampre (58 min), Andrej Guštin (1 uro in 5 min), Janez Vidic in Boštjan Bervar (1 uro in 7 min) ter drugi. 20. novembra, ob dnevu TO Slovenije, pa so v Cerkljah organizirali prvenstvo in streljanju z zračno puško. Med 48 posameznikov je bil prvi Boštjan Bervar z doseženimi 179 krogi (od 200 možnih), drugi Janez Franko (166) in tretji Srečko Žokalj (166).

SLS: kaj storiti?

Stranko oslabil Omanov odhod in ime

12. maja 1988 smo z velikim upanjem v Ljubljani ustanovljali Slovensko kmečko zvezo, prvo stanovsko politično organizacijo pri nas. Naše kmečko gibanje je zajelo vsako slovensko vas. Zbrali smo več članov kot katerakoli politična stranka pozneje. Na volitvah v letu 1990 smo dobili tudi temu primer-no podpora in postali ena močnejših strank. Nato so se začela nesoglasja v vrhovih stranke. Odšel je predsednik Ivan Oman, naš novi Matija Gubec. Seveda ima vsak pravico do odstopa ali odhoda, toda mislim, da je bil ta odhod udarec naši stranki.

Druga napaka je bila sprememba imena najprej v Kmečka zveza — Ljudska stranka in nato še v popolno opustitev imena Kmečka zveza. Postali smo samo Slovenska ljudska stranka (SLS). Mislim, da bi bilo bolje, če bi se na tej točki gibanje razdelilo na samo stanovsko Kmečko zvezo in na politično Ljudsko stranko. Tako je tudi v Švici in še ponekod.

Vem, da velika večina članstva čuti pripadnost stranki zaradi stanovstva in ne zaradi politike. Tudi jaz, vendar, kaj nam je storiti? Ali naj temu našemu gibanju še sami zadamo tretji in usodni udarec ter mu obrnemo hrbet pred volitvami? To ne bi bilo prav in samo v škodo nam samim. Vem, da vas je velika večina poštenih in trdnih v svojem prepričanju še ostala zvesta gibanju — Kmečki zvezi, a menim, da zdaj ni toliko pomembno, če Kmečka zveza ni več politična organizacija, temveč le ena od stanovskih zvez SLS. To bomo razčističevali v okviru stranke preko zime.

Se kako pomembno pa je, kakšni ljudje nas bodo zastopali v parlamentu. Naši kandidati za državni zbor so: v sevnški občini Jože Kunšek, v krški Branko Vodopivec in v brežiški Jože Vovk. Kandidat v vseh treh občinah za državni svet je Franc Glinšek. Kdor jih pozna, bi mi pritrdil, da so to ljudje, ki so se znali postaviti za malega kmečkega človeka že v prejšnjem sistemu.

DARKO JELČIČ,
predsednik UO Kmečke zveze —
Podružnica Brežice

Sindikat zahteva

Stališča območne organizacije sindikatov ZSSS za Belo krajino

Na seminarju oziroma posvetu sindikalnih zaupnikov za Belo krajino v Semiču smo ob prisotnosti gostov Dušana Semoliča in predsednika Svobodnih sindikatov in Braneta Mišiča ter Gregorja Mikliča pri obravnavi odnosa sindikata do volitev in socialnega partnerstva, lastniške zakonodaje in zdravstveno zavarovanje v letu 1993 sprejeli naslednje zaključke:

1. Svobodni sindikati do volitev v letu 1992 ne bomo neuvrščeni kot na prejšnjih volitvah, ampak aktivni udeleženci. Podprli bomo le kandidate za slovenski parlament, ki so z dosedanjim delom pokazali pozitivni odnos do delavstva in sindikatov kot zastopnikov delojemalcev ter zastopajo v svojih programih socialno pravično državo.

2. Od sedanjih poslancev skupščine republike Slovenije zahtevamo, da podprejo pobudo o spremembi zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, to je 6-mesečni odmik uveljavljanja 23. člena zakona (sofinanciranje zdravstvenih storitev), da bi v tem času opravili temeljitte priprave in sprejetje vseh predpisov ter sprememb zakona o računovodstvu. V tem času izpeljali sklenitev posameznih pogodb z občani za dodatno zavarovanje občanov, s tem pa omogočili neboleč prehod novega sistema.

3. Sindikalni zaupniki Bele krajine smo nezadovoljni z določili — posamezni člani lastniškega zakona, ker poslanci Republike Slovenije niso podprli vseh sindikalnih amandmajev, zato bomo storili vse za izobraževanje zaupnikov in informiranje članov, vzpostavili stalno svetovalno službo, da proces lastninjenja ne bo potekal v nasprotju z zakonom oziroma programom, in to v škodo delavcev, naših članov.

JOŽE MIKLIČ, sekretar

Upokojenci so
za skupinsko
zavarovanje

Tako do nižje premije

V novomeški občini so društva upokojencev organizirala informativne sestance v tem mesecu, na katerih so obravnavali finančno problematiko pokojninskega in invalidskega zavarovanja in zlasti uvedbo novega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja. Zanimanje je bilo zelo veliko, saj se je udeležilo 19 stankov kar 1800 upokojencev.

Ugotovili smo, da je za upoko-jence najbolj zanesljivo in najbolj enostavno in poceni se zavarovati pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kjer imamo upoko-jenci in drugi zavarovanci že svoj večinski del obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Upoko-jenci so zadnje dni dobili oz. bodo te dni dobili po pošti na dom posebno navodilo o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju in v ta namen tudi izjavo v obliki dopisnice, ki jo bo poslal Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Če se želimo vključiti v skupinsko zavarovanje in imeti zagotovljeno brezplačno zdravstvene storitve s 1. januarjem, moramo vrniti navedeno izjavo čimprej, najkasneje pa do 5. decembra, zavodu, ki nam jo je poslal. Ta način zavarovanja bo olajšal upoko-jencem vrsto skrbi, potovanj in stroškov. Po tem sistemu zavarovanja bo upoko-jenci lahko izkoristili zdravstvene pravice pri vseh zdravstvenih zavodih le s sedanjim zdravstveno izkaznico in odrezkom o nakazilu pokojnine, iz katerega bo razvidno, da je plačan prispevek za prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Poleg teh ugodnosti bodo imeli upoko-jenci tudi premijo znižano za 22%, če se nas bo skupinsko zavarovalo nad 100.000, kar verjetno ni vprašljivo glede na skupno število 445.000 vseh upoko-jencev v Sloveniji (brez družinskih članov), ki se pa po enakem sistemu lahko tudi zavarujejo. Z navedenim popustom bi znašal prvi mesečni odtegljaj pri decembrski oz. januarski pokojnini za osebo, ki se je po opisanem sistemu prostovoljno zavarovala, 780 SIT.

RUDI HRVATIN

REKLI IN OSTALI ŽIVI

• Če ne bomo zmagali na volitvah, bomo šli v ilegalo, preden nas bodo vse pozaprl. Prostore imamo že izbrane. Če bomo pa prišli na oblast, bomo pa mi nje pozaprl. (D. Malenšek)

• Tista stranka, ki nima v svojem imenu besede slovenska, je računalna na transjugoslovanstvo. (J. Lesar)

• Slovensko ljudstvo je čudovit diamant, ki me venomer brusi. (Busar)

• V tistem središču, kjer se lomijo politični interesi in kjer se govori puhel politični jezik, literatura nima česa iskati. (D. Jančar)

• Omalovaževanje boja pri nekatereh politikih nikakor ni bilo lepo. Ne vem, kaj vidijo jutraj, ko se brijejo pred ogledalom. Mislim, da vidijo organ ženskega spola. (Jelinčič)

Prostor za vse, tudi malega kmeta

Programska načela razvoja kmetijstva pri slovenskih krščanskih demokratih

Program razvoja kmetijstva pri stranki SKD temelji na tradicionalnih (krščanskih) vrednotah, ki so ohranile slovenstvo in slovenskega kmeta skozi stoletja ter ustvarile kulture razvitega sveta.

Podpirali bomo vsa prizadevanja, ki bodo v prid vsesplošni blaginji slovenskega naroda. Zavzemali se bomo tako za kmeta kakor tudi za delavca, upoko-jenca in mladino.

Svoje cilje nameravamo doseči z urejenim družbo, z urejenim pravnim sistemom in z urejenim trgov. Še posebej se bomo poglobili v urejanje trga kmetijskih pridelkov. V ta namen bo potrebno zdajšnje zadruge temeljito posodobiti, hkrati pa podpiramo ustanavljanje novih konkurenčnih združenj. Vsi monopoli na področju odkupa in prodaje kmetijskih pridelkov se morajo odpraviti. Zavzemali se bomo za čim krajšo pot kmetijskih pridelkov do potrošnikov, tako da bo potrošnik lahko kupoval hrano po zmernih cenah, kmet pa bo dobil svoje pridelke primerno plačane. Iz prodajne mreže nameravamo izključiti vse dobičkarje in brezvestne preprodajalce.

Mnogo se bi dalo storiti na področju mlekarstva, zato podpiramo domačo predelavo in prodajo mleka ter ustanavljanje malih mlekar na podeželju.

Nasprotujemo uvozu cene hrane, katere cena temelji na nizki ceni delovne sile v državah vzhodne Evrope, pa tudi od drugod. Našega pridelovalca je nedvomno potrebno zaščititi pred vdorom takih pridelkov. Skratka: dokler bomo imeli

doma dovolj mesa, sadja ali česa podobnega, tega ne bomo uvažali.

Slovenski kmet ne sme biti neizobražen, saj gospodari z več kot tremi četrtinami slovenskega prostora. V ta namen je potrebno razvijati kvalitetne kmetijske šole ter sproti izobraževanje kmetov v obliki seminarjev in ogledov kmetijskih dosežkov v razvitem svetu. Vso to izobraževanje naj bo brezplačno.

V stranki SKD nasprotujemo trendom, ki napovedujejo malim kmetijam slabo perspektivo. Za te kmetije naj pristojne službe ponudijo take programe pridelave, ki bodo dali na majhni površini primeren dohodek za preživljanje. Pri tem imamo v mislih uvajanje vrtnarstva, sadjarstva, zelenjadarstva in drugih dejavnosti. Priprani smo, da v enaki meri potrebujemo kmeta, ki ima 10 ali več hektarjev obdelovalne zemlje, kot tudi tistega, ki ima le 2, 3 ali 4 hektarje.

Zavzemamo se tudi za hitrejšo reševanje denacionalizacijskih zahtevkov ter za htevanje vrnitve vse odvzete zemlje.

Država bo morala mnogo več kot dosedaj storiti za redko naseljena območja in območja, kjer se prebivalstvo stara. Zavzemati se mora, da kmet najboljše in najcenejše vzdržuje kulturno krajino podeželja. Kot takemu mu je potrebno pomagati finančno in moralno, skratka tako, da bo imel interes ostati na tem območju.

Še posebno bo potrebno podpreti mladino na takih območjih pa tudi vso pode-

želsko mladino in ji omogočiti vsestranski razvoj. Tudi kmečki ženski je potrebno zagotoviti ustrezno mesto in ustrezen razvoj.

Kmet naj zasleduje dosežke kmetijskih ved, tako da bo njegovo kmetovanje čim bolj okolju prijazno (naravovarjano) in čim bolj ekonomično ter da bodo vsi njegovi pridelki sprejemljivi za zahteven evropski trg.

Zavzemali se bomo za takšno davčno politiko, ki bo kmeta, vzpodbujala k uspešnejšemu kmetovanju ter k obdelovanju vse kmetijske zemlje.

SKD vsekakor podpira družinsko kmetijo, kjer si vzajemno pomagajo dve ali tri generacije in delajo v lastno zadovoljstvo in v zadovoljstvo vseh potrošnikov hrane.

Podpiramo vsa prizadevanja za čimprejšo podobo naših vasi in podeželja nasploš s tem, da ohranjajo vasi kakor tudi podežela svojo identiteto.

Skratka, SKD si bo prizadevala, da se interes za kmetovanje ne bo več zmanjševal in da se tudi število kmečkega prebivalstva, ki zdaj znaša le 6,3 odst. vsega prebivalstva, ne bo zmanjševalo ter da bo prijetno živeti in gospodariti na kmetijah. Za uresničevanje tako zastavljene politike imamo tudi ustrezne kadre. Hkrati se zgledujemo pri naših prijateljskih sosedih, ki nikoli niso zagazili v kolektivistične čase.

Slovenski krščanski demokrati
OO Trebnje

Koliko smo vredni Slovenci?

Slabe plače, dodatno zavarovanje, begunci

Kaj bomo res morali prositi ali krasti? To je pred kratkim v Dolenjskem listu zapisala neka Slovenka, ki očitno živi zelo težko. Tako je tudi z nami, ki smo se zbrale, da napišemo, kako živimo, in postavimo nekaj vprašanj.

Primer. Mož, ki je redno zaposlen, dobi slabih 18 tisoč tolarjev plače in dobrih 10 tisoč kot dodatek za 3 otroke. Žena je gospodinja in nima dodatnih prihodkov. Če prečunamo, pride od skupno 28 tisoč tolarjev na člana slabih 187 tolarjev na dan. Teh 187 tolarjev naj bi zadostovalo za obleko, hrano, šolo, zdravstvo, položnice in še kaj. Vsi govorijo, da bo treba še zategniti pas in zmanjšati plačo. Komu bo treba znižati plače? Ali lahko navadnega delavca še slabše plačate, kot ga že sedaj?

Glede privatizacije pa - zakaj sili-te v veliko privatizacijo, zakaj ne sprejmete male privatizacije, ki ni tako tvegana? Kajti lahko je gada loviti s tujo roko, težje pa s svojo. Kaj bomo z delnicami, raje dajte delavcem takšno plačo, kot jim gre po pravici in nas nehaite imeti za norca, saj vidimo, da to lastninjenje ne gre v prid delavca, ne kmetu.

V časopisu smo prebrali, da se je minister za zdravstvo že dodatno zavaroval. Tega pa ni nihče povedal, koliko ima minister plače, da bo lahko to zmogel, in na koncu je ZZZS predlagal, da bo stvar posameznikov, če ne bodo mogli plačati zdravstva. To je čisto zasmehovanje ljudi z zelo nizkimi plačami, češ če ne moreš plačati, pa krni. Ali se sploh kdo vpraša koliko slovenskih družin bo zmoglo plačevati dodatno zavarovanje? Kaj bo z nami, ki nismo zaposlene in smo zavarovane le po možeh?

Sedaj pa si še pogledimo koliko smo vredni Slovenci v primerjavi z begunci. Kot je znano, vsak beunec na dan stane 400 do 700 tolarjev, en Slovenec nižjega sloja pa 190 tolarjev. Zakaj smo Slovenci manj vredni, kot so begunci?

Skupina Slovencev

V SOBOTO BREZPLAČNI PREGLEDI AVTOV

OTOČEC, ČRNOMELJ - Tudi pred letošnjo zimo pripravlja AMZ v svojih tehničnih bazah po Sloveniji, torej tudi na Otočcu in v Črnomlju, brezplačne izredne tehnične preglede osebnih avtomobilov. Akcija bo potekala v soboto, 28. novembra, med 8. in 16. uro, delavci v tehničnih bazah pa bodo pregledovali podvozje, zavore, avtoplašče, krmilni mehanizem, signalne naprave, hladilno tekočino, svetlobna telesa, akumulatorje, svetlovali bodo in odgovarjali na vprašanja voznikov. Ob tej priložnosti bo organizirana prodaja (s posebnim popustom) raznih olj, protizmrzalnih tekočin, snežnih plaščev "Praktis", mini gasilnih aparatov in sredstev za močenje vetrobranskih stekel ter proti rosenju stekel. V vseh tehničnih bazah AMZ bo na dan akcije 50 obiskovalcev prejelo praktična darila.

Pisateljevi presenečenja

Miha Mate napisal novo knjigo in kandidira

RIBNICA — Za dvoje presenečenje je te dni poskrbel 50-letni ribniški rojak, pisatelj, prevajalec, urednik, kritik in esejist Miha Mate, ki nas je doslej prijetno presenečal predvsem na kulturnem področju, najprijetneje s svojimi knjigami. O zadnjih dveh presenečenjih pisatelja pravi:

Že v začetku prihodnjega leta bo izšla moja nova knjiga »Pesek v dlaneh«. V njej bo 24 zgodb o potovanju po Egiptu in Tuniziji. Govore o otrocih, ki sredi spomenikov nekdanjih bogatih držav danes revno živijo.

Med literarnimi obiski po slovenskih solah pa sem opazil tudi kaj podobnega, kar mi je seglo globoko v srce. Tako mnogi že ne morejo plačevati šolske malice itd. Prav zato sem sprejel vabilo Stranke neodvisnih, da kot neestrarski kandidat kandidiram v državni zbor v okrožjih Ribnica in Grosuplje. Menim namreč, da mora biti vsem enakopravno zagotovljena možnost vzgoje in izobraževanja. Še posebno je treba skrbeti za socialno in zdravstveno varnost otrok in starejših. Ne kaže se bati za materialno in

Komu je napoti mirenski Tom?

Firma, ki od lanske osamosvojitve posluje brez izgub in ima perspektivne programe, se je znašla v čudni igri — Zakaj je potrebno sanirati Tom?

Kdo in kaj je Tom Mirna, se danes prav gotovo ve več, kot se je pred leti vedelo o Tovarni opreme Mirna kot TOZD-u IMV ali obratu Adrie Caravan, d. d. Novo mesto. Pa vendar, za razumevanje situacije le nekaj podatkov. Tom zaposluje 340 ljudi, proizvaja avtomobilsko opremo in opremo za počitniške prikolice iz tekstila, kovine in plastike, istočasno pa se na trgu uspešno pojavlja s svojim novimi programi. Firma že od osamosvojitve lani posluje brez izgub, brez kreditov in brez finančnih blokad žiro računa.

Pred dobrim mesecem si je Tom pridobil status dobavitelja A, saj je že več let sistemsko delal in si prizadeval za večjo kakovost, prepričani smo tudi, da bomo prihodnje leto pridobili certifikat po ISO 9000. V svojem podrugem letu samostojnosti je Tom investiral v prenovno tovarno že približno 2 milijona nemških mark in to brez večjih kreditov.

RAZREŠITEV S. NINKOVIČA?

BREŽICE - Zeleni Brežice so na svoji tiskovni konferenci v preteklem tednu, kjer so predstavili predvsem svoje poglede na opravljanje dimnikarskih storitev v občini, naznanili, da so občinski skupščini predlagali razrešitev sekretarja za gospodarski razvoj, mag. Slobodana Ninkoviča. Trdijo namreč, da ignorira sklepe občinske skupščine.

ZDRAVJE PRIHAJA IZ KUHINJE

NOVO MESTO — Trgovina Gros, ki se je kot prva na Dolenjskem in v Beli krajini usmerila v prodajo zdrave polnovredne hrane, pripravlja za danes ob 17. uri v dvorani krajevne skupnosti Majde Silc na Ragoški 7a (poleg Tiskarne) predavanje o zdravi in naravni prehrani. Ljubica Sitaravnik iz Rečice pri Radečah bo predstavila pomen zdrave prehrane za ohranjanje zdravja in dobrega počutja, povedala bo nekaj o lastnostih naravnih živil in predstavila tudi recepte in napotke za pripravo zdrave hrane. Obiskovalci bodo na koncu lahko tudi poskusili nekatera tako pripravljena jedila. Vstop je prost.

»Zahtevajo obmejne prehode«

Komentar brežiškega odbora Kmečke zveze—SLS

Življenje na Bizeljskem in v Pišecah bi rad prikazal še z druge strani, ki je še bolj boleča. Po indeksu staranja je krajevna skupnost Bizeljsko na najvišjem mestu v Sloveniji. Značilno za obročna in hribovska območja je odseljevanje prebivalstva, predvsem mlajšega in tistega, ki se šola.

Zadnja leta, ko so pretirani trgovski tokovi, kot je to lepo obrazložil Rok Kržan v omenjenem članku, se celotno območje še bolj siromašni in se pospešuje izseljevanje mladih. Lani je doberšen del pridelka pobrala pozeba, letos tistega, kar je ostalo od suše, ne morejo prodati. Po hribovih letos zaradi suše niso imeli niti ene dobre košnje. Živinorej-

skim kmetijam primanjkuje osnovne krme, priraja mleka upada, prevozniki mleka pa zahtevajo višje plačilo za liter odpeljanega mleka. Tudi prodaja ostalih pridelkov zaostaja. Za najete kredite morajo kmetje plačevati oduške obresti, ki jih v danih razmerah dela niso sposobni plačevati, kaj šele da bi odplačali glavnico.

Razvojni načrti podpirajo živinorejo v hribovih, za kar dobijo kmetje dodatne 10-odstotne premije, toda tudi stroški pridelave so se zaradi suše in prevoza mleka povečali za toliko. Kako naj potem pospešimo razvoj hribovskega kmetijstva na obmejnem in demografsko ogroženem območju? Obetalo se je veliko, napravljeno je bilo veliko načrtov in za projektno dokumentacijo še več denarja. Odborenih kreditov je bilo malo, razočaranja toliko več.

Škoda je pridnih ljudi, ki obdelujejo gričke okoli Bizeljskega in dajejo identiteto temu kraju, bogatemu s kulturno dediščino. Z maolobnejim pasom in prehodi ter s krediti s sprejemljivimi obrestmi se bi to območje lahko razvijalo skladno z ostalo Slovenijo. Velikega potrošnika hrane ima pred vrati, ki je sit betona in asfalta ter si želi domčnosti, lepe narave, dobre kapljice in prijaznih ljudi. Vojna ne bo večno trajala, zato moramo iskati vse možnosti za hitrejši razvoj obmejnih območij.

JOŽE VOVK, KZ-SLS

OPRAVIČILO

Iskreno se opravičujemo svojim številnim zvestim oboževalcem, ki so zaman čakali naš nastop na martinovanju 13. novembra na metliškem grajskem dvorišču. Za naš nastop smo izvedeli šele 19. novembra iz Dolenjskega lista. Zato prosimo organizatorje različnih prireditvev, naj nas v bodoče o naših nastopih obvestijo pred začetkom prireditve, in ne šele, ko je že končana, saj bi bilo lahko občinstvo znova prikrajsano za vzvišene umetniške občutke, ki jim jih sicer nudimo.

Vечно vaša
oktet Vitis in
Popolnočne kočije

ves družbeni kapital skladu, s tem pa tudi upravljanje. Ker smo bili prepričani, da je to v korist rešitve blagovne znamke Adria, temu kljub pomislekom temu nismo nasprotovali. Danes nam je žal, ker vidimo, da se v dveh mesecih pri nas ni zgodilo nič. Zgodilo se je le to, da so »strokovnjaki« na dveh sestankih in po telefonu zbrali podatke o firmi in ugotovili, da je treba sanirati tudi Tom. Ker smo trdno prepričani o svojem dobrem delu in rezultatih, ki iz tega izhajajo in še bodo, se s to oceno ne moremo sprijazniti in javno sprašujemo sklad, vodstvo Adrie Caravan, d. d., in IMV, d.o.o., čemu je namenjena kampanja proti Tomu. Odgovorite pošteno, kakšni so vaši nameni, koliko ste vložili v sedanjo vrednost podjetja; kje vidite opravičilo, da se proglasite za lastnika, da boste upravljanje prevzeli ekipo, ki se je postavila po robu. Ali ne bi bilo bolje, da rešite tovarno Leso v Črnomlju, da bo nemoteno dobavljala kupcem, ki blago redno plačujejo? Nas, ki smo dokazali, da ne potrebujemo vaših veleštudij, pa pustite na miru. Kajti kapital, s katerim se ne zna upravljati, propade in je le strošek.

Vodstvo Tom
d. d., Mirna

Bo tudi Videm zgodba uspeha?

Odziv na objavo pogovora z direktorjem Vidma Rolfom Normanom in pojasnilo uredništva Dol. lista

Spoštovani gospod direktor Rolf Norman! Po tistem, ko ste me po objavi mojega odprtega pisma (Dolenjski list, 22. oktobra: Javna vprašanja direktorju Vidma) večkrat povabili na razgovor v zvezi z njim, kar sem resda zavrnil (sam še vedno ne govorim švedsko in vi verjetno ne slovensko, tako da bi bil najin dialog dokaj neenakopraven), sem bil že pripravljen zadovoljiti se z mislijo, da nimate časa ali da se vam ne zdi vredno odgovoriti itd. Po tem pa se na isti dan pojavite v dveh zelo branih tednikih z obsežnimi intervjujema (765 cm2 in 307,5 cm2), kar postavi moja razmišljanja glede tega, da se v javnosti ne želite pojavljati, na glavo. In kar nekaj mi pravi, da gre v vašem primeru za plačana članka, seveda z Vidmovim denarjem, denarjem vseh zaposlenih. Kot vidite, sva zopet v zelo neenakopravnem položaju: mojega pisma Nedeljski ni želel objaviti, v Dolenjskem listu pa so ga

po svoji stari navadi skrajšali. Objava mojega pisma je skratka samo stvar dobre volje urednikov.

Tako da »povedati in kritizirati stvari, ki jih človek zapazi«, kot pravite, ni samo stvar odprtosti družbe, ampak predvsem denarja. In če se bo s prihodom demokracije nadaljeval trend, da bo resnica domena samo tistega, ki ima denar, potem se bom z vsemi močmi boril proti takšni demokraciji, kot sem se skupaj z ostalimi Slovenci proti napakam prejšnjega sistema, kar je tudi pripeljalo do sprememb, ki niso prišle kar same od sebe ali se »uvožile« iz Evrope. Oba zadnja dva direktorja Vidma vam lahko potrdita, da sta tudi prejela »neprijetna« pisma z mojim podpisom ali pa bila deležna neprijetnih vprašanj. Pa pustimo to!

Kot pravim, mi je žal, da si niste vzeli časa za konkreten odgovor na moja konkretna vprašanja. Človek bi nehoti pomislil, da zato, ker odgovorov nimate. Na dveh, treh mestih vašega intervjuja pa je z malo dobre volje le mogoče slutiti posredne odgovore na moje pismo.

JOŽE NOVAK
Krško, Papirniška 17

• PRIPIS UREDNIŠTVA — K pismom bralcev iz načelnih razlogov uredništvo ne daje pripisov, vendar mora (kratkrat) navediti izjemo. Neosnovan, nedokazan, izmišljen, lahko bi rekli tudi nesramen očitke oz. sum v kupljivost in podkupljivost Dolenjskega lista moramo javno zavrniti, saj nam — med drugim — ni in ne more biti vseeno, kaj bralci in širša javnost misli o naši profesionalnosti, časti in vesti. Pri vsej stvari, g. Novak, denar ni imel nikakršne vloge!

KRES VABI

NOVO MESTO - Folklorna skupina Kres, poznana tako po Dolenjski kot po Sloveniji in izven meja, želi svoje vrste zapolniti s svežimi močmi — novimi mladimi plesalci. Zato vabi vse, ki želijo plesati, spoznati ljudske običaje in imajo veselje do potovanja in nastopanja, naj se čimprej oglašijo v prvem nadstropju pisarne Doma kulture.

Koga zanesljivo ne bom volil!

Predvolilna vročica narašča do vrelosti, predstavniki številnih strank do onemoglosti obljublajo ljudstvu med in mleko. Sestanki, zborovanja, shodi in obiski se vrstijo, da se kljuje prostorov, kamor nas vabijo odličniki (pre)številnih političnih združenj, niti ne ohladijo več.

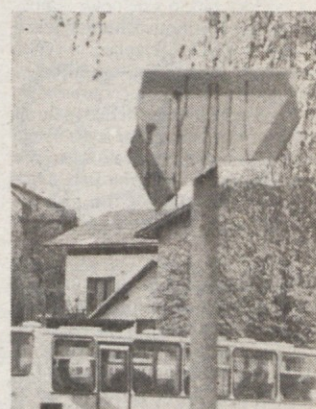
Dogaja se nanatko to, kar ste že pred tedni zapisali v Dolenjskem listu: slovenski parlament ni zmogel toliko moči in enotne volje, da bi sprejel ustrezna določila za predvolilni boj. Ta je zdaj prepuščen zgolj politični modrosti in politični kulturi posameznih strank. Ne manjka nizkih udarcev in umazanij trikov in brez pravil igre smo še pred enim izmed potrebnih izpitov pred evropsko in svetovno javnostjo. V vrtincu politične propagande se vrstijo pred nami zvežiti in lisjaki, med njimi celo kandidati, ki bi moral že sedeti v arestu zaradi nasilja nad soobčani, a je uradni predstavnik »svoje stranke«. Kam iz zadreg, kako naj ravna pošten človek, ko se zave, da gre tudi pri nas strankam in njihovim voditeljem zgolj za oblast in prek nje za denar in moč? Za plakate, reklame, obvestila, za poine stroške, pogostitve in podobno zmeejo stranke

na stotine milijonov tolarjev ljudskega denarja. Saj je res, da imamo tudi politike, ki niso taki, a vendar — splošna podoba ustreza gornjim ocenam.

In vendar je samo prava demokracija naša edina potrebna in pametna pot v prihodnost. Mladi smo še v njej in v tem, kar imamo zdaj, tudi neizkušeni smo in še daleč od severnih demokracij, ki imajo malo strank, a zelo razvejeno udeležbo občanov pri upravljanju države. Zato ne bom nasedel le pipim besedam govornikov na zborih in v reklamah. Glasoval bom za pravice delavcev, kmetov in izobražencev, za predstavnike tistih strank, ki se v resnici zavzemajo za samostojno gospodarsko uspešnost mlade države. Sem in bom za tiste, ki gledajo naprej in se ne izgubljajo v jalovih prepirih okoli preteklosti. Ne bom pa glasoval za nikogar, ki je v zadnjih časih zmerjal politične nasprotnike in jim z umazanimi igrami ter spletkami metal pod noge očite o nepoštenju, sebičnosti in sumljivih načrtih.

Mojega glasu tudi ne bo dobil nihče, ki odreka veliki večini borcev za svobodo iz let 1941—1945, da niso bili narodno zavedno ljudstvo. Osvo-

Kamera odkriva

OBCESTNI ZMAZEK — Bolj kot v rubriko »Kamera odkriva« bi fotografija sodila v kviz z vprašanjem, kaj je na posnetku. Najbolj žalostno je, da precej razdejan in popačkan prometni znak o neprednostni cesti ne stoji v kakšni zakotni vasi, ampak že precej dolgo »kراسi« središče Črnomlja. Očitno je, da se odgovorni bolj malo vozijo z vlakom, sicer jim, ko bi šli z železniške postaje, pogled na znak ne bi mogel uiti. (Foto: M.B.-J.)

RAZBITA PLOČEVINA PA ŠE KAR ČAKA — Na koncu vasi Dolnje Prapreče v smeri proti Velikemu Gabru že dalj časa sameva pod cesto odvrt avtomobil oz. bolje rečeno, avtomobilska školjka, ki pa je pred časom, ko je zaradi močnega dežja tu poplavlila voda, izginila pod njeno gladino. Sedaj, ko je voda odtekla, vse folije pločevina še naprej išče nekoga, da jo bo odpeljal na primerno mesto. (Foto: J. Dornič)

PRIJAZEN DO ŽIVALI — »Kakršen si do živali, takšna bo ona do tebe,« je ob razstavi malih pasemskih živali v telovadnici brežiške gimnazije povedal Anton Lubšina iz Gaberje pri Dobovi, ki je od petka do nedelje skrbel za številne zajce, golobe, kokoši, gosi, race, papige in druge male živali. Mnoge od njih so bile tudi naprodaj. Razstavo vsako leto obišče čez 6 tisoč obiskovalcev, največ seveda otrok, ki jim ogled pomeni svojevrstno razvedrilo. Lubšina je eden izmed ustanoviteljev Društva gojiteljev malih pasemskih živali v Brežicah. Na sliki je s svojim zajcem, ki ga uboga celo na besedo. (Foto: B. D.-G.)

Škoda, da je tako

Zatišje v KŠD Kostel

Osem let je od tega, ko je približno 35 Kostelcev začelo s delom v tamburaški, pevski, folklorni in dramski sekciji v okviru KŠD. Okrepljeni z veliko samostojno in volje, so kaj hitro pripravili program za celovečerne nastope. Teh v preteklih letih res ni bilo malo tako v domovini sami kakor izven njenih meja. Malo kasneje so začele z delom se plesne skupine in glasbena šola. Člani KŠD so bili tako resnično tisti, ki so ponesli glas malo poznane Kostela v svet.

V letu, ki se izteka, pa ni več čutiti take aktivnosti in tudi nastopov ni bilo veliko. Zaradi tega smo povprašali Martina Mariniča, ki je že vrsto let predsednik društva, kakšne aktivnosti imajo. »Trenutno uspešno deluje glasbena šola za klavirsko harmoniko, ki jo vodi Alojz Mihelič iz Delnice. Zaključne izpite pa opravljajo v glasbeni šoli v Kočevju. Tudi plesne skupine vežbajo. Vodi jih Tina Južnič, učenka kočevske gimnazije, sicer domačinka, in plesalka naše uspešne plesno-ritmične skupine HAY. Še najbolj pa je aktivna tamburaška skupina »Prifarski muzikantje«, ki je imela v tem letu veliko nastopov. Med drugim je nastopila na glasbenem festivalu s »Križanke 92«, na Muzejskem salonu 92 v Cankarjevem domu, v MGL, kot gost skupine »Tine Rožanc« ter na mnogih otvoritvah in praznovah. Trenutno pa se pripravljajo na snemanje svoje prve kasete.«

Na vprašanje, kje so vzroki za zatišje, je Marinič povedal, tudi sam nekoliko razočaran, zavedajoč se, koliko svojega prostega časa in energije je porabil, da so največji problemi s folklorno skupino. Ta, nekdanja vodilna sekcija trenutno ni aktivna. Imajo velike težave s kadrom pa tudi plesalci nimajo prave volje. Pa mladih ni.

F. CIMPRIČ

TONIJA VERDERBERJA

»NIČ NI LEPŠEGA« — Za pre-mnoge ljubitelje domače zabavne glasbe ne more biti nič lepšega od iz-ida nove kasete enega najbolj pri-ljubljenih slovenskih »narodnja-kov« Tonija Verderberja. Belokra-njec je s svojo zasedbo pred dnevi v novomeškem studiu Metulj ob po-moči snemalca Marka Pezdircarja in glasbenega producenta Marjana Turka posnel svojo novo kaseto z naslovom »Nič ni lepšega«. Skladba »Tiho teče reka« je že osvojila prvo mesto na lestvici Studia D, poleg po-skočne naslovne skladbe kasete pa se bodo zagotovo prijele še valček »Veter je napisal pravljico«, ljudska »Kam bova vandrata«, »Spomin na božični večer« in zagotovo še kakš-na. Ansambel Tonija Verderberja sedaj deluje pod okriljem založbe Sraka. Kasete »Nič ni lepšega« pa je že v trgovinah. (dv)

Nastopili so pri papežu

»Nagovoril nas je v čisti slovenščini«, pravi trebanjski kitarist Martin Strel, ki je v Rimu oz. Vatikanu gostoval z New swing quartetom in Alenko Godec

TREBNJE — Prejšnji teden se je z večdnevnega gostovanja v Rimu in Vatikanu, kjer je imela tri nastope, vrnila skupina slovenskih glasbenikov, ki so jo sestavljali New swing quartet, pevka Alenka Godec in kitarist Martin Strel, glasbeni učitelj iz Trebnjega, z njo pa so bili še trije mladi Slovenci v narodnih nošah, tonski tehniki, snemalec in kaplan Franci Trstenjak iz Celja, ki je organiziral gostovanje in vodil odpravo.

O podrobnostih s tega gostovanja je Martin Strel posebej za Dolenjski list pripovedoval takole:

»Na to dolgo potovanje smo šli na željo dr. Stefana Faleža, slovenskega veleposlanika pri Sveti stolici v Rimu, in sicer, da bi tam nastopili in predstavili Slovenijo pred veleposlaniki vsega sveta, nato pa še pred papežem Janezom Pavlom II. V Rimu smo se najprej ustavili v domu Slovenicum, kjer nas je sprejel prelat dr. Maksimilijan Jezernik. Slovenicum je ustanova, kjer se slovenski duhovniki pripravljajo za magisterije in doktorate. Nato smo se odpravili še do hotela Holiday Inn — Minerva, kjer nas je prijazno sprejel veleposlanik dr. Stefan Falež.

Prvi nastop smo imeli na Radiu Vatikan, in sicer v ponedeljek, 16. novembra. Naslednjega dne, 17. novembra, smo nastopili v veliki dvorani že omenjenega hotela Holiday Inn — Minerva pred veleposlaniki. Bilo je ganljivo in že kar med nastopom so se slišale besede odobravanja mnogih tujih predstavnikov in kardinalov. Tretji nastop, tudi najtežji pričakovani, pa je bil v sredo, 18. novembra, pri papežu Janezu Pavlu II, v dvorani, kjer papež sprejema državne in cerkvene predstavnike. Papež nas je nagovoril v tekoči slovenščini in predstavil poslušalcem, tudi okoli 8000 romarjem iz kakih 65 držav, ki so bili takrat zbrani na Trgu sv. Petra. Po nastopu so se mnogi romarji želeli slikati z nami.«

Martin Strel je dodal, da je bil s svojim nastopom v Rimu zelo zadovoljen, tako zaradi lepih priznanj kot tudi zaradi novih vabil. V Rimu pa je odšel tudi kot športnik — plavalni maratonec. To se mu je izplačalo. Spoznal je bogatega poslovneža, ki se je zelo zanimal za Strelve bodoče plavalne podvige. Ali je Strel tako dobil tudi sponzorja?

- an

Drugačen vrtec

Starši smo ponosni na tako varstvo

V soboto, 21. novembra, smo se na povabilo tovarišice Irene Habjančič in Marije Bukovec zbrali starši in otroci iz skupine Metuljev v vrtcu v Ločni, kjer so otroci skupaj s tovarišicami pokazali del vsakdanjika v vrtcu v Ločni. Tisto soboto je verjetno marsikdo od staršev dobil odgovor, zakaj otroci ob sobotah jutraj jokajo.

Začeli smo se igrati z najljubšimi igračami naših otrok, medtem pa je tovarišica Marija prinesla kavo, čaj in piškote, ki so jih otroci napekli med tednom. Po sladki malici smo odšli v telovadnico, kjer smo razglabili svoje že skoraj zakrnelo uho. Po telovadbi smo še risali. Nastale so prave umetnine, ki so vse po vrsti šle na razstavo.

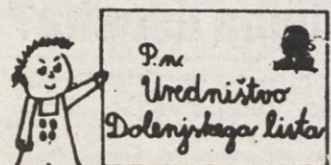
Štirinajstdnevne priprave, ki zahtevajo trdo voljo, veliko vztrajnosti, natančnosti in discipline, so rodile sad, vreden truda tovarišice. Zadovoljstvo in ponos staršev, da so naši otroci ravno v njeni skupini, je povedalo vse. Starši vemo, da te novosti otrokom koristijo, saj se počasi navajajo na resno delo, hkrati pa se sprostijo njihova ustvarjalnost. Za ves trud, potrpežljivost in vztrajnost se v imenu vseh staršev toplo zahvaljujem.

SPELA BREGAČ
Novo mesto

NASTOP UČENCEV

SEMIC — Minuli petek so imeli prvi javni nastop učenci semiškega (dislociranega) oddelka črnomajške glasbene šole. V prostorih oddelka so se staršem in drugim obiskovalcem predstavili učenci, ki delajo pod vodstvom Mladena Škrbića. Pripravili so več kot dvajset točk glasbenega sporeda. Obiskovalce je še posebej navdušil trio, ki je izvedel nekaj večno zelenih melodij. Podobni nastopi v Metliki in Črnomlju bodo decembra.

MLADI DOPIŠNIK

SPREMEMBE V NAŠEM VRTCU

Letos smo v našem vrtcu organizirali delo tako, da lahko pridejo vanj tudi tisti otroci, ki ga sicer ne obiskujejo. Srečanje poteka vsak ponedeljek in sredo po dve uri. Igrajo se različne igrice, poslušajo pravljice in grede tudi na sprehod. V začetku je bilo za nekatere težko, sedaj pa so se že privadili. Mislim, da se bodo veliko naučili in da jim bo zato v mali šoli lažje.

JANA BARKOVIČ
5. r., OŠ Globoko

SAPRAMIŠKA MI JE BILA VŠEČ

Učenci naše šole smo šli na Mirno gledat igrice Sapramiške, ki so jo pripravili učenci osnovne šole Trebnje. V kulturnem domu smo si poiskali sedeže in nestrpo pričakovali začetek predstave. Na odru je imela Sapramiška lepo leseno hišico. Želela si je streti lešnika, a si je zlomila zob, zato je iskala živali, ki bi ji pomagale. Veverica je lešnik pojedla, žaba pa ga je izgubila. Sapramiška je morala k zobozdravniku. Kar tresla se je od strahu. Zdravnik jo je potolažil in ji za nagrado dal lešnike. Na koncu so se nam vsi nastopajoči predstavili. Bili so zelo lepo oblečeni. Meni je bila predstava všeč.

VESNA LOGAR
OŠ Šentrupert

OTROK OTROKU

Teden, posvečen miru, je za nami. Vojni v Bosni pa še ni videti konca. Naši begunski otroci pa morajo začeti s poukom. Da bi jim bilo lažje, smo zanje zbrali 62 šolskih torbic, okoli 1500 barvic, 30 nalivnih peres, 360 flomastrov, 430 raznih drugih šolskih potrebščin: šestil, ravnil, radirk, kar bodo lahko spravili v 50 persenah. V torbe smo položili preko 200 zvezkov. Vanje smo zapisali tudi posvetila. Za najmanjše pa smo zbrali 100 igračk. Želimo jim veliko uspeha pri učenju.

GABI GABROVEC
OŠ Šentjernej

ZA CENEJŠI
PRAZNIČNI NAKUP
IN SERVISNE STORITVE
NOVOTEHNA
NOVO MESTO
TREBNJE
KOSTANJEVICA
KRŠKO
METLIKA

JOŽE PRIMC

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 26. XI.

SLOVENIJA 1

9.45 - 12.10 in 14.45 - 0.55 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 PROGRAM ZA OTROKE
JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
NORČIJE V ŽIVALSKEM VRTU
UGANKA MED NITKAMI
10.45 ŠOLSKA TV:
ANALITIČNA MEHANIKA (8/52)
ANGLEŠČINA - FOLLOW THROUGH,
1. lekcija
MUZZY, ANGLEŠČINA ZA NAJ-
MLAJŠE (8/20)
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
15.00 VIDEO STRANI
15.10 NAPOVEDNIK
15.15 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
EBBA IN DIDRIK, švedska nadalj.
(8/9)
ŽIV ŽAV
18.30 ŽE VESTE..., svetovno izobraževalna
oddaja
19.05 RISANKA
19.14 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 BELA KRAJINA V PRIČAKOVANJU
VOLITEV
21.40 BOBENČEK, glasbena oddaja
22.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.10 POSLOVNA BORZA
23.30 SOVA
23.30 DRAGI JOHN, amer. naniz., 32.
epizoda
23.55 BEVERLY HILLS, 90210, amer.
naniz. (16/22)

SLOVENIJA 2

16.35 Video strani - 16.45 Sova (ponovitev) -
18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni
programi - Koper - 19.00 Video lestvica - 19.30
Dnevnik KP - 20.00 Štiri v vrsto (TV igrice)
- 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (42. epizoda
nemška naniz.) - 20.55 Zelena ura - 21.55
Umetniški večer: Slovenski film 92 - 0.00 Video
strani

PETEK, 27. XI.

SLOVENIJA 1

9.05 - 12.10 in 13.45 - 1.00 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
MOJA DRUŽINA IN OSTALE ŽIVA-
LI, angl. nadalj. (9/10)
STOL POD POTOČO, 3. del lutkovne
igrice
10.20 ZELENA URA, ponovitev
11.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, ponovitev
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
14.00 VIDEO STRANI
14.10 NAPOVEDNIK
14.15 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.20 GOSPODARSKA ODDAJA: 10.000
OBRATOV, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK, TOK, oddaja za mladostnike
19.05 RISANKA
19.14 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
FORUM
20.30 USPEH, nemška nadalj. (2/6)
21.20 SOVA
BAGDAD CAFE, amer. naniz. (7/15)
21.50 DNEVNIK 3, VREME ŠPORT
NOČ ŽIVIH MRLIČEV, amer. film
(ČB)

SLOVENIJA 2

16.35 Video strani - 16.45 Sova (ponovitev) -
18.00 Slovenska kronika - 18.10 Regionalni
programi - Maribor - 19.00 Jazz in blues - 19.30
Dnevnik RAI - 20.00 Štiri v vrsto (TV igrice)
- 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (43. epizoda)
- 20.55 Večerni gost - 21.45 Studio City - 23.15
Koncert orkestra Slovenske filharmonije - 0.15
Video noč

SOBOTA, 28. XI.

SLOVENIJA 1

7.25 - 12.10 in 14.05 - 2.10 TELETEKST
7.40 VIDEO STRANI
7.50 IZBOR
7.50 RADOVEDNI TAČEK
8.05 LONČEK, KUHAJ!
8.20 OSCAR JUNIOR (8/11)
8.30 UTONILO JE SONCE
9.15 KLUB KLOBUK
11.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
12.00 POROČILA
14.20 VIDEO STRANI
14.30 NAPOVEDNIK
14.35 VEČERNI GOST, ponovitev

15.25 OSTRŽKOVE PRIGODE, italij. nadalj.
(4/6)
16.15 NOVOSTI ZALOŽB
16.25 MARIJANA, franc. risanka (4/13)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 CLIVE JAMES NA SAFARIJU, pono-
vitev angl. dok. oddaje
18.00 PRISLUHNI MO TIŠINI
18.30 DOBER TEK! - KUHAJSKI NASVETI
PAULA BOCUSEJA (12/22)
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.40 KOMU GOPRI POD NOGAMI?
21.45 HILTON, BANGKOK, avstral. nadalj.
(4/6)
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
POPOLNA TUJCA, amer. naniz. (6/28)
BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
(18/22)
POLETJE GROZE, amer. film
2.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.20 Tok tok (ponovitev) - 16.15 Sova
(ponovitev) - 17.35 Poglej in zadeni - 18.30
Video meh - 18.50 Cirkuski festival v Monte
Čarlju (1. del) - 19.30 Dnevnik ORF - 20.00
Čarobnost plesa in glasbe - 20.25 Veliki
stezosledec in dekle Thursday (amer. film) -
22.05 Akcent - 23.35 Koncert ansambla U 2
(posnetek iz Dublina) - 1.05 Video strani

NEDELJA, 29. XI.

SLOVENIJA 1

8.45 - 13.00 in 15.15 - 0.25 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 PROGRAM ZA OTROKE
ŽIV ŽAV, ponovitev
EBBA IN DIDRIK, šved. nadalj. (8/9)
10.30 ANSAMBEL TRUTAMORA SLO-
VENICA
11.00 SPREHODI PO STARI LJUBLJANI,
ponovitev 6. oddaje
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.05 LJUDJE IN ZEMLJA
12.35 VIDEO MEH, ponovitev
13.05 BEGUNCI, TU Z NAMI
13.20 VIDEO STRANI
15.40 NAPOVEDNIK
15.45 Maksim Gorki: ŽIVLJENJE KLIMA
SANGINA, ruska nadalj. (9/14)
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROTI SVETLOBI, amer. film
18.40 NOVOSTI ZALOŽB
18.50 TV MERNIK
19.05 RISANKA
19.15 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 ŽIVLJENJSKE PREIZKUŠNJE, angl.
poljudnozn. serija (7/13)
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA:
DRUŽINA ADDAMS, amer. naniz.
(2/16), ČB
BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
(19/22)

SLOVENIJA 2

12.15 Video strani - 12.25 Napovednik - 12.30
Športna nedelja - 17.20 Dokumentarec meseca:
Skrivnostna polja barv (ponovitev) - 18.00 Sova
(ponovitev) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Druga
godba - 20.25 TV prodaja nepremičnin - 20.30
Clive James kot avtomobilski dirkač (angl. dok.
oddaja, 2/3) - 21.20 Leninov vlak (TV nadalj.,
1/4) - 22.20 Mali koncert - 22.30 Športni
pregled - 23.00 Video strani

PONEDELJEK, 30. XI.

SLOVENIJA 1

8.45 - 12.10 in 15.50 - 0.50 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 PROGRAM ZA OTROKE
9.50 USPEH, ponovitev nemške. nadalj.
(2/6)
10.35 MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO
TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
16.05 VIDEO STRANI
16.15 NAPOVEDNIK
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
RADOVEDNI TAČEK
UTONILO JE SONCE (5/6)
OSCAR JUNIOR, naniz. (9/11)
18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.45 MOJA KNJIGA O DŽUNGLI, nemška
poljudnozn. serija (13/27)

19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VOLITVE 92
21.40 MEDNARODNA OBZORJA
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA:
BROOKLYNSKI MOST, amer. naniz.
(12/12)
BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
(20/22)
AMERIŠKA KRONIKA, amer. dok.
serija (13/13)
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.05 Video strani - 16.15 Sova (ponovitev) -
17.30 Športni pregled (ponovitev) - 18.00
Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi
- Ljubljana - 19.00 Videošpon - 19.30 Dnevnik
RAI - 20.00 TV igrice - 20.30 Gozdarska hiša
Falkenau (nemška naniz., 44/53) - 21.00
Gospodarska oddaja: R & R - 21.30 Sedma
steza - 22.00 Zgodovina Slovencev v filmskih
freskah (8. oddaja) - 22.45 Ciklus filmov
znanih režiserjev: Roger Corman: Trip (amer.
film) - 0.00 Kriminal - 0.30 Video strani

TOREK, 1. XII.

SLOVENIJA 1

8.35 - 12.10 in 14.25 - 0.45 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 PROGRAM ZA OTROKE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
9.50 ŠOLSKA TV, ponovitev
11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
11.30 PRISLUHNI MO TIŠINI, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
14.40 VIDEO STRANI
14.50 NAPOVEDNIK
14.55 ZGODOVINA SLOVENCEV V FILM-
SKIH FRESKAH, ponovitev 8. oddaje
15.25 TRIP, ponovitev amer. filma
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
LONČEK, KUHAJ!
PRVI USPEHI
JAKEC IN ČAROBNA LUČKA
DENVER, POSLEDNJI DINOZA-
VER, amer. naniz. (10/20)
PO BELIH IN ČRNH TIPKAH (8/8)
18.35 POTOVANJE V MODRO, otroška
plesna predstava

19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 VOLITVE 92
21.40 SESTRE, amer. nadalj. (1/7)
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 POSLOVNA BORZA
23.10 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
HAGGRAD II., angl. naniz. (6/7)
BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
(21/22)

SLOVENIJA 2

14.50 Video strani - 15.00 Mednarodna
obzorja: Nemčija (ponovitev) - 15.40 Sova
(ponovitev) - 17.20 Svet poroča - 18.00
Slovenska kronika - 18.10 Regionalni programi
- Koper - 19.00 Orion - 19.30 Dnevnik ORF
- 20.00 Besede, besede, besede (TV igrice)
- 20.30 Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz.,
45/53) - 21.00 Svetovni dan boja proti aidsu
- 22.10 Osmi dan - 23.00 Svet poroča
(ponovitev) - 23.40 Video strani

SREDA, 2. XII.

SLOVENIJA 1

9.35 - 12.10 in 16.20 - 0.10 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 PROGRAM ZA OTROKE
DENVER, POSLEDNJI DINOZAVER
(5/20)
PO BELIH IN ČRNH TIPKAH,
ponovitev 8. oddaje
11.00 SESTRE, ponovitev amer. nadalj. (1/7)
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
16.45 NAPOVEDNIK
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
KLUB KLOBUK
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
CUKRČEK, nemški film.
21.35 SPREHODI PO STARI LJUBLJANI
(8/9)
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 NAPOVEDNIK
22.45 SOVA:
RADIO FM, amer. naniz. (10/13)
BEVERLY HILLS, 90210, amer. naniz.
(22/22)
0.00 VIDEO STRANI

Kolpa s pritoki zdrila ceste

Veliko škode zaradi poplav, ki pa ni ocenjena

KOČEVJE — Nedavne večte-
denske padavine v kočevski občini
niso napravile veliko škode, pač pa
je precej škode povzročilo deževje
minuli teden v torek, ko je padalo
predvsem po Hrvaški, v Gorskem
Kotarju, krajih ob Kolpi in Ča-
branki (Delnice, Risnjak, Snežnik).
Zaradi padavin in narasle Kolpe
s pritoki je bilo največ škode v
spodnjem delu kočevske občine, in
to na novi, pred kratkim odprti as-
faltni cesti od Slavskega Laza do
Bilpe. Tu je odneslo s ceste kar oko-
li 500 kubičnih metrov materiala,
zaradi česar je ta cesta zaprta za
promet. Škoda na njej še ni ocenje-
na.

V zgornjem delu občine pa je
največ škode ob Belici, pritoku Ča-
branke. Tudi tu je narasli potok od-
našal brežine in poškodoval cesto,
kjer je hrib, ki drsi v Belico, spet zo-
ljal korito njene struge. Tu je bila
najbolj poškodovana cesta Papeži—
Žurje. Dež in plazovi so poškodo-
vali še ceste Sela—Čačiči, Sela—

Padovo (tu so uredili obvoz) in
Križmani—Osilnica, razen tega pa
še več lokalnih, makadamskih cest
na obeh bregovih Kolpe in Ča-
branke. Narasla Kolpa je odnesla
tudi varovalni zid ob cesti pri kaja-
kaški progi in Starih malnih.

Kolpa je na več krajih preplavila
tudi meddržavno cesto Brod na
Kolpi—Osilnica—Čabar, najbolj
pri Mirtovičih in Kuželju. Zaradi
poplavljenih cest in potov šolarji
niso mogli do avtobusne postaje, a
če bi tudi prišli, ne bi bilo avtobusa,
ki mu je preprečila pot visoko po-
plavljena cesta pri Kuželju. Narasle
vode Kolpe in njenih protokov so
tudi drugod poškodovale škarpe,
vdirale v kleti, ponekod izkopale,
pred kratkim pa odnesle na novo
zasajeno mlado sadno drevje. Ško-
da še ni ocenjena. Ocenjujejo jo pre-
stavniki občin, krajevnih skupnosti
in vodnih skupnosti na obeh brego-
vih Kolpe in Čabranke.

JOŽE PRIMC

VI NAM — MI VAM

OPEKARNA NOVO MESTO
TRGOVINA ZALOG
tel. 068/22-855
fax. 068/21-490

AKCIJSKA PRODAJA KERAMIKE
(GORENJE, KERAMIKS — MARTEKS)

Genjene kupce obveščamo, da po ugodnih akcijskih cenah
nudimo iz zaloge bogato izbiro keramike (že od 300 SIT / m²,
pod ugodnimi prodajnimi pogoji — posebne ugodnosti za
obrtnike in podjetja.

PRED NAKUPOM PREVERITE NAŠO PONUDBO!

ALUFINAL

IZDELAVA ALUMINIJASTIH FASAD,
OKEN, VRAT IN ZIMSKIH VRTOV
Kurirska pot 4 68270 KRŠKO

razpisuje prosta delovna mesta

dvema KV ključavničarjema

Pogoj:

1. 5 let delovnih izkušenj
2. popolna samostojnost

Sprejemamo samo pismene ponudbe z širokim opisom dose-
danjega dela v roku 7 dni po objavi.

O izbiri bomo kandidate pismeno obvestili v 30 dneh po objavi.

Človeške zmote

- Rentgenski žarki so čista prevara. (Fizik lord Kelvin leta 1900)
- Telefon je izreden izum, toda čemu bi lahko sploh služil? (Predsednik ZDA Hayes leta 1876)
- Ne verjamem, da bi bilo lahko v vsem svetu prodanih več kot pet ali šest računalnikov. (Watson leta 1943)
- Do leta 1980 bo vsa energija praktično brezplačna. (Ameriški založnik Luce leta 1956)
- Televizija na tržišču ne bo držala več kot šest mesecev. Ljudje se bodo hitro naveličali preživljati večere ob gledanju te škatle. (Filmski producent Zanuck leta 1946)
- Tanki so navadna mehanična igrača. (Angleški obrambni minister Kitchener leta 1917)
- Fonograf nima nobene komercialne vrednosti. (Edison)
- Ne sprejemam relativnostne teorije, tako kot zavračam obstoj atomov in podobne dogme. (Mach leta 1913)
- Nič nam ne daje upanja, da bomo lahko nekoč izkoriščali atomsko energijo. Še prej bi nam moralo uspeti razbiti atom. (Einstein leta 1932)
- Ljudje si predstavljajo, da bodo ogromni leteli stroji preletavali Atlantik in prevažali ogromno število potnikov. Moram opozoriti te sanjače, da so navadni zanesenjaki. (Ameriški astronom Pickering leta 1908)

SNEŽNIŠKI ODMEVI

KOČEVSKA REKA - Izšla je letošnja že deveta številka Snežniških odmevov, glasila Podjetja Snežnik Kočevska Reka. To je edino tako glasilo v kočevski občini in tudi daleč naokrog, ki redno izhaja. V tej številki piše o strojni posodobitvi žagalnice Snežnika, reševanju presečnih delavcev v tem podjetju, pripravah na zdravstveno zavarovanje po novem, pa tudi o gateristu Jožetu Panterju. Zgodovinar Mitja Ferenc, ki v Odmevih redno predstavlja nekdanja naselja na območju

KS Kočevska Reka, tokrat piše o vasi Zdiho, iz katere so leta 1953 zaradi zapiranja območja Kočevske Reke izselili vse ljudi, nato pa porušili hiše in cerkev. V tej vasi so pred meseci našli zakopane zvonove, o čemer smo v našem listu poročali.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

Savka je zavrtela prstan

Nekako po štirih mesecih mi je prijateljica Savka iz sosednje države Hrvaške vmrla obisk. Ob obvezni kavici po kosilu sva se prižgali, k vragu pa zdravje! in klepet je stekel. Savka je zdaj pa zdaj zavrtela svoj zaviljivo razkošni prstan, kar je zmeraj pomenilo, da jo nekaj tišči.

"Zdaj šele vidim, da se Sloven-
cima (kljub dobremu znanju slo-
venščine prijetno popestri pogovor
s kakšno hrvaško) gode. Kosilo je
bilo, ala ti vera, kraljevsko. Meni
bi takle strošek krepko zatisnil
pas za en mesec. Sedamdeset
maraka penzije, pa si izračunaj!"

Nameste pasu bi raje stisnila
jezik za zobe, toda na um mi je
padla tista klavirno sveta resnica,
da Slovenci vse preveč kinamo in
ne znamo udariti po mizi. Nak,
malo nas bom pa le branila!

"Ej, Savka moja, ne misli, da
je pri nas miza vsak dan taka kot
danes! Nekaj cvenka več res
dobimo kot pri vas, mimo izložb
pa raje hodimo zaprtih oči."

Dregnila sem naravnost v žer-
javico.

"Bogami, kaj pa vse te mesece,
ko ste se vozili k nam, siromakom,
po trikrat cenejši kruh, kadili šteke
cigaret, mi pa ovohavali dim pa
gorivo! Da sploh ne govorim, kako
ste se za male pare opravičili od nog
do glave. Sram vas bilo!"

Sama voda mi pa res ne teče
po žilah! Nisem se pozabila tudi
tega, kako si je gospod Franjo v
najokrutnejših časih privoščil gar-

do pred Banskimi dvori. Dopove-
dovala sem Savki, da tistih nekaj
nakupov v njihovi državi Hrvatoma
ni kaj dosti škodilo, saj roba je za
prodajo. Lagala tudi nisem, kako
sem z resničnim sočutjem gledala
njihove nakupovalne košarice.

Savki pa je ogenj že segel čez
streho.

"Ja, vi lepo v miru, naši vojni
pa ne konca, ne kraja. Pa davek
na davek, inflacija čez inflacijo,
izbeglice vsepovsod, pa živi, kak
veš i znaš!"

Da bi si še midve ne skočili v
lase, sem ji lepo povedala, da smo
vojno, kratko, toda brez vsake
pomoči in opre, imeli tudi mi, da
smo desetletja dajali dom in
zaslužek množici nekdanjih Ju-
goslovanov, zdaj pa tudi nam
beguncev ne manjka. Da o
merjenjih pednjev naše že tako
majhne zemljice sploh ne govorim!
Saj je bilo vse lepo dogovor-
jeno: prijateljske meje, dobri odno-
si... Zdaj pa, kot kaže bo morala
že vsaka naša riba imeti potni list,
če jo bo pot zanesla v hrvaško
reko, da o morju sploh ne
govorimo.

Besede so eno, dejanja drugo.
Zgodovina se pač žalostno ponav-
lja. Da bi po bedastoči ne prekinili
prijateljstva, sva se zatekli k TV
programu. Gostu prednost in čast,
najprej poročila HTV! Savka je
začela nehala vrteti prstan, jaz pa
sem prvokrat zavrtela oguljeno
poročno rinko.

JANJA KASTELIC

AVTOMEHANIKA VIDRIH

Šentpeter 51, Otočec
tel.: (068) 85-180

Avtomobili

NISSAN

- prodaja novih vozil na kredit
- servisiranje
- popravilo poškodovanih vozil
- možnost menjave staro za novo

SAMO NEGOVANI IN ZDRAVI LASJE SO LEPI LASJE

Vaše probleme lahko rešimo z našim znanjem in vrhunskimi BIO iz-
delki za nego, oblikovanje, kodranje in barvanje las.

ŽENSKO IN MOŠKO FRIZERSTVO »ZLATA«

Pugljeva ulica 5, Novo mesto

Del. čas: od 7. do 19. ure, sobota od 7. do 13. ure

NAROČILA sprejemamo osebno ali po tel. (068) 22-867

SLOVENSKI ŠPORTNI ČASOPIS

EKIPA

VSAKO SREDO PRINAŠA OBILICO
ZANIMIVEGA ŠPORTNEGA BRANJA

M-KZ "KRKA"

AGROSERVIS

POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO

Tel.: 068/21-479, 24-480

KMETOVALCI, VRTIČKARJI, VRTNARJI, P O Z O R !

OKENSKA KRILA ZA TOPLE GREDE!

V okviru tradicionalnega sejma rabljene kmetijske meha-
nizacije, ki bo v nedeljo, 29. novembra, na prostorih
Agroservisa,
razprodajamo okenska krila.

Trgovina, Ragovska 17, Novo mesto
tel.: 068/21-974

PRVA TRGOVINA Z ZDRAVO HRANO NA DOLENJSKEM IN V BELI KRAJINI

vabi vse, ki želijo svoj jedilnik popestriti z BIO hrano:

- * polnovredne moke, zdrobi, kosmiči, otrobi, testenine
- * stročnice (soja, čičerka, leča)
- * sojine omake, sir, meso, namazi
- * suho sadje
- * sladila, soli in začimbe
- * nerafinirana olja in drugo

Odprto vsak dan od 8. do 19. ure, ob nedeljah od 8. do 11. ure.

TASEV BLAŽO

**AKUMULATORSKA DELAVNICA
PRODAJA AKUMULATORJEV**

ZIMA JE TU!

Zimski test, merjenje hladilne tekočine, kontrola in
namestitvev klinastega jermena, test polnjenja regu-
latorja.

Na zalogi vse vrste akumulatorjev po zelo ugod-
nih cenah!

Brezplačna demontaža in montaža akumu-
latorjev!

Odkup rabljenih akumulatorjev!

V soboto, 28. novembra, vam pri nakupu akumulatorjev
priznamo dodaten 5% popust!

V trgovini in avtosalonu

tabakum d.o.o.

export – import

Velika Cikava 25
Novo mesto
tel.: (068) 23-826
fax: (068) 26-681

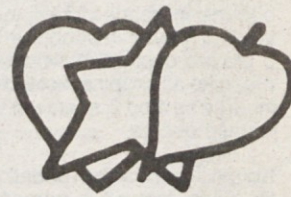
vam nudimo:

- motorje YAMAHA, kolesa, prenosne agregate
- vse vrste motornih olj: CASTROL, VALVOLNE, INA
- avtomobilske gume SAVA — letni in zimski profil

Hvala za zaupanje!

SLOVENIJA SMO TUDI
ŽENSKO - ZAUPAJTE NAM
ZDRUŽENA
LISTA

Breda Mijović je kandidatka SDP Slovenije na Združeni listi za državni zbor v 6. volilni enoti - volilni okraj Sevnica.

Večini volilcev kandidatke ni potrebno posebej predstavljati, saj jo kot županjo občine Sevnica, ki uspešno opravlja svojo funkcijo že tretji mandat, dobro poznate. Kot diplomirana ekonomistka si je prvih 10 let nabirala izkušnje v gospodarstvu, kjer je uspešno vodila dva tozda v sevniški Jutranjki. Z vstopom v profesionalno politiko pa se je izkazala kot človek, ki zna preudarno usklajevati različne interese, predvsem pa razreševati konkretne probleme. Kot kandidatka za državni zbor se bo zavzemala predvsem za gospodarsko uspešno in socialno pravično državo. Pri ustvarjanju pogojev za vzpon naše mlade države želi s svojimi izkušnjami in poznavanjem tako državnih problemov kot stisk ljudi, ki žive v odročnih krajih, doprinesiti svoj delež k dostojnejšemu življenju slehernega Slovenca. Zato se bo v Parlamentu še posebej zavzemala za:

- razbremenitev gospodarstva, predvsem živega dela, in s tem enakopravnejšo vključitev v konkurenčni boj na svetovnih trgih,
- prestrukturiranje opešanega gospodarstva z ohranitvijo čim večjega števila produktivnih delovnih mest ter za spodbujanje odpiranja novih,
- izenačitev pogojev gospodarjenja za vse in za njihovo dolgoročno stabilnost,
- racionalno in učinkovito šolstvo, dostopno vsem sposobnim, ne glede na njihov socialni položaj, še posebej pa za uvajanje novih oblik izobraževanja za nadpovprečno nadarjene,
- učinkovito in racionalno zdravstveno varstvo, ki bo pravično za vse, tako za tiste, ki ustvarjajo, kot za tiste, ki so ustvarjalni ciklus že zaključili oz. se vanj niso sposobni vključiti,
- ustvarjanje pogojev za enakopraven razvoj rekreativnega in vrhunškega športa v vseh sredinah,
- cenejšo in učinkovitejšo državno upravo,
- izenačen razvoj vseh slovenskih regij,
- tako lokalno samoupravo, ki bo preprečevala centralizacijo odločanja in zagotavljala kvalitetno življenje tudi na podeželju,
- hitrejši razvoj komunalne infrastrukture, še posebej za modernizacijo magistralnih, regionalnih in lokalnih cest, za kvalitetno vzdrževanje cestne mreže ter za uvedbo bencinskega tolarja,
- hitrejši in enakomeren razvoj PTT in telekomunikacijskega omrežja v vseh delih države,
- dvig ekološke zavesti ter za pospešeno sanacijo ekološko degradiranih okolij,
- zakonsko ureditev pravičnih odškodnin za velike posege v prostor (renta),
- pospešeno izdelavo in realizacijo nacionalnega programa varovanja pred visokimi vodami,
- ekološko prijazno in učinkovito kmetijsko politiko, ki bo tudi hribovitim kmetijam zagotavljala skupaj z dopolnilnimi dejavnostmi možnost nadaljnjega razvoja,
- zakonsko ureditev vojnih odškodnin izgnancem.

Pri delu v parlamentu se bo zavzemala za preprečevanje drugače mislečih z argumenti in spoštovala različnost mnenj kot predpogoj parlamentarnega demokratičnega sprejemanja odločitev.

POSAVSKI NEODVISNI KANDIDAT

Marjan KURNIK:
»Posavskih problemov ne moremo prepustiti samo strankarski disciplini in glasovalnim mehanizmom«

Kot 39-letni ekonomist, Sevnčan, se še do danes, čeprav opravljam delo politika, nisem strankarsko opredelil, saj sem prepričan, da je delo na občinski in regijski ravni predvsem strokovno. Zame sta bistveni izvedba in razrešitev problema, za razliko od strank, ki stremijo tudi za politično prestižnimi uspehi. Stranke živijo življenje medsebojnih tekem, koristi za ljudi in prostor pa so prepro-
gostokrat le stranski produkt. Med deklarativnim dajanjem pobud in končnimi uspehi pa je pravo politično, predvsem pa strokovno operativno delo.

Še posebej v času, ki je pred nami, čas lastninjenja, čas vstopa tu-
jeje kapitala, čas oblikovanja lastninske strukture zahodnega tipa, upajmo tudi čas gospodarskega zagona in — bog ne daj — čas poglabljanja socialne krize, bodo potrebni samostojni, neodvisni politi-
tiki, ki ne bodo podlegali nadstrankarskim spletkam, ampak bodo mislili s svojo glavo in zastopali interese volilcev.

Realno je pričakovati, da bodo navidezni nasprotniki še bolj kot danes sklepali kompromise, ki bodo v korist države, še bolj pa v korist ohranjanja pozicij, s ciljem čim ugodnejše delitve bodoče poslovne pogače.

Jaz želim sodelovati le v kompromisih in ciljih v prid državljanov Slovenije, še posebej pa v prid regije Posavje in Posavcev, ki smo izpostavljeni vrsti s strani države nedorečenih projektov (NEK, NSRAO, veriga savskih elektrarn, meja...).

Tudi v Posavju stranke veliko obljubljajo, pa vendar se kot pred-
sednik Izvršnega sveta Skupščine občine Sevnica, ob razreševa-
nju konkretnih problemov v zadnjih dveh letih, ne morem spomniti kaj prida sodelovanja strankarskih centrov. Vse te stranke so sode-
lovale v obeh vladnih garniturah, pa sta se vseeno obe ekipi previd-
no izogibali razprav, predvsem pa konkretnih dogovorov na že omenjene probleme. Tudi v prihodnje jim ne verjamem, da bo na-
klonjenost do Posavja kaj večja.

Pa še drobci iz gospodarskega življenja. Vlada že dalj časa ozna-
nja, da je za linearni pristop spodbujanja gospodarskega razvoja in
znižanje javne porabe. Dejstva govorijo drugače: 500 milijonov
DEM na breme celotne Slovenije za reševanje železarstva ni li-
nearni pristop. Korzetov sklad za prestrukturiranje gospodarstva ni
linearni pristop, pa še kaj bi se našlo.

Glede zniževanja javne porabe pa iz lastnih izkušenj samo tole: še
vse, kar se je preneslo iz občin na Republiko, je bilo dražje in
razkošnejše.

Spoštovani volilci, zaradi navedenega in še česa bom neodvisni
kandidat za člana lokalnih interesov za Posavje v Državnem svetu.
Marjan Kurnik

Komisija za spremljanje izvajanja zakona o denacionalizaciji in ugotavljanje poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti v občini Trebnje na podlagi sklepa komisije, z dne 13. 10. 1992

POZIVA

občane in ostale državljane, da nam posredujejo podatke o vojnih in poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti v občini Trebnje na podlagi sklepa komisije, z dne 13. 10. 1992

Komisija z zbiranjem podatkov ne želi iskati povzročitelje nastalih krivic, temveč s pomočjo različnih virov (matične knjige, župnijske knjige, izjave občanov idr.) ugotoviti in dokumentirati nepravilnosti in zamolčane tragedije, ki so se na območju občine Trebnje dogajale med 2. in takoj po 2. svetovni vojni.

Občane, vljudo prosimo, da nam posredujete željene informacije in podatke, po vaši želji pa vam zagotavljamo anonimnost. Podatke lahko pošljete pisno na komisijo za spremljanje izvajanja zakona o denacionalizaciji in ugotavljanje poveljnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti v občini Trebnje, Goliev trg 5, Trebnje, ali se osebno oglašite, kjer boste lahko tajnici komisije (stavba Občine Trebnje, II. nadstropje, soba št. 20) dali svojo izjavo. Hvala!

KOMISIJA ZA SPREMLJANJE IZVAJANJA ZAKONA O DENACIONALIZACIJI IN UGOTAVLJANJE POVOJNIH MNOŽIČNIH POBOJEV, PRAVNO DVOMLJIVIH PROCESOV IN DRUGIH NEPRAVILNOSTI V OBČINI TREBNJE

- Politika je boj za zakonodajalca. (Wiggins)
- Najhujše je sovraštvo med sorodniki. (Tacit)

plamex NOVO MESTO p.o.
Podjetje za požarni in tehnični inženiring, trgovino, zastopstva in zunanjo trgovino, p.o.
Cesta Hercejeva 36, 68000 Novo mesto, p.p. 50, tel. (068) 28-767, fax 25-622

Ste ambiciozni, komunikativni, kreativni pri delu in samostojni pri ustvarjanju novih vrednot? Imate vsaj srednjo izobrazbo in pasivno obvladate angleški jezik? Imate avto?

Nudimo vam pogodbeno delo (z možnostjo redne zaposlitve) za vodenje posebnega programa prodaje atraktivnega proizvoda iz ZDA, zanimivega pred novoletnimi prazniki. Pokličite nas: tel. (068) 28-767 fax: (068) 25-622

BETONSKE KVADRE IZDELUJEMO IN DOSTAVIMO NA GRADBIŠČE!

Cementninarstvo in prevoznistvo
Jaklič
Gabrje 132
p. Brusnice
tel. (068) 85-887

FIAT

TUDI V
NOVEM MESTU

FIAT SERVIS GRIL

Dol. Kamence 46 b
Novo mesto
tel./fax. (068) 28-714

- Pooblaščen servis za vsa vozila **FIAT**
- Prodaja vseh vrst vozil **FIAT** s katalizatorjem
- Rezervni deli zagotovljeni

POSEBNA PONUDBA:

dostavni avto **FIAT** FIORINO
po izredno ugodni ceni

Čudež v temi — svetilke MAG-LITE iz ZDA

Primerne za osebno uporabo, lovce, ribiče, vzdrževalne, varnostne in dežurne službe.

V darilnih paketih, primernih za ekskluzivna in praktična poslovna darila vašim najdražjim za prihajajoče praznike.

Uvoznik: **plamex**

Prodaja na veliko: za podjetja, podjetnike, obrtnike, društva itd.

plamex

NOVO MESTO p.o.
Podjetje za požarni in tehnični inženiring, trgovino, zastopstva in zunanjo trgovino, p.o.
Cesta Hercejeva 36, 68000 Novo mesto, p.p. 50, tel. (068) 28-767, fax 25-622

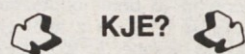
vitalis d.o.o.
novo mesto

PONUDBA TEDNA!

NAJNIŽJE CENE IN VISOKA KVALITETA

Bunde, otroški smučarski kompleti, modne parke in plašči, trenirke in svilene jakne.

- pravi puh
- uvoz iz Kitajske

Trgovina VARIANTA
Dilančeva 7 (za Ribjo restavracijo)
Novo mesto
tel. (068) 23-886

Trgovina Cekar
Ljubljanska 17 (Javna skladišča)
Novo mesto
tel. (068) 23-560

Podjetje VITALIS vam nudi tudi široko paleto izdelkov tradicionalne kitajske medicine (tigrovo mazilo, losioni za pospeševanje rasti las-formula 101, zeliščni obliži proti bolečinam).

NOVOST: akustimulator za zdravljenje in odkrivanje bolezni in JING TONG zapestnico za uravnavanje krvnega pritiska.
Inf. in naročila: (068) 23-886

Džirlo

Tel.: (061) 40 787

Čang - Šlang

shujševalni čaj

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosednji preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je Čang - Šlang, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo teka. Z rednim pitjem čaja Čang - Šlang bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj Čang - Šlang je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti.

Čang - Šlang so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica Čang - Šlanga vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za doseg želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže, niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa Čang - Šlang, čaj s tradicijo več kot 1.700 let.

Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja in vsi problemi bodo rešeni. Zaradi izgube telesne teže ne boste nervozni, nasprotno, ohranili boste dobro razpoloženje. Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici Čang - Šlanga pred spanjem. Čaj Čang - Šlang lahko naročite po pošti na naslov: Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana in po telefonu: (061) 40 787.

Čang - Šlang prodaja na slovenskem tržišču ekskluzivno podjetje Džirlo, d.o.o., Ljubljana.

Cena Čang-Šlanga je 599 SIT + poštni stroški. Plačate po povzetju.

NAROČILNICA

ime in priimek

ulica in št.

poštna št. in kraj

število zavitkov

Naročilnico pošljite na naslov:
Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana

3 Novotehna v novo leto

OD 20. NOVEMBRA 1992 DO KONCA LETA
VAM NUDIMO POSEBNE PRODAJNE UGODNOSTI:

- 5-30 % POPUSTA PRI GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 3000 SIT
- 10 % POPUST NA DELO PRI SERVISIRANJU VAŠEGA VOZILA V SERVISIH NOVO MESTO, METLIKA, TREBNJE
- PRODAJA NA ČEKE 1 + 3 (BREZ OBRESTI)
- PRODAJA NA POTROŠNIŠKO POSOJILO

CENEJŠI PRAZNIČNI NAKUP
V NOVOTEHNNINIH PRODAJALNAH

NOVOTEHNA

ZAVAROVALNICA TRIGLAV DAJE SVOJIM ZAVAROVANČEM ZAVAROVANJE STARO ZA NOVO IN NAJEM NADOMESTNEGA VOZILA

Vsem avtomobilskim zavarovancem, ki imate polno kasko zavarovanje in zavarovanje po kombinaciji K, dajemo nove ugodnosti.

Nov avto je ponos vsakega voznika. Če je vaš avto uničen ali vam ga ukradejo, ko ni še niti leto dni star, vam bomo dali denar za nakup novega avta.

V Zavarovalnici Triglav bomo do prvega rojstnega dne vašega avtomobila priznali, da imate nov avto.

Ko bo vaše vozilo na popravilu zaradi poškodbe, ali če so vam ga ukradli, se boste z nadomestnim osebnim vozilom lahko vozili do tri dni. Plačali vam bomo najem nadomestnega vozila.

Ne pozabite, da pri uveljavljanju zavarovalnine iz zavarovanja polnega avtomobilskega kaska ne izgubite pravice do bonusa, niti ne nosite franšize, če je škodo povzročil tuji voznik.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.

V Beli krajini, november 1992

BOŽIDAR FLAJŠMAN - PORTRET KANDIDATA

Kako predstaviti kandidata za republiškega poslanca, da ne bi to izvenelo kot poceni štos, s katerim politiki poskušajo "neumne" voliče prepričati, da je njihov kandidat edini, najboljši, najpametnejši in sploh človek brez katerega ne morejo živeti in brez katerega za njih ni prihodnosti na tem koščku modrega planeta. Kako? Mogoče tako, da preprosto napišemo resnico. Če resnično obstaja ena sama resnica, potem je resnica o Božidarju Flajšmanu to:

Ni najpametnejši, ni najlepši. Ni nikakršen supermen. Je povsem navaden človek. Je eden izmed nas. Z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Res, da je kandidat Zelenih, vendar je njegova zelenost pristna in ne strankarska. Božo nikakor ni človek, ki bi zaradi ozkih strankarskih interesov pozabil na to, da je v prvi vrsti Belokranjec, potem Slovenec in, če hočete, tudi svetovljan. Je človek za katerega ne obstajajo dogme in meje. Po njegovem ni ničesar, kar se ne bi dalo spremeniti. In če misli, da je za nekaj novega in boljšega potrebno iti skozi zid, bo Božo skozi zid tudi poskušal. In kaj je najbolj zanimivega? Uspelo mu bo.

Ni ga Metličana in skorajda ni starejšega Belokranjca, ki ne bi poznal Božidarja Flajšmana st., očeta našega in vašega kandidata, ki je, mimo to lahko zapišemo, ena metliških legend. Bivši borec 14. divizije, zaslužni gasilec, navdušen folklorist in pevec ni imel nikoli dlake na jeziku. Tudi svojim bivšim soborcem ni prizanašal, ko so le ti lezli po oltarjih oblasti. Veliko zgodb o Darčku Flajšmanu še danes pripovedujejo starejši Metličani svojim naslednikom. A jabolko ne pade daleč od drevesa in tudi Božo nima dlake na jeziku. Še kot otrok je bil vedno na čelu kurje vojske, ki se je bojevala s klinci iz sosednje ulice. Bil je eden najaktivnejših v Metliškem mladinskem klubu, ki je v sedemdesetih letih veljal za enega najaktivnejših klubov v Sloveniji. V glasilu metliške mladine Razmerja, ki so bunila duhove v Beli krajini in kasneje prešla lokalne okvire ter bila iskana po celi Sloveniji, je levji delež nosil Božidar Flajšman. Še posebej takrat, ko je Belo krajino zadela ekološka katastrofa izliva bičnilov v Krpo. Sploh so bili takrat članki, ki jih je spisal Božo prvi, ki so govorili o tej katastrofi. Šele nekaj tednov kasneje so o tem poročali tudi javni mediji.

Ob primeru Krpe se je Božo prvič resnično srečal s problemom varstva okolja in ekološko miselnostjo. Od tega trenutka dalje je bil "pečen". Tako zelo pečen, da bi lahko rekli: "Pečen do zelenosti." Ob tem, da je pošiljal svoje prispevke v mnoge slovenske časopise in revije (Mladina, Delo, itd.) je bil eden od motorjev organiziranega ekološkega gibanja v Sloveniji. Bil je tudi sodelavec Russellovega razsodišča in je zanj pripravil gradivo na temo Ekološki genocid v Sloveniji. Je potem kaj čudnega, da je ob ustanovitvi stranke Zelenih postal generalni sekretar stranke.

Mogoče Božidarja vsi ne poznate, a spoznali ga boste. On ni človek, ki bi sedel v zadnjih skupščinskih vrstah, žvečil sendvič, ga zalival z jogurtom, medtem ko bi prebiral čmo kroniko v časopisu. Nekakšen vrag mu ne da miru in kar naprej bo hodil na govorniški oder, da bi... SEDAJ SMO PA TAM: V tem se Božo razlikuje od vseh dosedanjih kandidatov, ki jih je Bela krajina pošiljala zadnjih štirideset let v Ljubljano. Tudi rube iz vedno bolj onesnažene Kolpe bi znale modro molčati v parlamentu.

Belokranjci živimo v bajki o dobrih, prijaznih in revnih ljudeh. Bajke prepustimo babicam. Mi bi bili raje dobri, prijazni in bogati. Ali ni že čas, da se tudi beseda Belokranjcev sliši v Sloveniji? Naj jo pove Božidar Flajšman.

Božovi prijatelji

Božidar Flajšman se je rodil 2.7.1956 v Metliki. Po opravljeni maturi, na srednji šoli za oblikovanje, je diplomiral na Pedagoški akademiji in skoraj deset let delal kot likovni pedagog. Z ženo Sanjo imata hčerko Katarino in sina Izidorja.

Podpisani so: Zdenka Badovinac, Marina Bevk, Jani Bevk, Tone Bezenšek, Milan Bračka, Andrej Dular, Irena Flajnik, Alenka Hladnik, Zoran Hočvar, Vesna Jevnikar, Peter Jamnikar, Stane Kriz, Andrej Kunič, Sara Lovrenčič, Edi Macele, dr. Phil Masson, Juš Mihelčič, Gorazd Perko, Anton Pezdirc-Pakar, dr. Dušan Plut, Matjaž Rus, Nives Sulč, Sandi Savič, Darinka Vidic, Andrej Vidic, Mira Vlačič, Stane Vlačič, Duška Vlačič, Rudolf Vlačič, Janez Vrančar-Luigi, Marko Zupančič.

Slovenija naj bo jutri srečnejša

Oderušstvo je kriminalno in nemoralno dejanje za vse poštene ljudi

Ste se kdaj vprašali, zakaj podjetniki pravijo, da se pri nas nič ne splača delati. Ste se kdaj vprašali, zakaj so naši proizvodi tako dragi, zakaj smo nekonkurenčni na tržišču. Zakaj gospodarstvo ne more dihati.

Slovenski delavec in kmet sta pod enakimi pogoji enako produktivna in konkurenčna kot avstrijski ali bavarski delavec ali kmet. Toda za razliko od svojih avstrijskih in bavarskih kolegov slovenski bankirji pobirajo, zlasti na račun industrije in kmetijstva, nezaslišano visoke obresti, ki dosega celo 300% na leto. Takšne oderuške obresti mora slovenska industrija vkalkulirati v ceno proizvoda, zato tudi ne more biti konkurenčna. Pod takimi pogoji ne bi bili konkurenčni niti Japonci (mimogrede: pri njih imajo obrestno mero omejeno na 5%). Zato propada naše gospodarstvo. Zato nas čaka plaz stečajev. Zato mladi podaljšujejo vrste brezposelnih. Zato se obrtniki, kmetje in podjetniki dušijo v dolgovi. In nenazadnje: tudi zato imajo slovenski delavci tako nizke plače!

Vsak, ki ima osnovno znanje iz ekonomije, ve, da mora biti profitna stopnja gospodarstva višja kot obrestna mera posojenega denarja, če želimo, da bo sploh kdo investiral v gospodarstvo. V nasprotnem primeru se ne splača ne investirati in ne delati. Zato v Svetovni banki predlagajo povsod tam, kjer so podani elementi monopola, reguliranje oz. omejevanje obrestne

mere. Slovensko bančništvo in Ljubljanska banka sta prav tak primer.

Predlog zakona o obrestni meri, ki smo ga predlagali v Slovenski ljudski strank, predvideva revalorizacijo glavnice skladno s tečajem ECU, obrestno mero pa limitira na 6% med državljani, do 8% za gospodarstvo ter 12% za zamudne obresti. Z zakonom o obrestni meri bi odpisali neplačane oderuške obresti, že plačane pa vrnilo gospodarstvu. S tem bi ustvarjali ekonomiji omogočili, da postane konkurenčna, vodstvom teh podjetij pa, da se prično ukvarjati z iskanjem novih trgov, novih programov ter zaposlovanju novih delavcev. Denar, ki bi ga bile banke v tem primeru dolžne gospodarstvu, bi nadomestili z mednarodnimi natečaji za nekatera dela - avtoceste, rafinerijo, namakalne sisteme in plinovode - s katerimi bi v Slovenijo pripeljali svež kapital. Naša podjetja bi dobila delo, naši delavci zaposlitev. Proračunski denar, ki bi bil namenjen za avtoceste, pa bi porabili za prepotrebno obnovo in gradnjo novih lokalnih cest. Tudi eden od pogojev za članstvo v Evropski skupnosti je limitiranje obrestnih mer na 2% nad povprečnimi obrestmi članic. Toda zakaj se potem določeni krogi upirajo takšnemu zakonu v tem trenutku.

Razlogi so nadvse preprosti in banalni. Pripadniki bivše privilegirane partijske elite so se iz politike (navidezno!) umaknili. Prevzeli so vodstva bank, velikih monopolov, podjetij in javnih institucij in od tam krojijo našo usodo. Kot bankirji pobirajo nestanno visoke oderuške obresti. Z njihovo pomočjo počasi prevzemajo naša podjetja in jih za majhne denarce prodajajo svojim istomišljenikom. Tako bivši politični privilegiranci po tihem in na črno lastninijo ter se bogatijo. Delavec in kmet bosta še enkrat, kot že tolikokrat doslej, opeharjena za sadove svojega dela. To je glavni motiv in jedro njihovega nasprotovanja sprejetju zakona o obrestni meri.

Mariborsko gospodarstvo so z oderuški obrestmi samo v tem letu oškodovali za več kot 150 milijonov DEM! Za koliko so okradli vas?

Slovenska ljudska stranka
Slovenija naj bo jutri srečnejša

tedenski koledar

Četrtek, 26. novembra - Konrad Petek, 27. novembra - Virgil Sobota, 28. novembra - Jakob Nedelja, 29. novembra - Nina Ponedeljek, 30. novembra - Andrej Torek, 1. decembra - Natalija Sreda, 2. decembra - Blanka

LUNINE MENE

2. decembra ob 7.17 - prvi krajec

kino

BREŽICE: 27. (ob 20. uri) ter 28.

kmetijski stroji

MOLZNI STROJ Vitreks prodam po ugodni ceni. Stroj je malo rabljen. Milan Makše, Poljane 4, Mirna Peč. 4932
TRAKTOR ZETOR 5245, malo rabljen, prodam. 75-647. 4942
TRAKTORSKO PRIKOLICO, nosilnost 3 tone, prodam. (068)42-693. 4949
TRAKTORSKO PRIKOLICO, hlevski gnoj, kostonjevo kolje in stebre prodam. 50-135. 4995

kupim

SUHE SMREKOVE plohe kupim. 85-656, Ratež. 4982
SUHO MRVO kupim. 85-840. 4983

motorna vozila

GOLF D, letnik 1987, prodam. Marjan Cujnik, Groblje n.h., Šentjernej. 4903

ŠKODO 1200, letnik 1989, registrirano do 22.9.1993, prodam. Ogled možen vsak dan popoldne. Silvo Gorenc, Cerovec 8, Trebelno. 4908
126 P, letnik 1986, prodam za 2.200 DEM. 23-535, dopoldne. 4910
MINI MORIS, letnik 1977, prodam. 50-194. 4915

Z 101, letnik 1988, odlično ohranjen, garažiran, prvi lastnik, prodam za 5.000 DEM. 25-138. 4918
R 4 GTL, letnik 1990, prodam. Smolenja vas 69, (068)24-551. 4923
ŠKODO 120 LS, letnik 1980, prodam. 26-116. 4931

GOLF D, letnik 1984, registriran do 10/93, prodam. Janez Plantan, Krška vas 25. 4939

VW 1200, letnik 1975, in R 4 GTL, letnik 1982, prodam. (068)73-346, Bevec, Vinji Vrh 11, Šmarješke Toplice. 4944

Z 128, Skala 55, letnik 1988, prevoženih 45.000 km, prodam. Cena po dogovoru. Milan Murn, Vihre 23, Leskovec. 4946

NISSAN PRIMERA, 1.6 SLX, 7/91, bele barve, nujno prodam. Cena 21.000 DEM. (0608)70-343. 4951

R 21, letnik 1989, registriran do 10/93, prodam. Informacije na 22-185, od 18. do 20. ure. 4957

GOLF D, letnik 1987, prodam. Marjan Cujnik, Groblje n.h., Šentjernej. 4965

KADETT, letnik 1976, registriran do 26.10.1993, prodam. Raka 84 (Vinji Vrh). 4967

LADO 1300 S, letnik 1986, registriran do 4/93, prodam. (068)50-321. 4978

GOLF, letnik 1981, registriran do 11/93, in Z 101, letnik 1981, registriran do 5/93, prodam. 52-165. 4985

GS 1.3 SUPER, letnik 1979, prodam. 21-202. 4987

R 5 CAMPUS, letnik 1990, prodam. Groblje 8, Novo mesto. 4991

SPACKA, letnik 1976, neregistrirana, v nevozno stanju, prodam. Koštalova 28, Novo mesto. 4993

R 4 GTL, letnik 1990, prodam. Vidrih, Otočec 51, Šentpeter. 4994

ŠKODO 120 L, letnik 1978, prodam. 26-026. 4996

ZELO DOBRO ohranjen OPEL KADETT, LS TD 1.6, letnik 10/87, prodam. 21-948. 4998

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATEL: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Jožica Dornič, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovec-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 70 tolarjev; naročnina za 4. trimesečje 830 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.660 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti. OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.200 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 2.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.400 tolarjev. Mali oglas do deset besed 800 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 80 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks 24-898.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.

Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

in 29.11. (ob 18. in 20. uri) ameriška grozljivka Mesečniki.

ČRNOMELJ: 28. (ob 19. uri) in 29.11. (ob 20. uri) ameriški avanturistični triler Freejack. 29.11. (ob 16. uri) Hrestač.

KRŠKO: 26., 27. (ob 20. uri) ter 28. in 29.11. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Batman se vrača. METLIKA: 27. in 29.11. (ob 20. uri) ameriški ljubezniški film Divja orhideja. 29.11. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Policaj iz vrtca.

NOVO MESTO: 26.11. (ob 18. in 20. uri) ameriška satira Bob Roberts. Od 27. do 29.11. (ob 16., 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Smrtonosno orožje.

ZASTAVO 750, letnik 1983, prodam. 85-840.

BMW 524 turbo diesel, letnik 84, z veliko dodatne opreme prodam (v račun vzemem tudi cenejši avto). 068/28-915.

obvestila

ŽALUZIJE - ROLETE in lamelne zaves izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. (068)44-662. 4531

EMAJLIRANJE kopalniških kadi z uvoženim materialom. Garancija 2 leti. (064)66-052. 4537

V TRGOVINI ROGELJ, Rdeči Kal, dobite čreva vseh vrst in ostalo za kolone. 4973

GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peči in boilerje za centralno ogrevanje. Garancija pet let. (063)39-878. 4974

GOSTILNA "PRI FRANCKI" na Mirni

vam nudi:

- * nedeljska kosila
- * pizze
- * jedi po naročilu
- * domače kolone
- * poslovna kosila in še marsikaj drugega.

Pridite in prepričajte se sami! Se priporočamo! Odprto od 7. do 22. ure, ob četrtkih zaprto. Tel.: 068/47-451.

MERCATOR - KMETIJSKA ZADRUGA KRKA NOVO MESTO, ZE POLJE ŠENTJERNEJ Trubarjeva 4, Šentjernej

o d d a j a

v najem pisarniški prostor na Trubarjevi 4 v Šentjerneju v izmeri 17 m². Informacije na telefon: 42-034.

Električne omarice, zunanje ter notranje, kompletno opremljene ali prazne, ugodno prodam. Dostava do Novega mesta. Izvajamo tudi električne inštalacije. Tel. (061) 752-979.

Bistro VALENTINA

Vel. Bučna vas 35, (068) 25-113

Obiščete nas lahko vsak dan od 7. do 23. ure, ob nedeljah in praznikih od 10. do 20. ure. Poleg različnih pijač vam nudimo še tople sendviče, kranjske klobase. Se priporočamo!

EMINENT

Prodaja novih in rabljenih vozil, komisijiska prodaja

- Na zalogi večje količine avtomobilov
- Dobava takoj
- Staro za novo
- Možen bančni kredit

OPEL

ASTRA
ASTRA KARAVAN
VECTRA

RENAULT

vsi modeli iz programa Renault

Iz ponudbe rabljenih vozil:

R 5 campus 5 V l. 89/12 642.000,00 SIT
R 21 T l. 1,7 l. 87 765.000,00 SIT
Z 101 55 skala l. 89 248.000,00 SIT
Z 101 comfort l. 82 49.000,00 SIT
Golf CADDY d l. 91 1.023.000,00 SIT

Obiščite nas še danes!

Dol. Kamence 25 a
Novo mesto
tel. fax: (068) 23-902
Del. čas: 8 — 12.
15.—17. ure

Trgovina in servis ELEKTRONIK

vam od sedaj naprej nudi vse vrste bele tehnike na 25 obrokov: barvne sprejemnike, hladilnike, zamrzovalnike, pralne in sušilne stroje, pomivalne stroje, električne, plinske in kombinirane štedilnike GORENJE.

Oglasite se v naši trgovini in servisu ELEKTRONIK, Kettejev drevored 5, Novo mesto, tel. (068) 22-409, vsak dan od 9. do 16. ure!

Vsa elektroinstalacijska dela ter adaptacije opravljam s svojim ali vašim materialom. 30% popusta z vgradnjo naših materialov ter možnost plačila na 2 čeka. Tel. (061) 752-979

KOP LONGAR, d.o.o.

vam nudi

- * SNEGOLOVE - enostavna montaža
 - * KOMPRESORJE od 25 do 500 litrov
- Vse po ugodnih, konkurenčnih cenah! Tel.: 068/84-647

TEHNIČNA TRGOVINA Novo mesto, Bršljin 21, tel/fax: 068/27-197

UGODNO

RADIATORJI - stara cena
TUŠ KADI - stara cena in popust 10 %
* centralne peči * gorilci * cisterne * pipe * boilerji * umivalniki * cevi * črpalke * kabli * števci * omarice * barve * laki
V primeru montaže centralne kurjave ali vodovoda vam za material NI POTREBNO PLAČATI prometnega davka.

Ami
NOVO MESTO d.o.o.

Ljubljanska 27
(Javna skladišča)
Novo mesto

— prodaja vozil Fiat, VW, Renault, Opel, Ford
— gotovinski odkupi rabljenih in poškodovanih vozil
— posredniška prodaja po vaši ceni
— prenos lastništva, izvedeniška mnenja
tel. (068) 26-010

SPECIALIZIRANA DELAVNICA ZA POPRAVILO ZAVOR

- za vsa osebna vozila
- na zalogi ves zavorni material
- ugodne cene
- popravilo istega dne

Zavorni servis — JENIČ Rejnovšče 6, Novo mesto Tel. (068) 43-633 Se priporočamo!

AGRO d.o.o.

Prodajalna SEJALEC

Cesta kom. Staneta 3
Novo mesto
Tel. (068) 24-132

vam nudi:

- veliko izbiro motornih žag
- STIHL, ALPINA, HUSQVARNA
- verige, meči, zobniki
- kotli za žganjekuho od 60 do 100 l
- cisterne za vino rostfrei od 25 do 300 l
- vrtno orodje GARDENA
- jesenski čebulček
- VRTNICE — plačlaš 10, do biš 11 kom.
- biopost
- organo
- GARDIN

ZA BOLJŠI SLUH

slušni aparati SIEMENS

Posebna ponudba v decembru:

triton 3.000

računalniško programiran

trokanalni AGC...

namesto 2000 DEM

samo 700 DEM (v SIT)

Količine omejene!

GATTON

international d.o.o.

Ljubljana

Vsako sredo od 9. do 12. ure

(po dogovoru možno tudi popoldan)

v prostorih

Medobčinskega društva

slušno prizadetih

Novo mesto

Novi trg 6

Inf. in naročila po tel:

(064) 73-313 od 19. do 20. ure

NANCA

Trgovina na Zibertovem hribu v Novem mestu

tel. (068) 28-875

Sposojanje poročnih oblek in dodatkov. Se priporočamo!

prekllici

SLAVKO NOVAK, Orehovica 16, prepovedujem Leonu Metalnu motenje moje posesti. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 4948

posest

PARCELO v Beli krajini, v izmeri 2 ha, prodam. Cena za m² je 2 DEM. 23-241, od 10. do 17. ure. 4901

V NAJEM oddam poslovna lokala v Črnomlju, Mirana Jarca 9, in lokal v ulici Lojzeta Fabjana 2. Informacije na (064)631-480, Jerman. 4904

PARCELO, 3200 m², z vodo, elektriko, asfaltom in hišno številko, primerno za vikend, na Vel. Trnu pri Krškem prodam. Informacije popoldne na (068)26-069. 4909

ZIDANIČO, staro trtje in staro hišo v Naklem pri Črnomlju prodam. (051) 34-737, (068)52-812, Butala. 4955

VINOGRAD na Trški gori, v izmeri 67 a, prodam. 65-412. 4959

NA LEPILOKACIJI v Žužemberku, v bližini šole, prodam 1.100 m² stavbnega zemljišča, predvidenega za gradnjo, po 9 DEM za m². (068)22-282. 4981

prodam

OMARO za dnevno sobo prodam. 21-848. 4906

VEC plemenskih črnbelih telic za nadaljnjo rejo prodam. Informacije na (0608)69-660. 4917

TRAKTORSKI GUMI, voz, živinsko in tovorno prikolico in podvozje prikolice prodam. (068)44-051. 4919

PEČ za centralno ogrevanje, novo, z boilerjem za vodo TVT 40, prodam s 25% popustom. (061)126-025. 4920

STRUŽNIČO, 1,5 m stružne dolžine, prodam. (0608)32-173. 4921

PRODAM 2 zimski gumi s platiščem.

24-887.

VIDEOREKORDER Seleco, star eno leto, prodam. 25-054, po 16. uri. 4924

TRAJNO ŽAREČO PEČ Kiperbusch, zapakirano, prodam za 20.000 SIT. (068)44-004. 4925

INVALIDSKI VOZIČEK in WC stol, malo rabljen, ugodno prodam. 47-009, 47-468. 4927

6 m³ steklene volne prodam. 25-883. 4928

CVIČEK, 800 l, prodam. Cena po telefonu. 42-437. 4929

HLADILNIK IN ŠTEDILNIK GORENJE ugodno prodam. Legan, Ivančna Gorica, Ljubljanska 30 b. 4933

KOBILI, brejo, vozno, težko 600 kg, staro osem let, prodam. Mirko Kambič, Trebnji Vrh 1, Semič. 4935

RABLJENO PEČ za centralno kurjavo in motor Kolibri prodam. 20-451. 4936

PUJSKE, stare osem tednov, prodam. Slavko Kirm, Dobravica 15, 42-532. 4937

VINO prodam. 87-393. 4940

OVERLOCK Pfaff - entlarico, novo, nerabljeno, ugodno prodam. (064) 215-650. 4947

PRODAM skoraj nove snežne verige za 101 145/155x13. (068) 23-585.

BELE PRITLIKAVE pudle z rodovnikom prodam. Možnost plačila na 2 čeka. (064)403-239. 4950

KRAVO IN TELICO, staro 17 mesecev, prodam. Štefan Količ, Veliki Podluben 2, Uršna sela. 4953

BUKOVA DRVA prodam. 56-022. 4954

TV NORDMENDE in videorekorder Sharp ugodno prodam. 25-901, dopoldne, 22-748, popoldne. 4961

45 m² italijanskega marmorja ugodno prodam. 25-901, dopoldne, 22-748, popoldne. 4962

JABOLKA jonagold prodam. 27-234. 4964

SEMENSKI KROMPIR sante in desire, lanski uvoz, prodam. Dostava na dom. Eržen, Zg. Bitnje 41, Kranj, (064)312-056. 4966

DVA PRAŠIČA, težka okoli 120 kg, prodam. Mirko Verbič, K Roku 72, Novo mesto. 4970

SVEČKE BOSCH, plašče 15x145, obročke, drsno ploščo, platine in klinasti jermen, vse za VW 1200, prodam. 52-348. 4971

11 m lepah gabrovih drv prodam. 43-740. 4972

PRAŠIČA, težkega 120 kg, prodam. 43-618. 4975

CISTERNO za gorivo, 4.000 l, prodam. 42-487. 4977

PRAŠIČE, kmečke reje, cca 140 kg, prodam. 73-552. 4989

DIESEL MOTOR, 51 KM, hladilnik za traktor, večji, poceni prodam. 49-578, zvečer. 4990

PRAŠIČA, težkega 170 kg, prodam. Mlakar, 73-357. 4992

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ prodam. 26-026. 4997

razno

HORTING NOVO MESTO svetuje in urejuje vaše vrtove. (068) 24-433. 4639

IGRE in drugi programi za PC/AT/XT. Brezplačen katalog. (0608) 32-680. 4916

VRHUNSKA SATELITSKE ANTENE že za 599 DEM! Elus - elektroni-

PLANINSKO DRUŠTVO
ČRNOMELJ
Kolodvorska 34

OBJAVLJA RAZPIS

za prodajo gostinskega objekta, drvarnice in hleva v Črmošnjicah 5, p. Semič, v neposredni bližini smučišča Gače.
Gostinski objekt ima 302,28 m² uporabne površine. Površina zemljišča, na katerem stojijo objekti, in funkcionalnega zemljišča znaša 510 m². Izklicna cena je 7.000.000 SIT.
Ponudbe s polnim naslovom morate poslati do 30. 9. 1992 na naslov: PLANINSKO DRUŠTVO ČRNOMELJ, 68340 ČRNOMELJ.
Z najboljšim ponudnikom bomo sklenili pogodbo najkasneje v 15 dneh po izbiri.
Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu (068) 52-040 (Ladešič).

NEKOČ ZADRUGE VČERAJ ČEBELICA DANES MI!

Mnogi od vas že poznajo naše prednosti:
zanesljivost, tradicija, prodornost in poštenost.
Zavod za organizacijo in izvajanje
vzajemne pomoči članom, p.o., Ljubljana

daje vašemu denarju - večjo vrednost!

Za vse tiste, ki vedo, da imamo skupaj več,
za tiste, ki si sami ustvarjajo svojo prihodnost.

Odslej višji zgornji limiti in možnost plačila
članarine v 3 obrokih.

Odprite vrata naših poslovalnic in se prepričajte:
Novo mesto, Novi trg 1, tel. 068/27-182, 22-226 int.145, od 8-16 ure
Brežice, Milavčeva 4, tel. 0608/62-044, od 9-12 in od 13-16 ure
Metlika, Kidričevo naselje, tel. 068/58-061, 58-179, od 8-14 ure

... z Vami v stiski in obilju ...

ALI ŠE IŠČETE?
MI SMO ŽE NAŠLI!

Wer
liefert
was?

AN AMERITECH COMPANY

"GOSPODARSTVO SLOVENIJE PONUJA"

"Wer liefert was?" v Sloveniji:

- * proizvajalci, trgovci, banke, zavarovalnice, turizem
- * razrstitutev podjetij po izdelkih in storitvah
- * na CD-ROM-u, v On-line bazi podatkov
- * več milijonov podatkov
- * nastop na tržišču v Evropi in drugod po svetu
- * v šestih jezikih

Vse to dobite z vpisom v publikacijo in poslovno računalniško bazo podatkov:

"Gospodarstvo Slovenije ponuja"

Informacije: ABE marketing, Cesta 20. julija 2c, p.p. 24, 61410 Zagorje ob Savi, tel. 0601/62-094, 61-425, fax 0601/62-091

ZAHVALA

Delo, trud in trpljenje
tvoje je bilo življenje.

Kljub izredni volji do življenja nas je v 64. letu
starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče,
brat, stric in tast

**SILVESTER
VIDMAR**

iz Gradenca pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala GD Žužemberk, govornikoma Francu Škufci in Jožetu Novaku, podjetju Keko d.d. Žužemberk. Lepo se zahvaljujemo sosedom Gracarjevim, Novakovim, Vidmarjevim ter Hočevarjevim za vso pomoč. Hvala tudi gospodoma Povirku in Vidmarju za lepo opravljen obred.

Žalujoci: žena Julka, sin Jože z družino, hčerki Julka in Milena z družinama ter ostalo sorodstvo

Belokranjsko gradbeno podjetje "BEGRAD", p. o.,
Črnomelj, Zadruga c. 14

PRODAJA
POSLOVNE PROSTORE V SEMIČU

V poslovno-stanovanjskem objektu so še na voljo poslovni
prostori v pritličju v izmeri 100 m², v I. nadstropju v izmeri 100
m² in v kleti velikosti 80 m².
Prostori se gradijo do IV. gradbene faze in se finalizirajo po
dogovoru s kupci.
Informacije:
Podjetje BEGRAD, p. o., Črnomelj
tel.: 068/52-255, 52-217

ODSLEJ TUDI OB PONEDELJKIH

BREZPLAČNI MALI OGLASI
S A L O M O N O V
OGLASNIK

NE ODLAŠAJTE
VAŠE MALE OGLASE
ODDAJTE ŽE DANES

NOVO MESTO
Muzejska 3, tel.: 068/21-409

MRAZ JE TU.
AVTO NE VŽGE.
KAJ ZDAJ?

M-KZ "KRKA"
AGROSERVIS
POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO

KJER VAM PO UGODNIH CENAH NUDIJO NOVE
AKUMULATORJE VSEH VRST, VAM JIH BREZ-
PLAČNO VGRADIJO IN TUDI PREIZKUSIJO
POLNILNI TOK.

V SPOMIN

Ni več bolečin, ni več trpljenja,
vse to ti je vzela večna zemlja.
V domu ostala je praznina,
a v naših srcih bolečina.

BOLEČ IN ŽALOSTEN JE SPOMIN NA

**FRANCA
KOVAČA**

mizarskega mojstra iz Bršljina

28. novembra, ko nas je pred letom dni zapustil naš dragi mož, oče, ata,
stari ata, brat, svak in stric.

Vsi tvoji

ZAHVALA

Nihče ne ve, kako boli,
ko drage mamice v hiši ni.
Ko solza koga bi rešila,
bi našo mamico obudila.

V 51. letu starosti nas je zapustila naša dobra
in skrbna žena, mamica, babica, sestra in teta

**FRANČIŠKA
HABINC**

rojena Glavan
Pot na Polšco 37 A, Krško

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in vaščanom, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali in nam stali ob strani, izrekli sožalje, pokojnici darovali toliko lepega cvetja in sveč ter pokojno mamico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se za tako lepo izrečene poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke, gospodu dekanu in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

adriatik

PODJETJE ZA TRGOVINO, TURIZEM IN PROMET d.o.o.
68257 DOBOVA, SELSKA 21, tel/fax: 0608/64-625

OPEL CORSA SWING + 1,2 i CAT	18.100 DEM
OPEL CORSA GL + 1,2 i CAT	19.800 DEM
OPEL ASTRA 1,4 i CAT	23.200 DEM
OPEL VECTRA 1,6 i CAT MODEL 93	28.500 DEM

NOVOST
OPEL ASTRA 1,4 i Z NOVIMI EFI MOTORJI
SAMO 24.700 DEM
OPEL ASTRA KARAVAN CLUB 26.300 DEM
UGODNO: OPEL OMEGA, CALIBRA
NOVI GOLF 1,4 CAT
PASSAT 1,8 ARRIVO

25.500 DEM
34.500 DEM

Ugodne cene za vozila »SEAT« Cene so do registracije!

NUDIMO UGODNO POSOJILLO NA 4 LETA.
68257 DOBOVA, SELSKA 21, tel./fax (608) 67 481, 64-625

PRAVA CENA ZA VAŠE DELO

Signorol

Novorol

Étage

DO 50% PRIHRANKA

ZA
TOPLOTO
VAŠEGA DOMA

NAREDI SI SAM

KRKA
NOVOTERM

V SPOMIN

Dne 22. 11. 1992 je minilo že leto dni, odkar
je nenadoma in brez slovesa za vedno odšla

**VITA
SCHOEPPL —
D'Heur**

Rudeževa Vita

Večni mir in blag spomin ji želimo vsi, ki smo jo imeli radi.

ZAHVALA

Trpljenja mnogo, cvetja malo,
to ti je življenje dalo.
Utihnili je glas,
obstal je korak...

Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega
ata, brata in tasta

**FRANCA
GORIŠKA**

Gor. Brezovica, Šentjernej

se priskrbo zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja družinam Miklavčič, Hodnik in Košljan. Hvala čast. duhovščini in zdravstvenemu osebju Šentjernej. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: žena Slavka, hči Anica z družino, sin Lado z družino, sestra Albina ter ostalo sorodstvo

Marjeta Uhan

Trebelno, Mokronog, Šentrupert in vasi Glinek ter Volčje Njive iz mirne krajinske skupnosti. Še predtem je delala pri KZ Trebnje kot pospeševalka na razvojnem projektu FAO Trebnje na območju Suhe krajine. Marjeta večino svojega službenega časa preživi na terenu, med ljudmi, in kot pravi, je to tisto, kar jo v tem poklicu najbolj veseli. Še posebej rada pomaga tistim, ki jo pokličejo. Njeno delo je zelo raznovrstno: svetuje glede higiene pri mleku, pri urejanju pašnikov, izbiri posevkov, agromelioracijah in tudi tam, kjer ni njeno področje. "Večkrat se počutim kot splošni zdravnik, ki se mora spoznati na vse, vendar če vidim, da sem ljudem pomagala, sem tega zelo vesela," pravi. Največkrat kmetje tudi sama povprašajo ali so zavarovani, ali gredo kaj k zdravniku ipd. Mnogi ne vedo, niti kako niti kam naj se za kakšno stvar obrnejo. Še posebej se ne znajdejo sedaj, ko se zakoni spreminjajo iz dneva v dan.

Jabolko ne pade daleč od drevesa. Pregovor, ki bi na nek način veljal tudi za Marjeto Uhan, ki je odšla iz kmečkega okolja v svet, vendar ko si je nabrala dovolj znanja, se je vrnila tako rekoč domov. Marjeta je mlado in zelo zagnano ter delavno dekle. Rodila se je v kmečki družini na Dobravi pri Dobrniču. Starši so ji dali največ, kar so mogli. Marjeta s ponosom pravi, da sta ju oče in mati naučila, da mora spoštovati vsakega človeka. V šoli je bila uspešna. Doma so ji večkrat govorili: "Uči se, da ti bo lažje v življenju kot je nam." Po končani gimnaziji se je odločila za študij agronomije, pa starši verjetno niso bili najbolj veseli, kajti na kmetih še vedno veljata kot ugledna poklica zdravniški ali pravniški.

Marjeta je hodila v novomeško gimnazijo. Po gimnaziji se je vpisala na biotehnično fakulteto, v oddelku za agronomijo. "Za to smer sem se odločila, ker nisem mogla pozabiti kmečkih ljudi, nanje sem se navezala in se čutila dolžna, da jim nekoč pomagam s svojim znanjem, da bi jim postalo kmečko življenje lažje," pravi.

Marjeta pozna v trebanjski občini veliko kmetov, saj jim pomaga z nasveti, naj bo pri kmetovanju ali pri vsakdanjem kmečkem življenju. Kot kmetijska svetovalka pri Kmetijskem zavodu Ljubljana enoti Trebnje obiskuje že nekaj časa kmetije v krajevnih skupnostih

JAMARSKI DAN

NOVO MESTO - Ob 30-letnici delovanja pripravlja novomeški Jamarski klub Vinko Paderšič-Batreja jamarski dan, in sicer v soboto, 28. novembra, na Bazi 20. Po zboru bo vaja reševalne skupine, jamarji so pripravili tudi turistični izlet po Kočevskem Rogu, na katerem bodo obiskovalce popeljali do podsteniške koliševke, jim pokazali brezna pri Cinkovem križu, veliko in malo Knežjo jamo, ledeno jamo na Jelenici, vzpeli se bodo tudi na vrh Kočevskega Roga. Za ta izlet je seveda potrebna terenska obleka in obutev. Popoldne bodo izpiti za mlajše jamarje, zvečer pa svečana seja kluba in predstavitev nove številke Dolenjskega krasa s prikazom diapozitivov.

Iz vzgojnozdravstvene razstave Evropa brez kajenja

SAMSUNG

NOVI TV MODELI

CX—5013 T — 51 cm, teletext, euro AV... **660 DEM**
CX—5325 W — 55 cm, teletext, raven ekran, top tekst... **880 DEM**
CX—5913 W(T) — 63 cm, teletext, top text, raven ekran, super VHS priključek... **1290 DEM**

Vsi artikli so atestirani v EEGS in posebej v SLO. Enoletna garancija in zagotovljen servis 7 let.

Vse inf. **SAMSUNG EURO 2000**

Brežice
B. Milavec 73
tel. (0608) 61-936

Ljubljana
Zaloška 34
tel. (061) 443-342

Vsestranska osvetlitev Seidla

Uspel Seidlov dan s kolokvijem in predstavitvijo Dolenjskega zbornika — Široka znanstvena obzorja novomeškega polihistorja in bogati sadovi njegovega dela

NOVO MESTO — V petek, 20. novembra, je bilo v Dolenjskem muzeju delavno in slovesno. V počastitev 50-letnice smrti naravoslovca Ferdinanda Seidla (1856-1942) je dopoldne potekal kolokvij o tem pomembnem znanstveniku, popoldne pa so predstavili Dolenjski zbornik, ki je prav tako posvečen velikemu novomeškemu rojaku. Ob tej priložnosti so v mali dvorani muzeja odprli razstavo rokopišnega gradiva, knjig, člankov in ostalega iz Seidlove zapuščine ter razstavo geoloških zanimivosti Dolenjske, ki je zamelek bodoče stalne regijske geološke razstave. Seidlov dan so pripravili Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Prirodoslovno društvo Slovenije in Dolenjski muzej.

Na kolokvij, ki se je začel po pozdravnih govorih predstavnika Prirodoslovnega društva Slovenije Kazimira Tarmana in novomeškega župana Marjana Dvornika, so sodelovali raziskovalci Seidlovega življenja in dela iz vse Slovenije. Ludvik Tončič je številnemu občinstvu predstavil Seidlovo življenjsko pot, Rajko Pavlovec je očrtal geološko delo, s katerim se je ta znanstvenik najtrajneje zapisal v zgodovino slovenskega naravoslovja, Zdravko Petkovšek je govoril o Seidlu kot meteorologu, Tone Wraber je očrtal njegov prispevek za botaniko, Ivan Gams pa njegovo geografsko delo. Marko Aljančič je opozoril na Seidlovo evolucionistično znanstveno usmerjenost, Stane Peterlin pa na njegovo sicer kratkotrajno, a prav tako pomembno ukvarjanje z varstvom narave. Že sam pregled tem, ki so jih obravnavali na kolokvij, potrjuje, da imajo prav tisti, ki Ferdinanda

Seidla označujejo kot slovenskega naravoslovnega polihistorja, ki ga je ob širokih znanstvenih obzorjih krasila tudi ljubezen do narave in slovenščine, saj je kot naravoslovec veliko naredil za širjenje poljudnega znanstvenega vedenja. Prispevki s kolokvija so natisnjeni v Dolenjskem zborniku, ki ga je še dise-

čega po tiskarski barvi nato predstavil njegov urednik in duša Seidlovega dne Andrej Hudoklin. Poleg razdelka, posvečenega Seidlu, vsebuje zbornik še dva sklopa prispevkov: o živalstvu in rastlinstvu Dolenjske in o najbolj perečih ekoloških problemih tega dela Slovenije.

M. MARKELJ

CVET SLOVENSKE LEPOTE — Novomeški Reklam studio za razne prireditve v Revozu ali predstavitev Renaultovih in Volvovih novih modelov kot gostese angažira lepa in prijetna dekleta. Na zadnji taki prireditvi se je v Novem mestu zbral cvet slovenske lepote (z leve): Metka Klajderič, prva spremljevalka letošnje mis Slovenije; Vesna Musič, mis Slovenije 1990, ter Teja Skarza, mis Slovenije 1991. Ta in druga lepa in postavna dekleta za Reklam studio delajo tudi kot manekenke in foto modeli. (Foto: A. B.)

Kaj je na sliki?

3.000 SIT ZA PRAVILEN ODGOVOR — Po številu prispelih

dopisnic sodimo, da nagradna igra »po pošti« prav tako vleče, kot po telefonu. Žal je bilo tudi tokrat kar precej odgovorov napačnih in pomanjkljivih. Veliko vas je napisalo, da je na sliki kužno znamenje, kar pa je premalo za pravi odgovor. Pravilno bi bilo: kužno znamenje na Mestnih njivah ali v Kosovi dolini ali celo nad vrtcem v Ločni. Vse tako napisane odgovore smo upoštevali pri ponedeljkovem žrebu. Nagrada, 3.000 SIT, bo po pošti prejela:

Martina Bregar, Koštialova 39, Novo mesto. Kupon z izpolnjenimi podatki prilepite na dopisnico in pošljite na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, Novo mesto. Lahko pa kupon vržete tudi v naš poštni nabiralnik na Glavnem trgu 24. Za žrebanje bodo prišli v poštev vsi, ki bodo odgovore poslali do ponedeljka, 30. novembra.

Kaj je na sliki?

Moj naslov:

Kupone pošljite na dopisnici na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

O pohištvu in avtocesti — Povsod se krade — Je Cavazza umrl? — Priznanja TO uradnikom in gostilničarjem — Bes na lakirnico — Bodo šle čistike v sindikat?

Dežurnemu novinarju ob četrtkih pri telefonu res ne more biti dolgčas. Prva se je tokrat oglasila Novomeščanka Rozi, ki jo zanima, kdaj bo Kučan, ki je bil pred nedavnim na otvoritvi zasebnega salona pohištva, prerezal trak na avto cesti Ljubljana—Novo mesto. Tako kot v prejšnji številki D. Z. iz Regrče vasi, se tokrat Ludvik M. iz Novega mesta čudi, da ni šel predsednik Kučan, ko je bil na obisku v Novem mestu, še v Iskro oz. v kakšno podjetje, ki je na tleh.

Bralka iz Ljubljane, ki je na tleh Dolenjsko, pa je prepričana, da ni dobro, da mora biti sedaj čez noč vsa lastnina zasebna, tako kot je morala biti prej državna. Po njenem se danes povsod krade, delavci pa so na cesti.

Marjan Filipčič iz Novega mesta se je pritožil, da kar trije avtobusi brežiskega Integrala v torek, 17. novembra, okoli dveh popoldne na poti proti Šent-

jerneju niso ustavili na postajališču v Kandiji. »Čakali so tudi ljudje, ki imajo službo v Šentjerneju, službe pa danes ne snameš z drevesa!«

Julij Huč iz Medvedjega sela pri Trebnjem je že tretjič klical, da bi mu razjasnili skrivnost Borisa Cavazze. Huč in njegovi so prepričani, da so pred kakim letom v Dolenjskem listu prebrali, da je Cavazza umrl, sedaj pa so ga videli na televiziji. Kaj in kako je s tem, nam res ni znano. Naš časopis Cavazze nikoli ni pokopal, on sam pa se tudi ni nikoli hvalil, da je vstal od mrtvih.

Teritorialci iz Krškega je v Našem glasu prebral seznam Krčanov, ki so ob obletnici odhoda JA iz Slovenije dobili spominske listine in značke. »To so direktorji, občinski uradniki, lovci, gostilničarji. Nam aktivnim udeležencem vojne za Slovenijo pa po mesecu in pol, ko smo odšli domov, ni rekel nihče niti hvala, kaj šele, da bi dobili kakšno značko,« je ogorčen možak, ki je povedal še to, da so v Brežicah ljudje, ki dobivajo nadomestilo za brezposelnost, v Zagrebu pa imajo svoje firme.

Bralec Kunčič iz Novega mesta se jezi, ker so ljudje namesto odgovora o onesnaževanju iz Revozove lakirnice dobili dodatno dozo smrada in svinjarije. »Mar moramo to prenašati? Še posebej hudo je, ko je nizek pritisk. Ljudje smo bili proti gradnji nove lakirnice, a nas ni nihče nič vprašal, na to so pristali nekakšni naši predstavniki.«

Marija iz Prečne pa se je pritožila nad telefonskimi informacijami, kjer so ji povedali napačen vozni red nedeljskih vlakov proti Ljubljani. »Po petih letih smo se hoteli v vlakom peljati v Ljubljano, pa smo zaman prišli na postajo in smo morali domov in na pot z avtom. Na PTT znajo samo dobro kasirati.«

Upokojenko iz Kristanove v Novem mestu (in ne samo njo) pa moti, ker je mladina, zlasti šolarji, že začela z metanjem petard. »Kaj bo to sedaj trajalo do novega leta?« Pa semafor na kandidskem križišču bi po njenem morali postaviti, ker je bilo tam že več nesreč.

Delavke servisa Intel iz Novega mesta ogorčene zanikajo, da bi imele

po 1000 DEM plače, kot se hvali njihov direktor in lastnik firme J. Štrukelj. »Dobimo za 250 mark tolarev, če pa imamo bolniško ali dopust, niti toliko ne. Če kaj rečemo, pa nam grozi, da na naše delo čaka 80 delavk. Že sedaj na črno zaposluje delavke. Ko smo omenjale, da bomo stopile v sindikat, je hotel kar znoreti.«

Bralka iz Mirne Peči se vsak dan vozi mimo Žabjeka, kjer že več tednov verjetno iz počene cevi voda teče čez cesto. »Saj vse mi plačamo!« je njen komentar. Jožeta iz šentjernejskega konca moti, ko vidi, da ljudje s službenimi avtomobili v neslužbenem času vozijo svoje otroke v vrtec oz. malo šolo ali iz nje.

Krajana iz Gotne vasi zanima, kdo bo plačal razkošno tlakovanje pred varovalnico Tilia v Novem mestu. In še to bi rad vedel, kakšno kazen so dobili razbijaški navijači Studia D, ki so naredili toliko škode na avtobusu na poti iz Maribora.

T. R. iz Šentruperta pa se je pritožil, ker trebanjska kmetijska zadruga članom nove šentrupeške zadruge zavlačuje s plačilom za mleko, medtem ko svojim članom denar pošilja kar po pošti.

S. T. iz Novega mesta je v Dolenjski trgovini v Bršljinu zadnji petek kupila sadje in še nekaj malenkosti ter pri blagajni vzela kos papirja. Trgovka pa jo je »napalila«, da papir ni zastoj. »Druge mi dajo sadje v papirnato vrečko, pa zato ni nič dražje kot v tej trgovini. Poleg tega so mi iste trgovce že nekajkrat zaračunale preveč, pa sem si misljala, da se vsak lahko zmoti. Sedaj pa to! Šok in ponižanje.«

A. B.

CANON V BIRINGU

NOVO MESTO — Jutri, 27. novembra, bodo v poslovnih prostorih podjetja Biring v Jednšči 27 v Novem mestu široko odprli vrata za vse, ki jih zanimajo fotokopirni in pisalni stroji, telefaksi, osebni računalniki, kalkulatorji in ostali proizvodi slovitega in uglednega svetovnega proizvajalca Canon. Predstavitev bo ves dan, od 9. do 18. ure.

SMRT MED KRMLJENJEM ŽIVINE

GRADENC - 16. novembra okoli 21.30 se je v Gradencu smrtno ponesrečil 64-letni Silvester Vidmar. Tega večera je v hlevu krmlil živino. Po lestvi je odšel po krmo, pri tem pa mu je na višini kakih petih metrov spodrsnilo, padel je na betonska tla in hudim poškodbam na mestu nezgode podlegel.

discoleka
kosov hram
Gornje Vrhopolje

Delovni čas:
sreda, četrtek, petek, sobota,
nedelja
od 20.00 — 03.00

v petek, 27. 11. ob 21. uri
OLIVER DRAGOJEVIĆ
in
FARAONI

CELO ŠKORCI SO LAHKO KRIVI

Repičani so se hudovali nad Elektrogospodarstvom, ker je v Repičevi Dragi večkrat mrknula elektrika.

- Zaradi elektrikaarjev trpi repiško gospodarstvo, se je večkrat jezil direktor vseh direktorjev iz Hitrokal.

- Smo mar mi krivi, če je naša? se je izmikal direktor Elektrogospodarstva.

Razburkana kri se je pomirila, kajti v Repičevi Dragi res ni deževalo domala štiri mesece. Potem je skoraj mesec dni lilo kot iz škafe.

- Zaradi elektrikaarjev bo prišel Hitrokal na kant, je besnel direktor vseh direktorjev, ko so se ustavili stroji, ker ni bilo električnega toka.

- Ste pa res smešni, je

pojasnjeval direktor Elektrogospodarstva, kako naj proizvajamo elektriko, ko pa so nam turbine pod vodo!

- Tožili vas bomo! je zagrozil direktor vseh direktorjev iz Hitrokala.

- Izvolite dati na sodišče naravo, je popenil direktor repiškega Elektrogospodarstva.

Nobena juha se ne poje tako vroča, kot se skuha. Tako je bilo tudi v tem primeru. Direktor vseh direktorjev iz Hitrokala je pogoltnil cmok. Z izdatno kavo ga je spravila tajnica v dobro voljo, da je kmalu pozabil na Elektrogospodarstvo, na elektriko in na direktorja Elektrogospodarstva. Toda samo za nekaj dni.

- Spet električni mrk! je zahrnel, ko je ugasnilo sedem

žamic nad njegovo direktorsko glavo.

- Ta hip me telefonsko povežite z direktorjem Elektrogospodarstva, je ukazal nasmejani tajnici. Čez nekaj trenutkov je pozvonilo.

- Menda ne boste trdili, da je premalo vode?

- Ne.

- Tudi preveč je ni, kajne?

- Točno. Vode je ravno prav.

Toda skorci.

- Zdaj bodo pa škorci krivi, da je Repičeva Draga v mraku?

- Strel v črno, direktor. Jata škorcev je sedla na električno žico.

- In prišlo je do izpada električne energije?

- Vi v Hitrokalu pa dobro sklepate, čestitam.

TONI GAŠPERIČ

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 26. novembra, bo med 18. in 20. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala psihologinja Irena Germ.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Prislulih vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068)23-606. Dežurni novinar vam bo rad prislulil.